

Departementschefen

I enlighet med skolöverstyrelsens förslag bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skolbibliotek* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

D 8. Bidrag till Sveriges elevers centralorganisation

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	10 000	10 000
1964/65	20 000	
1965/66 (förslag)	50 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget höjes med 55 000 kr. till 75 000 kr. Som motivering anför överstyrelsen bl. a. följande.

Om organisationens verksamhet skall kunna få erforderlig stadga, kan inte kansliet skötas av frivillig arbetskraft som hittills. Det torde f. n. inte finnas någon ungdomsorganisation i vårt land av motsvarande omfattning, som arbetar under så primitiva administrativa förhållanden. För organisationen framstår det som angeläget att kunna anställa organisationssekreterare, att kunna upprätta ett kansli med erforderlig biträdeshjälp samt att intensifiera kontaktverksamheten mellan den centrala organisationen och elevråden samt mellan distriktsammanslutningarna, riksorganisationen och lokalavdelningarna. Utgivningen av organisationens tidskrift, SECO-Aktuellt, synes böra säkerställas, då den utgör ett viktigt kommunikationsled i sammanslutningens verksamhet.

Departementschefen

Jag föreslår, att detta anslag uppräknas med 30 000 kr., samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges elevers centralorganisation* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 50 000 kr.

b) Pedagogiskt utvecklingsarbete**D 9. Statens försöksskola i Linköping: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	1 245 000	1 470 785
1963/64	1 534 000	1 606 779
1964/65	1 611 000	
1965/66 (förslag)	1 914 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med 303 000 kr. Höjningen föranledes — förutom av automatiska kostnadsökningar å tillhopa 277 000 kr. — av följande förslag.

1. Förändring av skolpsykologtjänsten i Ae 25 till forskningssekreterartjänst i Ao 25.
2. Ökade kostnader för timlärare.
3. Ökning med 13 000 kr. av medlen för särskilda ersättningar åt rektorer och lärare, som deltar i den externa försöksverksamheten m. m. (nu 52 000 kr.).
4. Ökning med 9 000 kr. av medlen för ersättningar åt extra biträdeshjälp vid skolans forsknings- och försöksverksamhet (nu 46 000 kr.).

Antalet elever vid försöksskolan läsåret 1965/66 beräknas till sammanlagt ca 820, varav 260 på högstadiet. Antalet normalklasser beräknas samma år uppgå till 30 och antalet specialklasser till tre.

Försöksledaren har framhållit, att skolans verksamhet nu är inne i ett skede, då fältförsök utanför skolan och publicering av forskningsresultat, metodiska anvisningar, instruktionskort, programmerat undervisningsmateriel m. m. kommer att spela en mycket framträdande roll. Den planerade utvidgningen av skolans verksamhet kommer enligt försöksledaren att ställa något ökade krav på skolans ekonomiska och personella resurser.

Departementschefen

Den av skolöverstyrelsen föreslagna uppräknigen av detta anslag med hänsyn till den planerade utökningen av forsknings- och försöksverksamheten tillstyrker jag. Jag har inte heller något att erinra mot överstyrelsens beräkningar av de automatiska kostnadsökningarna. Förslaget om förändring av skolpsykologtjänsten kan jag däremot inte biträda.

Anslaget bör således uppföras med $(1\,611\,000 + 303\,000 =) 1\,914\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens försöksskola i Linköping, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	859 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	423 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	627 000
Summa kr.	1 914 000

b) till *Statens försöksskola i Linköping: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 914 000 kr.

D 10. Statens försöksskola i Linköping: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	45 000	8 639
1963/64	88 000	112 369
1964/65	96 000	
1965/66 (förslag)	104 000	

Skolöverstyrelsen föreslår att anslaget höjes med 8 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Departementet
1. Sjukvård m. m.	5 000	of.	of.
2. Reseersättningar	16 000	of.	of.
3. Expenser	30 000	+ 3 000	+ 3 000
4. Vissa kostnader i anslutning till särskilda försök	45 000	+ 5 000	+ 5 000

De av skolöverstyrelsen föreslagna ökningarna sammanhänger med den planerade utvidgningen av verksamheten vid skolan.

Departementschefen

I enlighet med skolöverstyrelsens förslag bör anslaget uppföras med (96 000 + 8 000 =) 104 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens försöksskola i Linköping: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 104 000 kr.

D 11. Pedagogiskt utvecklingsarbete

Under denna anslagsrubrik är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 2 110 000 kr. Till de ändamål, för vilka anslaget är avsett, har

medel tidigare anvisats under två skilda anslag, nämligen reservationsanslagen Pedagogiskt utvecklingsarbete inom det allmänna skolväsendet och Yrkespedagogisk reformverksamhet. Dessa anslag var budgetåret 1963/64 uppförda med respektive 1 874 000 kr. och 300 000 kr.

Från anslaget bestrides kostnader för bl. a. olika former av undersökningar inom det pedagogiska och psykologiska området samt framställning av undervisningsfilm, standardprov och undervisningshjälpmedel.

På grund av viss eftersläpning i medelsförbrukningen har betydande reservationer uppkommit under de tidigare anslagen till pedagogiskt utvecklingsarbete. Reservationen den 1 juli 1964 uppgick till ca 865 000 kr. Av denna reservation har 300 000 kr. avsatts för budgetåret 1964/65. De icke disponerade reservationsmedlen får enligt skolöverstyrelsen anses bundna såsom täckning för kostnaderna för ett fullständigt genomförande av redan planerade eller påbörjade projekt.

Skolöverstyrelsen föreslår för nästa budgetår en höjning av anslaget till pedagogiskt utvecklingsarbete med 1 840 000 kr. till 3 950 000 kr. Överstyrelsen har därvid räknat med att kostnaderna för vissa ändamål i fortsättningen skall bestridas ur andra anslag. Sålunda föreslås, att ett särskilt organ, benämnt Skolväsendets provinstitut, inrättas för framställning av standardprov m. m. Redogörelse för detta förslag har tidigare lämnats i samband med behandlingen av skolöverstyrelsens avlöningsanslag. Kostnader för viss verksamhet vid lärarutbildningsanstalter bör enligt överstyrelsen belasta folkskoleseminariernas och lärarhögskolornas omkostnadsanslag och kostnader för reseersättningar m. m. i samband med planering och tillsyn av den pedagogiska verksamheten inom grundskolan föreslås överförda till skolöverstyrelsens omkostnadsanslag. Sammanlagt medför dessa förslag en minskning av medelsbehovet under förevarande anslag med ungefär 300 000 kr.

Det av överstyrelsen äskade beloppet hänför sig till följande ändamål.

Allmänna skolväsendet

1. Pedagogiska och psykologiska undersökningar

(nu 450 000)

a) Undersökningar rörande lagundervisning m. m.	500 000	
b) Undersökningar rörande undervisningens individualisering	225 000	
c) Undersökningar rörande undervisningsmetoder för handikappade	50 000	
d) Fortsatt utvecklingsarbete rörande test och metoder för den skolpsykologiska verksamheten samt för studie- och yrkesorienteringen	165 000	940 000

2. Framställning av undervisningsfilm m. m. (nu 288 000)			
a) Stöd åt skolfilmproduktion	400 000		
b) Kostnader för förvärv av upphovsrätt m. m. i samband med bandinspelning av radioprogram	40 000	440 000	
3. Framställning av vissa undervisningshjälpmedel (nu 281 000)			
a) Produktion av läroböcker i övnings- och yrkesämnen	35 000		
b) Utarbetande av vissa svårighetsgraderade och självinstruerande hjälpmedel för individualiserande undervisning på grundskolans högstadium	150 000		
c) Utarbetande av vissa korrespondenskurser m. m. ..	150 000		
d) Försöksverksamhet med språklaboratorier	200 000		
e) Speciella insatser på bristområden beträffande hjälpmedel	30 000		
f) Framställning av studieplaner m. m. för fria arbetsformer	25 000		
g) Utarbetande av hjälpmedel för individualiserande arbete inom nya skolformer	50 000		
h) Arbete rörande undervisningshjälpmedel i övrigt ..	200 000	840 000	
4. Viss verksamhet vid grundskola, fackskola och gymnasium (nu 404 000)			
a) Stöd åt pedagogiska utvecklingsblock	440 000		
b) Omläggning och modernisering av fysikundervisningen i första hand vid de allmänna och tekniska gymnasierna (PSSC-projektet i fysik)	55 000		
c) Omläggning och modernisering av biologiundervisningen på det allmänna gymnasiet	20 000		
d) Omläggning och modernisering av kemiundervisningen på elementarstadiet	43 000	558 000	
5. Viss verksamhet vid statens blind- och dövskolor (nu 75 000) ..		125 000	
6. Viss verksamhet vid särskolor (nu 51 000)		65 000	

Yrkesskolväsendet

7. Framställning av läroböcker, handledningar m. m. (nu 88 000)			
a) Utarbetande av laborationsanvisningar för tekniska gymnasier och fackskolor	25 000		
b) Utarbetande av arbetsinstruktioner m. m.	200 000	225 000	

8. Inköp, framställning och granskning av hjälpmedel (nu 113 000)			
a) Inköp och granskning av läroböcker m. m.	60 000		
b) Produktion och granskning av filmer m. m.	115 000		
c) Utarbetande i samarbete med Sveriges Radio av plan för yrkesundervisande program i radio och TV	5 000		
d) Inköp och underhåll av apparater	15 000		195 000
9. Pedagogiska och psykologiska undersökningar (nu 108 000)			
a) Kostnader i samband med utarbetande av material för programmerad undervisning	75 000		
b) Fortsatt utredning rörande utbildningen av flygme- kaniker	10 000		
c) Kostnader i samband med fortsatta försök med klassavdelningar av varierande storlek	10 000		
d) Kostnader i samband med fortsatt försöksverksam- het rörande undervisningen i teknologi vid tekniska gymnasier	75 000		
e) Försök med teoretiska tillvalsämnen vid avdel- ningar för metallyrken	8 000		
f) Reformpedagogisk verksamhet vid vissa fackskolor och avdelningar för yrkesundervisning	10 000		
g) Utredning om lämpligheten för utbildning till lärare inom yrkesutbildningen	25 000		
h) Utredning om den yrkesteoretiska undervisningens placering i tid och rum inom området industri och hantverk	7 000		220 000
<i>Övrig verksamhet</i>			
10. Arbetsstudier m.m.rörande skolmåltidsverksamheten (nu 10 000)			20 000
11. Utvecklingsarbete i övrigt (nu 183 000)			322 000
			Summa kr. 3 950 000

I motiveringen för sin bedömning av medelsbehovet gör överstyrelsen en jämförelse mellan kostnaderna för utvecklingsarbete inom skolväsendet, de statliga forskningsutgifterna och insatserna för utvecklingsarbete inom näringslivet. I industriella sammanhang synes enligt skolöverstyrelsen belopp av storleksordningen 2 till 2,5 % av de totala driftkostnaderna vara vanliga och de statliga forskningsutgifternas storlek har i propositionen 1964:69 beräknats till ca 2,1 % av den samlade statliga driftbudgeten. För skolväsendets del kan under utvecklingsanslaget anvisade medel beräknas till ca 0,2 % av de totala driftanslagen för skolväsendet. Enligt en av överstyrelsen gjord alternativ beräkning

— varvid överstyrelsen även medtagit en del av kostnaderna för de pedagogiska institutionerna vid universiteten och lärarhögskolorna, för skolväsendets centrala och regionala ledning samt för sektionen för psykologi och pedagogik inom statens råd för samhällsforskning — uppgår kostnaderna för utvecklingsarbete inom skolväsendet till ca 1 % av de totala driftanslagen. Enligt överstyrelsen visar denna jämförelse, att de möjligheter till rationalisering och effektivisering, som för all slags produktion anses bli framtagna genom ett fortlöpande utvecklingsarbete, icke kan antas ha blivit ianspråktaga annat än i begränsad utsträckning när det gäller den form av produktion, som utbildningsverksamheten utgör. Med hänsyn till begränsade personella resurser m. m. bedömer överstyrelsen det dock ej realistiskt att nu äska medel motsvarande de procenttal, som är allmänt accepterade inom andra områden.

Överstyrelsen betonar i första hand angelägenheten av en utökning av undersökningsverksamheten samt av framställningen av undervisningsfilm och undervisningshjälpmedel. Beträffande verksamheten med *pedagogiska och psykologiska undersökningar* framhåller överstyrelsen bl. a. följande.

I många sammanhang har under de senaste åren gjorts uttalanden om det ökade behovet av systematiskt forsknings- och utvecklingsarbete på skolans område. Inte minst 1957 års skolberedning, skolpropositionen 1962:54 samt gymnasie- och fackskoleutredningarna kan härvidlag åberopas. Enligt tankegångar som redovisats i föregående års *petita anser* skolöverstyrelsen, i likhet med uttalanden i skolpropositionen, att ansträngningarna bör inriktas på närallgande problem inom områden som är av direkt betydelse för skolreformernas genomförande. Mer fundamentalt forskningsarbete bör liksom hittills kunna stödjas via anslagen till forskningsråd och universitet.

Valet av problemområden sammanhänger bl. a. med tillgången på forskare. De flesta undersökningsprojekt av intresse för skolan implicerar för ett fruktbart studium en rad praktiska åtgärder. I vissa fall måste kanske långvarig administrativ-organisatorisk planering företas, innan möjligheter till undersökningar i systematisk form över huvud taget kan sägas föreligga. Insatser från många håll — skolledare, metodikexpertis etc. — måste alltså göras. Tillgången till lämpliga, för här antydda syften välutbildade forskare är utomordentligt knapp. Denna knapphet i fråga om personresurser måste beaktas i valet och angelägenhetsgraderingen av relevanta forskningsprojekt. Överstyrelsen har därför funnit det riktigt att för budgetåret 1965/66 söka koncentrera medel och personella resurser till ett fåtal större, övergripande och angelägna problemområden. Med en långsiktig planering utifrån ett övergripande problem skulle vinsten i bästa fall bli att resultaten från flera undersökningar kunde sammanfogas till meningsfulla helheter.

Den tillämpade skolforskningen synes böra organiseras i form av ett antal för speciella projekt upprättade forskargrupper. Dessa bör planeras vara verk samma under en viss, inte alltför kort tidsperiod, t. ex. 2—6 år, och med en årsbudget avpassad för ett omfattande och mångfasetterat forsknings- och utvecklingsprogram, där fördelningen på speciella mindre undersökningar avgörs av den forskare som är gruppens ledare.

Dessa grupper eller forskarlag kan etableras genom att en redan befintlig pedagogisk-psykologisk institution ställer alla eller stora delar av sina resurser till förfogande för undersökningar inom ett visst problemområde. Men man bör

också kunna räkna med att tillfälliga »institutioner» upprättas. Samarbete bör ske med statens råd för samhällsforskning, som t. ex. genom inrättande av lämpliga forskartjänster kan svara för en del av kostnaderna för ett visst större projekt, medan skolöverstyrelsen svarar för andra kostnader.

Till de mest omfattande undersökningsprojekten hör *undersökningar rörande lagundervisning m. m.* Överstyrelsen anför i fråga om dessa undersökningar bl. a. följande.

En vertikalt organiserad lagundervisning innebär något hittills i svensk skola praktiskt taget oprövat. En sådan organisation förutsätter en differentiering av de många olika arbetsuppgifter som en lärare normalt har att utföra, så att de pedagogiskt mest kvalificerade läggs på en lärare som fungerar som lagledare. Denne har till uppgift att planera undervisningen i ett ämne (eller i några angränsande ämnen) för ett antal parallella undervisningsavdelningar.

I laget ingår, utöver lagledaren, ytterligare ett antal fullt kvalificerade lärare och dessutom lärarassistenter och biträdespersonal. Organisationen implicerar även att undervisningsenheternas storlek avpassas efter olika aktivitetsformer, att det med andra ord också blir fråga om undervisning i varierande klassstorlek.

Våren 1964 har en rapport om vissa försök med varierande klasstorlek och lagundervisning publicerats av en av skolöverstyrelsen tillsatt arbetsgrupp (Trumpkommittén). Försöksverksamhet på området kommer att bedrivas även läsåret 1964/65 vid främst ett antal gymnasieskolor. Dessa utredningar och försök berör många av de väsentliga problem, som aktualiseras när man skall förverkliga målsättningen i de nu genomförda eller föreslagna nya skolformerna — grundskolan, det nya gymnasiet och fackskolan.

Assistenter och biträdespersonal utgör i det egentliga skolarbetet i vårt land på det hela taget oprövade personalkategorier. Innan man försöker tillämpa sådana organisatoriska arrangemang måste man genom arbetsanalyser ha skaffat fram underlag för en lämplig sammansättning av olika slags lärarlag och för en lämplig fördelning av arbetsuppgifter på olika lagmedlemmar.

En undersökning av effekten av nya arbetsformer och ny personalorganisation av här antytt slag förutsätter ett ganska långvarigt inledande planerings-, konstruktions- och uppbyggnadsskede, så att de metoder och den organisation som man vill pröva får en klart definierad utformning. Därefter följer försök i först mindre och sedan större skala och slutligen systematiskt genomförda försök, varvid den pedagogiska verkningsgraden skall kunna mätas.

Överstyrelsen räknar — i anslutning bl. a. till gymnasieutredningens i detta sammanhang framförda förslag (SOU 1963: 42, s. 553) — för budgetåret 1965/66 med ett belopp av 500 000 kr. för undersökningar rörande lagundervisning m. m.

Som motivering för det föreslagna beloppet till stöd åt *skolfilmproduktion* anför överstyrelsen bl. a. följande.

En omfattande upprustning av de enskilda skolornas apparatbestånd pågår sedan några år. Till nya och ombyggda grundskolor bekostas utrustningen delvis med statliga medel. Långt större möjligheter än tidigare står därigenom lärare till buds att på ett riktigt sätt använda audiovisuella hjälpmedel i undervisningen. På grund av att framställning av materiel till dessa hjälpmedel är dyrbar och avsättningsmöjligheterna små kan inte produktionen annat än för begränsade behov ske på privat ekonomisk bas. Effektiva statliga insatser

måste göras om den allvarliga situationen skall kunna lättas. Det kan ske genom hel- eller delfinansiering av produktion samt genom utvecklings- och experimentverksamhet. Samarbetet över gränserna måste intensifieras för att Sverige skall få tillgång till den omfattande internationella produktionen.

I fråga om förslaget rörande *framställning av vissa undervisningshjälpmedel* framhåller överstyrelsen bl. a. följande.

Frågan om hjälpmedel i grundskolan och i de nya skolformer, som håller på att gestaltas, är mycket differentierad och komplicerad. Stora förhoppningar ställs i alla sammanhang till de pedagogiska hjälpmedlens möjligheter i undervisningen. Även om man vågar påstå att hjälpmedelssituationen i vårt land relativt sett är god, är det dock långt kvar till dess att vi har den rikhaltiga sortering av riktigt utformade hjälpmedel av skilda slag som utgör förutsättningen för den arbetsmetodik, som anbefalles både för grundskola, gymnasium och fackskola och för yrkesundervisningen.

Det står helt klart att man inom de privata företagen, som ägnar sig åt skolmaterial, satsar både pengar och personella resurser för att få fram nya produkter, vidareutveckla tidigare och i viss utsträckning bedriva forskning, som så småningom skall kunna leda till särskilda insatser för skolans räkning.

Vid sidan härom är det dock nödvändigt att det från överstyrelsens sida tas vissa initiativ för att föra utvecklingen framåt inom detta område i enlighet med intentionerna i de nya läroplanerna. Målsättningen för denna verksamhet bör inte vara att överstyrelsen skall ägna sin uppmärksamhet åt egentlig produktion av hjälpmedel annat än i vissa speciella fall. I stället bör överstyrelsen inrikta sig på att samordna produktionsfrågor, analysera behovet av skilda hjälpmedelstyper inom olika ämnen och stadier, ta initiativ till nya pedagogiska hjälpmedel, som gynnar den metodiska utvecklingen, göra provtillverkningar av nya hjälpmedel och — när så finnes lämpligt — föranstalta om viss begränsad försöks- och utprovningsverksamhet samt själv låta producera material, som av olika skäl inte intresserar den privata marknaden, men som fordras för undervisning inom vissa mer speciella undervisningsformer (t. ex. dövundervisningen).

Den under 4. Viss verksamhet vid grundskola, fackskola och gymnasium upptagna delposten *Stöd åt pedagogiska utvecklingsblock* motsvarar de för innevarande budgetår uppförda delposterna Skolor med särskild försöksverksamhet och Stöd åt kommunalt ledda pedagogiska utvecklingsblock. Överstyrelsen räknar med ett medelsbehov av 440 000 kr. för pedagogiska utvecklingsblock, vilket innebär en ökning med 111 000 kr. jämfört med kostnaderna för särskild försöksverksamhet och utvecklingsblock budgetåret 1964/65.

Departementschefen

Av vad jag nyss redovisat framgår, att skolöverstyrelsen ansett det angeläget att resurserna för pedagogiskt utvecklingsarbete avsevärt utökas. För nästa budgetår har överstyrelsen föreslagit en uppräknings anslag med 1 840 000 kr. till 3 950 000 kr. samt dessutom förordat, att vissa kostnader, vilka nu belastar anslaget, i fortsättningen skall bestridas ur andra anslag. Överstyrelsen har bl. a. föreslagit, att ett särskilt skolväsendets provinstitut inrättas för framställning av standardprov m. m. Under skolöverstyrelsens avlönings- och

omkostnadsanslag har jag beräknat sammanlagt 795 000 kr. för ett dylikt provinstitut. Vidare har överstyrelsen föreslagit, att kostnaderna för viss verksamhet vid lärarutbildningsanstalter skall belasta folkskoleseminariernas och lärarhögskolornas omkostnadsanslag samt att kostnaderna för reseersättningar m. m. i samband med planering och tillsyn av den pedagogiska verksamheten inom grundskolan skall bestridas ur skolöverstyrelsens omkostnadsanslag. Mot dessa förslag till överföringar har jag inte något att erinra.

I likhet med överstyrelsen finner jag det angeläget att ökade resurser ställes till förfogande för forsknings- och utvecklingsarbete på skolans område. Jag delar också överstyrelsens uppfattning, att ökade insatser i första hand erfordras i fråga om undersökningsverksamheten och för framställningen av olika undervisningshjälpmedel. Försöken med varierande klasstorlek och lagundervisning bör kunna skapa ökade förutsättningar för en bedömning av hur man på bästa sätt skall disponera tillgängliga lärarresurser samt vilka åtgärder som kan vidtagas för att göra undervisningen mera effektiv. För att nu angivna ändamål i större utsträckning skall kunna tillgodoses är jag beredd tillstyrka en betydande uppräknings av detta anslag för nästa budgetår och föreslår — efter gjorda avvägningar — en höjning med 900 000 kr. till 3 010 000 kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av skolöverstyrelsen besluta angående anslagets fördelning på olika utgiftsändamål.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pedagogiskt utvecklingsarbete* för budgetåret 1965/66
anvisa ett reservationsanslag av 3 010 000 kr.

D 12. Pedagogiska hjälpmedelscentraler

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	292 000	254 666
1963/64	513 000	635 423
1964/65	1 044 000	
1965/66 (förslag)	1 164 000	

Ur anslaget skall bestridas dels kostnaderna för den till skolöverstyrelsen knutna rikscentralen för pedagogiska hjälpmedel, dels kostnaderna för 23 länscentraler för pedagogiska hjälpmedel.

Hjälpmedelscentralerna har till uppgift att främja utvecklingen i fråga om pedagogiska hjälpmedel i skolarbetet, främst genom att sprida kännedom om olika hjälpmedel samt deras riktiga och effektiva användning.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget höjes med 756 000 kr., varav 100 500 kr. avser rikscentralen och 655 500 kr. länscentralerna.

A. För *rikscentralen* betingas höjningarna, förutom av automatiska förändringar, av följande förslag.

1. En ny tjänst som tekniskt biträde i Ae 13.
2. En ny tjänst som expeditionsvakt i Ag 7.
3. Ökning med 7 000 kr. av beloppet till reseersättningar (nu 8 000).
4. Ökning med 20 000 kr. av medlen för utställningsverksamhet m. m. och ersättningar till experter (nu 93 000).
5. Ökning med 5 000 kr. av beloppet till expenser (nu 20 000).

B. Beträffande *länscentralerna* beräknar överstyrelsen följande kostnadsförändringar.

1. Ökning av kostnaderna för ersättning till föreståndare med hänsyn till föreslagen ändring från halvtidstjänster till heltidstjänster (nu 450 000)	+ 335 000
2. Ersättningar för skrivhjälp och expeditonsarbete (nu 59 000) ..	+ 91 000
3. Kostnader för utställningsverksamhet m. m. och ersättningar till experter (nu 81 000)	+ 139 000
4. Reseersättningar (nu 27 500)	+ 24 500
5. Expenses (nu 59 000)	+ 93 000
6. Utrustning av lokaler (nu 68 000)	— 68 000
7. Generell lönehöjning	+ 41 000
Summa ökning kr.	655 500

Av motiveringen för de framförda förslagen framgår bl. a. följande.

A. Rikscentralen

1. Med den ökade verksamheten i nya lokaler och med ny teknisk utrustning såsom foto- och ljuskopieringsanläggning, elektrostencilapparat, mörkrumsutrustning och audivisuell apparatur av olika slag är det i hög grad angeläget att denna utrustning effektivt utnyttjas och sköts av tekniskt kunnig personal.

2. Utställningsverksamheten vid rikscentralen har den 1 april 1964 flyttat in i nya lokaler, vilka är skilda från rikscentralens övriga lokaler. Då lokalernas läge gör det nödvändigt att anordna särskild bevakning, beräknar överstyrelsen medel för en tjänst i Ag 7 för en befattningshavare med uppgift att öva erforderlig uppsikt över rikscentralens utställningslokaler, ta emot beställningar, organisera studiebesök samt i övrigt biträda med arbete inom rikscentralens verksamhet.

4. Anslagsmedlen för utställningsverksamhet m. m. samt ersättningar till experter föreslås ökade dels på grund av de kostnadsstegringar som är en följd av löneökningar på arbetsmarknaden, dels med hänsyn till rikscentralens vidgade verksamhet på detta område.

B. Länscentralerna

1. För att kunna motsvara de långtgående förväntningar som man från olika håll ställer på länscentralerna för pedagogiska hjälpmedel finner skolöverstyrelsen nödvändigt, att föreståndarna helt får ägna sig åt sina arbetsuppgifter på länscentralerna. Härigenom vinner man en bättre information till flera, ett rationellt utnyttjande av länscentralernas övriga resurser i form av lokaler och

anslag och ett bättre utnyttjande av föreståndarnas kapacitet, då de helt kan ägna sig åt sin uppgift som förmedlare av information om hjälpmedel och deras riktiga användning. Överstyrelsen föreslår därför, att tjänsterna som föreståndare för länscentralerna för pedagogiska hjälpmedel omvandlas till heltids-tjänster.

2. Ökade medel till skrivhjälp och expeditjonsarbete betingas av att verksamheten efter den första uppbyggnadsperioden kommer att omfatta mera skriv- och övrigt kontorsarbete såsom duplicering, plockning och häftning av stenciler. Förutom vanlig kontorsrutin kommer också en stor del av kostnaderna för det arbete som är förenat med framställningen av regionala kontaktregister, hjälpmedelsförteckningar o. d. att belasta denna post. Härtill kommer ett ökat behov av skrivhjälp därest föreståndaren blir heltidsanställd.

3. Då samtliga centraler senast den 1 juli 1965 beräknas ha erhållit och utrustat lokaler för verksamheten, kan man också räkna med att utställningar och annan informationsverksamhet kommer att i hög grad tillta. Vid denna tidpunkt kommer också nya utställningar att produceras och flera vandringsutställningar att växlas mellan centralerna. Det medför i sin tur kostnader för packning, transport och uppackning samt iordningställande, vilket kommer att belasta anslaget. Med hänsyn härtill föreslår överstyrelsen, att posten höjes till 220 000 kr.

4. Föreståndarna för länscentralerna har i stor utsträckning anlitats för rådgivning i respektive län och har dessutom medverkat i konferenser bl. a. med fortbildningsorganisationen. En del av denna verksamhet har måst inskränkas på grund av brist på medel för resor. Med hänsyn till önskemålet från skilda håll, att den rådgivande verksamheten skall kunna utvidgas föreslår överstyrelsen, att posten till reseersättningar ökas till 52 000 kr.

5. Den ökade verksamheten ställer stora krav på att sådan materiel och sådana tjänster som är att hänföra till expenser är tillräckliga för att verksamheten i sin helhet inte skall försvåras. Väsentligt för alla verksamhetsformer är t. ex. stenciler, dupliceringspapper o. d. En stor utgiftspost under expenser är vidare städningen av utställningslokalerna. Med hänsyn härtill föreslås en ökning av expenserna till 152 000 kr.

Departementschefen

Jag föreslår, att vid *rikscentralen* inrättas en tjänst som institutionstekniker i Ac 10. Innehavaren av denna tjänst bör bl. a. sköta den tekniska utrustningen samt utöva tillsyn över utställningslokalerna. Vidare tillstyrker jag de av skolöverstyrelsen beträffande *rikscentralen* föreslagna höjningarna av anslagsposten till kostnader för utställningsverksamhet m. m. och ersättningar till experter med 20 000 kr. och av anslagsposten till expenser med 5 000 kr. Jag tillstyrker även en höjning av beloppet till reseersättningar med 4 000 kr. Dessutom bör medelsanvisningen till *rikscentralen* höjas med ett belopp motsvarande de automatiska kostnadsökningarna, vilka jag beräknar till 23 000 kr.

Enligt skolöverstyrelsens i prop. 1962: 54 redovisade beräkningar skulle för *länscentralerna* erfordras ett sammanlagt belopp av 146 000 kr. till skrivhjälp, expenser och utställningsverksamhet m. m. Medelsbehovet för *länscentralerna* har emellertid visat sig vara väsentligt större och för innevarande budgetår har

för ifrågavarande ändamål anvisats 226 500 kr. Jag föreslår, att ytterligare 75 000 kr. beräknas för ändamålet.

Förslaget om inrättande av heltidstjänster som föreståndare för länscentralerna är jag inte beredd att biträda.

De automatiska utgiftsökningarna på grund av lönehöjningar motväges av bortfallet av en engångsanvisning till utrustning av lokaler, vilket torde medföra en minskning av medelsbehovet för länscentralerna med 25 000 kr.

Med hänsyn till vad jag nu förordat bör anslaget för nästa budgetår uppföras med $(1\,044\,000 + 120\,000 =) 1\,164\,000$ kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pedagogiska hjälpmedelscentraler* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 164 000 kr.

D 13. Information om skolreformerna

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	475 000	428 174
1963/64	200 000	226 197
1964/65	180 000	
1965/66 (förslag)	680 000	

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget till information om skolreformen är avsett för informationsverksamhet i samband med genomförandet av grundskolan.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget höjes med 620 000 kr. till 800 000 kr. Det beräknade medelsbehovet hänför sig till följande ändamål.

1. Information om grundskolan	180 000
2. Information om det nya gymnasiet	500 000
3. Information om fackskolan	60 000
4. Information om särskolan	10 000
5. Information om yrkesskolväsendet	50 000
Summa kr.	800 000

Med hänsyn till att nya bidragsändamål föreslås anser överstyrelsen att anslaget, som nu är uppfört under rubriken Information om skolreformen, bör er-hålla rubriken Information om skolreformerna m. m.

Ur motiveringen för de framförda förslagen inhämtas bl. a. följande.

1. Då informationsverksamhet rörande grundskolan förutsatts pågå under hela dess genomförandeperiod, räknar överstyrelsen med fortsatt medelsanvisning för detta ändamål för budgetåret 1965/66. För informationsverksamhet rörande grundskolan, främst genom länsskolnämnderna, föreslår överstyrelsen därför ett oförändrat belopp om 180 000 kr.

2. I sitt betänkande Ett nytt gymnasium (SOU 1963: 42 s. 793) framhåller gymnasieutredningen bl. a., att utredningen funnit det oundgängligen nödvän-

digt att en omfattande information ges om det nya gymnasiet. Såväl för föräldrar och elever som för gymnasiets avnämare samt lärarna och kommunerna är det av största vikt att få kännedom om det nya gymnasiets mål och innehåll. Huvudansvaret för informationsverksamheten bör enligt utredningen åvila skolöverstyrelsen. För detta ändamål beräknar utredningen ett belopp om 500 000 kr. under vartdera av budgetåren 1964/65 och 1965/66.

Skolöverstyrelsen har i sitt den 14 februari 1964 avgivna utlåtande över gymnasieutredningens betänkanden anført bl. a., att en omfattande informationsverksamhet måste förutsättas såsom ett led i gymnasiereformen. De erfarenheter, som vunnits under informationsverksamheten beträffande grundskolan, borde därvid kunna tjäna till ledning. Överstyrelsen förutsatte, att informationsbehovet i samband med gymnasiereformen kommer att vara ännu större än vid grundskolereformen, och framhöll vidare, att informationsverksamheten om gymnasiet bör vara kontinuerlig och alltså icke bedrivas endast under några år kring själva reformen. Överstyrelsen fann slutligen de av utredningen föreslagna beloppen för informationsändamål tillräckliga under förutsättning, att kostnaderna för den hittills av arbetsmarknadsstyrelsen bedrivna och även i fortsättningen angelägna rådgivningen beträffande val av studiegång i relation till framtida yrkesval bekostas från andra anslag. För budgetåret 1964/65 åskade överstyrelsen i enlighet härmed ett anslag på tilläggsstat av 500 000 kr.

Under förutsättning att det på tilläggsstat för budgetåret 1964/65 åskade beloppet anvisas, föreslår överstyrelsen, att ett belopp om 500 000 kr. ställes till överstyrelsens förfogande för budgetåret 1965/66 för information om det nya gymnasiet.

3. Överstyrelsen föreslår i anslutning till vad överstyrelsen anført i sitt yttrande den 14 februari 1964 över fackskoleutredningens betänkande och med instämmande i vad utredningen framhållit, att ett belopp om 60 000 kr. ställes till överstyrelsens förfogande för budgetåret 1965/66 för informationsverksamhet rörande fackskolan.

5. Det är från många skilda synpunkter, bl. a. för att skapa underlag för yrkesvägledningen och studierådgivningen på grundskolans högstadium, angeläget att medel ställs till förfogande även för information om yrkesskolorna och deras verksamhet. Det har upprepade gånger måst konstateras, att kännedomen om denna verksamhet är synnerligen bristfällig främst bland föräldrarna men även bland myndigheter och organisationer liksom också bland ungdomen. Härtill kommer att nyheter på yrkesutbildningens område kan de närmaste åren förväntas komma i kontinuerlig, snabb takt, vilket i och för sig motiverar särskilda åtgärder för information. Medelsbehovet för budgetåret 1965/66 beräknas till 50 000 kr.

Departementschefen

I prop. 1964: 171 förklarade jag mig räkna med att — på sätt skolöverstyrelsen föreslagit i sitt remissyttrande över gymnasieutredningens och fackskoleutredningens förslag och i sina petita för budgetåret 1965/66 — medel för information om gymnasie- och fackskolereformen skulle komma att anvisas dels på tilläggsstat för innevarande budgetår, dels även för budgetåret 1965/66. På tilläggsstat I har i enlighet med överstyrelsens förslag för innevarande budgetår uppförts 0,5 milj. kr. för ändamålet. Jag förordar, att samma belopp anvisas för budgetåret 1965/66.

Vidare tillstyrker jag, att för informationsverksamhet rörande grundskolan beräknas ett oförändrat belopp av 180 000 kr.

Kostnader för informationsverksamhet om särskolan och yrkesskolväsendet, vilken informationsverksamhet är av mera reguljär karaktär, bör enligt min mening bestridas ur de anslag skolöverstyrelsen disponerar för ordinarie verksamhet.

Med hänsyn till vad jag nu förordat bör anslaget erhålla den här använda rubriken Information om skolreformerna och uppföras med (180 000 + 500 000 =) 680 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Information om skolreformerna* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 680 000 kr.

c) Det obligatoriska skolväsendet m. m.

D 14. Grundskolor m. m.: Bidrag till driften av grundskolor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	890 000 000	995 368 081
1963/64	1 090 000 000	1 139 350 175
1964/65	1 180 000 000	
1965/66 (förslag)	1 430 000 000	

Enligt kungörelsen 1958:665 (omtryckt 1962:478, senast ändrad den 18 december 1964) utgår allmänt driftbidrag till kommunernas kostnader för dels obligatoriska skolor, dels högre kommunala skolor. Kungörelsen reglerar därjämte statsbidragen till kostnaderna för avlöning av skoldirektör.

Bidragsunderlaget för de allmänna driftbidragen och för statsbidraget till kostnaderna för avlöning av skoldirektör beräknas enligt vissa schematiska regler samt utgöres i huvudsak av årslönebeloppen enligt löneklass för i föreskriven ordning inrättade tjänster. Ur bidragsunderlaget erhålles det allmänna driftbidraget för *obligatoriska skolor* efter avdrag av en mindre kommunandel. Det allmänna driftbidraget för *högre kommunala skolor* utgår med 78 % av bidragsunderlaget och statsbidrag för *avlöning av skoldirektör* med 79 % av bidragsunderlaget. Genom beslut vid 1962 års riksdag (prop. 1962:54; SäU 1; Rskr 328) skall fr. o. m. den 1 juli 1962 *tillsynslärararvode vid de obligatoriska skolorna* med hela sitt belopp inräknas i bidragsunderlaget.

Ur förevarande anslag bestrides i första hand kostnaderna för allmänt driftbidrag till obligatoriska skolor samt för statsbidrag till kostnaderna för avlöning av skoldirektör. De för inbyggd realskollinje i folkskolan och inbyggd korrespondensrealskollinje utgående statsbidragen, vilka i huvudsak beräknas enligt de för driftbidrag för högre kommunal skola gällande grunderna, bestrides därjämte ur detta anslag. Anslaget belastas vidare med vissa kostnader för reseersättningar samt med kostnader för statsbidrag till dels avgiftskompensation enligt lagen om folkpensionering, dels avgifter för allmän tilläggspension. Slutligen utgår ur anslaget vissa bidrag till enskilda skolor.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår ökas med 232 milj. kr. till 1 412 milj. kr. enligt följande sammanställning.

	Anvisat för 1964/65	Förslag för 1965/66	Ökning Minskning
1. Lärarlönebidrag m. m., <i>förslagsvis</i>	1 178 339 000	1 410 000 000	+ 231 661 000
2. Bidrag till korrespondensrealskolor, <i>förslagsvis</i>	518 000	500 000	— 18 000
3. Resersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	300 000	300 000	of.
4. Bidrag för svensk undervisning åt svenska barn i utlandet, <i>förslagsvis</i>	368 000	368 000	of.
5. Bidrag till estniska folkskolor	225 000	255 000	+ 30 000
6. Bidrag till Kristofferskolan i Stockholm ..	150 000	245 000	+ 95 000
7. Bidrag till Hillelskolan i Stockholm	100 000	100 000	of.
Summa	1 180 000 000	1 411 768 000	+ 231 768 000
Avrundat		1 412 000 000	+ 232 000 000

Av överstyrelsens framställning inhämtas bl. a. följande.

1. Anslagsposten kommer enligt gällande bidragsregler att under budgetåret 1965/66 belastas med dels slutreglering av lärarlönebidraget avseende redovisningsåret 1964/65, dels under budgetåret utgående förskott å bidraget, motsvarande 90 % av lärarlönebidraget avseende redovisningsåret 1964/65. Kostnaderna för slutregleringen för år 1964/65 är lika med skillnaden mellan bidraget för detta år och det för samma år utbetalade förskottet, vilket i sin tur motsvarar 90 % av lärarlönebidraget avseende redovisningsåret 1963/64. För beräkningen av anslagsbehovet för budgetåret 1965/66 måste därför en uppskattning göras av lärarlönebidraget avseende redovisningsåren 1963/64 och 1964/65. Enligt från länskolnämnderna inhämtade uppgifter uppgår *lärarlönebidraget avseende redovisningsåret 1962/63*, inklusive bidrag till inbyggda realskollinjer och bidrag till avlöning åt skoldirektörer, till 999 milj. kr., varav för inbyggda realskollinjerna 3,3 milj. kr. och för skoldirektörer 3,7 milj. kr.

I petita för budgetåret 1964/65 uppskattade överstyrelsen, med utgångspunkt i bidraget för 1961/62, lärarlönebidraget för samma redovisningsår (1962/63) till 971 milj. kr. (prop. 1964: 1, bil. 10 s. 212). Differensen uppgår till (999 — 971 =) 28 milj. kr. Den förra året med utgångspunkt i det uppskattade bidraget för 1962/63 gjorda beräkningen av lärarlönebidraget avseende redovisningsåret 1963/64 måste alltså justeras med hänsyn till nu föreliggande uppgifter om bidragets och årslönebeloppets faktiska storlek 1962/63.

Kostnaden för den 3,5-procentiga lönehöjningen den 1 januari 1963 har slagit igenom för ett halvt år i de ovan angivna beloppen för bidragen för 1962/63. Det gäller således att beräkna kostnaden dels för ytterligare ett halvt år för höjningen den 1 januari 1963, dels för ett halvt år för höjningen med 3,5 % den 1 januari 1964. Enligt de från länskolnämnderna införskaffade uppgifterna uppgår årslönebeloppet för 1962/63 inklusive vissa vikariekostnader till 1 013 milj. kr., medan statsbidraget till inbyggda linjer och skoldirektörer — som tidigare nämnts — uppgår till (3,3 + 3,7 =) 7 milj. kr., sammanlagt (avrundat) 1 020 milj. kr. I detta belopp är, som framhållits, den 3,5-procentiga lönehöjningen den 1 januari 1963 redan inkluderad för ett halvt år. Kostnaden för ytterligare ett halvt år uppgår till 17,9 milj. kr. Kostnaden för ett halvt år på grund av lönehöjningen med 3,5 % den 1 januari 1964, beräknad på beloppet i 1963 års löneläge (i avrundat tal 1 038 milj. kr.), uppgår till 18,2 milj. kr.

Uppräknat i det för vardera halvåret gällande löneläget men under i övrigt oförändrade förhållanden skulle alltså lärarlönebidraget avseende redovisnings-

året 1963/64 uppgå till avrundat $(999,0 + 18,0 + 18,0 =) 1\,035$ milj. kr. Detta belopp måste korrigeras med hänsyn till övriga faktorer, som innebär förändringar i kostnaderna för 1963/64 i förhållande till 1962/63. Anledning synes ej föreligga att därvid frångå de beräkningar som i dessa avseenden gjordes i förra årets petita. *Lärarlönebidraget avseende redovisningsåret 1963/64 skulle sålunda uppgå till $(1\,035 + 57,5 =) 1\,092,5$ milj. kr., avrundat 1 093 milj. kr.*

Vid uppskattningen av lärarlönebidraget för *redovisningsåret 1964/65* med utgångspunkt i det nyss angivna beloppet för 1963/64 skall uppräknig först ske till det för respektive halvår gällande löneläget, dvs. tillägg skall göras med kostnaden för lönehöjningen med 3,5 % den 1 januari 1964 för ytterligare ett halvt år samt med kostnaden för ett halvt år på grund av lönehöjningen med 4,8 % den 1 januari 1965. Kostnaderna kan uppskattas till 19,2 respektive 26,7 milj. kr. Vid oförändrat antal lärartjänster och under i övrigt oförändrade förhållanden skulle sålunda lärarlönebidraget avseende redovisningsåret 1964/65 uppgå till $(1\,093 + 19,2 + 26,7 =) 1\,139$ milj. kr. Beloppet måste korrigeras med hänsyn till faktorer, som innebär kostnadsförändringar för redovisningsåret 1964/65.

a) *Antalet lärartjänster i grundskolans låg- och mellanstadier* (folkskolan) redovisningsåret 1964/65 kan — med ledning av från länskolnämnderna infordrade uppgifter — beräknas minska med ca 55 folkskollärartjänster och öka med ca 330 småskollärartjänster i förhållande till 1963/64. Statsbidraget för 55 folkskollärartjänster kan beräknas till 1,3 milj. kr. och statsbidraget till 330 småskollärartjänster till 6,3 milj. kr. Detta innebär en *nettoökning* av kostnaderna för folk- och småskollärare med 5 milj. kr.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut 4 juni 1964 angående det antal ordinarie lärartjänster i läroämnena, som högst må vara inrättade på *grundskolans högstadium* redovisningsåret 1964/65, ökar antalet ordinarie tjänster med 1 096, varav sammanlagt 525 adjunkts- eller ämneslärartjänster i Ao 23 respektive Ao 21, 446 ämneslärartjänster i Ao 21 för vidareutbildade folkskollärare samt 125 ämneslärartjänster för vidareutbildade gymnasieingenjörer. Statsbidraget för dessa nytillkommande tjänster uppskattas till 35,5 milj. kr. Kostnadsökningen för icke-ordinarie lärare beräknas till 3,6 milj. kr. Den sammanlagda *ökningen* för lärare i läroämnena på högstadiet skulle således uppgå till 39,1 milj. kr.

Enligt av länskolnämnderna lämnade uppgifter kan ökning av lärarbehovet förutses, motsvarande i fråga om *övningsämnena* ca 240 tjänster och i fråga om *yrkesämnena* ca 110 tjänster, medförande en sammanlagd kostnadsökning av 7,8 milj. kr.

Vad beträffar i *folkskolan inbyggda realskollinjer* sker en successiv minskning på grund av utbyggnaden av högstadiet liksom för *fortsättningsskolan*. Kostnadsminskningen kan antagas bli 1,5 milj. kr.

b) Fr. o. m. den 1 juli 1964 har ordinarie ämneslärartjänster för folkskollärare, gymnasieingenjörer eller gymnasieekonomer med viss vidareutbildning vid grundskolor och yrkesskolor uppflyttats från Ao 19 till Ao 21. Till folkskollärare, som förordnas att med full tjänstgöringsskyldighet uppehålla lärartjänst i läroämne vid vissa högre skolor, skall lönen utgå efter den löneklass, som med två enheter överstiger den, i vilken läraren är placerad som folkskollärare, dock lägst efter löneklass 15. Dessa förändringar berör ungefär 3 800 lärare vid grundskolan. Därtill kommer att det särskilda arvudet för lärotimme till folkskollärare med fyllnadstjänstgöring vid här avsedd högre skola höjes från 1 kr. 75 öre till 2 kr. 50 öre. Den sammanlagda kostnadsökningen för statsverket kan beräknas till 11 milj. kr.

c) För rektor i kommun, där grundskola eller folkskola med inbyggd realskola finns, har lönegradsplaceringen i vissa fall höjts i avlöningsgrupperna III

och IV från ABp 24 till ABp 25 och från ABp 26 till ABp 27. Till rektor tillika skolchef vid grundskolan och folkskolan utgående befattningsarvode har höjts från 1 380 till 2 760 kr. för år. Dessa löneökningar uppskattas till *1,7 milj. kr.*

d) I befordringsgångarna för icke-ordinarie lärare inrymmes även den lönegrad, som intill 1 juli 1964 legat över respektive befordringsgång och för vars erhållande fordrats särskild ansökan. Den för erhållande av sistnämnda lönegrad erforderliga anställnings- och tjänstgöringstiden avkortas för folk- och småskollärare med två år samt för ämneslärare, speciallärare och adjunkter med ett år. Kostnaderna härför beräknas till *5,5 milj. kr.*

e) Timarvoden enligt beteckningarna AT och BT har höjts genom att beräkningsgrunderna för dessa timarvoden ändrats från 1/840 respektive 1/945 till 1/735 respektive 1/840 av årslönen. Ändrad lydelse av 5 § 1 mom. timlärarkungörelsen medför vissa kostnadsökningar. I kungl. brev 28 juni 1963 angående vissa tillfälliga åtgärder för avhjälpande av lärarbristen i matematik, fysik, kemi och tekniska ämnen angivna timarvoden enligt högst löneklass 23 och högst löneklass 21 har ändrats till timarvoden enligt respektive högst löneklass 26 och högst löneklass 24. I 2 § andra stycket kung. om avlöningsförmåner till vissa pensionsavgångna rektorer och lärare angivet belopp om 8 kr. för dag har ändrats till 12 kr. för dag. Den sammanlagda kostnadsökningen av dessa förändringar kan beräknas till *9 milj. kr.*

f) De nya bestämmelserna om särskilda extra ordinarie tjänster och bristtjänster i anledning av prop. 1964: 152 medför vissa ökade kostnader. Antalet dylika tjänster och den därav föranledda kostnadsökningen kan för närvarande ej överblickas. Överstyrelsen utgår vid anslagsberäkningarna från 100 dylika tjänster på grundskolans högstadium fr. o. m. den 1 juli 1964, vilket föranleder en merkostnad av omkring *0,9 milj. kr.*

Med beaktande av de nu redovisade kostnadsförändringarna skulle sålunda lärarlönebidraget avseende redovisningsåret 1964/65 uppgå till $(1\,139,0 + 5,0 + 39,1 + 7,8 - 1,5 + 11,0 + 1,7 + 5,5 + 9,0 + 0,9 =) 1\,217,5$ milj. kr.

Då lärarlönebidraget avseende redovisningsåret 1963/64 förut uppskattats till 1 093 milj. kr., kan *det under 1964/65 utgående* förskottet beräknas till $(0,9 \times 1\,093 =) 983,7$ milj. kr.

Belastningen på anslagspost 1 för lärarlönebidraget blir då för budgetåret 1965/66 följande:

Slutreglering av bidraget för budgetåret 1964/65

$(1\,217,5 - 983,7 =)$ 233,8 milj. kr.

Under budgetåret 1965/66 utgående förskott

$(0,9 \times 1\,217,5 =)$ 1 095,7 » »

Summa 1 329,5 milj. kr.

För innevarande budgetår har för försöksverksamhet med *skrivhjälp åt lärare vid grundskolans högstadium* beräknats *0,3 milj. kr.*, vilket belopp belastar anslaget 1965/66.

Från förevarande anslagspost bestrides även kostnader för statsbidrag till kompensation för förhöjd folkpensionsavgift samt statsbidrag till avgifter för allmän tilläggspension.

a) Statsbidrag för redovisningsåret 1963/64 till *avgiftskompensation* till vissa tjänstemän inom det allmänna skolväsendet utgår med 190 kr. för tjänst som skoldirektör samt för hel tjänst enligt driftbidragskungörelsen. Kostnaden för bidraget kommer att belasta anslaget för budgetåret 1965/66. Antalet bidrags-

grundande tjänster för redovisningsåret 1964/65 uppskattas till 41 500 och kostnaden för bidraget beräknas till 7,9 milj. kr.

b) I fråga om statsbidrag till *ATP-avgifter* har bestämmelser meddelats i kungl. brev den 29/6 1964 angående statsbidrag till avgifter till försäkring för tilläggspension för rektorer och lärare vid vissa kommunala skolor. I princip skall statsbidrag numera utgå med 100 % till ATP-avgifterna för samtliga befattningshavare, sålunda jämväl till skoldirektörer, ämneslärare, övningslärare samt yrkeslärare.

Antalet tjänster 1964/65 har med ledning av länsskolnämndernas beräkningar uppskattats till 85 skoldirektörer, 1 350 rektorer, 16 000 småskollärare, 18 400 folkskollärare (klasslärare på mellanstadiet), 3 800 folkskollärare (ämneslärare på högstadiet), 5 100 lärare i läroämnena, 6 350 lärare i övningsämnena och 650 lärare i yrkesämnena. ATP-avgifterna för ifrågavarande personalkategorier har beräknats efter vägd löneklass i ortsgrupp 4, nämligen för skoldirektörer och rektorer löneklass 28, för småskollärare löneklass 15, för folkskollärare på mellanstadiet och för övningslärare löneklass 18, för ämneslärare på högstadiet löneklass 23, för lärare i läroämnena löneklass 25 samt för lärare i yrkesämnen löneklass 17. Med angivna utgångspunkter har det sammanlagda medelsbehovet för *statsbidrag till ATP-avgifter för år 1965* uppskattats till 72 milj. kr.

Kostnaderna under a och b uppgår sammanlagt till $(7,9 + 72 =) 79,9$ milj. kr.

Anslagsposten 1 torde sålunda böra uppföras med $(1\,329,5 + 0,3 + 79,9 =)$ avrundat 1 410 milj. kr.

Av överstyrelsens äskanden beträffande övriga anslagsposter framgår bl.a. följande.

2. *Bidrag till korrespondensrealskolor* har beräknats i enlighet med de av 1959 års riksdag fastställda grunderna. Det sammanlagda antalet avdelningar budgetåret 1964/65 uppskattar överstyrelsen till 11. Avlöningskostnaderna beräknas till 267 100 kr.

Vid beräkning av bidraget till kostnaderna för korrespondens- och preparandkurserna har överstyrelsen i likhet med föregående år utgått från en genomsnittskostnad av 250 kr. per elev och termin och ett elevantal av 24 i varje avdelning, varvid den sammanlagda kostnaden blir 132 000 kr.

För de besök representanterna för vederbörande korrespondensinstitut har rätt att göra på skolorten beräknas enligt samma beräkningsnorm som tidigare 1 460 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet för korrespondensrealskollinjer med fullständigt statsbidrag utgör sålunda $(267\,100 + 132\,000 + 1\,460 =) 400\,560$ kr.

Korrespondensrealskolan i Björkvik, som arbetar under speciella betingelser, har alltsedan budgetåret 1953/54 erhållit visst statsbidrag, fr. o. m. budgetåret 1963/64 med 70 000 kr. Skolans styrelse hemställer om höjning av nämnda be-
lopp för budgetåret 1965/66 till 127 000 kr.

Elevantalet beräknas nämnda budgetår nedgå med ca 20 %. Minskningen betingas av att grundskolan, som införts i kommunen fr. o. m. läsåret 1963/64, då når högstadiet. Skolan kommer enligt styrelsens uppskattning att omfatta ca 90 elever läsåret 1965/66, varvid endast medräknats dels elever från kommuner, där realskola eller högstadium av grundskola ej finnes, dels elever bosatta inom kommunen som vunnit inträde i skolan, innan grundskolan nått högstadiet. Om statsbidrag finge utgå till korrespondensrealskolan i Björkvik efter samma normer, som gäller för övriga korrespondensrealskolor, skulle det — med hänsyn tagen till det reducerade veckotimtalet — uppgå till ca 117 000 kr.

Överstyrelsen föreslår, att bidraget till skolan höjes med 30 000 kr. till 100 000 kr. Överstyrelsen föreslår vidare, att såsom villkor för erhållande av bidraget föreskrives, att elevavgifter icke må uttagas. I sådant fall bortfaller nämligen kostnaderna för brevkolestipendier till eleverna.

Det sammanlagda medelsbehovet under denna anslagspost uppgår alltså till (400 560 + 100 000 =) 500 560 kr., eller avrundat 500 000 kr.

3. *Reseersättningar m.m.* Statsmedel till här ifrågavarande ersättningar utgår i vissa fall enligt kungörelsen 1962: 696 (ändrad 1963: 460). Överstyrelsen uppskattar medelsbehovet till oförändrat belopp 300 000 kr.

4. Överstyrelsen förordar, att posten till *bidrag för svensk undervisning åt svenska barn i utlandet* uppföres med oförändrat belopp, 368 000 kr., med hänsyn till att utredning pågår om de utlandssvenska barnens skolgång.

5. Med hänsyn till att antalet årskurser vid estniska skolan i Göteborg ökat hemställer överstyrelsen att posten till *bidrag till estniska folkskolor* uppföres med 255 000 kr.

6. *Bidraget till Kristofferskolan i Stockholm* föreslås av överstyrelsen uppfört med 245 000 kr., vilket utgör omkring 30 % av de beräknade driftkostnaderna för skolan.

Skolöverstyrelsen har även framfört vissa förslag, vilka inte påverkar medelsbehovet för nästa budgetår.

För innevarande läsår har överstyrelsen erhållit bemyndigande att anordna försöksverksamhet med skrivhjälp åt lärarna vid grundskolans högstadium inom en kostnadsram av högst 300 000 kr., vilket belopp kommer att belasta anslaget för 1965/66. Överstyrelsen beräknar — under hänvisning till vad som i detta hänseende anföres under anslaget Statliga allmänna gymnasier m. m.: Avlöningar — totalkostnaderna under 1965/66 för dylik försöksverksamhet till ett sammanlagt belopp av 500 000 kr. Sistnämnda belopp skulle belasta anslaget först budgetåret 1966/67.

Skolöverstyrelsen framför vidare förslag om statsbidrag till obligatorisk pedagogisk skolbiblioteksverksamhet i grundskolan. Ur motiveringen för detta förslag inhämtas bl. a. följande.

Med hänsyn till hjälpmedlens roll i undervisningen framstår enligt överstyrelsen de arbetsuppgifter som synnerligen betydelsefulla, vilka består i att utvälja, anskaffa, uppodna, vårda och på olika sätt främja användningen av alla hjälpmedel för det dagliga skolarbetet. Ett tydligt behov föreligger av att vissa befattningshavare får möjlighet att mer än övriga ägna sig åt dels skolbibliotekarieuppgifter av pedagogisk natur, dels motsvarande uppgifter i anslutning till övriga hjälpmedel. En tänkbar anordning vore enligt överstyrelsen, att i en större skolenhet förordnades en *hjälpmedelskonsulent* med antingen heltidstjänst eller halvtidstjänst beroende på skolenhetens storlek, förekommande stadier, personella och lokala förhållanden etc. I mindre skolenheter, t. ex. av klasstyp B, borde en lärare kunna få inräkna visst antal veckotimmar »hjälpmedelstjänstgöring» i sin lärartjänst.

För närvarande finns emellertid ingen personalkategori, som är utbildad för en sådan kombination av arbetsuppgifter. Överstyrelsen finner, att en mera långsiktig lösning av denna del av grundskolans hjälpmedelsfråga måste bli föremål för en förutsättningslös prövning.

I avvaktan på resultatet av en sådan prövning begränsar överstyrelsen sin framställning att gälla enbart skolbiblioteksverksamheten.

Nuvarande möjligheter till nedsättning av undervisningsskyldigheten för folk- och småskollärare, vilka tjänstgör som skolbibliotekarier, är enligt överstyrelsen långt ifrån tillfyllest. Överstyrelsen bedömer för närvarande tidsåtgången för pedagogiska skolbibliotekarieuppgifter till lägst en veckotimme per klass i skola av klasstyp a och A samt lägst en veckotimme per årskurs inom klass i skola av klasstyp b och B, där gemensam boksamling organiserats t. ex. i bok- och grupprum. Den tid, som behöver disponeras för dessa skolbiblioteksuppgifter, ökar emellertid allteftersom de i läroplanen för grundskolan förordade arbetsmetoderna vinner terräng i en skola. Överstyrelsen föreslår, att pedagogisk bibliotekarietjänstgöring skall få inräknas i lärartjänst i grundskolan, varvid 42 timmars bibliotekstjänst per vecka skall anses motsvara full lärartjänstgöring.

Överstyrelsen förordar, att statsbidrag för redovisningsåret 1965/66 skall utgå motsvarande 1/4 veckotimme för varje klass i skolor av klasstyp a och A samt motsvarande 1/4 veckotimme för varje årskurs inom klass i skola av klasstyp b och B. För 1966/67 föreslås statsbidrag utgå efter 1/2 veckotimme, för 1967/68 efter 3/4 veckotimme och för 1968/69 efter en veckotimme. Statsbidraget för de sålunda föreslagna anordningarna beräknas för budgetåret 1965/66 till ca 5 876 000 kr. Med hänsyn till gällande utbetalningsbestämmelser skulle statsbudgeten belastas härav först budgetåret 1966/67.

I skrivelse den 4 maj 1964 till statens högertrafikkommission har skolöverstyrelsen aktualiserat vissa åtgärder, som från skolornas sida bör vidtagas i samband med övergången till högertrafik. Bl. a. föreslås, att inom varje rektorsområde en eller flera av trafikundervisning intresserade, särskilt utbildade lärare anlitas för uppgifter i samband med trafikomläggningen, exempelvis läsårsplanering, information m. m. Överstyrelsen uppskattar antalet dylika kontaktlärare till ca 1 600. Kostnaderna uppskattas för budgetåret 1965/68 till 6 800 000 kr., varav för budgetåret 1965/66 1 700 000 kr. Överstyrelsen har i skrivelsen uttalat, att kostnaderna för ändamålet i första hand bör bestridas av medel, som anvisats eller kommer att anvisas för övergången till högertrafik. Skulle medel icke anvisas i denna ordning, hemställes att kostnaderna bestrides ur förevarande anslag. Då anslaget belastas först budgetåret 1966/67, erfordras ingen medelsanvisning under budgetåret 1965/66.

Departementschefen

I prop. 1964:1 (bil. 10, s. 268) redovisades att Svenska stadsförbundet och Svenska kommunförbundet i en gemensam skrivelse hemställt, *dels* att den kommunandel, som för varje tjänst avräknas från allmänt driftbidrag till obligatorisk skola, fr. o. m. redovisningsåret 1963/64 skulle reduceras med 210 kr., *dels* att från samma tid det procenttal, varmed statsbidrag utgår till högre kommunala skolor och yrkesskolor, skulle höjas med en enhet. Jag förklarade, att det borde få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva dessa yrkanden liksom frågan huruvida det av riksdagen beslutade sloandet av huvudmansavgifter borde föranleda

någon sänkning av det procenttal, efter vilket statsbidrag utgår till högre kommunala skolor. Häremot hade riksdagen inte något att erinra. Efter överläggningar med kommunförbunden har Kungl. Maj:t beslutat, att, räknat fr. o. m. den 1 juli 1963, kommunandelen för varje tjänst vid de obligatoriska skolorna skall minskas med 210 kr. samt att fr. o. m. samma tidpunkt statsbidrag till kurser vid lokala kommunala yrkesskolor skall utgå med 80 % av de schablonmässigt beräknade lönekostnaderna. Procenttalet för statsbidrag till högre kommunala skolor skall för redovisningsåret 1963/64 vara 80 % samt fr. o. m. den 1 juli 1964, från vilken tidpunkt huvudmansavgifterna slopats, 78 %.

Skolöverstyrelsen har beräknat medelsbehovet under *anslagsposten 1* till 1 410 000 000 kr. Jämfört med innevarande budgetår innebär detta en ökning med 231 661 000 kr. Denna anslagshöjning, som helt är av automatisk natur, hänför sig främst till de löneökningar, som kommit lärarna till del, och till skolväsendets expansion. Hur kostnadsökningarna i detalj påverkar anslagsbehovet, framgår närmare av överstyrelsens i det föregående redovisade beräkningar. Den beslutade minskningen av kommunandelarna medför härutöver en ökning av medelsbehovet med ca 10 000 000 kr. Vidare bör anslagsposten med hänsyn till de senaste årens överbelastning av anslaget höjas ytterligare på sätt som framgår av det följande.

Under *anslagsposten 2* beräknar jag i enlighet med överstyrelsens förslag för korrespondensrealskollinjerna med fullständigt statsbidrag ett medelsbehov av i runt tal 400 000 kr. För korrespondensrealskolan i Björkvik förordar jag oförändrat statsbidrag med 70 000 kr. Anslagsposten 2 bör således uppföras med $(400\,000 + 70\,000 =) 470\,000$ kr.

Bidraget till reseersättningar m. m. under *anslagsposten 3* och bidraget till kostnaderna för svensk undervisning åt svenska barn i utlandet under *anslagsposten 4* bör, såsom överstyrelsen föreslagit, uppföras med oförändrade belopp, 300 000 kr. respektive 368 000 kr.

Beträffande bidraget till de estniska skolorna under *anslagsposten 5* tillstyrker jag en höjning med 30 000 kr. till 255 000 kr. i enlighet med överstyrelsens förslag.

Bidraget till Kristoffersskolan under *anslagsposten 6* uppgår innevarande budgetår till 150 000 kr. Överstyrelsen föreslår en höjning med 95 000 kr. till 245 000 kr., vilket belopp motsvarar ca 30 % av de beräknade driftkostnaderna för skolan. Med hänsyn till skolans karaktär av fri experimentskola finner jag det motiverat, att skolan erhåller ökat statligt stöd, samt tillstyrker den av överstyrelsen föreslagna höjningen av bidraget till skolan.

Jag vill i detta sammanhang erinra om, att enligt beslut av 1964 års riksdag ett ränte- och amorteringsfritt lån av 3 milj. kr. från fonden för låneunderstöd skall — under förutsättning att Stockholms stad ensam eller tillsammans med kommuner i Stockholmsregionen ställer ett lika stort belopp till förfogande och att Kristoffersskolans byggnadsstiftelse själv kan uppbringa resterande medel — ställas till byggnadsstiftelsens förfogande för uppförande av en skolanläggning för Kristoffersskolan på Fredrikslundshöjden i Bromma i Stockholm, där tomt

för ändamålet reserverats av stadens fastighetsnämnd. När de planerade nya lokalerna färdigställts, kommer elevantalet vid skolan att kunna ökas högst väsentligt. Skolan beräknas i utbyggt skick komma att omfatta ca 600 elever. Denna kommande ökning av utbildningskapaciteten kan komma att aktualisera frågan om storleken av det statliga bidraget till skolan. Enligt uppgift skulle Stockholms stad inte vara beredd att ställa medel till förfogande för nybyggnad för Kristoffersskolan, förrän frågan om fördelningen mellan staten, staden och skolan av de framtida driftkostnaderna för skolan blivit löst. Kungl. Maj:t bör bemyndigas att besluta om grunderna för statens bidrag till driftkostnaderna för Kristoffersskolan.

Till Hillelskolan bör under *anslagsposten 7* utgå ett oförändrat belopp av 100 000 kr.

Överstyrelsens förslag om statsbidrag till obligatorisk pedagogisk skolbiblioteksverksamhet i grundskolan kan jag inte tillstyrka och inte heller den av överstyrelsen föreslagna utvidgningen av försöksverksamheten med skrivhjälp åt lärare vid grundskolans högstadium.

Kostnaderna för den del av trafikundervisningen i skolorna som har direkt samband med övergången till högertrafik bör, såsom jag tidigare uttalat, bestri-
das av medel, som anvisas för övergången till högertrafik.

Med utgångspunkt i nyss angivna beräkningar av de olika anslagsposterna erhålles under detta anslag ett sammanlagt medelsbehov av $(1\,420\,000\,000 + 470\,000 + 300\,000 + 368\,000 + 255\,000 + 245\,000 + 100\,000 =)$ 1 421 738 000 kr. Av skäl som jag anförde i det föregående, bör emellertid anslagsposten 1 höjas ytterligare. Det bör ske så, att anslaget i dess helhet kan upptagas med ett till 1 430 000 000 kr. avrundat belopp. Den totala anslagshöjningen kommer härigenom att uppgå till 250 000 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

a) att bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om grunderna för statens bidrag till driftkostnaderna för Kristoffersskolan;

b) att till *Grundskolor m. m.: Bidrag till driften av grundskolor m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 430 000 000 kr.

D 15. Grundskolor m. m.: Bidrag till inackordering av skolbarn i elevhem eller enskilda hem. D 16. Grundskolor m. m.: Bidrag till anordnande av skolskjutsar. D 17. Grundskolor m. m.: Bidrag till pedagogisk utrustning m. m.

I enlighet med vad jag anförde i översikten bör dessa anslag i riksstatsförslaget för nästa budgetår uppföras med preliminärt beräknade belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna

a) till *Grundskolor m. m.: Bidrag till inackordering av skolbarn i elevhem eller enskilda hem* ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.

b) till *Grundskolor m. m.*: Bidrag till anordnande av skol-skjutsar ett förslagsanslag av 70 000 000 kr.

c) till *Grundskolor m. m.*: Bidrag till pedagogisk utrustning m. m. ett förslagsanslag av 17 600 000 kr.

D 18. Grundskolor m. m.: Särskilt stöd åt undervisningen i rikets nordligaste gränsorter m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	290 000	279 241
1963/64	300 000	291 980
1964/65	300 000	
1965/66 (förslag)	225 000	

Medel för här ifrågavarande ändamål är innevarande budgetår upptagna under rubriken Grundskolor m. m.: Folkundervisningens främjande i rikets nordligaste gränsorter m. m. Anslaget disponeras enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser av skolöverstyrelsen och länskolnämnden i Norrbottens län för bl. a. bidrag till lekskolekurser, finnbygdsstipendier, bidrag till folkhögskolor och bygdekurser m. m. samt bidrag till biblioteksverksamhet i Tornedalen.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget erhåller rubriken Grundskolor m. m.: Särskilt stöd åt undervisningen i rikets nordligaste gränsorter m. m.

Bidrag till biblioteksverksamhet i Tornedalen föreslås skola anvisas under anslaget Bidrag till folkbibliotek. Överstyrelsen räknar därför med en minskning av medelsbehovet under förevarande anslag med 75 000 kr.

För lekskolekurser och finnbygdsstipendier, till vilka ändamål bidrag regelmässigt utgått ur förevarande anslag, räknar överstyrelsen med oförändrat medelsbehov. Överstyrelsen anser även att den bygdekursverksamhet, som med bidrag ur detta anslag bedrivs av Tornedalens folkhögskola och Norrbottens bildningsförbund, bör stödjas i samma utsträckning som tidigare.

Beträffande övriga utgiftsändamål, vilka enligt tradition tillgodosetts ur förevarande anslag, kan enligt överstyrelsen ifrågasättas, om inte numera en avsevärd del av kostnaderna lämpligen borde bestridas i annan ordning. Överstyrelsen förklarar, att det genom en omDispositionering av resurserna under anslaget synes möjligt att inom en oförändrad anslagsram ge ökat bidrag till bl. a. sådan undervisningsmateriel, som är speciellt avsedd för undervisningen i svenska av elever med finska som modersmål.

Departementschefen

I enlighet med överstyrelsens förslag bör anslaget ha här använd ny rubrik.

Förslaget att bidrag till biblioteksverksamhet i Tornedalen skall bestridas ur anslaget Bidrag till folkbibliotek tillstyrker jag. Förevarande anslag bör i enlighet härmed minskas med 75 000 kr.

Såsom överstyrelsen framhållit, kan det ifrågasättas, om inte vissa av de ända-

mål, vilka nu tillgodoses ur detta anslag, lämpligen borde tillgodoses i annan ordning. Jag föreslår med hänsyn härtill, att överstyrelsen erhåller i uppdrag att överväga om detta anslag är behövt.

För nästa budgetår bör anslaget uppföras med (300 000 — 75 000 =) 225 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Grundskolor m. m.: Särskilt stöd åt undervisningen i rikets nordligaste gränssorter m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 225 000 kr.

D 19. Grundskolor m. m.: Bidrag till Skytteanska skolan i Tärna

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	40 000	40 000
1963/64	30 000	15 000
1964/65	20 000	
1965/66 (förslag)	10 000	

Vid 1961 års riksdag (prop. 1961: 1 VIII ht p. 123; SU 8 p. 26; Rskr 8) fattades beslut om avveckling av statens särskilda åtaganden beträffande Skytteanska skolan i Tärna. Bidraget skall enligt beslutet minska med 10 000 kr. för varje budgetår och torde således för nästa budgetår böra uppföras med (20 000 — 10 000 =) 10 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Grundskolor m. m.: Bidrag till Skytteanska skolan i Tärna* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 10 000 kr.

D 20. Nomadskolor: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	1 490 000	1 485 784
1963/64	1 715 000	1 573 530
1964/65	1 620 000	
1965/66 (förslag)	1 755 000	

Skolöverstyrelsen föreslår för nästa budgetår en höjning av anslaget med 143 000 kr. De generella lönehöjningarna medför ett ökat medelsbehov av 142 000 kr. Övriga kostnadsförändringar hänför sig i huvudsak till följande förslag.

1. Utbyggnad av högstadiet i Gällivare:
 - a) En ny adjunkts/ämneslärtjänst i Ao 23/21
 - b) En ny icke-ordinarie lärtjänst
 - c) Ökning med 50 000 kr. av kostnaderna för timlärare
2. Indragning av skolan i Jukkasjärvi
 - a) Indragning av en ordinarie folkskollärtjänst
 - b) Indragning av en ordinarie småskollärtjänst
 - c) Indragning av en icke-ordinarie folkskollärtjänst
 - d) Indragning av en ordinarie föreståndartjänst

- e) Indragning av en ordinarie fastighetsskötartjänst
- f) Bortfall av vissa arvoden m. m.
- 3. Övrigt:
 - a) Inrättande av en tjänst som biträdande föreståndare i Tärnaby
 - b) Indragning av tre ekonomibiträdestjänster
 - c) Ökning med 4 000 kr. av kostnaderna för specialundervisning
 - d) Ökning med 5 000 kr. av kostnaderna för timplärare
 - e) Ökat arvode till tillsynsmännen
 - f) Höjning av nomadlärartillägget

Av överstyrelsens motiveringar framgår bl. a. följande.

1 a). Budgetåret 1965/66 kommer vid samehögstadiet i Gällivare att finnas en klass av årskurs 7 och två klasser av årskurs 8. En adjunkts/ämneslärartjänst finns inrättad. Klassantalet motiverar inrättandet av ytterligare en ordinarie adjunkts/ämneslärartjänst och en icke-ordinarie lärartjänst i läroämnena.

3 a). Då barnantalet vid Tärnaby nomadskola troligen kommer att överstiga 30 föreslås inrättande av en tjänst som biträdande föreståndare.

3 b) Tre ekonomibiträdestjänster föreslås indragna på grund av nedläggandet av skolan i Jukkasjärvi samt på grund av lägre antal inackorderade barn på låg- och mellanstadiet i övrigt.

3 f). Till ordinarie och extra ordinarie folk- och småskollärare vid grundskolor och folkskolor inom vissa av rikets nordligaste gränssorter utgår finskspråkighetstillägg med 828 kr. för år, medan till motsvarande lärare vid nomadskolor utgår nomadlärartillägg med 504 kr. för år. Överstyrelsen finner skäligt, att till lärare vid nomadskolor utgår samma lönetillägg som till lärare vid grundskolor och folkskolor.

Departementschefen

Enligt de i prop. 1962:51 (SU 141; Rskr 319) uppdragna riktlinjerna för nomadskolväsendets organisation skulle samerna för sina barns vidkommande erhålla valfrihet mellan vanliga kommunala skolor och särskilda nomadskolor. För att ge denna valfrihet en fullt reell innebörd borde nomadskolorna i olika avseenden ha en med övriga skolor likvärdig standard. Med de modifikationer, som kunde vara befogade med hänsyn till skolornas samiska karaktär, borde principerna för den nya grundskolan genomföras även i nomadskolorna, och en successiv övergång förutsattes i detta hänseende. Därvid skulle de hittillsvarande nomadskolanläggningarna komma att tas i anspråk för låg- och mellanstadiet, dvs. årskurserna 1—6.

För att tillgodose önskemålen om undervisning med inslag av samiska ämnen i högre årskurser förordades i nämnda proposition, att ett särskilt högstadium skulle inrättas, där de sameelever, som så önskade, skulle kunna fullgöra sin skolplikt. Fr. o. m. innevarande läsår har ett dylikt högstadium upprättats i Gällivare.

Skolöverstyrelsen har med hänsyn till klassantalet vid högstadiet i Gällivare föreslagit, att ytterligare en adjunkts- eller ämneslärartjänst i Ao 23/21 och en ny icke-ordinarie lärartjänst i läroämnena inrättas. Vidare har överstyrelsen räk-

nat med en ökning av kostnaderna för timlärare vid skolan med 50 000 kr. Jag tillstyrker överstyrelsens förslag i här berörda avseenden (p. 1).

På grund av minskat elevantal har skolan i Jukkasjärvi nedlagts fr. o. m. innevarande läsår. Mot överstyrelsens förslag rörande indragning av tjänster m. m. med hänsyn härtill har jag inte något att erinra (p. 2).

Förslagen om höjningar av tillsynsmännens arvoden och nomadlärartillägget bör provas i annat sammanhang (p. 3 e och f).

Överstyrelsens förslag i övrigt föranleder inte någon erinran från min sida.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (1 620 000 + 135 000 =) 1 755 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för nomadskolorna, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för nomadskolorna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	493 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	11 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	698 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	570 000
Summa kr.	1 772 000

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond	17 000
Nettoutgift kr.	1 755 000

c) till *Nomadskolor: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 755 000 kr.

D 21. Nomadskolor: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	696 000	567 656
1963/64	650 000	534 094
1964/65	650 000	
1965/66 (förslag)	930 000	

Följande sammanställning upptager för innevarande budgetår gällande omkostnadsstat samt för nästa budgetår skolöverstyrelsens förslag till ändringar och departementets anslagsberäkning.

Utgifter	Anvisat 1964/65		Föreslagen ändring 1965/66			
			Mynd.		Departementet	
1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>	2 000			of.		of.
2. Reseersättningar:						
a) Ersättning åt lärare och annan personal för resor i tjänsten, <i>förslagsvis</i>	2 300		+ 1 700		+ 1 500	
b) Resekostnader vid vissa kortare lärarförordnanden enligt av Kungl. Maj:t den 6 september 1962 meddelade bestämmelser, <i>förslagsvis</i>	1 200		of.		of.	
c) Resekostnad för testare, <i>förslagsvis</i>	500		of.		of.	
d) Resekostnader för deltagare i informationsmöte i Gällivare..	10 000		+ 2 500		+ 2 500	
e) Resekostnader för nomadskollfullmäktige	—	14 000	+ 3 000	+ 7 200	+ 3 000	+ 7 000
3. Expenser:						
a) Bränsle, lyse och renhållning, <i>förslagsvis</i>	164 000		+ 16 000		+ 16 000	
b) Övriga expenser	60 000	224 000	+ 22 000	+ 38 000	+ 22 000	+ 38 000
4. Övriga utgifter:						
a) Kostnader för elevers inackordering vid skola, <i>förslagsvis</i> ..	282 000		+191 000		+191 000	
b) Bidrag till elevers resekostnad för inställelse i nomadskola ..	70 000		+ 29 000		+ 29 000	
c) Kostnader för elevers resor till simundervisning från Karesuando, Lannavaara och Jukkasjärvi	3 000		+ 2 000		+ 2 000	
d) Kostnader för barnens resor till testare, <i>förslagsvis</i>	500		of.		of.	
e) Hälso- och sjukvård samt tandvård åt elever, <i>förslagsvis</i>	16 500		of.		of.	
f) Skolbiblioteksverksamhet, <i>förslagsvis</i>	3 000		+ 1 000		+ 1 000	
g) Bidrag till anordnande av exkursioner	3 000		+ 2 000		+ 2 000	
h) Anskaffande av viss utrustning	60 000		+ 25 000		+ 25 000	
i) Kostnader för inrättande av bibliotek vid högstadiet	2 000		of.		of.	
j) Kostnader för praktisk yrkesorientering i renskötsel	—		+ 2 000		+ 2 000	
k) Administrationskostnader för högstadiet	—		+ 2 000		+ 2 000	
l) Underhåll av torvkåtor m. m.	—	440 000	+ 1 000	+255 000	+ 1 000	+255 000
Summa kr.		680 000		+300 200		+300 000
Särskilda uppbördsmedel						
Ersättning för bränsle, lyse och kost		30 000		+ 20 000		+ 20 000
Nettoutgift kr.		650 000		+280 200		+280 000

Av överstyrelsens motiveringar för de framlagda förslagen framgår bl. a. följande.

2 e). Kostnader för nomadskolfullmäktiges resor vid inställelse till sammanträde enligt 44 § nomadskolstadgan har hittills betalats av samebyarna. Överstyrelsen finner det skäligt att staten står för dessa kostnader.

3 b). En årskurs på högstadiet tillkommer samt — utöver vad som tidigare beräknats — en klass i årskurs 8. Vidare måste simundervisningen utökas, då enligt gjord utredning simkunnigheten är mycket låg bland nomadbarnen.

4 a). Enligt av nomadskolinspektören gjord utredning måste kostnaderna för inackordering uppräknas till 473 000 kr. Till de högre kostnaderna bidrar främst högstadiets utbyggnad.

4 b). Nedläggandet av Jukkasjärvi nomadskola medför längre och besvärligare resor. I Karesuando ökar omfattningen av skolskjutsverksamheten. Centraliseringen av högstadiet till Gällivare medför resor från hela det samiska bopälsområdet. I kostnaderna är även medräknade 11 000 kr. för skolskjutsar inom Gällivare kyrkstad.

4 h). En upprustning av elevhemmet i Gällivare anses nödvändig. Vidare beräknas medel för bl. a. utrustning till det nya högstadiet i Gällivare samt för anskaffande av specialhjälpmedel.

4 l). Anslaget Nomadskolor: Fältstudiekurser för nomadbarn föreslås avfört från riksstaten med utgången av budgetåret 1964/65, då fortsättningsskolundervisningen för nomadbarn genom högstadiets införande upphör. Erforderliga medel för underhåll av torvkåtor och översyn i övrigt av befintliga förrådsbodar har därför upptagits under förevarande anslag.

Departementschefen

Den av skolöverstyrelsen föreslagna höjningen av detta anslag föranledes främst av utbyggnaden av högstadiet i Gällivare och är därför till större delen av automatisk karaktär. Jag tillstyrker, att anslaget i enlighet med skolöverstyrelsens förslag uppföres med (650 000 + 280 000 =) 930 000 kr., samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nomadskolor: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 930 000 kr.

D 22. Statens blindskolor m. m.: Avlöningar. D 23. Statens blindskolor m. m.: Omkostnader. D 24. Statens dövskolor m. m.: Avlöningar. D 25. Statens dövskolor m. m.: Omkostnader. D 26. Statens dövskolor m. m.: Engångsanskaffning av utrustning m. m. D 27. Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn. D 28. Resor för blind- och dövskolelever jämte ledsagare.

Utredningen rörande blind- och dövskoleväsendets utbildningsmål och organisation har i december 1964 avgivit betänkanden med förslag om anordnande av grundskola för blind- och dövskolebarn (SOU 1964:61 och 62). Jag har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att på grundval av dessa betänkanden i särskild proposition framlägga förslag om förstärkningar av utbildningsresur-

serna inom blind- och dövskoleområdet. I avvaktan på denna proposition torde berörda anslag nu få uppföras med preliminärt beräknade belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna

a) till *Statens blindskolor m. m.: Avlöningar* ett förslagsanslag av 4 200 000 kr.

b) till *Statens blindskolor m. m.: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.

c) till *Statens dövskolor m. m.: Avlöningar* ett förslagsanslag av 7 200 000 kr.

d) till *Statens dövskolor m. m.: Omkostnader* ett förslagsanslag av 2 100 000 kr.

e) till *Statens dövskolor m. m.: Engångsanskaffning av utrustning m. m.* ett reservationsanslag av 400 000 kr.

f) till *Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn* ett förslagsanslag av 472 000 kr.

g) till *Resor för blind- och dövskolelever jämte ledsagare* ett förslagsanslag av 330 000 kr.

d) Gymnasier m. m.

D 29. Statliga allmänna gymnasier m. m.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	230 155 000	268 667 032
1963/64	253 460 000	271 702 846
1964/65	245 875 000	
1965/66 (förslag)	244 145 000	

Utvecklingen av elevantalet och medelsbehovet vid de statliga allmänna gymnasierna och realskolorna åskådliggöres av följande sifferuppgifter.

Budgetår	Elever (1 000-tal)			Anvisat anslag (milj. kr.)	Förbrukat belopp (milj. kr.)
	Realskolan	Gymnasiet	Summa		
1950/51	74	15	89	64,2	67,1
1953/54	87	19	106	110,4	106,0
1956/57	101	26	127	136,0	146,7
1959/60	105	38	143	204,6	197,6
1960/61	103	45	148	216,4	222,5
1961/62	93	51	144	239,3	241,4
1962/63	81	57	138	230,2	268,7
1963/64	68	67	135	253,5	271,7

Av tabellen framgår, att elevantalet budgetåret 1963/64 totalt sett minskat jämfört med budgetåret 1962/63. Minskningen faller helt på realskolan, medan elevantalet i gymnasiet ökat med ca 10 000. Av överstyrelsens beräkningar i anslagsframställningen framgår, att realskolan läsåren 1964/66 kommer att krympa i oförminskad takt. Det allmänna gymnasiets omfattning beräknas under samma tid komma att förbli i huvudsak oförändrad.

Medelsbehovet för nästa budgetår beräknar *skolöverstyrelsen* till 252 310 000 kr., vilket innebär en ökning med 6 435 000 kr.

Skolöverstyrelsen föreslår för budgetåret 1965/66 följande organisationsförändringar, nya tjänster m. m.

A. Kommunala gymnasier under förstatligande

1. Inrättande av 27 ordinarie lektorstjänster, 20 ordinarie adjunktstjänster och 5 icke-ordinarie lärartjänster vid gymnasier under förstatligande.

B. Skolorna för vuxna

2. Inrättande av 2 extra ordinarie lektorstjänster och en extra ordinarie adjunktstjänst vid statens gymnasium för vuxna i Norrköping.

3. Arvodesanställning av extra personal för rättning av examensskrivningar samt bestridande av kostnader för granskning av material för självstudier, schemaläggning m. m. vid statens gymnasium för vuxna i Norrköping.
4. Inrättande av 2 extra ordinarie lektorstjänster och en extra ordinarie adjunktstjänst vid statens gymnasium för vuxna i Härnösand.
5. Bestridande av kostnader för schemaläggning m. m. vid statens gymnasium för vuxna i Härnösand.
6. Avveckling av statens kompletteringsgymnasium i Stockholm.

C. Lärare i läroämnena i övrigt

7. Indragning av 12 rektorstjänster och 13 på övergångsstat uppförda adjunktstjänster vid avvecklade samrealskolor.
8. Inrättande av 15 ordinarie lektorstjänster.
9. Indragning av 214 adjunks- eller ämneslärarinetjänster i Ao 23 respektive Ao 21 samt förande på övergångsstat av 82 sådana tjänster.
10. Inrättande av 2 ordinarie lektorstjänster vid tekniska linjen vid allmänna gymnasiet i Södertälje.
11. Inrättande av 10 extra ordinarie lektorstjänster för teknisk gren.
12. Minskning av behovet av icke-ordinarie lärare i läroämnena.
13. Kostnadsförändringar på grund av ökat antal vakanta lektorstjänster.
14. Inrättande av 40 nya briststjänster (lektorstjänster).
15. Inrättande av 100 nya särskilda extra ordinarie tjänster.

D. Lärare i övningsämnen

16. Indragning av 4 ordinarie tjänster som lärare i trä- och metallslöjd, 3 ordinarie tjänster som lärare i textilslöjd samt 3 på övergångsstat uppförda tjänster.
17. Uppförande på övergångsstat av 17 lärartjänster i övningsämnen.
18. Automatisk minskning av antalet veckotimmar i övningsämnen på grund av förändringar i elevantalet.

E. Annan personal

19. Indragning av 10 skolskötersketjänster på övergångsstat.
20. Minskning av kostnader för arvoden till bibliotekarier.
21. Indragning av en vaktmästartjänst i Ao 8 och en maskinisttjänst i Ao 9.
22. Förbud mot återbesättande av 19 vaktmästartjänster i Ao 9.
23. Förande på övergångsstat av 9 vaktmästartjänster i Ao 9.
24. Minskning av behovet av extra och tillfällig vaktmästarpersonal.
25. Minskning av kostnaderna för biträdes hjälp på rektorsexpeditionerna.
26. Utvidgning av försöksverksamheten med anställande av skolsekreterare, ställföreträdande rektorer och rektorsassistenter.
27. Arvodesanställning av ytterligare personal för skrivhjälp åt lärare.

F. *Särskild undervisning m. m.*

28. Specialundervisning åt handikappade elever.
29. Särskild undervisning åt elever, som på grund av lyte, långvarig sjukdom eller liknande omständighet ej kan deltaga i vanligt skolarbete.
30. Särskilda åtgärder för elever, som från grundskolan intages i allmänt gymnasium.
31. Stödundervisning i svenska åt utländska elever i realskolan.

G. *Kostnader för praktisk lärarutbildning*

32. Uppräkning på grund av beräknad ökning av kapaciteten och ändrade arvoden.

H. *Övriga frågor*

33. Indragning av en extra ordinarie övningskollärartjänst i Ae 20 vid statens normalskola.

Utöver här uppräknade förslag förordar överstyrelsen justering av vissa anslagsposter med hänsyn till automatiskt verkande omständigheter.

Av handlingarna i ärendet inhämtas beträffande de olika förslagen bl. a. följande.

1. Inga ytterligare förstatliganden av *kommunala gymnasier* föreslås. I stället framlägger överstyrelsen under anslaget Bidrag till vissa kommunala gymnasier m. m. förslag om särskilt bidrag till fyra kommunala gymnasier, vilka enligt till och med budgetåret 1963/64 tillämpade principer skulle ha börjat förstatligas från och med budgetåret 1965/66.

Beräkningen av behovet av lärare vid kommunala gymnasier under förstatligande har skett efter samma grunder som beträffande helt statliga gymnasier.

2—5. Som grund för sina förslag om nya lärtjänster vid *statens gymnasier för vuxna* återoppar skolöverstyrelsen betänkandet Vidgad vuxenutbildning på gymnasiestadiet (SOU 1962: 5).

För arvode åt befattningshavare som åtager sig schemaläggningen, som bl. a. med hänsyn till vuxengymnasiets speciella typ är synnerligen tidskrävande, bör enligt överstyrelsen särskilda medel stå till förfogande. För vart och ett av de båda gymnasierna tillstyrker överstyrelsen ett belopp av 3 500 kr.

Medel bör härutöver finnas tillgängliga för anställande av extra personal under särskilt arbetskrävande perioder. Överstyrelsen beräknar härför för vardera gymnasiet 2 500 kr.

Granskningen av studiematerial för självstudier förutsattes i SOU 1962: 5 vara slutförd under budgetåret 1963/64. Med hänsyn till föreliggande förslag till gymnasiereform torde emellertid nytt materiel för självstudier böra utarbetas och granskas. Vid gymnasiet för vuxna i Norrköping beräknas för ändamålet ett belopp av 6 000 kr.

6. Genom *statens kompletteringsgymnasium* erhåller för närvarande vissa studerande kostnadsfria studier, nämligen studenter, som önskar komplettera i matematik, fysik eller kemi, samt icke-studenter, som önskar studera på dagtid eller på kvällstid. Såsom elever i kompletteringsgymnasiet får dessa kostnadsfritt fem ämneskurser och en prövning i varje ämne. Vidare fullgör kompletteringsgymnasiets rektor viss inspekterande och rådgivande verksamhet på vuxenutbildningens område.

Enligt uttalande i propositionen 1963: 97 angående statsbidrag till kvällsgym-

nasier för vuxna borde överstyrelsen överväga frågan om kompletteringsgymnasiets framtida ställning. Därvid borde beaktas vad i propositionen sagts om eventuellt andra former för kompletteringsgymnasiets verksamhet.

Den statsunderstödda kvällsgymnasieverksamheten förutsattes den 1 juli 1965 ha utvidgats så att ett mycket litet antal elever skulle kvarstå som kompletteringsgymnasiets elever, dvs. studera vid kvällsgymnasium med elevavgifter. Därjämte skulle finnas ett mindre antal elever, som studerar på dagtid — företrädesvis vid Enskilda gymnasiet i Stockholm — samt ett antal studenter, som kompletterar i matematik, fysik och kemi. Överstyrelsen föreslår därför, att statens kompletteringsgymnasium upphör med utgången av juni 1965. Den rådgivande och inspekterande verksamhet, som för närvarande ankommer på rektor vid gymnasiet, föreslås bli övertagen av befattningshavare hos överstyrelsen. Förslag om sådan befattningshavare avges i petita rörande överstyrelsens egna anslag. I avvaktan på gymnasieutredningens ställningstagande till vuxenutbildningen på det gymnasiala stadiet inskränker överstyrelsen sig till att föreslå att statsbidrag skall kunna utgå även till s. k. enstaka kvällsgymnasiekurs. Förslaget utvecklas närmare under förslagsanslaget Bidrag till vissa kommunala gymnasier m. m. Ändring i nuvarande bidragsgivning till elever, som av särskilda skäl önskar studera på dagtid, samt till studenter, som önskar komplettera matematik, fysik eller kemi, synes sålunda icke för närvarande böra göras. I stället bör dessa uppgifter övertagas av överstyrelsen. Som en konsekvens härav bör det belopp av 292 000 kr., som uppförts under de statliga allmänna gymnasierans omkostnadsanslag för att disponeras för kursavgifter för främmande kurser vid kompletteringsgymnasiet, disponeras av överstyrelsen från och med budgetåret 1965/66. Därvid förutsattes, att dels 30 000 kr., som eljest skulle uppförts under de statliga allmänna gymnasierans omkostnadsanslag för expenser vid kompletteringsgymnasiet, dels medel, som eljest skulle ha uppförts under de statliga allmänna gymnasierans avlöningsanslag för avlöningar vid kompletteringsgymnasiet, överföres till skolöverstyrelsens motsvarande anslag.

7—10. Det av skolöverstyrelsen beräknade *antalet erforderliga rektorstjänster och ordinarie tjänster i läroämnena* vid samtliga statliga allmänna gymnasier och realskolor (exklusive skolorna för vuxna och statens kompletteringsgymnasium) budgetåret 1965/66 vid bifall till överstyrelsens i petita för nämnda budgetår framlagda förslag framgår av följande tablå.

	Rektorstjänster			Lektorstjänster			Adjunks- och ämnesl.-tjänster		
	Antal 1964/65	Förslag för 1965/66		Antal 1964/65	Förslag för 1965/66		Antal 1964/65	Förslag för 1965/66	
		Antal	För- ändr.		Antal	För- ändr.		Antal	För- ändr.
1. Komm. gymn. under förstatligande	15	15	—	58	83	+ 27	48	68	+ 20
2. Övriga gymn. ...	120	120	—	1 465	1 482	+ 17	1 773	1 733	— 40
3. Realskolor	67	55	— 12	—	—	—	2 123	1 790 ¹	— 333 ²
	202	190	— 12	1 523	1 567	+ 44	3 944	3 591	— 353

¹ Därav vid avvecklade realskolor 82 tjänster som föreslås uppförda på övergångsstat.

² Av dessa 333 tjänster föreslås 139 tjänster ej bli indragna av skal som anges i det följande.

Enligt hittills tillämpade principer erfordras 3 nya lektorstjänster utöver de läsåret 1964/65 inrättade. Med hänsyn till oförutsebara behov föreslår överstyrelsen 15 nya lektorstjänster.

Enligt överstyrelsens beräkningar är 455 ordinarie *adjunkts- och ämneslärarinnetjänster* övertaliga vid de skolor, som avses i punkterna 2 och 3 av tablån. Att såsom föreslagen minskning av antalet tjänster endast upptages ($+ 20 - 373 =$) $- 353$ tjänster beror på att av de övertaliga tjänsterna dels 20 beräknas tagas i anspråk för det ytterligare behovet av adjunkts- och ämneslärarinnetjänster vid kommunala gymnasier under förstatligande, dels 82 tjänster, som finns inrättade vid avvecklade realskolor, är besatta med ordinarie innehavare. Möjlighet att fullgöra tjänstgöringen vid grundskolans högstadium finnes i samtliga dessa 82 fall. Överstyrelsen föreslår därför, att ifrågakvarande 82 tjänster tills vidare uppföres på övergångsstat. Emellertid bör icke heller samtliga återstående 353 övertaliga tjänster indragas redan fr. o. m. budgetåret 1965/66. Vissa av de skolor, där de övertaliga tjänsterna är placerade, har alia eller så gott som alla tjänster besatta med ordinarie innehavare. Skulle samtliga övertaliga tjänster indragas, måste därför — om icke förflyttningsförfarande skall behöva tillgripas — tjänster indragas även vid andra skolor, som har vakanta tjänster. Dessa skolor skulle då komma att få ett mindre antal tjänster än de enligt gällande grunder borde ha. De flesta av dessa skolor torde vara belägna i Norrland och är för sin lärarrekrytering i hög grad beroende av möjligheten att ersätta ordinarie tjänster med utbytestjänster. Denna möjlighet borttages, om de vakanta ordinarie tjänsterna drages in. Med hänsyn härtill bör 139 övertaliga tjänster bibehållas även budgetåret 1965/66.

11. Teknisk gren torde kunna inrättas vid ytterligare 10 allmänna gymnasier. Med hänsyn till att de tekniska grenarna ännu har karaktär av försöksverksamhet, anser överstyrelsen sig icke böra föreslå inrättande av ordinarie tjänster, i vilka tekniska ämnen avses skola ingå. Då behov av tjänster med fastare anställningsvillkor än den extra tjänstens emellertid föreligger för lärare, som anställt med hänsyn till teknisk gren, förordar överstyrelsen i stället 10 nya extra ordinarie lektorstjänster.

12—13. Skolöverstyrelsen beräknar, att behovet av icke-ordinarie lärare i läroämnena skall minska i omfattning motsvarande 230 lärartjänster. Därutöver förutser överstyrelsen, att behovet av icke-ordinarie lärare skall minska till följd av en beräknad minskning totalt sett i antalet vakanser på ordinarie lärartjänster. Därest man bortser från den minskning av antalet vakanser, som beror på redan beslutad indragning av ordinarie lärartjänster, räknar överstyrelsen med att behovet av vakansvikarier skall minska i en omfattning motsvarande tillhopa ($- 177 + 80 =$) 97 tjänster. Härvid har överstyrelsen beräknat en minskning av vakansbehovet beträffande adjunkts- och ämneslärarinnetjänster med 177, medan behovet i fråga om lektorstjänster beräknas öka motsvarande 80 sådana tjänster. Med hänsyn till sistnämnda ökning föreslår överstyrelsen vissa kostnadsförändringar, innebärande att ordinarieposten under avlöningsanslaget nedräknas med kostnaderna för 80 lektorstjänster och att icke-ordinarieposten uppräknas med kostnaderna för motsvarande antal tjänster i lönegrad A 17.

14. Antalet bristtjänster föreslås ökat med 40 lektorstjänster med hänsyn till det stora antalet vakanta ordinarie lektorstjänster.

15. Ytterligare 100 särskilda extra ordinarie tjänster föreslås inrättade.

16—18. Då önskemål om nya tjänster vid allmänna gymnasier, försöksgymnasier och realskolor kan tillgodoses genom överflyttning av vakanta tjänster

från skolor, där nedgången i veckotimtalet gjort tjänst överflödigt, föreslår överstyrelsen inga nya *ordinarie övningslärartjänster* för budgetåret 1965/66.

På grund av nedgången i behovet av lärarkrafter i *slöjd* föreslår överstyrelsen, att samtliga nu lediga *ordinarie tjänster*, varav 4 i trä- och metallslöjd och 3 i textilslöjd, indrages fr. o. m. budgetåret 1965/66.

Ytterligare 30 tjänster i slöjd hade bort föreslås till indragning. Då så många vakanta tjänster icke finnes disponibla för närvarande, har överstyrelsen icke möjlighet härtill. Allt eftersom vakanser uppstår, ämnar överstyrelsen emellertid besluta om indragning av sådana tjänster vid vederbörande skolor. För de *ordinarie lärare*, som icke kan beredas full tjänstgöring vid den egna skolan, torde fyllnadstjänstgöring kunna ordnas i erforderlig utsträckning, i första hand på grundskolans högstadium.

Antalet veckotimmar i övningsämnen beräknas minska med sammanlagt 1 770 veckotimmar, vilket innebär ett minskat behov av icke-ordinarie lärare i sådana ämnen.

Av de nu på övergångsstat uppförda övningslärartjänsterna har genom innehavarnas avgång 2 tjänster i teckning och 1 i musik blivit lediga och bör därför indragas.

Vid de samrealskolor, som är helt avvecklade med utgången av budgetåret 1964/65, föreslår överstyrelsen, att följande nu besatta övningslärartjänster uppföres på övergångsstat, nämligen 4 tjänster i teckning, 1 tjänst i musik, 10 tjänster i gymnastik och 2 tjänster i hemkunskap.

21—24. Överstyrelsen har beslutat, att 1 maskinisttjänst i Ao 9 icke längre skall vara placerad vid Vasa högre allmänna läroverk i Göteborg och 1 vaktmästartjänst i Ao 8 ej vid högre allmänna läroverket i Boden. Överstyrelsen föreslår, att tjänsterna indrages med utgången av juni 1965.

Sammanlagt 98 statliga realskolor, varav 37 samrealskolor, kan beräknas vara helt avvecklade och ersatta med grundskola den 1 juli 1965. Av särskild bilaga framgår, att ytterligare 9 vaktmästare i Ao 9 och 1 i Ae 9 härigenom blir övertaliga vid samrealskolorna. Vid övriga skolor beräknas 24 sådana tjänster bli övertaliga, därav 19 i Ao 9 och 5 i Ae 9.

De övertaliga ($9 + 19 =$) 28 *ordinarie tjänsterna* är samtliga besatta med *ordinarie innehavare*. Att förflytta dessa tjänstemän till annan motsvarande *ordinarie statlig tjänst* synes varken lämpligt eller möjligt. Överstyrelsen föreslår därför, att de vid samrealskolorna placerade 9 tjänsterna tills vidare uppföres på övergångsstat samt att beträffande övriga här avsedda 19 tjänster föreskrives, att de vid uppkommande vakans ej må återbesättas.

26. Försöksverksamhet med sekreterare och ställföreträdande rektor anordnas fr. o. m. budgetåret 1963/64 vid 10 statliga gymnasier och med rektorsassistent vid 2 statliga gymnasier. Enligt av överstyrelsen infordrade redogörelser synes, ehuru tiden för försöksverksamheten varit kort, redogörelserna ge vid handen att dessa anordningar medfört en avsevärd förbättring av rektors arbetssituation. Överstyrelsen föreslår att anordningen med sekreterare i Ag 17 och ställföreträdande rektor prövas i ytterligare 20 skolor budgetåret 1965/66.

27. För budgetåret 1964/65 har 300 000 kr. anvisats för anställande av särskild personal för skrivhjälp åt lärarna vid de statliga allmänna gymnasierna. Ifrågasvarande belopp skulle, om det utdelades till samtliga statliga gymnasier, ge ett mycket obetydligt belopp till varje gymnasium. Överstyrelsen avser i stället att fördela beloppet till vissa gymnasier med utpräglad lärarbrist. Då det enligt överstyrelsens mening i den nuvarande och förutsebara läraretkryterings-

situationen är nödvändigt att utnyttja den tillgängliga lärararbetskraften på ett med hänsyn till utbildning och kapacitet så adekvat sätt som möjligt och då det dessutom gäller att på alla rimliga sätt göra läraryrket så attraktivt som möjligt, är det synnerligen angeläget, att lärarna vid samtliga statliga allmänna gymnasier får skrivhjälp. Överstyrelsen föreslår därför, att beloppet höjes med 200 000 kr. till 500 000 kr.

28. Överstyrelsen föreslår, att anordningar enligt bestämmelserna i 5 kap. 42—46 §§ skolstadgan fr. o. m. 1965/66 skall tillämpas även i allmänt gymnasium samt övergångsvis också i realskola. Kostnaderna härför uppskattas för budgetåret 1965/66 till sammanlagt ca 309 000 kr., varav ca 187 000 kr. utgör avlöningskostnader och ca 122 000 kr. omkostnader.

Antalet elever i gymnasium och realskola som har behov av särskilda stödåtgärder i form av specialundervisning beräknas komma att omfatta ca 20 hörselskadade, 20 synskadade och 20 rörelsehindrade i varje årskurs. Överstyrelsen grundar emellertid sina kostnadsberäkningar på antagandet att totalt ca 80 elever per årskurs kommer att vara i behov av specialundervisning av ifrågasvarande slag. Då det här kan bli fråga om endast ett fåtal elever vid varje skola, torde knappast undervisning i specialklass bli aktuell. Möjlighet att meddela specialundervisning under det antal veckotimmar, som i det särskilda fallet är behövligt, bör föreligga liksom i grundskolan. I detta sammanhang beräknar överstyrelsen att ca 2 veckotimmar skall bli behövligt för varje elev oavsett handikappets art. Totalkostnaden för specialundervisningen kan sålunda uppskattas till ca 187 000 kr. för en årskurs eller ca 560 000 kr. när verksamheten är fullt utbyggd.

Förutom möjligheten till specialundervisning måste emellertid i vissa fall *särskilda stödåtgärder* kunna vidtagas.

Beträffande *hörselskadade* elever bör sålunda kunna ifrågakomma bl. a. anskaffning av ljudförstärkare, montering av telemagnetslinga och erforderlig service av liknande anläggningar samt ljudisolerande åtgärder. Sammanlagt 20 elever per årskull kan beräknas ha behov av akustikförbättrande åtgärder. Av dessa elever beräknas ca 10 också ha behov av förstärkaranläggningar. Den sammanlagda årliga kostnaden kan alltså beräknas till ca 20 000 kr.

Beträffande *synskadade* elever bör kunna ifrågakomma bl. a. intalade läroböcker, bandspelare med inspelningsapparat, ritbräde för synretarderade, förstoringsglas, skrivmaskin och bordslampor. Den årliga kostnaden per elev kan vid treårig studiegång uppskattas till ca 1 050 kr. och för samtliga ifrågakommande elever till ca 42 000 kr. budgetåret 1965/66.

Beträffande *rörelsehindrade* elever bör kunna förekomma bl. a. bandspelare med inspelningsapparat, skolskjutsanordningar m. m. Med utgångspunkt i vissa hittills gjorda erfarenheter samt med hänsyn till att personell assistens torde vara behövlig i särskilt stor omfattning för dessa elever uppskattar överstyrelsen den årliga kostnaden per elev till ca 3 000 kr. eller för samtliga ifrågakommande elever ca 60 000 kr. per år.

För *särskilda stödåtgärder* åt handikappade elever i allmänt gymnasium och realskola beräknar överstyrelsen för budgetåret 1965/66 alltså (20 000 + 42 000 + 60 000 =) 122 000 kr.

29. Överstyrelsen föreslår, att anordningar enligt bestämmelserna i 5 kap. 47—49 §§ skolstadgan fr. o. m. läsåret 1965/66 skall tillämpas även i allmänt gymnasium och realskola.

Det totala antalet elever läsåret 1965/66 med frånvaro på grund av lyte, lång-

varig sjukdom eller liknande omständighet under minst 3 veckor men ej 2 månader kan enligt överstyrelsens beräkningar uppskattas till 1 100, minst 2 månader men ej 6 månader till 220 samt minst 6 månader till 65. Förutsättes ungefär hälften av dessa elever vara i stånd att trots sjukdomen tillgodogöra sig undervisning samt erhålla 5 veckotimmars undervisning under i genomsnitt respektive 4 veckor, 12 veckor och 32 veckor kan den totala kostnaden för särskild undervisning åt elever, som på grund av lyte, långvarig sjukdom eller liknande omständighet ej kan delta i vanligt skolarbete, uppskattas till ca 900 000 kr.

Vid undervisning åt här ifrågavarande elever bör ersättningar för resor och traktamenten enligt kungörelsen 1962: 696 utgå. Överstyrelsen uppskattar kostnaderna härför till ca 25 000 kr. årligen.

30. Ca 2 000 elever, som läst enligt läroplan för grundskolan, beräknas höstterminen 1965 söka till gymnasiet. För de elever, som intages, erfordras, eftersom den nya gymnasieorganisationen ej står färdig vid denna tidpunkt, speciella åtgärder inom ramen för nuvarande gymnasieorganisation. Dessa åtgärder bör vad gäller det allmänna gymnasiet genomföras som en modifiering av försöks-gymnasiets tim- och kursplaner. Modifikationen består väsentligen i att elever, som i grundskolan läst tyska som andra språk får möjlighet att inhämta franska enligt försöksgymnasiets kursplan med ett år kortare studier och att fortsättningskurs i tyska inrättas för dessa. Vidare att nybörjarkurs i tyska inrättas för de elever som läst franska som andra språk i grundskolan och att fortsättningskurs i franska inrättas för dessa. Delning av klass i årskurs 1 förutsättes ske i samma omfattning som i försöksgymnasiets årskurs 1. Av ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska skäl sammanföres elever vilka läst efter läroplan för grundskolan i möjligaste mån till särskilda gymnasier eller till särskilda klasser. Antal delningstimmar beräknas till högst 3/klass.

Skolöverstyrelsen avser att senare framlägga närmare förslag till de förändringar i gymnasieorganisationen som är erforderliga.

Kostnaderna för de speciella åtgärderna beräknas för budgetåret 1965/66 till sammanlagt ca 580 000 kr.

32. Överstyrelsen anser det svårt att för närvarande bedöma i vilken utsträckning de ändrade avlöningsförmånerna för icke-ordinarie lärare och planerad informationsverksamhet kommer att medföra behov av ökad kapacitet vid läroanstalter med egentlig lärarkurs även läsåret 1965/66, i synnerhet med hänsyn till den flexibilitet, som förutsätts beträffande ifrågavarande läroanstalters utnyttjande vid den avsedda utbyggnaden av den praktiska lärarutbildningen. Överstyrelsen uppskattar emellertid detta behov till ca 900 platser innebärande en ökning av kapaciteten med 250 platser i förhållande till den för budgetåret 1964/65 beräknade. Kostnadsökningen beräknas till 1 160 000 kr.

Departementschefen

I fråga om gymnasieorganisationen hänvisar jag till vad jag anfört i översikten till denna huvudtitel. Beträffande skolöverstyrelsens *anslagsöskanden* för budgetåret 1965/66 avseende förevarande ändamål vill jag anföra följande.

Utbyggnaden av den statliga gymnasieorganisationen genom förstatligande av kommunala gymnasier har hittills omfattat 57 gymnasier. Vid innevarande budgetårs ingång befintliga, helt kommunala gymnasier — treåriga, där ej annat anges — och dessas tillkomstår framgår av följande sammanställning.

Göteborg: Östra realskolan ¹ . . .	1958	Stockholm: Vällingby (Vasa	
Malmö: Johannes samrealskola ¹	1958	realskola ¹)	1960
Falkenberg	1959	Hagfors	1961
Norrtälje	1959	Norrköping	1961
Ulricehamn	1959	Gislaved	1962
Finspång	1959	Göteborg: Munkebacksskolan .	1962
Lindesberg	1959	Mölnadal	1962
Stockholm: Bandhagen ¹	1959	Västerås	1962
Stockholm: musikgymnasiet		Hallstahammar	1963
(Adolf Fredriks skola ¹)	1959	Stockholm: Farsta	1963
Sollentuna	1960	Stockholm: Hagsätra	1963
Täby	1960	Handen (Österhaninge)	1964
Göteborg: Burgårdens samreal-			
skola ¹	1960		

¹ Fyraårigt.

Av dessa kommunala gymnasier åtnjuter åtta, vilka enligt t. o. m. budgetåret 1963/64 tillämpade principer skulle ha förstatligats successivt med början budgetåret 1964/65, i stället ett särskilt bidrag ur anslaget till bidrag till vissa kommunala gymnasier m. m. Detta särskilda bidrag motsvarar hela den kostnad, som vid ett successivt förstatligande skulle ha åvilat statsverket. De till sådant bidrag berättigade gymnasierna är Göteborg: Östra realskolan, Malmö: Johannes samrealskola samt de kommunala gymnasierna i Falkenberg, Finspång, Hagfors, Lindesberg, Norrtälje och Ulricehamn. På motsvarande sätt beräknar jag för budgetåret 1965/66 ett särskilt bidrag under anslaget till vissa kommunala gymnasier m. m. för ytterligare fyra kommunala gymnasier, vilka enligt tidigare principer skulle förstatligas successivt med början nyssnämnda budgetår, nämligen de kommunala gymnasierna i Stockholm-Bandhagen, Sollentuna och Täby samt det kommunala musikgymnasiet i Stockholm.

Mot föreslagna nya ordinarie lektors- och adjunktstjänster samt icke-ordinarie lärartjänster vid kommunala gymnasier, som redan är under förstatligande, har jag ingen annan erinran än att lektors- och adjunktstjänsterna bör inrättas såsom extra ordinarie och icke som ordinarie tjänster. Jag beräknar dock inte några medel för de 20 adjunktstjänsterna, då jag räknar med att härför taga i anspråk motsvarande antal övertaliga adjunktstjänster vid de statliga allmänna gymnasierna. Härtill återkommer jag i det följande (p. 1).

Den fortgående utbyggnaden av de statliga gymnasierna för vuxna i Norrköping och Härnösand motiverar inrättandet av de av överstyrelsen föreslagna tjänsterna. Jag biträder således förslagen härom (p. 2 och 4). Därutöver beräknar jag medel för schemaläggning, anställande av extra personal under särskilt arbetskrävande perioder och granskning av studiematerial för självstudier i enlighet med överstyrelsens förslag (p. 3 och 5).

Med hänsyn till utvidgningen av den statsunderstödda kvällsgymnasieverksamheten synes bärande skäl inte föreligga för att bibehålla statens kompletteringsgymnasium. Jag biträder därför förslaget om gymnasiets upphörande från och med den 1 juli 1965. Den rådgivande och inspekterande verksamhet, som för närvarande ankommer på rektor vid gymnasiet, bör överföras till skolöverstyrelsen. Erforderliga medel, vilka med anledning härav bör tillföras överstyrelsen, beräknar jag i annat sammanhang. Jag räknar i likhet med överstyrelsen inte med någon ändring i nuvarande bidragsgivning till de elever vid kompletteringsgymnasiet, som av särskilda skäl önskar studera på dagtid, eller till studenter, som önskar komplettera matematik, fysik eller kemi. Kompletteringsgymnasiets uppgifter i dessa avseenden bör därför övertagas av överstyrelsen. Det ankommer på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga ändringar i gällande bestämmelser och utfärda de nya forskrifter, som kan föranledas av mina här framlagda förslag (p. 6).

Skolöverstyrelsens förslag om indragning av 12 rektorstjänster och 13 på övergångsstat uppförda adjunktstjänster vid avvecklade samrealskolor tillstyrker jag (p. 7). Däremot finner jag det inte — med hänsyn till gymnasiernas förestående kommunalisering och antalet vakanta ordinarie lektorstjänster — motiverat att nu inrätta ytterligare sådana lektorstjänster (p. 8).

Skolöverstyrelsens förslag i fråga om ordinarie adjunks- och ämneslärartjänster innebär, att drygt hälften av de övertaliga tjänsterna kvarstår och de övriga indrages. Med hänsyn till de redovisade skälen har jag ingen erinran mot förslaget. Då jag emellertid ej räknar med tillkomsten av några nya ordinarie lektorstjänster under nästa budgetår, bör motsvarande minskning ske av det antal tjänster av förstnämnda slag, som föreslås indragna. Vidare räknar jag ej med någon minskning av medelsbehovet i anledning av att 20 adjunktstjänster tages i anspråk för kommunala gymnasier under förstatligande, då — såsom tidigare framgått — någon häremot svarande kostnadsökning ej beräknats i samband med behandlingen av dessa gymnasier (p. 9).

Mot inrättandet av två lektorstjänster vid tekniska linjen vid allmänna gymnasiet i Södertälje har jag intet att erinra. De bör dock inrättas såsom extra ordinarie och inte som ordinarie tjänster (p. 10).

Med hänsyn till den förestående gymnasiereformen ämnar jag senare vid behandlingen av anslaget till avlöningar till de tekniska gymnasierna föreslå, att utbyggnaden av den tekniska gymnasieutbildningen bör ske genom inrättande av teknisk gren och ej genom inrättande av ytterligare filialavdelningar av de tekniska gymnasierna. Därför föreslår jag i detta sammanhang, att teknisk gren inrättas vid ytterligare sammanlagt ca tjugo allmänna gymnasier, dvs. tio gymnasier utöver det av överstyrelsen föreslagna antalet. I anledning härav beräknar jag sålunda medel för sammanlagt tjugo nya extra ordinarie lektorstjänster i tekniska ämnen (p. 11).

Överstyrelsens beräkningar av behovet av icke-ordinarie lärare i läroämnen föranleder ingen erinran från min sida (p. 12). Beträffande förslagen under punk-

terna 13—15 gör jag emellertid den i förhållande till överstyrelsen avvikande bedömningen, att jag från anslagssynpunkt betraktar frågan om antalet bristtjänster och särskilda extra ordinarie tjänster såsom en organisatorisk fördelningsfråga utan inverkan på anslagsberäkningen. Jag räknar sålunda inte med några kostnadsminskningar för det ökade antalet vakanta lektorstjänster (p. 13), ej heller någon merkostnad för ett ökat antal bristtjänster (p. 14) eller särskilda extra ordinarie tjänster (p. 15). Det får ankomma på Kungl. Maj:t att senare under budgetåret, då lärarsituationen inför läsåret 1965/66 bättre kan överblickas, taga ställning till såväl behovet som fördelningen av tjänster av sist-nämnda två slag.

Den föreslagna indragningen av 4 ordinarie tjänster som lärare i trä- och metallslöjd, 3 ordinarie tjänster som lärare i textilslöjd samt 3 på övergångsstat uppförda tjänster (p. 16) bör komma till stånd, liksom det föreslagna uppförandet på övergångsstat av 17 lärartjänster i övningsämnen (p. 17). Mot överstyrelsens beräkning av antalet veckotimmar i övningsämnen har jag ingen erinran (p. 18).

Jag tillstyrker vidare, att 10 skolskötersketjänster på övergångsstat indrages (p. 19).

Mot den beräknade minskningen av kostnaderna för arvoden till bibliotekarier har jag ingen erinran (p. 20).

Vad skolöverstyrelsen föreslagit angående vaktmästar- och maskinisttjänster samt om behovet av extra och tillfällig vaktmästarpersonal föranleder ej heller någon erinran från min sida (p. 21—24).

Beräkningen av kostnaderna för biträdeshjälp på rektorsexpeditionerna kan jag godtaga. Däremot är jag inte beredd att tillstyrka föreslagen utvidgning av försöksverksamheten med skolsekreterare m. fl. typer av befattningshavare (p. 25—26). För skrivhjälp åt lärare beräknar jag oförändrad medelsanvisning (p. 27).

Jag övergår här efter till att behandla överstyrelsens under punkterna 28 och 29 framlagda förslag om specialundervisning och särskild undervisning för handikappade och sjuka elever.

Antalet handikappade barn i Sverige har uppskattats till mellan 26 000 och 37 000. Av dem har ca 40 % enbart mentalt handikapp, ungefär lika stor del enbart somatiskt handikapp och resten såväl mentalt som somatiskt handikapp.

Vid avvägningen mellan de olika utgiftsändamål, för vilka samhället svarar, måste insatserna för handikappade barns och ungdomars utbildning nu prioriteras mycket högt. Med hänsyn till det genomgripande och förhållandevis snabba reformarbetet på utbildningsområdet i övrigt kommer eljest i vårt samhälle, trots dess ökande resurser och stigande levnadsstandard, klyftan mellan de handikappade och övriga grupper snarare att vidgas än att minska. Att eliminera denna klyfta redan på utbildningsstadiet måste vara en självklar målsättning från både etiska och sociala synpunkter. Därtill kommer det från samhällsekonomisk synpunkt påtagliga intresset av att genom en intensiv habilitering och

rehabilitering sätta också de handikappade i stånd till en produktiv insats i arbetslivet. De åtgärder, som från samhällets sida under senare år vidtagits för att inpassa dessa grupper i arbetslivet, måste också stödjas av åtgärder på utbildningssidan. Jag delar därför skolöverstyrelsens uppfattning, att väsentligt ökade ansträngningar måste göras för att förstärka resurserna på detta utbildningsområde, och vill här också erinra om riksdagens uttalande i frågan (SäU 1964:1; rskr. 290).

I fråga om undervisningen av skolpliktiga handikappade barn gäller bestämmelserna i 5 kap. 42—50 §§ i skolstadgan. Enligt dessa kan bl. a. för barn med syn-, hörsel- eller rörelsehinder anordnas specialundervisning. Vidare kan för elev, som på grund av lyte, långvarig sjukdom eller liknande omständighet inte kan deltaga i vanligt skolarbete, anordnas särskild undervisning. Av tidigare angivna skäl är det angeläget, att samma anordningar står till buds även för elever på högre skolstadier. För ändamålet beräknar jag i enlighet med överstyrelsens förslag för budgetåret 1965/66 under förevarande anslag 187 000 kr. för specialundervisning av hörselskadade, synskadade och rörelsehindrade m. fl. och 900 000 kr. för särskild undervisning vid frånvaro på grund av lyte, långvarig sjukdom eller liknande omständighet. Under omkostnadsanslaget till de allmänna gymnasierna beräknar jag, likaledes i enlighet med överstyrelsens förslag, 122 000 kr. för tekniska stödåtgärder såsom anskaffning av viss materiel, skolskjutsanordningar, personell assistens m. m., samt 25 000 kr. för rese- och traktementskostnader vid undervisning av sjuka barn. Några kostnadsramar för här angivna ändamål bör dock med hänsyn till åtgärdernas karaktär ej fixeras. Jag förutsätter, att de föreslagna stödåtgärderna i princip skall kunna avse alla elever vid, inte bara statliga allmänna gymnasier och realskolor, utan också de tekniska gymnasierna samt högre kommunala skolor, fackskolor, yrkesskolor, handelsgymnasier, kommunala allmänna gymnasier och privatskolor. Vad beträffar de tekniska gymnasierna bör kostnaderna för ifrågakommande stödåtgärder bestridas från avlönings- och omkostnadsanslagen till dessa gymnasier. I fråga om bestridandet av uppkommande merkostnader för specialundervisning eller särskild undervisning av elever vid nyss angivna icke-statliga skolformer bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare föreskrifter efter förslag av skolöverstyrelsen och i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som gäller beträffande motsvarande undervisning inom den obligatoriska skolan. De samlade kostnaderna för ifrågavarande åtgärder budgeteras emellertid under förevarande avlöningsanslag samt efterföljande omkostnadsanslag. Någon särskild beräkning av eventuellt uppkommande medelsbehov under andra anslag göres följaktligen inte. Skolöverstyrelsen bör till nästa års anslagsäskanden ytterligare överväga formerna för statens insatser på ifrågavarande område och därvid, såvitt gäller främst erforderliga materiella resurser, pröva om och på vad sätt de pedagogiska hjälpmedelscentralerna lämpligen kan medverka. Jag förutsätter vidare, att överstyrelsen sedermera redovisar erfarenheterna av här föreslagna åtgärder och att över-

styrelsen även överväger vilka andra anordningar som kan vidtagas för att underlätta undervisning i vanliga skolor av de barn och ungdomar, varom här är fråga.

Överstyrelsens förslag om ett modifierat försöksgymnasium för elever från grundskolan, som höstterminen 1965 intages i allmänt gymnasium, biträder jag. I min framställning senare under anslagen till avlöningar till tekniska gymnasier och bidrag till handelsgymnasier avser jag att beräkna medel för motsvarande ändamål vid dessa skolor. Kungl. Maj:t torde böra bemyndigas att efter förslag av skolöverstyrelsen utfärda erforderliga föreskrifter (p. 30).

Jag tillstyrker förslaget om stödundervisning i svenska åt utländska elever i realskolan (p. 31).

Det under punkten 32 framlagda förslaget avser jag att pröva senare i samband med min behandling av olika frågor rörande lärarutbildning. I det sammanhanget avser jag också beräkna de kostnader för praktisk lärarutbildning, som hittills bestritts ur förevarande anslag men som i fortsättningen bör bestridas ur lämpligt anslag under avsnittet Lärarutbildning.

Jag har ingen erinran mot överstyrelsens förslag att indraga en extra ordinarie övningsskollärartjänst i Ae 20 vid statens normalskola från och med budgetåret 1965/66 (p. 33).

I övrigt räknar jag endast med utgiftsförändringar av automatisk natur.

Vid bifall till vad jag förordat kan de på förevarande anslag belöpande kostnaderna beräknas minska med 1 730 000 kr. Anslaget torde således böra uppföras med (245 875 000 — 1 730 000 =) 244 145 000 kr.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta att statens kompletteringsgymnasium skall upphöra med utgången av juni 1965;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för de statliga allmänna gymnasierna m. m., som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

c) godkänna följande avlöningsstat för de statliga allmänna gymnasierna m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	108 637 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 164 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	55 396 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	77 985 600
Summa kr.	244 182 600

Särskilda uppbördsmedel

Avkastning av donationer från kronan m. m.	37 600
Nettoutgift kr.	244 145 000

d) till *Statliga allmänna gymnasier m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 244 145 000 kr.

D 30. Statliga allmänna gymnasier m. m.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	14 486 000	16 199 508
1963/64	16 065 000	14 196 066
1964/65	14 825 000	
1965/66 (förslag)	14 160 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget minskas med 666 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	454 200	— 46 000	— 46 000
2. Rese- och flyttningssättningar, <i>förslagsvis</i>	255 000	{ + 25 000 — 25 000	of.
3. Expenser (utom vid statens gymnasier för vuxna och kompletteringsgymnasiet i Stockholm), <i>förslagsvis</i>	7 680 000	— 200 000	— 200 000
4. Bibliotek och materiel, <i>förslagsvis</i>	4 580 000	— 400 000	— 400 000
5. Understöd och premier, <i>förslagsvis</i>	245 000	— 25 000	— 25 000
6. Kursavgifter till korrespondensinstitut vid statens gymnasier för vuxna, <i>förslagsvis</i>	940 000	+ 30 000	+ 30 000
7. Expenser vid statens gymnasier för vuxna, <i>förslagsvis</i>	168 000	+ 33 000	+ 33 000
8. Kursavgifter för främmande kurser m. m. vid kompletteringsgymnasiet i Stockholm, <i>förslagsvis</i>	410 000	— 410 000	— 410 000
9. Kostnader motsvarande kursavgifter för främmande kurser vid förutvarande kompletteringsgymnasiet i Stockholm	—	+ 292 000	+ 292 000
10. Expenser vid kompletteringsgymnasiet i Stockholm, <i>förslagsvis</i>	62 000	— 62 000	— 62 000
11. Tekniska stödåtgärder åt handikappade elever m. m.	—	+ 122 000	+ 122 000
		— 666 000	— 666 000

2. Överstyrelsens i det föregående under anslaget till Statliga allmänna gymnasier m. m.: Avlöningar framlagda förslag om särskild undervisning av sjuka elever medför ett anslagsbehov av 25 000 kr. för resor i samband med denna undervisning. En beräknad nedgång av antalet klasser beräknas dock medföra en lika stor minskning under anslagsposten, vilken således av överstyrelsen föreslås bli uppförd med oförändrat belopp.

6. Den föreslagna höjningen hänför sig till utökad verksamhet vid vuxengymnasiet i Norrköping.

7. Förändringen betingas, förutom av mindre automatiska ökningar, av kostnader för institutionsutrustning i samband med vuxengymnasiets i Norrköping planerade inflyttning i nybyggnad hösten 1965.

8, 9 och 10. Ändringarna sammanhänger med överstyrelsens under föregående anslag redovisade förslag om avveckling av kompletteringsgymnasiet i Stockholm från och med den 1 juli 1965.

11. Genomförandet av överstyrelsens under föregående anslag framlagda förslag om specialundervisning för handikappade elever medför kostnader för tekniska stödåtgärder såsom anskaffande av förstärkare och bandspelare samt vidtagande av särskilda skolskjutsanordningar m. m. Kostnaderna beräknas för nästkommande budgetår till 122 000 kr.

I övrigt hänför sig föreslagna förändringar av anslagsposterna till nedgången i antalet elever vid ifrågavarande skolor.

Departementschefen

I enlighet med mitt ställningstagande under avlöningsanslaget till de statliga allmänna gymnasierna beräknar jag under förevarande anslag *dels* 25 000 kr. för resekostnads- och traktamentsersättningar vid särskild undervisning för elever, som på grund av långvarig sjukdom, lyte eller liknande omständighet ej kan delta i vanligt skolarbete, *dels* 122 000 kr. för tekniska stödåtgärder i samband med undervisning av handikappade elever.

Jag har ingen erinran mot överstyrelsens beräkningar i övrigt under detta anslag. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (14 825 000 — 666 000 =) 14 159 000 eller i avrundat tal 14 160 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statliga allmänna gymnasier m. m.*: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 14 160 000 kr.

D 31. Statliga allmänna gymnasier m. m.: Laboratorieutrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	450 000	450 000
1963/64	495 000	495 000
1964/65	900 000	
1965/66 (förslag)	1 350 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att detta anslag för nästa budgetår höjes med 333 000 kr. Højningen framgår av nedanstående sammanställning.

1. Utrustning för teknisk gren vid 10 gymnasier (nu 450 000 kr.)	of.
2. Viss utrustning för den tekniska linjen i Södertälje (nu 120 000 kr.)	of.
3. Utrustning med AV-hjälpmedel vid gymnasier med egentlig lärarkurs och gymnasier som samverkar med lärarhögskola (nu 247 000 kr.)	+ 277 000
4. Upprustning av institutioner vid gymnasier och seminarier med egentlig lärarkurs samt gymnasier som samverkar med lärarhögskola (nu 83 000 kr.)	+ 56 000
Summa kr.	333 000

Højningen under punkten 3 grundar sig på en av överstyrelsen uppgjord plan för en successiv upprustning av lärarkursanstalter och lärarutbildningsblock med AV-hjälpmedel. Den nu föreslagna medelsanvisningen är enligt överstyrelsen erforderlig för att upprustningen skall kunna fullföljas senast budgetåret 1967/68.

Det under punkten 4 upptagna beloppet avser en upprustning av institutionerna vid nyssnämnda utbildningsanstalter. I första hand är det fråga om anskaffande av apparatur till fysikinstitutionerna för undervisning enligt den s. k. PSSC-metoden.

Departementschefen

I det föregående har jag förordat, att teknisk gren under nästa budgetår inrättas vid ytterligare 20 gymnasier. För ändamålet erfordras en uppräknig av medelsanvisningen under punkten 1 med 450 000 kr. till 900 000 kr.

Någon ökad medelsanvisning i övrigt under anslaget är jag ej beredd tillstyrka. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med (900 000 + 450 000 =) 1 350 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statliga allmänna gymnasier m.m.: Laboratorieutrustning m.m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 350 000 kr.

D 32. Bidrag till driften av högre kommunala skolor

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	60 000 000	68 947 265
1963/64	61 200 000	65 034 736
1964/65	55 800 000	
1965/66 (förslag)	64 350 000	

Kommun äger erhålla statsbidrag till sina kostnader för driften av högre kommunala skolor enligt kungörelsen 1958: 665 (nytryck 1962: 478 med senare ändringar). Statsbidraget beräknas på grundval av ett bidragsunderlag, som i huvudsak utgöres av årslönebeloppen enligt löneklass för i föreskriven ordning inrättade rektors- och lärartjänster. På det sålunda beräknade bidragsunderlaget utgår statsbidrag med 78 %. Dessutom utgår statsbidrag med 100 % av kostnaderna för ATP-avgifter.

Skolöverstyrelsen räknar för nästa budgetår med ett medelsbehov av 65 100 000 kr., innebärande en höjning av anslaget med 9 300 000 kr. Höjningen är av automatisk natur och föranledd av dels de beslutade lönehöjningarna, dels den beräknade effekten av huvudmansavgifternas slopande.

Av överstyrelsens framställning inhämtas bl. a. följande.

1. Den beräknade omfattningen av de högre kommunala skolorna framgår av följande sammanställning, i vilken även anges förändringar i förhållande till organisationen 1964/65.

Skolform	Antal skolor	Antal klassavdelningar
Kommunala flickskolor	49	433 (— 145)
Kommunala realskolor	54 (— 4)	348 (— 79)
Praktiska kommunala realskolor	24 (— 3)	247 (— 131)
Högre folkskolor	1	4
Summa	128	1 032 (— 355)

Antalet klassavdelningar motsvarar följande antal ordinarie adjunktstjänster i lönegrad Ao 23 och ämneslärartjänster i lönegrad Ao 21.

Skolform	Hela antalet tjänster	
	1965/66	1964/65
Kommunala flickskolor	452	581
Kommunala realskolor	325	400
Praktiska kommunala realskolor	258	393
Högre folkskolor	2	2
Summa	1 037	1 376

Härtill kommer vid de praktiska kommunala realskolorna och den yrkesbestämda högre folkskolan ett beräknat behov av 49 ordinarie ämneslärartjänster i lönegrad Ao 16 och 52 ordinarie ämneslärartjänster i lönegrad Ao 15.

2. Enligt beslut av 1964 års riksdag har huvudmansavgifterna slopats fr. o. m. redovisningsåret 1964/65. Kostnaderna för dessa avgifter sagda redovisningsår uppgår till ca 1,5 milj. kr. Överstyrelsen utgår från att någon reduktion ej sker av bidragsprocenten. På grund härav erfordras en automatisk uppräknings av anslaget för budgetåret 1965/66.

Departementschefen

I det föregående har jag, vid min anmälan av anslagspunkten Bidrag till driften av grundskolor m. m., redogjort för den uppgörelse som, i enlighet med ett av 1964 års riksdag givet bemyndigande (VIII ht. 1964, s. 269, SU 1964: 93, s. 39, rskr 1964: 213), träffats mellan företrädare för staten å ena sidan och de båda kommunförbunden å andra sidan. Som framgår av redogörelsen har överenskommelse träffats om att den procentsats, efter vilken statsbidrag till högre kommunala skolor utgår, skall justeras nedåt två enheter med anledning av huvudmansavgifternas slopande samt återigen uppåt en enhet med anledning av de kostnadsökningar för kommunerna, som föranletts av de år 1963 fattade besluten om ändrade sjuklönebestämmelser samt s. k. arbetsgivarinträde. Nettoeffekten av uppgörelsen har sålunda för de högre kommunala skolornas del blivit en sänkning av statsbidraget från 79 till 78 %. Såvitt gäller anslagsbehovet för budgetåret 1965/66 föranleder detta en minskning med 750 000 kr. i förhållande till skolöverstyrelsens beräkningar. I övrigt anser jag, att dessa beräkningar bör godtagas, varför anslaget bör uppföras med (55 800 000 + 8 550 000 =) 64 350 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av högre kommunala skolor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 64 350 000 kr.

D 33. Bidrag till driften av fackskolor

	Anslag
1964/65	6 000 000
1965/66 (förslag)	15 450 000

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget för budgetåret 1965/66 höjes med 9 450 000 kr.

Av den föreslagna höjningen utgör 2 950 000 kr. den beräknade kostnaden för andra årskursen av de budgetåret 1964/65 nyinrättade intagningsavdelningarna. För generella löneökningar beräknas ett belopp av 660 000 kr. för budgetåret 1964/65 befintliga klasser. En föreslagen utvidgning av försöksverksamheten med fackskolor med 136 nya intagningsavdelningar läsåret 1965/66 beräknas slutligen draga en statsbidragskostnad av 5 840 000 kr.

Av den sammanfattande inledningen till skolöverstyrelsens anslagsäskanden inhämtas att den föreslagna utvidgningen av antalet intagningsavdelningar, varigenom fackskolan skulle omfatta ca 260 intagningsavdelningar, grundar sig på en planering av den årliga utbyggnadstakten för gymnasiet och fackskolan fram till år 1970.

Departementschefen

I enlighet med skolöverstyrelsens förslag räknar jag för läsåret 1965/66 med en utvidgning av försöksverksamheten med fackskola till att omfatta ca 260 intagningsavdelningar.

Mot överstyrelsens beräkningar av kostnaderna för de automatiskt tillkommande 60 avdelningarna av andra årskursen vid fackskolorna har jag ingen erinran. Även i övrigt bör de föreslagna beräkningarna godtagas.

Anslaget bör, vid bifall till vad jag förordat, uppföras med (6 000 000 + 9 450 000 =) 15 450 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riks-
dagen

att till *Bidrag till driften av fackskolor* för budgetåret
1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 15 450 000 kr.

D 34. Bidrag till vissa kommunala gymnasier m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	1 208 000	752 837
1963/64	2 135 000	2 271 384
1964/65	5 300 000	
1965/66 (förslag)	9 965 000	

Ur detta anslag utgår *dels* bidrag i vanlig ordning med 15 000 kr. per bidragsberättigad klass till vissa kommunala gymnasier, *dels* särskilt bidrag med 100 % av kostnaderna till sådana kommunala gymnasier som eljest borde ha förstatligats, *dels* bidrag till vissa korrespondensgymnasier och *dels* slutligen bidrag till de kvällsgymnasier för vuxna, som enligt Kungl. Maj:ts beslut är statsbidragsberättigade.

Skolöverstyrelsen räknar för nästa budgetår med ett medelsbehov av 10 140 000 kr., innebärande en höjning av anslaget med 4 840 000 kr. Höjningen betingas till stor del av automatiska kostnadsförändringar.

För bidrag i vanlig ordning till *kommunala gymnasier* beräknar överstyrelsen en ökning av medelsbehovet med 50 000 kr., varav 30 000 kr. utgör ökning av statsbidraget till driftkostnaderna på grund av de bidragsberättigade kommunala gymnasiernas ökade omfattning. Återstående del av den beräknade ökningen avser bidrag till ATP-avgifter. Beträffande det *särskilda bidraget* till vissa kommunala gymnasier har överstyrelsen anfört bl. a. följande.

Vid ingången av budgetåret 1964/65 var 23 gymnasier, däri inräknat ett gymnasium, som inrättats fr. o. m. samma budgetår, alltså helt kommunala. Av dessa 23 gymnasier har 8 fr. o. m. samma budgetår åtnjutit särskilt bidrag motsvarande hela den kostnad, som vid ett successivt förstatligande skulle åvilat statsverket. Enligt till och med budgetåret 1963/64 tillämpade grunder skulle de kommunala gymnasierna i Sollentuna, i Täby och i Bandhagen i Stockholm samt kommunala musikgymnasiet i Stockholm ha förstatligats fr. o. m. budgetåret 1965/66. Med hänsyn till departementschefens uttalande i 1964 års statsverksproposition föreslår överstyrelsen, att dessa fyra gymnasier erhåller statsbidrag motsvarande hela den kostnad, som skulle åvilat statsverket vid ett successivt förstatligande.

Kostnaderna för det särskilda bidraget till ytterligare fyra gymnasier beräknas till sammanlagt 1 550 000 kr. För årskurs 2 vid de åtta kommunala gymnasier, vilka innevarande budgetår åtnjuter sådant bidrag för årskurs 1, tillkommer ett ytterligare medelsbehov av 1 725 000 kr. Härtill kommer en beräknad

automatisk höjning om 150 000 kr. av det särskilda bidraget med hänsyn till den generella löneökningen. Totalt beräknas sålunda ökningen, i vad avser det särskilda bidraget, till 3 425 000 kr.

Beträffande *korrespondensgymnasierna* beräknar skolöverstyrelsen för den fortsatta utbyggnaden av gymnasiet i Sveg en ökning av medelsbehovet med 75 000 kr. I anslagsberäkningen angives ingå även ett belopp för statsbidrag till ATP-avgifter.

För statsbidrag till *kvällsgymnasier för vuxna* beräknar överstyrelsen slutligen en sammanlagd ökning av medelsbehovet från 1 025 000 till 2 315 000 kr., dvs. med 1 290 000 kr. Härav hänför sig 875 000 kr. till ökad omfattning av redan bidragsberättigade kvällsgymnasier. För ytterligare sex etablerade kvällsgymnasier för vuxna, vilka överstyrelsen anser böra erhålla statsbidrag fr. o. m. budgetåret 1965/66, beräknas bidraget till 240 000 kr. Överstyrelsen föreslår slutligen, att statsbidrag skall kunna utgå även till enstaka kvällsgymnasiekurser. Detta beräknas medföra ett medelsbehov av 175 000 kr.

Departementschefen

I det föregående har jag, i överensstämmelse med statsmakternas ställningstagande år 1964 i samma fråga, förutsatt, att inga ytterligare förstatliganden av kommunala gymnasier skall äga rum med hänsyn till den förestående kommunaliseringen av det gymnasiala skolväsendet. Såsom skolöverstyrelsen föreslår bör därför ett särskilt bidrag utgå från detta anslag till de kommunala gymnasierna i Bandhagen, Sollentuna och Täby samt det kommunala musikgymnasiet i Stockholm, vilka samtliga enligt före budgetåret 1964/65 tillämpade principer annars borde förstatligas successivt med början budgetåret 1965/66. Kostnaden för detta särskilda bidrag — som skall motsvara den kostnad, som skulle åvilat statsverket vid ett successivt förstatligande — beräknar jag till 1 550 000 kr. för nästa budgetår.

För de åtta kommunala gymnasier, som innevarande budgetår åtnjuter särskilt bidrag motsvarande hela kostnaden för årskurs 1, beräknar jag nu samma bidrag även för årskurs 2.

I avvaktan på gymnasieutredningens förslag om vuxenutbildningen är jag inte beredd att utvidga statsbidragsgivningen för kvällsgymnasier till att omfatta även enstaka kvällsgymnasiekurser.

I övrigt föranleder överstyrelsens beräkningar ingen erinran från min sida. Anslaget bör således uppföras med $(5\,300\,000 + 4\,665\,000 =) 9\,965\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med vad jag i det föregående anfört, besluta om statsbidrag till de kommunala gymnasierna i Bandhagen, Sollentuna och Täby samt det kommunala musikgymnasiet i Stockholm;

b) till *Bidrag till vissa kommunala gymnasier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 9 965 000 kr.

D 35. Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	12 220 000	13 795 316
1963/64	15 280 000	15 416 097
1964/65	15 960 000	
1965/66 (förslag)	17 890 000	

Ur detta anslag utgår statsbidrag till vissa av Kungl. Maj:t i beslut den 29 juni 1951 (ändrat den 17 oktober 1958), den 4 juni 1954, den 6 juni 1957 och den 2 maj 1958 angivna privatskolor. Skolornas antal är 21 och beträffande dem gäller stadgan 1960:92 för statsunderstödda privatläroverk. Statsbidrag utgår med 60 % av ett bidragsunderlag, omfattande kostnader för avlöning, sjukförsäkringsavgifter m. m. för rektor, studierektor och lärare. Möjlighet för skola föreligger att, efter ansökan till Kungl. Maj:t, erhålla ytterligare statsbidrag. Dock må bidragen till samtliga här avsedda privatskolor icke sammanlagt överstiga 78 % av skolornas sammanlagda bidragsunderlag. Utöver statsbidrag enligt nu angivna bestämmelser utgår ur anslaget *dels* ett belopp av 30 000 kr. till beredande av friplatser åt stipendiater vid Sigtunastiftelsens humanistiska läroverk, *dels* ett bidrag till Lunds privata elementarskola med ett belopp motsvarande samtliga kostnader för ett till denna skola provisoriskt förlagt försöks-gymnasium.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 3 941 000 kr. med den fördelning av ökningen som framgår av följande sammanställning.

1. Generell lönehöjning och automatisk ändring av undervisningens omfattning	+ 1 912 000
2. Inordnande under anslaget av Solbacka läroverk, Sigtunaskolan, Restenässkolan, Viggbyholmsskolan och Mariannelundsskolan	+ 1 965 000
3. Bidrag till två nya försöksgymnasieavdelningar vid Lunds privata elementarskola	+ 20 000
4. Inordnande under anslaget av estniska gymnasiet i Stockholm	+ 44 000
	3 941 000

Beträffande de av skolöverstyrelsen framlagda förslagen inhämtas bl. a. följande.

2. I direktiven för de med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 7 februari 1964 tillkallade sakkunniga för utredning rörande de utlandssvenska barnens skolgång m. m. framhåller departementschefen bl. a., att även för andra grupper än utlandssvenska barn fordras särskilda lösningar av skolproblemen i form av internatskolor och andra specialanordningar, exempelvis för barn från splitt-rade hem, barn i behov av ett radikalare miljöombyte än övergång till annan skola i hemorten och glesbygdsungdom. Enligt direktiven bör utredningen mot bakgrunden av en bedömning av behovet av internatskolor från det allmännas synpunkt till prövning upptaga formerna för och omfattningen av statligt stöd till dessa skolor. Ehuru sålunda en förutsättningslös utredning av formerna för

statsbidrag anbefallts, framgår likväl av direktiven, att vad som i det aktuella läget framför allt bör eftersträvas är en utökning av internatskolornas kapacitet. Med hänsyn till det stora behovet på området torde någon risk ej föreligga med en sådan utbyggnad. Att från statsmakternas sida ge ett verksamt stöd åt sådana nu befintliga internatskolor, vilka klart visat sig fylla en betydelsefull uppgift, från både social och pedagogisk synpunkt, finner överstyrelsen därför befogat, oaktat utredning pågår. Överstyrelsen föreslår vidare, att statsbidrag skall utgå även till Viggbyholmsskolans treåriga realskola i dess helhet samt Mariannelundsskolans tvååriga realskola.

3. Ett med två avdelningar ökat klassbehov kan beräknas vid den av staten helt bekostade undervisningen vid Lunds privata elementarskola.

4. Överstyrelsens förslag om statsbidrag till estniska gymnasiet från förevarande anslag är en följd av att anslaget Privatskolor: Bidrag till vissa internatskolor m. m. föreslås utgå ur riksstaten. Förslaget innebär oförändrad medelsanvisning till estniska gymnasiet.

Departementschefen

Med hänsyn till att frågan om internatskolornas framtida uppgifter och omfattning i vårt skolsystem samt frågorna om samhällets stöd till dessa skolor nu utredes är jag inte beredd att förorda ett inordnande av de under punkten 2 angivna skolorna under detta anslag. Statsbidrag till dessa skolor bör därför även nästa budgetår utgå med 5 kr. för elev och dag.

Då anslaget till bidrag till vissa internatskolor m. m. således bör bibehållas, beräknar jag medel för bidrag till estniska gymnasiet under sistnämnda anslag (p. 4).

Mot den beräknade kostnaden för två tillkommande avdelningar vid det till Lunds privata elementarskola förlagda försöksgymnasiet — för vilket statsbidrag motsvarande samtliga kostnader utgår — har jag ingen erinran (p. 3).

Överstyrelsens beräkningar under punkten 1 föranleder ej heller någon erinran från min sida.

Anslaget bör följaktligen för nästa budgetår uppföras med (15 960 000 + 1 932 000 =) 17 892 000 eller avrundat 17 890 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 17 890 000 kr.

D 36. Privatskolor: Bidrag till hälsovården vid vissa privatskolor

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	43 000	32 210
1963/64	43 000	46 804
1964/65	43 000	
1965/66 (förslag)	43 000	

Ur detta anslag utgår bidrag till avlönande av skolläkare och skolsköterska vid vissa privatskolor enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Privatskolor: Bidrag till hälsovården vid vissa privatskolor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 43 000 kr.

D 37. Privatskolor: Bidrag till vissa internatskolor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	890 000	955 894
1963/64	940 000	1 124 059
1964/65	1 735 000	
1965/66 (förslag)	1 850 000	

Ur detta anslag utgår statsbidrag till Restenässkolan i Ljungskile kommun, i vad avser tre- och fyraårig realskola samt en förberedande klass, till Viggbyholmsskolan i Täby köping, i vad avser allmänt och tekniskt gymnasium samt realskolans avslutningsklass, till Solbacka läroverk i Daga kommun, till Sigtunaskolan samt till Mariannelundsskolan i vad avser treårig realskola. Bidraget utgår med fem kronor per elev och dag av läsåret. Statsbidrag utgår vidare till estniska gymnasiet i Stockholm med ett belopp av 44 000 kr.

Skolöverstyrelsen föreslår i sina anslagsäskanden för nästa budgetår, att de fem internatskolor, till vilka statsbidrag nu utgår ur detta förslagsanslag, skall inordnas under anslaget Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor, från vilket sistnämnda anslag även bidraget till estniska gymnasiet föreslås skola utgå. I enlighet därmed skulle förevarande anslag avföras ur riksstaten. Överstyrelsen föreslår vidare en utvidgning av statsbidragsgivningen till att omfatta jämväl de två första årskurserna av Viggbyholmsskolans treåriga realskola samt Mariannelundsskolans tvååriga realskola.

Departementschefen

I det föregående har jag förklarat mig icke kunna biträda förslaget om inordnande under anslaget till bidrag till vissa privatskolor av Mariannelundsskolan, Restenässkolan, Sigtunaskolan, Solbacka läroverk och Viggbyholmsskolan. Dessa skolor bör således under budgetåret 1965/66 alltjämt erhålla bidrag från förevarande anslag. Beträffande Viggbyholmsskolan föreslår jag en utvidgning av statsbidragsgivningen till att omfatta klasserna 7 och 8 av grundskolans högstadium samt sedermera även klass 9, som då ersätter den redan statsbidragsberättigade klassen 3³ av den under avveckling varande realskolan. Kostnaden

för denna åtgärd kan beräknas till 115 000 kr. Bidraget till estniska gymnasiet bör såsom tidigare utgå från detta anslag och upptagas i enlighet med skolöverstyrelsens förslag med oförändrat belopp.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med $(1\,735\,000 + 115\,000 =) 1\,850\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Privatskolor: Bidrag till vissa internatskolor m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 850 000 kr.

D 38. Intagningsnämnder vid allmänna gymnasier m. fl. läroanstalter

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	33 000	35 728
1963/64	36 000	58 645
1964/65	70 000	
1965/66 (förslag)	73 000	

Ur förevarande anslag bestrides innevarande budgetår kostnaderna för arvodet och andra ersättningar åt annan ledamot än ordförande av sådan intagningsnämnd, vars verksamhet avser endast en skolenhet, och till såväl ordförande som annan ledamot av sådan intagningsnämnd, som är gemensam för flera skolenheter, ersättningar för arbete med centraliserad intagning av elever i första klassen vid realskola och i första årskursen av gymnasium i större städer åt befattningshavare vid berörda skolor, kostnader för biträdeshjälp på rektors-expeditioner, som tages i anspråk för nyss angiven centraliserad intagning, samt statens andel i kostnaderna för de gemensamma intagningsnämnderna för gymnasierna i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Skolöverstyrelsen beräknar en minskning av kostnaderna för intagningsnämnder vid realskolor med 3 700 kr. samt en ökning av kostnaderna för intagningsnämnder vid gymnasier med tillhoppa 7 100 kr. Anslaget föreslås höjt med 3 000 kr.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av skolöverstyrelsen föreslagna ökningen av detta anslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Intagningsnämnder vid allmänna gymnasier m. fl. läroanstalter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 73 000 kr.

D 39. Vissa kostnader för student- och realexamina

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	1 038 000	1 325 601
1963/64	1 215 000	1 635 230
1964/65	1 400 000	
1965/66 (förslag)	1 540 000	

Det nuvarande anslaget å 1 400 000 kr. disponeras på följande sätt.

1. Arvoden åt sakkunniga för uppgörande och bearbetning av förslag till examensarbeten samt för utarbetande av anvisningar till bedömning av examensprov	65 000
2. Arvoden för granskning av examensarbeten i studentexamen samt i realexamen och praktisk realexamen	39 500
3. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	1 295 500
	Summa kr. 1 400 000

Ur anslagsposten 3 bestrides bl. a. kostnader för ombud, som av skolöverstyrelsen förordnas att övervaka och leda realexamen vid enskild läroanstalt eller vid i folkskola inbyggd realskollinje, för censorer samt för gransknings- och examensnämnder.

Skolöverstyrelsen föreslår för nästa budgetår en uppräknig av detta anslag med 141 000 kr., varav 18 900 kr. hänför sig till anslagsposten 1 och 122 100 kr. till anslagsposten 3.

Ökningen under anslagsposten 1 hänför sig till ökat antal förrättningsdagar för ledamöter i rådgivande kommittéer för examensprov i moderna språk ävensom till anlitan- de av särskild expertis för språklig granskning av examensuppgifter. Højningen under anslagsposten 3 beror huvudsakligen på ökade kostnader för censorer.

Departementschefen

Anslaget bör i huvudsaklig överensstämmelse med skolöverstyrelsens förslag för nästa budgetår uppföras med (1 400 000 + 140 000 =) 1 540 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för student- och realexamina* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 540 000 kr.

D 40. Tekniska gymnasier: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	26 920 000	24 027 392
1963/64	36 800 000	36 603 925
1964/65	40 800 000	
1965/66 (förslag)	46 680 000	

Överstyrelsen för yrkesutbildning beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1965/66 under detta anslag grundar sig huvudsakligen på framlagda överväganden och förslag i följande hänseenden.

1. Utbyggnad av befintliga gymnasier:
Inrättande av nya klassavdelningar.
Inrättande av en ny facklinje.
2. Upprättande av ett nytt tekniskt gymnasium.
3. Av utbyggnaden föranledd personalökning m. m.

Ett genomförande av den planerade och föreslagna utbyggnaden jämte övriga av överstyrelsen föreslagna åtgärder skulle enligt överstyrelsens beräkningar för budgetåret 1965/66 medföra en ökning av medelsbehovet med i runt tal 9 032 000 kr.

Beträffande överstyrelsens förslag inhämtas av handlingarna i huvudsak följande.

1. Utbyggnad av befintliga gymnasier

a. Inrättande av nya klassavdelningar

Automatisk utbyggnad. Innevarande budgetår är antalet tekniska gymnasier 34 med tillhoppa 586 avdelningar och omkring 15 800 elever. Antalet avdelningar, som fördelar sig på 548 dagavdelningar och 38 kvällsavdelningar, kommer att under läsåret 1965/66 automatiskt öka med 57 dagavdelningar. Sammanlagt kommer sålunda antalet avdelningar vid de tekniska gymnasierna att automatiskt växa till 643.

Förslag om ytterligare intagningsavdelningar. Antalet intagningsavdelningar uppgår innevarande budgetår till 223, varav 16 kvällsavdelningar. Överstyrelsen planerar för nästa budgetår en utbyggnad av befintliga gymnasier med ytterligare 15 intagningsavdelningar, samtliga dagavdelningar.

Förslag om specialklasser för studenter från teknisk gren. Enligt överstyrelsen har ca 165 elever i R II³ och R III⁴ läsåret 1963/64 undervisats på teknisk gren. Skolöverstyrelsen har undersökt, hur många av dessa som avser att genomgå avslutande utbildning vid tekniska gymnasier läsåret 1965/66 och vilka linjer som dessa elever i första hand ämnar välja. Med ledning av inhämtade uppgifter gör överstyrelsen för yrkesutbildning den bedömningen, att ca sex specialklasser för studenter från teknisk gren bör inrättas vid de tekniska gymnasierna läsåret 1965/66.

b. Inrättande av ny facklinje

Överstyrelsen tillstyrker en framställning från skolstyrelsen i Växjö om inrättande av kemiteknisk facklinje vid tekniska gymnasiet i Växjö inom ramen av det vid det befintliga gymnasiet föreslagna antalet avdelningar.

2. Upprättande av ett nytt tekniskt gymnasium

Framställning föreligger från skolstyrelsen i Lund angående inrättande av ett tekniskt gymnasium fr. o. m. budgetåret 1965/66. Över framställningen har utlåtanden avgivits, dels av vederbörande länskolnämnd, dels av den för överstyrelsen för yrkesutbildning och skolöverstyrelsen gemensamma planeringsgruppen. Länskolnämnden har avstyrkt framställningen under motivering att Lund ej är tillräckligt stort att inom den framtida skolorganisationens ram

rymma ett självständigt tekniskt gymnasium. Ett fristående tekniskt gymnasium fr. o. m. budgetåret 1965/66 skulle enligt nämnden kunna medföra att den framtida gymnasieplaneringen snedvrides. Med hänsyn bland annat härtill har nämnden icke funnit det motiverat att för ett enda läsår bygga upp en helt ny gymnasieorganisation. Planeringsgruppen däremot anser, att det med hänsyn till planeringen i Malmö är av vikt, att klarhet snarast vinnes beträffande förutsättningarna för anordnande av fullständig teknisk utbildning i Lund och har därför tillstyrkt framställningen. Underlag synes enligt gruppen föreligga för undervisning även i årskurs 4 i Lund.

Överstyrelsen föreslår, att ett nytt tekniskt gymnasium inrättas i Lund och att det får följande linjer, nämligen byggnadsteknisk, elkraftteknisk och maskinteknisk linje. Antalet intagningsavdelningar förutsättes bli två. Den beräknade intagningskapaciteten motsvaras av redan befintliga filialavdelningar.

3. Av utbyggnaden föranledd personalökning m. m.

Med anledning av den automatiska och den föreslagna utbyggnaden av de tekniska gymnasierna föreslår överstyrelsen inrättande av nya tjänster i enlighet med vad som framgår av följande uppställning. Överstyrelsens förslag och beräkningar innefattar därutöver kostnader för lönehöjningar, justering av tidigare gjorda beräkningar m. m. Vad överstyrelsen föreslår är i huvudsak följande.

1. En ny rektorstjänst i Bp 1 vid det föreslagna nya gymnasiet.
2. 90 nya lektorstjänster.
3. Ordinariesättning av 44 adjunktstjänster i Ae 23.
4. Ordinariesättning och lönegradsuppflyttning av tjänster för teknisk biträdes- och vaktmästarpersonal samt utökning av ifrågavarande personal.
5. Ökade kostnader för hälsovården.
6. Ökade kostnader för arvoden åt bibliotekarier.
7. 20 nya adjunktstjänster i Ae 23.
8. Uppflyttning av adjunktstjänster i Ae 21 till Ae 23.
9. Ökade kostnader för gymnastiklärare.
10. En ny tjänst som laboratoriebiträde i Ae 9.
11. Ökade kostnader för biträdeshjälp på rektorsexpeditionerna.
12. Ökade kostnader för filialföreståndare.
13. Ökade kostnader för filialvaktmästare.
14. Ökade kostnader för särskilda påbyggnadskurser.
15. Ökade kostnader för övningar i fält- och gruvmätning.
16. Ökade kostnader för arvoden till eldar- och vaktmästarpersonal m. fl.
17. Ökade kostnader för ersättning till institutionsföreståndare.
18. Kostnader för skrivhjälp åt lärarna.
19. Kostnader i samband med särskilda åtgärder för elever, som från grundskolan intages i tekniskt gymnasium.

Som motivering för dessa äskanden anför överstyrelsen bl. a. följande.

2. Överstyrelsen föreslår, att fr. o. m. budgetåret 1965/66 inrättas 90 lektorstjänster enligt målsättningen att varje klass tilldelas en lektorstjänst. Enligt överstyrelsens beräkningar skulle antalet klasser ifrågavarande budgetår uppgå till sammanlagt ca 660. Då antalet lektorstjänster för budgetåret 1964/65 föreslagits till 570 skulle för uppnående av ovan angiven målsättning ytterligare 90 lektorstjänster behöva inrättas.

4. Vid det föreslagna nya gymnasiet i Lund har överstyrelsen räknat med en instrumentmakartjänst i A 11 och en tjänst som vaktmästare i A 9.

Under senare år har ett flertal framställningar gjorts till överstyrelsen om höjning av de inrättade institutionsteknikertjänsterna i A 9 till instrumentmakartjänster i A 11 samt om inrättande av nya sådana tjänster i A 11. Överstyrelsen finner det nödvändigt, att en lönehöjning kommer till stånd, då stora svårigheter uppstått att med nuvarande lönesättning anställa och behålla kvalificerad personal. En mängd likartade tjänster t. ex. vid högskolor och universitet har uppflyttats.

Överstyrelsen föreslår alltså, att 66 tjänster som institutionstekniker i A 9 omvandlas till tjänster som instrumentmakare i A 11 samt att 12 nya tjänster som instrumentmakare i A 11 och 3 nya tjänster som vaktmästare i A 9 inrättas.

Slutligen föreslår överstyrelsen, att samtliga vaktmästartjänster och tekniska biträdestjänster ordinariesättes.

7. Överstyrelsen anser att ca 85 % av undervisningen bör vara lagd på rektorer och lärare över lönegrad 21. Med hänsyn härtill bör antalet extra ordinarie adjunktstjänster i Ae 23 utökas med 20 tjänster.

8. Överstyrelsen anordnade under tiden februari 1962—augusti 1963 särskild utbildning av gymnasiingenjörer till lärare vid tekniska gymnasier. Efter genomgången kurs placerades 65 av 78 deltagare som lärare i lönegrad 21 vid tekniska gymnasier m. fl. skolor. Då det kunnat konstateras, att de sålunda utbildades undervisning givit gott resultat ämnar överstyrelsen i enlighet med uttalande i kungl. brev den 16 februari 1962 uppflytta de härtill meriterade från Ae 21 till Ae 23 senast den 1 juli 1965.

10. Vid tekniska gymnasiet i Örebro bör enligt överstyrelsens mening inrättas en tjänst som laboratoriebiträde i lönegrad Ae 9, eftersom det för att utrusta en ny kemiinstitution och i fortsättningen hålla denna i funktionsdugligt skick fordras en person med kemisk-teknisk utbildning och erfarenhet av kemiskt laboratoricarbete.

16. Kostnaderna för arvoden till eldar- och vaktmästarpersonal beräknas öka med 36 890 kr.

17. Tekniska läroverkens lärarförbund har i skrivelse till överstyrelsen upprepat tidigare gjord framställning om särskild ersättning till institutionsföreståndare.

Överstyrelsen föreslår, att i stället för compensation genom timfördelning särskild ersättning bör utgå till institutionsföreståndarna med i medeltal arvodet för en veckotimme efter AT 30 i 4-ort. Kostnaden härför beräknas till sammanlagt 876 400 kr.

18. Överstyrelsen hemställer, att de tekniska gymnasierna i likhet med de allmänna gymnasierna och grundskolans högstadium erhåller medel för anställande av skrivhjälp åt lärarna. Överstyrelsen beräknar ett belopp härför av 70 000 kr.

19. För de elever som höstterminen 1965 intages i allmänt gymnasium från grundskola krävs, eftersom den nya gymnasieorganisationen ej står färdig vid

denna tidpunkt, speciella åtgärder inom ramen för nuvarande gymnasieorganisation. Skolöverstyrelsen avser att i samråd med överstyrelsen för yrkesutbildning framlägga närmare förslag till de förändringar av gymnasieorganisationen som är erforderliga. Överstyrelsen beräknar beträffande det tekniska gymnasiet en kostnad härför av 130 000 kr.

4. A n s l a g s ä s k a n d e n

Vad överstyrelsen föreslagit i fråga om utbyggnad av de tekniska gymnasierna m. m. beräknas, som inledningsvis framhållits, medföra en ökning av medelsbehovet med omkring 9 032 000 kr., vilket skulle innebära en uppräknings anslag till 49 832 000 kr. Højningen är enligt överstyrelsens beräkningar till ett belopp av ca 3 412 000 kr. föranledd av automatiskt verkande faktorer, huvudsakligen organisationens utbyggnad på grund av tidigare beslut.

Departementschefen

Såsom framgått av mina uttalanden under anslaget till avlöningar vid statliga allmänna gymnasier, anser jag, med hänsyn till den förestående gymnasiereformen, att anordnande av teknisk gymnasieutbildning på nya orter bör ske genom inrättande av teknisk gren av det allmänna gymnasiet och ej genom inrättande av ytterligare filialavdelningar av de tekniska gymnasierne. Vid min beräkning av medelsbehovet under detta anslag utgår jag därför från ett lägre antal nya intagningsavdelningar av tekniskt gymnasium än vad överstyrelsen räknat med. I övrigt har jag ingen erinran mot överstyrelsens beräkningar av de tekniska gymnasierne omfattning läsåret 1965/66.

Ehuru underlag för ytterligare ett tekniskt gymnasium i Malmö-Lundregionen torde föreligga, kan jag inte tillstyrka förslaget om ett tekniskt gymnasium i Lund. Ehuru det utan tvivel är angeläget, att resurserna för teknisk gymnasieutbildning inom detta område utbygges, är det enligt min uppfattning nödvändigt, att man mot bakgrunden av den beslutade gymnasiereformen närmare utreder hur den gymnasiala utbildningen i området skall vara dimensionerad och organiserad innan dylik utbyggnad sker.

Vad beträffar den föreslagna kemitekniska linjen vid tekniska gymnasiet i Växjö ankommer det numera på skolöverstyrelsen att fatta beslut därom.

Jag övergår så till att behandla överstyrelsens *a n s l a g s ä s k a n d e n* för nästa budgetår.

Med hänsyn till utvidgningen av de nuvarande gymnasierne organisation bör antalet nya lektorstjänster vid befintliga gymnasier för nästa budgetår bestämmas till 70 (p. 2). Tjänsterna bör inrättas som extra ordinarie.

Föreslagen ordinarie sättnings av 44 adjunktstjänster i Ae 23 bör anstå till budgetåret 1966/67. I enlighet med uttalande i prop. 1964:171 (s. 503) bör innehavare av adjunktstjänst i Ae 23 fr. o. m. 1 juli 1966 kunna erhålla ordinarie tjänst. (p. 3).

Jag förordar, att 3 nya tjänster som institutionstekniker i Ae 10 inrättas (p. 4). Jag kan inte tillstyrka ordinarie sättnings av tjänsterna för teknisk biträdes- och vaktmästarpersonal.

Förslaget om inrättande av 20 nya adjunktstjänster i Ae 23 anser jag mig icke böra biträda med hänsyn till min bedömning av det totala lärarbehovet för de tekniska gymnasierna (p. 7). Den av överstyrelsen förutsatta uppflyttningen av befintliga adjunktstjänster i Ae 21 till Ae 23 ger däremot ingen anledning till erinran från min sida och bör äga rum i den utsträckning skolöverstyrelsen finner motiverat (p. 8).

Jag beräknar medel för en extra ordinarie teknisk biträdestjänst vid tekniska gymnasiet i Örebro. Kungl. Maj:t bör äga besluta om tjänstens benämning och lönegradsplacering (p. 10).

För arvoden till eldar- och vaktmästarpersonal m. fl. räknar jag med en ökning av medelsbehovet med 15 000 kr. (p. 16).

Förslagen om ersättning till institutionsföreståndare (p. 17) och skrivhjälp åt lärare (p. 18) är jag inte beredd att tillstyrka.

Till särskilda åtgärder för elever, som från grundskolan intages i tekniskt gymnasium, räknar jag i likhet med överstyrelsen med ett belopp av 130 000 kr. (p. 19).

I övrigt räknar jag endast med automatiska utgiftsförändringar.

På grundval av vad jag sålunda föreslagit, beräknar jag den sammanlagda ökningen av medelsbehovet under detta avlöningsanslag för nästa budgetår till 5 880 000 kr., vilket innebär, att anslaget bör uppföras med $(40\,800\,000 + 5\,880\,000 =) 46\,680\,000$ kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för de tekniska gymnasierna, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för de tekniska gymnasierna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	17 412 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	524 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	14 975 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 775 000
Summa kr.	46 686 000

Särskilda uppbördsmedel, förslagsvis 6 000

Nettoutgift kr. 46 680 000

c) till *Tekniska gymnasier*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 46 680 000 kr.

D 41. Tekniska gymnasier: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	3 080 000	3 271 364
1963/64	4 090 000	4 492 135
1964/65	4 725 000	
1965/66 (förslag)	5 335 000	

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget ökas med 936 000 kr.

<i>Utgifter</i>	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	35 000	+ 20 000	+ 20 000
2. Reseersättningar till examensombud, <i>förslagsvis</i>	45 000	+ 6 000	+ 5 000
3. Rese- och flyttningersättningar till befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	110 000	} + 42 000	+ 20 000
4. Resebidrag till studerande, <i>förslagsvis</i>	20 000		
5. <i>Expenser, förslagsvis</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ...	1 501 000	+ 466 000	+ 250 000
b) Städning, <i>förslagsvis</i>	1 676 000	+ 265 000	+ 230 000
c) Övriga <i>expenser</i>	815 000	+ 101 000	+ 50 000
6. Ersättning för borttagna elevavgifter, <i>förslagsvis</i>	563 000	+ 51 000	+ 50 000
	4 765 000	+ 951 000	+ 625 000
Särskilda uppbördsmedel			
Ersättning för värme, lyse m. m., <i>förslagsvis</i> ..	40 000	+ 15 000	+ 15 000
Nettoutgift kr.	4 725 000	+ 936 000	+ 610 000

Den av överstyrelsen föreslagna anslagsökningen sammanhänger huvudsakligen med gymnasieorganisationens utbyggnad samt, i vad gäller anslagsposterna 3 och 4, med kostnader för fältövningar vid mätningstekniska linjer och övningar i fältmätning vid nyinrättade byggnadstekniska linjer. Merkostnaderna under detta anslag för det av överstyrelsen under föregående anslagspunkt föreslagna nya gymnasiet ingår däri med ca 80 000 kr.

Departementschefen

De av överstyrelsen beräknade ökningsbeloppen bör enligt min mening kunna begränsas på vissa punkter, dels emedan överstyrelsen förutsatt större kostnadsförändringar än jag finner motiverat, och dels emedan jag inte räknar med tillkomsten av ett tekniskt gymnasium i Lund under nästa budgetår.

Anslaget bör uppföras med (4 725 000 + 610 000 =) 5 335 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska gymnasier: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 335 000 kr.

D 42. Tekniska gymnasier: Materiel, böcker m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	3 400 000	3 533 959
1963/64	4 200 000	4 002 889
1964/65	5 300 000	
1965/66 (förslag)	5 300 000	

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår ökas med 3 565 000 kr. enligt följande sammanställning. Av den föreslagna höjningen hänför sig 225 000 kr. till det föreslagna nya gymnasiet i Lund.

1. Böcker, samlingar och undervisningsmateriel (nu 1 200 000) ..	+	250 000
2. Laboratorieutrustning (nu 3 940 000)	+	3 275 000
3. Till överstyrelsens disposition (nu 160 000)	+	40 000
		+ 3 565 000

I sina motiveringar för äskandena under förevarande anslagspunkt hänvisar överstyrelsen till en i 1964 års statsverksproposition (s. 288) redovisad utredning angående utrustningsbehovet vid tekniska gymnasier. Härutöver framhåller överstyrelsen, att de tekniska gymnasiernas anslagsäskanden visar, att allvarliga brister råder i fråga om laboratorieutrustning och att åtskilliga gymnasier förfogar över moderna laborationslokaler, som inte kan användas i önskad utsträckning beroende på bristande utrustning.

Departementschefen

Med hänsyn till nu fattade beslut om statsbidrag till anskaffandet av stadigvarande undervisningsmateriel vid gymnasier och fackskolor är jag inte beredd att föreslå någon uppräknig av detta anslag. Något nytt tekniskt gymnasium i Lund förutsätter jag, som framgår av vad jag nyss anför, inte skola tillkomma. De befintliga tekniska gymnasiernas upprustning torde kunna fortgå inom en oförändrad anslagsram, i den mån inte statsbidrag enligt numera beslutade nya grunder kan komma i fråga. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska gymnasier: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 5 300 000 kr.

D 43. Tekniska gymnasier: Fortbildningskurser

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	60 000	18 610
1963/64	50 000	16 982
1964/65	60 000	
1965/66 (förslag)	60 000	

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med föreliggande förslag bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Tekniska gymnasier: Fortbildningskurser* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kr.

D 44. Sjöbefälsskolorna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	2 799 000	2 722 847
1963/64	3 211 000	2 910 760
1964/65	3 690 000	
1965/66 (förslag)	4 290 000	

Sjöfartsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 610 000 kr. till 4 300 000 kr. Höjningen betingas — förutom av automatiska utgiftsförändringar — av följande förslag.

1. En ny lektorstjänst i elektroteknik m. m. i Ao 25 eller Ao 27.
2. En ny adjunktstjänst i maskinteknik m. m. i Ao 23.
3. En ny adjunktstjänst i svenska m. m. i Ao 23.
4. Två nya lektorstjänster i radioteknik m. m. i Ao 25 eller Ao 27.
5. Två nya lärartjänster i morsetelegrafering m. m. i Ao 17.
6. Ombildning av fem institutionsteknikertjänster i Ae 9 till instrumentmakartjänster i Ae 11.

Av sjöfartsstyrelsens motiveringar framgår bl. a. följande.

1—3. Vid sjöbefälsskolan i Kalmar har fr. o. m. innevarande budgetår inrättats en tvåårig sjöingenjörskurs. Som en konsekvens härav bör en sjöingenjörsklass II inrättas fr. o. m. läsåret 1965/66. Sjöbefälsskolan i Kalmar får därmed samma omfattning som sjöbefälsskolorna i Stockholm, Malmö och Härnösand. Det synes då naturligt och erforderligt att vid skolan i Kalmar inrätta lika många lektors- och adjunktstjänster som vid dessa skolor. Sjöbefälsskolan i Kalmar bör därför tillföras en lektorstjänst i elektroteknik samt två adjunktstjänster, varav den ena i maskinteknik m. m. och den andra i svenska och främmande språk.

4—5. Efter verkställd utredning föreslog sjöfartsstyrelsen och telestyrelsen i en den 4 juni 1963 dagtecknad promemoria, att radiotelegrafistutbildning skulle anordnas vid sjöbefälsskolorna i Stockholm, Göteborg och Kalmar fr. o. m. läsåret 1964/65 och i Härnösand fr. o. m. läsåret 1965/66 (VIII ht 1964 s. 292 ff.).

Efter beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen har en radiotelegrafistkurs budgetåret 1964/65 inrättats vid var och en av sjöbefälsskolorna i Göteborg och Kalmar. Därjämte anordnas dylik kurs vid teleskolan i Stockholm.

I förenämnd utredning påvisades, att handelsflottans behov av radiotelegrafister påkallar, att kurser anordnas årligen för ca 100 elever. Under innevarande

läsåår kan sammanlagt högst 72 elever mottagas. Rekryteringsbehovet är följaktligen sådant, att en fjärde kurs erfordras. Om denna förlägges till Härnösand, kan detta väntas medföra en breddning av rekryteringsunderlaget till att omfatta även norrlandsorter.

Angivna omständigheter ävensom övriga av utredningen redovisade synpunkter föranleder sjöfartsstyrelsen att föreslå, att telegrafistutbildning skall anordnas vid sjöbefälsskolan i Härnösand fr. o. m. läsåret 1965/66. Härför erforderliga tjänster är en lektorstjänst i radioteknik m. m., en telegraferingslärartjänst ävensom vissa timlärartjänster. Nybyggnad inrymmande lokaler för telegrafistutbildning är under uppförande för denna sjöbefälsskola.

I skrivelse den 22 juli 1964 har telestyrelsen, med åberopande av angelägna behov av utvidgad intern utbildning, begärt, att teleskolans telegrafistutbildning skall överföras till sjöbefälsskolan i Stockholm fr. o. m. budgetåret 1965/66. Sjöfartsstyrelsen tillstyrker en sådan åtgärd, under förutsättning att en inom skoldirektionen i Stockholm pågående undersökning visar, att för utbildningen lämpliga lokaler kan ställas till sjöbefälsskolans förfogande. Sjöfartsstyrelsen föreslår med anledning härav inrättande av en lektorstjänst i radioteknik m. m. och en telegraferingslärartjänst vid sjöbefälsskolan i Stockholm.

6. Vid samtliga fem sjöbefälsskolor finns inrättade tjänster som institutionstekniker i Ae 9. Det åligger institutionsteknikerna att vårda skolornas växande samlingar av dyrbara instrument, apparater och maskiner. Arbetet är av sådan art och kräver sådan kompetens hos tjänsternas innehavare, att det är befogat, att tjänsterna placeras i lönegraden Ae 11.

Departementschefen

Mot sjöfartsstyrelsens förslag om inrättande av en lektorstjänst i Ao 27 eller 25 i elektroteknik m. m. samt en adjunktstjänst i Ao 23 i vartdera av ämnena maskinteknik m. m. och svenska m. m. vid sjöbefälsskolan i Kalmar har jag ingen erinran.

I 1964 års statsverksproposition redovisade jag under förevarande anslagspunkt ett förslag om förläggning av radiotelegrafistutbildning till sjöbefälsskolorna. I enlighet med riksdagens beslut i denna fråga har från och med budgetåret 1964/65 inrättats ettåriga radiotelegrafistlinjer vid sjöbefälsskolorna i Göteborg och Kalmar. Liksom tidigare bedrives dessutom motsvarande utbildning vid den under telestyrelsen sorterande teleskolan i Stockholm. För att ytterligare tillgodose rekryteringsbehovet bör en radiotelegrafistkurs inrättas även i Härnösand från och med budgetåret 1965/66, då nya lokaler för därvarande sjöbefälsskola beräknas stå färdiga. Jag tillstyrker vidare, att teleskolans telegrafistutbildning från och med samma budgetår överföres till sjöbefälsskolan i Stockholm. Lokalfrågan för sistnämnda telegrafistkurs har, enligt vad jag inhämtat, numera lösts på så sätt att utrymmen kommer att ställas till förfogande i Katarina Norra skola i Stockholm. I anledning av mitt sistnämnda förslag räknar jag under omkostnadsanslaget till sjöbefälsskolorna med en minskning av medelsbehovet motsvarande den särskilda ersättning, som innevarande budgetår utgår till telestyrelsen.

Vid envar av sjöbefälsskolorna i Stockholm och Härnösand bör för utbildningen av radiotelegrafister inrättas en lektorstjänst i Ao 27 eller 25 i radioteknik m. m. samt en lärartjänst i Ao 17 i morsetelegrafering m. m. Medel bör också beräknas till kostnaderna för timlärare för den föreslagna telegrafistutbildningen. Det sammanlagda medelsbehovet för timarvoderad undervisning vid sjöbefälsskolorna under budgetåret 1965/66 minskar dock, med hänsyn till av mig i det föregående föreslagna nya tjänster, i förhållande till innevarande budgetår med 10 000 kr.

I övrigt kan jag endast tillstyrka automatiska kostnadsförändringar beroende främst på ökade kostnader för lärarlöner.

Anslaget bör vid bifall till av mig här förordade åtgärder för nästa budgetår uppräknas med 600 000 kr. och således uppföras med (3 690 000 + 600 000 =) 4 290 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för sjöbefälsskolorna, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 809 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 331 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 116 000
Summa kr.	4 290 000

c) till *Sjöbefälsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 290 000 kr.

D 45. Sjöbefälsskolorna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	185 000	217 474
1963/64	197 000	228 848
1964/65	279 000	
1965/66 (förslag)	380 000	

Sjöfartsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 111 000 kr.

Utgifter	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3 000	+ 1 000	+ 1 000
2. Rese- och flyttningersättningar, <i>förslagsvis</i>	19 000	+ 1 000	+ 1 000
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ...	90 000	+ 50 000	+ 50 000
b) Städning, <i>förslagsvis</i>	96 000	+ 44 000	+ 44 000
c) Övriga <i>expenser</i>	65 000	+ 6 000	+ 6 000
4. Bibliotek	8 000	+ 12 000	+ 2 000
5. Ersättning till telestyrelsen för utbildning av radiotelegrafister, <i>förslagsvis</i>	24 000	— 24 000	— 24 000
	305 000	+ 90 000	+ 80 000
Särskilda uppbördsmedel			
Hyror, hyresersättningar och tentamensavgifter	26 000	— 21 000	— 21 000
Nettoutgift kr.	279 000	+ 111 000	+ 101 000

Av sjöfartsstyrelsen framställning inhämtas bl. a. följande.

3 a. Belastningen på denna post kan förväntas stiga kraftigt, sedan de nya skolbyggnaderna i Malmö och Härnösand samt det nya maskinlaboratoriet i Göteborg tagits i bruk under år 1965.

3 b. Inflyttningen i nybyggnaderna i Malmö och Härnösand samt maskinlaboratoriet i Göteborg kommer att medföra en avsevärd stegring av medelsbehovet för städning. En kostnadsökning är vidare att räkna med i anledning av väntade krav på kollektivavtalsanställning för städpersonalen vid sjöbefälsskolan i Stockholm.

3 c. Ökningen är att hänföra till den föreslagna telegrafistutbildningen i Härnösand och Stockholm.

4. För anskaffande av facklitteratur för de föreslagna telegrafistlinjerna vid sjöbefälsskolorna i Stockholm och Härnösand erfordras en uppräknig av anslagsposten med 2 000 kr. För uppbyggande och vidmakthållande av ett modernt fackbibliotek vid var och en av de fem sjöbefälsskolorna har vidare beräknats tillhopa 10 000 kr.

5. Om utbildning av radiotelegrafister förlägges till sjöbefälsskolan i Stockholm, torde telegrafistkurserna vid televerkets skola kunna indragas. Därmed bortfaller behovet av medel för ifrågavarande ersättning till telestyrelsen.

6. I Kungl. brev den 29 juni 1964 har föreskrivits, att vederbörande kommuner fr. o. m. budgetåret 1964/65 skall vara befriade från sina skyldigheter beträffande bostäder åt rektorer samt att de skall äga uppbära inflytande ersättningar för upplåtelse av lokaler. Med hänsyn härtill beräknas särskilda uppbördsmedel komma att minska med 21 000 kr. till 5 000 kr.

Departementschefen

Sjöbefälsskolorna har numera ställts under de kommunala skolstyrelserna och kommunerna har som compensation härför dels befriats från skyldigheten att tillhandahålla bostad åt rektor eller utgiva hyresersättning, dels medgivits rätt att uppbära inflytande ersättningar för upplåtelse av lokaler. Jag beräknar där-

för under detta anslag en minskning av de särskilda uppbördsmedlen med 21 000 kr., vilket bör föranleda en motsvarande uppräknings av anslaget.

Såsom en konsekvens av vad jag i det föregående föreslagit bortfaller behovet av medel för ersättning till telestyrelsen för utbildning av radiotelegrafister, vilket medför en anslagsminskning med 24 000 kr.

De föreslagna anslagsförändringarna i övrigt hänför sig dels till den föreslagna telegrafistutbildningen i Stockholm och Härnösand, dels till automatiska kostnadsförändringar.

Anslaget bör i enlighet med vad som angivits i departementsberäkningen uppräknas med 101 000 kr. och således uppföras med $(279\,000 + 101\,000 =) 380\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 380 000 kr.

D 46. Sjöbefälsskolorna: Utrustning m. m.

	Anslag
1964/65	730 000
1965/66 (förslag)	730 000

Under anslaget har fr. o. m. innevarande budgetår sammanförts tre under sjätte huvudtiteln tidigare uppförda särskilda reservationsanslag för sjöbefälsskolorna, nämligen Inventarier till nya skollokaler, Utrustning samt Ersättning till författare av läroböcker m. m.

Av förevarande anslag skall för inventarier till nya skollokaler disponeras 130 000 kr. och för övrig utrustning 600 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår ökas med 28 000 kr. till 758 000 kr. Som motivering anföres bl. a. följande.

1. För anskaffande av *inventarier till nya lokaler* för sjöbefälsskolorna har sammanlagt anvisats 700 000 kr., vilket belopp torde täcka kostnaderna för den beräknade upprustningen av lärosalar för undervisningen på de nautiska och maskintekniska linjerna. Därutöver har för innevarande budgetår 30 000 kr. anvisats för inventarier till telegrafistkurser vid sjöbefälsskolorna i Göteborg och Kalmar. För nästkommande budgetår har två nya telegrafistkurser beräknats bli förlagda till sjöbefälsskolorna i Stockholm och Härnösand. Den tillfälliga medelsanvisningen om 30 000 kr. för inventarier till telegrafistkurser bör därför bibehållas även under budgetåret 1965/66.

2. I en till handelsdepartementet den 10 maj 1962 överlämnad promemoria har sjöfartsstyrelsen påvisat, att 400 000 kr. erfordras för vart och ett av budgetåren 1963/64—1965/66 för sjöbefälsskolornas *utrustning med undervisningsmateriel* för nautisk och maskinteknisk utbildning. I enlighet härmed beräknar styrelsen för nästa budgetår ett anslag å 400 000 kr. för ifrågakvarande ändamål. Allteftersom upprustningen fortsätter, ställes ökade krav på underhållet av redan anskaffad utrustning. Vid rektorskonferens den 28—29 maj 1964 ansågs erforderligt att för varje budgetår av utrustningsanslaget reservera 50 000 kr. för det årliga underhållet.

Ett förläggande av telegrafistutbildning även till Stockholm och Härnösand medför enligt av telestyrelsen och sjöfartsstyrelsen gemensamt utarbetade

kostnadskalkyler ett utrustningsbehov av 284 000 kr. Härav avser 250 000 kr. anskaffande av undervisningsmateriel, 30 000 kr. kostnaden per år för förhyrning av radiostationer och 4 000 kr. det årliga medelsbehovet för löpande utgifter. För de redan inrättade telegrafistkurserna i Göteborg och Kalmar beräknar styrelsen härutöver 34 000 kr., utgörande årskostnaden för förhyrning av radiostationer och för löpande utgifter.

3. Styrelsen har funnit angeläget att — trots en betydande reservation på förutvarande anslag *Ersättning åt författare av läroböcker* — äska ytterligare medel för ändamålet. Flera läroböcker är under arbete och åtskilliga kompendier m. m. planeras under de närmaste åren. Styrelsen hemställer, att för ändamålet ånyo måtte beviljas 10 000 kr.

Styrelsen beräknar således det totala anslagsbehovet till $(30\,000 + 400\,000 + 284\,000 + 34\,000 + 10\,000 =) 758\,000$ kr.

Departementschefen

Detta anslag bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Vid detta ställningstagande har jag beaktat engångskostnaderna för den av mig i det föregående tillstyrkta telegrafistutbildningen vid sjöbefälsskolorna i Härnösand och Stockholm, vilka kan beräknas till i runt tal 300 000 kr.

Något särskilt belopp för ersättning åt författare av läroböcker anser jag mig inte heller i år böra beräkna.

Medelsbehovet i övrigt under förevarande anslag torde kunna tillgodoses inom ramen för ett oförändrat anslagsbelopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Utrustning m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 730 000 kr.

D 47. Sjöbefälsskolorna: Fortbildningskurser m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	50 000	46 568
1963/64	50 000	45 430
1964/65	110 000	
1965/66 (förslag)	200 000	

Under åttonde huvudtiteln är innevarande budgetår för sjöbefälsskolorna uppfört ett reservationsanslag betecknat Fortbildningskurser m. m. å 110 000 kr.

Under tionde huvudtiteln har senast budgetåret 1960/61 för ifrågavarande skolor funnits uppförda dels ett reservationsanslag betecknat Praktisk lärarkurs, dels ett förslagsanslag betecknat Arvoden åt deltagare i praktisk lärarkurs.

Sjöfartsstyrelsen föreslår, att medelsanvisningen till fortbildningskurser m. m. för nästa budgetår ökas med 15 000 kr. till 125 000 kr.

För anordnande av praktisk lärarkurs vid sjöbefälsskola vårterminen 1966 föreslår styrelsen ett särskilt reservationsanslag av 7 000 kr. För arvoden åt deltagare i sådan kurs föreslår styrelsen ett särskilt förslagsanslag av 89 000 kr.

Totalt beräknas sålunda det ökade anslagsbehovet till $(15\,000 + 7\,000 + 89\,000 =) 111\,000$ kr.

Av sjöfartsstyrelsens motiveringar för dessa anslagsäskanden och av inhämtade uppgifter framgår bl. a. följande.

1. Den snabba utvecklingen har medfört ett mycket stort behov av fortbildning inom teknikens och nautikens områden för sjöbefäl och lärare vid sjöbefälsskolorna. Till förfogande ställda medel har ej medgett och kommer under innevarande budgetår ej att medge en verksamhet av behövlig omfattning. Det är en angelägen uppgift att snarast få till stånd en ändamålsenlig organisation för angivna fortbildningsverksamhet. Härför erfordras en uppräknig av anslaget med 60 000 kr.

Av de för budgetåret 1964/65 disponibla medlen är 82 000 kr. avsedda för fortbildningskurser, huvudsakligen radarkurser, för aktivt sjöbefäl och lotsar. Den nyss föreslagna ökningen av anslaget motväges av att radarkurserna för lotsar fr. o. m. nästa budgetår avses skola bekostas av vissa av styrelsen i annat sammanhang föreslagna medel för intern utbildning inom sjöfartsverket, vilket medför en sänkning av här ifrågakarande anslagsbehov med 15 000 kr. Av innevarande års anslag är vidare 30 000 kr. avsedda för en navigationslärarkurs under kalenderåret 1965. Denna kurs behöver ej upprepas under nästkommande år. Anslaget kan således minskas med ytterligare 30 000 kr.

Den erforderliga ökningen uppgår sålunda totalt till 15 000 kr.

2. Föreskrifter rörande praktisk lärarkurs vid sjöbefälsskola återfinnes i Kungl. brev till kommerskollegium den 19 juni 1931 med ändring den 13 maj 1932. Enligt beslut av Kungl. Maj:t skall navigationslärarkurs under vissa villkor anordnas under år 1965. Såsom en fortsättning av denna bör en praktisk lärarkurs för högst sex deltagare anordnas under vårterminen 1966. För en dylik kurs med samma antal deltagare vårterminen 1960 beräknades kostnadsramen till 5 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen föreslår, under förutsättning att navigationslärarkurs kommer till stånd under år 1965, att Kungl. Maj:t utfärdar föreskrift om att praktisk lärarkurs skall anordnas under vårterminen 1966 vid sjöbefälsskola, som utses av skolöverstyrelsen. Härjämte föreslår sjöfartsstyrelsen vissa justeringar av de för 1960 års praktiska lärarkurs fastställda arvodes- och expensbeloppen med hänsyn till den allmänna löneutvecklingen.

3. Bestämmelser angående arvoden åt deltagare i praktisk lärarkurs vid sjöbefälsskola återfinnes i Kungl. brev av den 23 januari 1959. I anslutning därtill beräknar styrelsen, att arvode motsvarande läsårsdaglön enligt löneklass A 17 under 160 dagar skall utbetalas till var och en av högst sex lärarkandidater, om praktisk lärarkurs anordnas under vårterminen 1966. Härför erfordras ca 89 000 kr.

Departementschefen

Under förevarande anslag beräknar jag för budgetåret 1965/66 medel *dels* för fortbildning av aktivt sjöbefäl och lärare vid sjöbefälsskolorna, *dels* för praktisk lärarkurs vid dessa skolor och arvoden åt deltagare i sådan praktisk lärarkurs. Skolöverstyrelsen bör överväga, i vilken mån ifrågakarande fortbildnings- och utbildningsverksamhet lämpligen kan samordnas med annan verksamhet inom överstyrelsens område.

För tillgodoseende av verksamheten under budgetåret 1965/66 anser jag mig böra tillstyrka en uppräknig av anslaget med 90 000 kr. Anslaget bör således

uppföras med (110 000 + 90 000 =) 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Fortbildningskurser m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

D 48. Bidrag till handelsgymnasier

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	7 800 000	5 969 190
1963/64	12 500 000	11 303 241
1964/65	15 000 000	
1965/66 (förslag)	21 300 000	

Beträffande innebörden av gällande bestämmelser i fråga om statsbidrag till handelsgymnasier hänvisas till en i 1962 års statsverksproposition lämnad redogörelse (s. 245).

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 7 600 000 kr. till 22 600 000 kr. med den fördelning av höjningen, som framgår av följande sammanställning.

1 Slutreglering och förskott avseende nuvarande handelsgymnasieorganisation	+ 3 235 000
2. Förskott till automatiskt tillkommande klassavdelningar	+ 1 964 000
3. Förskott till handelsgymnasier som ej tidigare erhållit statsbidrag	+ 1 410 000
4. Förskott till nya intagningsavdelningar	+ 963 000
5. Automatisk minskning på grund av avveckling av 4-årig handelsgymnasielinje	— 80 000
6. Förskott avseende särskilda åtgärder för elever som från grundskolan intages i handelsgymnasium	+ 112 000
7. Kostnader för anordnande av ämnesmässiga påbyggnadskurser i handel	+ 50 000
	+ 7 654 000
	(avr. 7 600 000)

Beträffande motiveringarna för dessa förslag inhämtas ur överstyrelsens framställning bl. a. följande.

3. Av de nu icke statsunderstödda handelsgymnasierna har ett, nämligen handelsgymnasiet i Motala, med innevarande läsårs utgång varit i verksamhet under fem läsår. Detta utgör den tidrymd, under vilken ett handelsgymnasium enligt hittillsvarande praxis skall ha varit i verksamhet för att komma i åtnjutande av statsbidrag. Överstyrelsen föreslår emellertid ånyo att statsbidrag skall utgå redan fr. o. m. ett handelsgymnasiums första verksamhetsår.

4. Ökningen under läsåret 1964/65 uppgår till 30 nya klasser av årskurs I av treårig linje samt 5 nya klasser av ettårig linje inom den statsunderstödda organisationen. För läsåret 1965/66 räknar överstyrelsen med en ytterligare ut-

ökning med ca 22 nya avdelningar av treårig linje. Det totala antalet intagningsavdelningar inom den treåriga linjen skulle därvid uppgå till 199 inberäknat nu ej statsunderstödda. Påpekas bör att genomförandet av denna utvidgning är avhängig av kommunala beslut.

Med hänsyn till vikten av att öka möjligheterna till utbildning för studenter vid sidan av akademiska studier har överstyrelsen räknat med en utvidgning av antalet avdelningar av den ettåriga linjen med fem nya avdelningar.

6. För de elever som höstterminen 1965 intages i handelsgymnasium från grundskola krävs, eftersom den nya gymnasieorganisationen ej står färdig vid denna tidpunkt, speciella åtgärder inom ramen för nuvarande gymnasieorganisation.

Departementschefen

Överstyrelsens under punkten 3 ånyo framlagda förslag om statsbidrag till handelsgymnasier, som ej varit i verksamhet under fem år, är jag inte beredd att tillstyrka, då denna fråga får sin lösning i samband med övergången till en ny gymnasieorganisation. Ej heller kan jag tillstyrka förslaget under punkten 7 om medel för anordnande av ämnesmässiga påbyggnadskurser i handel.

I överensstämmelse med vad överstyrelsen föreslagit räknar jag med att ca 20 nya intagningsavdelningar av treårig linje kommer att inrättas läsåret 1965/66. Överstyrelsens beräkningar av antalet nya avdelningar av ettårig studentlinje har inte givit mig anledning till erinran. Jag beräknar för förskott till nya intagningsavdelningar budgetåret 1965/66 en merkostnad av 963 000 kr. Statsbidrag bör fr. o. m. budgetåret 1965/66 utgå till handelsgymnasiet i Motala. Kostnaden härför kan beräknas till 116 000 kr.

Till kostnader för särskilda åtgärder för elever från grundskolan, vilka höstterminen 1965 intages i handelsgymnasium, bör beräknas 112 000 kr.

Mot de av överstyrelsen under punkterna 1, 2 och 5 beräknade automatiska kostnadsförändringarna om sammanlagt 5 119 000 kr. har jag ingen erinran.

Anslaget bör följaktligen uppföras med $(15\,000\,000 + 6\,300\,000 =) 21\,300\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelsgymnasier* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 21 300 000 kr.

D 49. Vissa kostnader för handelsgymnasieexamen

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	57 000	81 461
1963/64	90 000	98 328
1964/65	100 000	
1965/66 (förslag)	100 000	

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för budgetåret 1965/66 höjes med 20 000 kr. till 120 000 kr. Som motivering för den föreslagna höjningen anföres ökade kostnader för förslag till skriftliga prov m.m. samt behov av särskild arbetskraft för arbetet med anordnande av privatistexamen.

Departementschefen

Jag förordar, att anslaget uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för handelsgymnasieexamen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

D 50. Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	123 000	157 121
1963/64	154 000	180 190
1964/65	215 000	
1965/66 (förslag)	208 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår minskas med 7 000 kr. Kostnadsförändringarna under anslaget framgår av följande sammanställning.

1. Justering av lönerna med anledning av prop. 1964: 152	+ 12 400
2. Ersättning till folkhögskolan Hvilan för undervisning	+ 1 100
3. Ersättning till garantiföreningen för folkhögskolan Hvilan	— 18 100
4. Kostnader för ATP-avgifter	— 2 400
	Summa kr. — 7 000

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att kostnadsminskningarna under punkterna 3 och 4 hänför sig till engångsanvisningar för nyupprustning av laboratorium respektive retroaktiv täckning av ATP-kostnader för åren 1962/64.

Departementschefen

Mot skolöverstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har jag ingen erinran. Anslaget bör således uppföras med (215 000 — 7 000 =) 208 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 208 000 kr.

e) Yrkesskolor m. m.

D 51. Konstfackskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	1 624 000	2 173 090
1963/64	1 983 000	2 312 070
1964/65	2 160 000	
1965/66 (förslag)	2 450 000	

Kostnaderna för konstfackskolan har intill utgången av juni 1960 fördelats mellan staten och Stockholms stad enligt grunder, som i propositionen 1945: 296 underställts riksdagen för godkännande. I enlighet med vad i nämnda proposition förutsatts har grunderna för fördelning av kostnaderna mellan staten och staden sammanfattats och preciserats i ett mellan parterna ingånget avtal.

Den 18 januari 1957 har Kungl. Maj:t uppdragit åt en särskilt tillkallad sakkunnig att utreda frågan om fördelningen mellan staten och Stockholms stad av kostnaderna för konstfackskolan och därmed sammanhängande spörsmål, med uppdrag tillika att å statens vägnar upptaga förhandlingar med Stockholms stad om de ändringar av avtalet, vartill utredningen kan giva anledning (jfr 1957 års VIII ht, s. 657 och 658). Från såväl statens som stadens sida har ifrågavarande avtal uppsagts till upphörande med utgången av juni 1960. I ett den 30 december 1963 dagtecknat betänkande har den sakkunnige framlagt förslag till nytt avtal med staden.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 433 700 kr. till 2 593 700 kr. Højningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

1. En ny lektorstjänst i konsthistoria i Ae 27 eller 25.
2. En ny fackläartjänst i industriell formgivning i Ae 23.
3. En ny fackläartjänst i allmän färglära i Ae 23.
4. En ny fackläartjänst i vävning i Ae 23.
5. En ny fackläartjänst i fackstudier för reklam och bokhantverk i Ae 23.
6. En ny tjänst som bibliotekarie i Ae 21.
7. En ny reparatörstjänst i Ae 9.
8. En ny kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringsgång.
9. En ny tjänst som kamrerare i Ao 21.
10. Ombildning av en lärartjänst i teckningens metodik i Ae 23 till lektorstjänst i Ae 25.
11. Två tjänster som biträdande facklärare i Ae 19.
12. Ombildning av en kanslibiträdestjänst i Ao 7 till kontoristtjänst i Ao 9.
13. Ökade anslag till avlöningar till icke-ordinarie personal för undervisning som timlärare i stenarbete och modellarbete samt till föreläsare och speciallärare.
14. Inrättande av assistenttjänster.

Bidraget från Stockholms stad har av överstyrelsen upptagits till samma belopp som det för innevarande budgetår beräknade, 236 920 kr.

I en särskild framställning den 14 oktober 1964 har styrelsen för konstfackskolan hemställt om ändring av vaktmästarorganisationen vid skolan, innebärande ombildning av en vaktmästartjänst i Ao 9 till tjänst som uppsyningsman i Ao 11 och uppflyttning av en vaktmästartjänst i Ae 7 till Ae 9.

I den framlagda *utredningen angående avtal mellan staten och Stockholms stad* föreslår den sakkunnige, att ett nytt avtal träffas för tiden 1 juli 1960—30 juni 1966.

Avtalsförslaget har sammanfattningsvis följande innebörd.

1. Staden skall bidra till kostnaderna för konstindustriella dagskolan (KD) och konstindustriella aftonskolan (KA).

Staten skall helt svara för kostnaderna för den högre konstindustriella skolan och för teckningslärarinstitutet.

2. Med hänsyn till väntade förändringar beträffande status och statsbidragsförhållanden m. m. för sådana skolformer, med vilka KD och KA bör jämföras, när det gäller att bestämma stadens bidrag, bör avtalet få en tidsbegränsad giltighet. Avtalstiden föreslås uppdelad i två treårsperioder, nämligen dels tiden 1 juli 1960—30 juni 1963, dels tiden 1 juli 1963—30 juni 1966.

3. Stadens bidrag föreslås avse endast i Stockholm mantalsskrivna elever. Bidraget till KD bör i huvudsak motsvara de kostnader staden skulle ha haft, om skolan varit ett statligt gymnasium. Bidraget till KA bör i huvudsak motsvara de kostnader staden skulle ha haft, om skolan varit en statsunderstödd kommunal yrkesskola. På denna grund föreslås stadens bidrag till KA och KD avse:

a) hyreskostnaderna för KA och KD,

b) driftkostnaderna för KA minskade med ett belopp motsvarande vad som skulle utgått i statsbidrag, om KA varit en statsunderstödd kommunal yrkesskola.

4. Stadens bidrag till hyreskostnaderna uträknas på grundval av beräkningar av *dels* KA:s och KD:s utnyttjande av konstfackskolans lokaler, *dels* medelhyran för samma lokaler.

Stadens bidrag till driftkostnaderna för KA fixeras till ett visst belopp per Stockholmslev i KA, beräknat på grundval av *dels* de faktiska driftkostnaderna vid KA budgetåret 1962/63 minskade med ett för samma budgetår kalkylerat statsbidrag, *dels* en överslagsmässig bedömning av kostnadsutvecklingen under återstående del av avtalsperioden.

I syfte att åstadkomma ett avtal som är lätt att tillämpa föreslås att följande, enligt angivna grunder framräknade belopp fastställs att gälla såsom stadens bidrag under ifrågavarande avtalsperiod.

För tiden	Till hyra för KA + KD	Till driftkostnaderna för KA
1.7 1960—30.6 1961	312 000	548 000 kr. för hela treårs- perioden
1.7 1961—30.6 1962	312 000	
1.7 1962—30.6 1963	312 000	
1.7 1963—30.6 1964	310 000	Varje år antalet Stockholms- elever gånger 675 kr.
1.7 1964—30.6 1965	310 000	
1.7 1965—30.6 1966	310 000	

5. Staden föreslås äga tillgodoräkna sig de elevavgifter, som erlägges av Stockholms elever i KA.

6. Skolan bör varje år senast den 1 maj meddela Stockholms skoldirektion uppgift om antalet Stockholms elever i KA under det pågående läsåret.

Stockholms stad bör inbetala sitt bidrag till skolan före den 1 juli, så att bidraget kan bokföras under det budgetår till vilket det hänförs sig.

Över utredningen har yttranden avgivits av *skolöverstyrelsen, byggnadsstyrelsen, riksrevisionsverket, statskontoret, styrelsen för konstfackskolan, konstakademien och stadsfullmäktige i Stockholm.*

Utredningen har mottagits positivt av remissinstanserna, som i stort sett godtagit de föreslagna ersättningsgrunderna. Vissa erinringar har dock framförts mot framräkningen av ersättningsbeloppen.

Konstfackskolans styrelse har framhållit, bl. a., att det framlagda förslaget från skolans synpunkt har den förtjänsten, att det i motsats till det tidigare avtalet möjliggör en enkel uträkning av stadens andel i kostnaderna. Enkelheten vinnes enligt styrelsen dock i viss utsträckning genom att hänsyn icke tages till kostnadsökningar på grund av organisatoriska förändringar, vilket från statens synpunkt kan komma att ogynnsamt påverka fördelningen. Med hänsyn till att några större organisationsförändringar knappast är att vänta under den avsedda avtalsperioden bör emellertid förslaget kunna godtagas från statens sida trots de invändningar, som kan riktas mot själva fördelningsmetodiken.

Statskontoret har framhållit, att man, med hänsyn till att budgetåret 1963/64 numera gått till ända, vid bestämmandet av storleken av bidragsbeloppet per elev borde utgå från de faktiska driftkostnaderna under sagda budgetår i stället för, såsom utredningen föreslagit, under budgetåret 1962/63. Ämbetsverket har vidare ifrågasatt, om inte bidragskonstruktionen borde utformas så, att ändringar i pris- och lönenivån kan beaktas, samt framhållit, att den föreslagna ordningen, enligt vilken stadens bidrag skall avse endast i staden mantals-skrivna elever, förutsätter, att även övriga berörda kommuner lämnar bidrag till dag- och aftonskolorna.

Stadsfullmäktige i Stockholm har ingen erinran mot de föreslagna grunderna för ett nytt avtal.

Departementschefen

Vad först beträffar förslaget om nya grunder för ett avtal mellan staten och Stockholms stad angående fördelningen av kostnaderna för konstfackskolan, anser jag, att det bör tjäna som utgångspunkt för ett nytt sådant avtal. Avtals-tiden bör i enlighet med förslaget begränsas till att omfatta tiden den 1 juli 1960—den 30 juni 1966. Med hänsyn till att de framräknade bidragsbeloppen per elev innefattar visst utrymme för kostnadsstegringar och med hänsyn till den begränsade giltighetstid avtalet förutsättes få, finner jag en omräkning av beloppen, såsom statskontoret ifrågasatt, inte erforderlig. Eftersom bidraget till driftkostnaderna konstruerats såsom ett bidrag per elev, erhålles också en anpassning av stadens bidrag i denna del till sådana organisatoriska förändringar, som beror på förändringar i elevantalet vid aftonskolan. Bidrag från andra kommuner än Stockholms stad anser jag inte böra ifrågasättas i samband med nu förestående avtal.

Kungl. Maj:t torde böra bemyndigas att träffa avtal med staden om ersättningsgrunderna.

Stockholms stads bidrag till driftkostnaderna för konstfackskolan har hittills tillgodoförts de av skolan disponerade anslagen. I fortsättningen bör ersättningen, med hänsyn till att den är schablonmässigt beräknad och sålunda inte kan direkt hänföras till de skilda, av konstfackskolan disponerade anslagen, tillgodoföras ett av dessa, lämpligen avlöningsanslaget. Den retroaktiva ersättningen för budgetåren 1960/65 bör, såsom riksrevisionsverket föreslagit, redovisas på inkomsttiteln A III 5 Övriga diverse inkomster. Stadens bidrag till hyreskostnaderna för konstindustriella dagskolan och konstindustriella aftonskolan bör såsom tidigare inbetalas till byggnadsstyrelsen för att tillgodoföras statens allmänna fastighetsfond, delfonden för byggnadsstyrelsen.

I detta sammanhang vill jag framhålla, att det bidrag från Stockholms stad, som bör upptagas under en särskild post i avlöningsstaten för budgetåret 1965/66, inte kan till sitt belopp slutligt fastställas förrän efter budgetårets utgång, då det slutliga underlaget för en bedömning av elevsituationen föreligger. Bidraget upptages därför såsom en förslagsvis betecknad uppbörds-post med ett för budgetåret 1965/66 beräknat belopp av 240 000 kr.

Jag övergår så till att behandla *anslagsäskandena* för nästa budgetår.

Undervisningen i konsthistoria är av stor betydelse för samtliga fackavdelningar inom högre konstindustriella skolan och likaledes för de blivande teckningslärarna. Jag förordar därför att en lektorstjänst i lönegrad Ae 27 eller 25 inrättas i detta ämne. Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta om den med tjänsten förenade undervisningsskyldigheten (p. 1).

Med hänsyn till att ämnet färglära är av grundläggande betydelse för undervisningen inom konstfackskolans samtliga områden, tillstyrker jag, att en facklärartjänst i lönegrad Ae 23 inrättas i detta ämne (p. 3).

Då det är angeläget, att tillsynen av de omfattande värme-, sanitets- och elektricitetsanläggningarna samt den maskinella utrustningen vid skolan icke eftersättes, förordar jag vidare, att en reparatörstjänst med placering i lönegrad Ae 10 inrättas (p. 7).

Vidare beräknar jag medel för ytterligare en kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringsgång (p. 8).

För att vissa timlärare med lång anställningstid skall kunna beredas fastare anställning tillstyrker jag, att ytterligare två tjänster som biträdande facklärare i lönegrad Ae 19 inrättas (p. 11).

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttning av dels en kanslibiträdestjänst i Ao 7 till kontoristtjänst i Ao 9 (p. 12), dels en vaktmästartjänst i Ae 7 till Ae 9.

Då timlärare, speciallärare och föreläsare bör kunna anlitas i oförändrad omfattning anser jag mig böra förorda en medelsökning för detta ändamål med 45 000 kr. (p. 13).

I övrigt räknar jag endast med automatiska utgiftsförändringar uppgående till ca 163 000 kr.

Anslaget bör uppföras med $(2\,160\,000 + 290\,000 =) 2\,450\,000$ kr., att fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att på statens vägnar träffa avtal med Stockholms stad om fördelningen av vissa kostnader för konstfackskolan i huvudsaklig överensstämmelse med i det föregående redovisade grunder;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för konstfackskolan, som föranledes av vad jag i det föregående anförte;

c) godkänna följande avlöningsstat för konstfackskolan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	616 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 189 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	870 000
	Summa kr. 2 714 900

Särskilda uppbördsmedel

1. Elevavgifter, <i>förslagsvis</i>	22 000	
2. Avkastning av Sjöstedtska fonden ...	2 900	
3. Bidrag från Stockholms stad, <i>förslagsvis</i>	240 000	264 900
		Nettoutgift kr. 2 450 000

d) till *Konstfackskolan: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 450 000 kr.

D 52. Konstfackskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	200 000	420 000
1963/64	266 000	432 282
1964/65	294 000	
1965/66 (förslag)	490 000	

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Bidraget från Stockholms stad har därvid av överstyrelsen upptagits till samma belopp som det för innevarande budgetår beräknade, 135 000 kr.

Departementschefen

Enligt från konstfackskolan inhämtade uppgifter beräknas den innevarande budgetår uppförda delposten till övriga expenser behöva överskridas med ca 50 000 kr., beroende huvudsakligen på ökade kostnader för renhållning och andra automatiskt verkande faktorer. Därutöver förutser skolan en ökning av medelsbehovet för budgetåret 1965/66 med 30 000 kr., varav 20 000 kr. är att hänföra till att skolan på grund av sin fortgående utvidgning ämnar söka utöka sina lokalutrymmen genom förhyrningar fr. o. m. den 1 juli 1965.

I avsaknad av underlag för en bedömning av konstfackskolans lokalbehov är jag inte beredd att förorda någon ökad medelsanvisning för de merkostnader, som ett tillskott av lokaler kan medföra. Jag förutsätter, att skolan har sin uppmärksamhet riktad på möjligheten att genom omdispositioner åstadkomma ett så rationellt utnyttjande av lokalerna som möjligt.

Med hänsyn till de beräknade merkostnaderna i övrigt ävensom till ökade bränslekostnader, vilka inte synes ha beaktats i anslagsäskandet, förordar jag en uppräknig av anslaget med 60 000 kr. Härutöver bör, då i fortsättningen bidraget från Stockholms stad i sin helhet skall upptagas under avlöningsanslaget till skolan, en ytterligare uppräknig av omkostnadsanslaget ske med belopp, motsvarande det från anslaget bortfallande bidraget, dvs. med 135 000 kr.

Anslaget bör således uppföras med $(294\,000 + 195\,000 =) 489\,000$ kr., eller i

avrundat tal 490 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konstfackskolan: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 490 000 kr.

D 53. Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	120 000	120 000
1963/64	220 000	209 624
1964/65	200 000	
1965/66 (förslag)	235 000	

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget uppräknas med 97 000 kr. till 297 000 kr. Av den föreslagna höjningen hänför sig 39 000 kr. till nyanskaffning av inventarier och utrustning, 5 000 kr. till uppräkning av medlen för biblioteksändamål, 15 000 kr. till utrustning för nya verkstäder samt 38 000 kr. till anskaffande av förbrukningsmateriel m. m.

Bidraget från Stockholms stad har av överstyrelsen upptagits till samma belopp som det för innevarande budgetår beräknade, 15 500 kr.

Departementschefen

Jag tillstyrker en uppräkning av anslaget med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar och till behovet av fortsatt upprustning av modellverkstaden för industriell formgivning. Sammanlagt beräknar jag av dessa skäl en ökning av anslaget med 20 000 kr. Därutöver erfordras en uppräkning med 15 000 kr. med hänsyn till att det under anslaget tidigare uppförda bidraget från Stockholms stad föreslås inflyta under avlöningsanslaget till skolan i fortsättningen.

Anslaget bör således uppföras med $(200\,000 + 35\,000 =) 235\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 235 000 kr.

D 54. Bidrag till driften av centrala yrkesskolor

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	34 000 000	34 034 857
1963/64	38 000 000	40 689 886
1964/65	43 000 000	
1965/66 (förslag)	49 000 000	

Från detta anslag skall bestridas statsbidrag till driftkostnader vid följande slag av centrala yrkesskolor, nämligen centrala verkstadsskolor, statsunderstödda sjömansskolor, de kommunala tekniska skolorna i Hässleholm, Katrineholm och Örnsköldsvik, samt till textilinstitutet i Borås och Lennings textiltkniska insti-

tut i Norrköping. Från anslaget skall vidare bestridas statsbidrag med belopp, som Kungl. Maj:t fastställer, till följande enskilda yrkesskolor, nämligen till kurser för utbildning av hemvårdarinnor och ålderdomshemsföreståndarinnor vid Stockholms hemsysterskola, Uppsala hemsysterskola, Praktiska hushållsskolan i Lund, Hemsysterskolan i Göteborg och Vårsta hemsysterskola, till Grafiska institutet, till Föreningen Handarbetets vänner för utbildning av konsulenter och företagsledare för hemslöjds-, heminrednings- och textilföretag m. m. samt, för budgetåret 1964/65, till Svenska socialvårdsförbundet för utbildning av ålderdomshemsföreståndare. Slutligen skall från anslaget bestridas statsbidrag till de kommunala och landstingskommunala skolor och kurser som skolöverstyrelsen i särskild ordning bestämmer. Föreskrifter om statsbidrag är meddelade i kungörelsen 1957:480 med senare ändringar.

Enligt statsbidragsbestämmelserna utgår till driften av centrala yrkesskolor statsbidrag med 100 % av de faktiska *lönekostnaderna* för skolledare och lärare beräknade efter viss schablon. Till heltidskurs för industri och hantverk av verkstadsskolkaraktär samt därmed till sin art jämförlig kurs utgår dessutom statsbidrag till *särskilda kostnader* med ett belopp av 7 000 kr. för läsår.

Beträffande fristående tekniska skolor, vilka skolor undantagits från den statliga löneregleringen, tillämpas fortfarande de före den 1 juli 1963 gällande statsbidragsbestämmelserna. Statsbidrag till lärarlöner vid dessa skolor utgår därför enligt beräknad normallönekostnad. Till övriga kostnader utgår för heltidskurs vid dessa skolor statsbidrag med 1 570 kr. för år.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 4 000 000 kr. till 47 000 000 kr. Kostnadsförändringarna under anslaget framgår av nedanstående sammanställning.

1. Ökning till följd av utbyggnad av verksamheten under förutsättning av oförändrade statsbidragsgrunder	+ 3 700 000
2. Kostnad för föreslagen statlig yrkesskola för utbildning av maskinförare	+ 600 000
3. Höjning av statsbidraget till fristående centrala tekniska skolor	+ 1 500 000
4. Minskning av statsbidraget till särskilda kostnader för heltidskurser för industri och hantverk av verkstadsskolkaraktär	— 1 800 000
Summa kr.	4 000 000

Av överstyrelsens framställning inhämtas bl. a. följande.

1. Av ökningen utgör 3 200 000 kr. en av överstyrelsen beräknad automatisk ökning av medelsbehovet för 1965/66 med hänsyn till fortsatt utvidgning av verksamheten. Återstoden, eller 500 000 kr., hänför sig till den enligt prop. 1964:73 beslutade utbildningen av arbetsterapeuter och sjukgymnaster.

2. I 1964 års statsverksproposition förklarade sig departementschefen vid dåvarande tidpunkt ej beredd att taga ställning till ett av överstyrelsen framlagt förslag om inrättande av maskinförarskolor. Med hänsyn till angelägenheten av att utbildning av detta slag kommer till stånd framlägger överstyrelsen ånyo

förslag härom. För budgetåret 1965/66 räknar överstyrelsen dock med tillkomsten av endast en skola, för vilken driftkostnaderna med hänsyn till lönestegringar m. m. numera kan uppskattas till ca 600 000 kr. Förslaget medför ett investeringsbehov under anslaget till bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor av ca 3,2 milj. kr.

3. Förslaget avser en tillfällig förbättring av de fristående tekniska skolornas statsbidrag i avvaktan på att den 1963 genomförda löneregleringen för yrkesskolorna utsträcker även till dessa.

4. Överstyrelsen har redan tidigare kunnat konstatera, att man på många håll eftersatt ersättningsköp av försliten stadigvarande undervisningsmateriel. De år 1963 vidtagna ändringarna i bidragsgivningen — en sänkning av bidraget till övriga kostnader vid heltidskurser av verkstadsskolkaraktär och ett fullständigt borttagande av motsvarande bidrag för övriga heltidskurser — kan befaras öka svårigheterna i detta avseende. Det är nödvändigt att vidtaga åtgärder, för att anskaffningen av undervisningsmateriel till yrkesskolorna skall kunna ske fortlöpande, allteftersom behov på grund av förslitning gör sig gällande och även för att utvecklingen genom tillkomsten av nya maskiner och verktyg m. m. skall få sätta spår. I anledning härav framlägger överstyrelsen förslag om ändring av reglerna för statsbidrag till anskaffning av stadigvarande undervisningsmateriel därhän att särskilt statsbidrag får utgå även till erforderlig komplettering av stadigvarande undervisningsmateriel. Vid bifall härtill föreslår överstyrelsen, att bidraget till särskilda kostnader vid kurser av verkstadsskolkaraktär minskas med 2 000 kr. till 5 000 kr. för kurs och läsår, vilket för förevarande anslag beräknas medföra ett minskat anslagsbehov av 1 800 000 kr. Det ökade medelsbehovet för anskaffning av stadigvarande undervisningsmateriel beräknas under investeringsanslaget till bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor uppgå till 5 000 000 kr., i vilket belopp dock ingår de medel, som erfordras i anledning av motsvarande förslag under anslaget till bidrag till driften av lokala yrkesskolor.

Styrelsen för *Institutet för Högre Reklamutbildning* har anhållit om ökat statligt stöd till institutet. Som motivering framhålls bl. a., att institutet sedan 1953 meddelar högre undervisning av uteslutande postgymnasial karaktär. För inträde fordras studentexamen. Omkring en tredjedel av eleverna har därutöver akademisk examen. Undervisningen handhas i första hand av akademiska lärare.

Skolöverstyrelsen har i utlåtande över institutets framställning tillstyrkt densamma under villkor om viss sänkning av elevavgifterna vid institutet.

Genom beslut av 1964 års riksdag erhöll Kungl. Maj:t bemyndigande att för budgetåret 1964/65 medge bidrag till *Svenska socialvårdsförbundet* med belopp motsvarande hela kostnaden för en av förbundet bedriven utbildning av ålderdomshemsföreståndare. Sedermera har emellertid förbundet beslutat att efter utgången av år 1964 inte vidare driva denna utbildning. Som ett resultat av de överläggningar, som i anledning härav upptagits, har Stockholms stad åtagit sig att övertaga huvudmannaskapet för utbildningen fr. o. m. den 1 januari 1965 under förutsättning att statsbidrag motsvarande samtliga kostnader för utbildningen utgår till staden under en övergångstid, intill dess utbildningen kunnat inorganiseras i stadens reguljära yrkesskolväsen, vilket beräknats kunna kräva en tid av två år, räknat fr. o. m. den 1 juli 1965. Kungl. Maj:t har efter fram-

ställning av skolöverstyrelsen meddelat beslut om bidrag enligt angivna grunder till Stockholms stad för ifrågavarande utbildning i vad avser tiden den 1 januari —den 30 juni 1965.

Departementschefen

Förslaget om maskinförarutbildning kan jag ej heller i år biträda (p. 2). Inte heller är jag beredd att tillstyrka någon höjning av statsbidraget till de fristående tekniska skolorna (p. 3).

Förslaget om en ändring av reglerna för statsbidrag till stadigvarande undervisningsmateriel kan jag ej biträda. Jag beräknar sålunda i anledning av förslaget varken någon kostnadsminskning under förevarande anslag eller något ökat medelsbehov under anslaget till bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor (p. 4).

Till Institutet för Högre Reklamutbildning utgår för närvarande statsbidrag enligt för enskild lokal yrkesskola, grupp B, gällande bestämmelser. Med hänsyn till att utbildningen vid institutet, som är av postgymnasial karaktär, saknar motsvarighet inom landet, anser jag det motiverat att institutet erhåller ökat statligt stöd samt förordar, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att meddela särskilt beslut om statsbidrag till institutet.

Beträffande den av Stockholms stad övertagna utbildningen av ålderdomshemsföreståndare torde Kungl. Maj:t böra bemyndigas att för budgetåret 1965/66 medge bidrag till staden med hela kostnaden för utbildningen. Skulle det visa sig, att åsyftat inordnande av utbildningen i stadens yrkesskolväsende inte kan hinna genomföras till läsåret 1966/67, torde frågan om en förlängning av detta bemyndigande få anmälas på nytt för riksdagen.

I övrigt tillstyrker jag en uppräknig av anslaget med ett belopp motsvarande de automatiska kostnadsförändringarna, vilka jag emellertid med hänsyn bl. a. till den beslutade löneökningen under åren 1964 och 1965 beräknar till 6 000 000 kr., eller ett belopp, som är 2 300 000 kr. högre än det av överstyrelsen beräknade.

Anslaget bör sålunda uppföras med (43 000 000 + 6 000 000 =) 49 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i de i det föregående angivna fallen meddela särskilt beslut om statsbidrag;

b) till *Bidrag till driften av centrala yrkesskolor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 49 000 000 kr.

D 55. Bidrag till driften av lokala yrkesskolor

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	92 000 000	91 300 994
1963/64	95 000 000	111 221 061
1964/65	121 000 000	
1965/66 (förslag)	135 000 000	

Bestämmelserna om statsbidrag till kostnaderna för lokala yrkesskolor återfinnes i kungörelsen 1957:480 med senare vidtagna ändringar och innebär, såvitt gäller bidrag till driftkostnader, i huvudsak följande.

Kommunala yrkesskolor: Allmänt driftbidrag utgår med 80 % av ett bidragsunderlag, beräknat med hänsyn till antalet i vederbörlig ordning inrättade rektors- och lärartjänster. Dessutom utgår till heltidskurs för industri och hantverk av verkstadsskolkaraktär samt därmed till sin art jämförlig kurs bidrag till särskilda kostnader med 7 000 kr. för läsår. Till *inbyggd skola* inom industri och hantverk, *inbyggd skola* inom handelns område samt *inbyggd skola* inom det husliga arbetets område eller inom vårdyrken utgår bidrag till särskilda kostnader avseende undervisning i yrkesarbete med ett belopp av, för de två förstnämnda slagen av skolor högst 13 000 kr. och för de två sistnämnda slagen av skolor högst 10 800 kr. för år. Statsbidrag till ersättning åt *föreläsare* utgår med visst belopp per föreläsningstimme.

För vissa fristående *tekniska skolor* tillämpas alltför äldre statsbidragsbestämmelser och bidrag till lärarlöner utgår efter en beräknad normallönekostnad.

Enskilda yrkesskolor: Enskilda yrkesskolor indelas i statsbidrags-hänseende i två grupper, A-skolor och B-skolor. Kungl. Maj:t bestämmer till vilken grupp skola skall hänföras. Till heltidskurs vid A-skola utgår statsbidrag till lärarlöner på grundval av en beräknad normallönekostnad samt till särskilda kostnader med visst årligt belopp. För deltidskurs vid A-skola utgår statsbidrag med visst belopp för lektion. Härutöver utgår till A-skola särskilt tillägg på statsbidraget med tio procent av bidraget till driftkostnader. Till B-skola utgår statsbidrag med belopp, som Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmer.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 12 500 000 kr., vilken höjning fördelar sig på sätt som framgår av följande sammanställning.

1. Ökning till följd av utbyggnad av verksamheten under förutsättning av oförändrade statsbidragsgrunder	+ 10 200 000
2. Höjning av statsbidraget till inbyggda skolor och företags-skolor	+ 5 000 000
3. Statsbidrag till företagsskolor inom handelns och det husliga arbetets områden	+ 200 000
4. Minskning av statsbidraget till särskilda kostnader för heltidskurser för industri och hantverk av verkstadsskolkaraktär	— 2 900 000
Summa kr.	+ 12 500 000

Av överstyrelsens framställning inhämtas bl. a. följande.

1. Liksom i sina den 28 februari 1964 lämnade uppgifter till långtidsbudgeten har överstyrelsen, under förutsättning av oförändrade bidragsgrunder för bud-

getåret 1965/66, ansett sig böra räkna med ett automatiskt ökat medelsbehov av 10,2 mkr. till följd av fortsatt expansion av de lokala yrkesskolorna.

2. Statsbidraget till inbyggda skolor föreslås höjt för skolor inom industri och hantverk och handels område från 13 000 till 16 000 kr. och inom husligt arbete från 10 800 till 13 500 kr. För enskilda företagsskolor inom industri och hantverk föreslås en uppräknings från 14 500 till 18 000 kr.

3. Till företagsskolor inom husligt arbete och inom handels område, vilka för närvarande ej åtnjuter något bidrag, föreslås ett statsbidrag med 16 000 respektive 18 000 kr. per år och avdelning.

4. Förslaget motsvarar ett under anslaget till bidrag till driften av centrala yrkesskolor framlagt förslag om statsbidrag till komplettering av stadigvarande undervisningsmateriel och en samtidig minskning av statsbidraget till särskilda kostnader vid kurser för industri och hantverk av verkstadsskolkarakter med 2 000 kr. per kurs och läsår. Minskningen under förevarande anslag beräknas till 2 900 000 kr. Det ökade medelsbehovet under investeringsanslaget till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor uppgår sammanlagt för centrala och lokala yrkesskolor till 5 000 000 kr.

Till *Allmänna barnhuset* har sedan budgetåret 1953/54 årligen anvisats ett bidragsbelopp motsvarande ungefär hälften av den beräknade driftkostnaden för den utbildning av i första hand barnhemsföreståndare, som under socialstyrelsens tillsyn och med Allmänna barnhuset som huvudman bedrivits vid Sociala barna- och ungdomsvårdsseminariet. Enligt beslut av 1964 års riksdag utgår bidraget fr. o. m. innevarande budgetår ur förevarande anslag. Direktionen för Allmänna barnhuset har sedermera anhållit att bli befriat från huvudmannaskapet. Styrelsen för Sociala barna- och ungdomsvårdsseminariet har emellertid anmält, att frågan om huvudmannaskapet ännu ej är avgjord och har anhållit om en ökning av det statliga stödet, motsvarande den del av driftkostnaderna, som hittills bestritts av Allmänna barnhuset.

Genom beslut den 29 november 1963 uppdrogs åt *yrkesutbildningsberedningen* att skyndsamt verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med utredning rörande de ändringar av grunderna för statsbidrag till *enskilda yrkesskolor*, som kunde anses vara omedelbart påkallade med hänsyn främst till den år 1963 genomförda löneregleringen för skolledare och lärare vid kommunala yrkesskolor m. fl. läroanstalter. Beredningen har nu framlagt förslag av innebörd, att ett extra bidrag utöver det, som enligt gällande regler och praxis för närvarande utgår till enskilda A- och B-skolor, skall kunna utgå till de enskilda skolor, som är i behov därav. Enligt beredningen torde dessa extra bidrag tills vidare kunna hållas inom en ram av 1 200 000 kr. för budgetår.

Departementschefen

Med hänsyn till pågående utredning kan jag inte nu förorda någon höjning av statsbidraget till inbyggda skolor eller företagsskolor inom industri och hantverk (p. 2) eller tillstyrka, att sådant bidrag får utgå även till företagsskolor inom handels och det husliga arbetets områden (p. 3).

I konsekvens med mitt motsvarande ställningstagande under föregående anslagspunkt beräknar jag varken någon anslagsminskning under förevarande anslag eller något ökat medelsbehov under investeringsanslaget till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor i anledning av förslaget under punkten 4.

Enligt vad som inhämtats kommer utbildningen av barnhemsföreståndare vid Sociala barna- och ungdomsvårdsseminariet att fr. o. m. den 1 juli 1966 övertagas av Stockholms stad. Då det är angeläget, att utbildningen intill dess kan fortgå i oförändrad omfattning, förordar jag, att Kungl. Maj:t för budgetåret 1965/66 skall äga medge bidrag till kostnaden för verksamheten med belopp, som motsvarar hela denna kostnad.

Med hänsyn till betydelsen av den verksamhet de enskilda yrkesskolorna bedriver och till de ansträngda ekonomiska villkor, under vilka dessa skolor i vissa fall arbetar, förordar jag, att Kungl. Maj:t, i avvaktan på en kommande omdaning av yrkesskolväsendet, bemyndigas att efter prövning av behovet i varje särskilt fall besluta om ett extra bidrag till enskild yrkesskola. Någon uppräknig av anslaget i anledning av förslaget finner jag inte erforderlig.

I övrigt tillstyrker jag en höjning med ett belopp motsvarande de automatiska kostnadsökningarna under anslaget, vilket belopp jag emellertid med hänsyn till höjningen av det allmänna driftbidraget med en procentenhet och de beslutade löneökningarna under åren 1964 och 1965 beräknar till 14 000 000 kr. eller 3 800 000 kr. mer än överstyrelsen beräknat.

Anslaget bör således uppföras med $(121\,000\,000 + 14\,000\,000 =) 135\,000\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i de i det föregående angivna fallen meddela särskilt beslut om statsbidrag;

b) till *Bidrag till driften av lokala yrkesskolor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 000 kr.

D 56. Bidrag till bergsskolan i Filipstad

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	225 000	202 500
1963/64	260 000	256 500
1964/65	290 000	
1965/66 (förslag)	329 000	

Statsbidrag till bergsskolan i Filipstad utgår enligt av Kungl. Maj:t den 6 juni 1962 meddelade bestämmelser med 90 % av ett bidragsunderlag, omfattande löner till rektor, lärare, institutionstekniker och biträdeshjälp samt fortlöpande pensionsavgifter. Bidragsunderlaget är till större delen knutet till löneklasser. Den del av bidragsunderlaget, som avser kostnader för ersättning åt timlärare och andra tillfälligt anställda lärare samt för ersättning till biträdeshjälp, utgöres av ett av Kungl. Maj:t för varje budgetår bestämt belopp.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 36 000 kr. till 326 000 kr. Den föreslagna ökningen hänförs till löneökningar, till kostnader för lärares tjänstgöring i samband med den i utbildningen ingående obligatoriska praktikterminen och till kostnader för en vaktmästartjänst, som föreslås ingå i bidragsunderlaget.

Departementschefen

Detta anslag bör uppräknas med hänsyn till löneökningar och lärares tjänstgöring i samband med elevernas praktiktermin. För ändamålet beräknar jag en höjning av anslaget med 39 000 kr. Någon höjning för ändamål härutöver är jag inte beredd att tillstyrka. Anslaget bör således för budgetåret 1965/66 uppföras med (290 000 + 39 000 =) 329 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till bergsskolan i Filipstad* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 329 000 kr.

D 57. Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	60 000	75 214
1963/64	90 000	84 468
1964/65	95 000	
1965/66 (förslag)	125 000	

Ur detta anslag utgår enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser bidrag till vid centrala och lokala yrkesskolor anordnade kurser för utbildning av elektriska installatörer med behörighet, som avses i kungörelsen 1939:219 angående behörighet att vid elektriska starkströmsanläggningar utföra installationsarbete, ävensom fortbildningskurser för personer, som redan förvärvat sådan behörighet, därav högst två kurser för utbildning av driftledare m. fl. vid elektriska distributionsföretag. Anslaget må icke överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget uppräknas med 38 000 kr. till 133 000 kr. Ökningen betingas huvudsakligen av förslag om anordnande av ytterligare en B-kurs.

Departementschefen

Detta anslag bör för nästa budgetår höjas med 30 000 kr. till 125 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kr.

D 58. Kurs för utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	67 000	47 260
1963/64	78 000	93 116
1964/65	78 000	
1965/66 (förslag)	86 000	

Under denna rubrik har sedan budgetåret 1955/56 medel anvisats till ettårig utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter. Anslaget disponeras av skolöverstyrelsen för anordnande vid konstindustriskolan i Göteborg (f. d. slöjdföreningens skola i Göteborg) av avsedd utbildning i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen 1955: 139 angivna riktlinjer.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 8 000 kr. till 86 000 kr. Överstyrelsen har därvid räknat med vissa höjningar av arvoden till kursledare och lärare vid skolan. Ökad medelsanvisning har vidare beräknats för de i staten för ifrågavarande kurs uppförda posterna Ersättning för lokaler, personal m. m. med 1 000 kr., Inköp av arbetsmateriel med 1 000 kr. samt Diverse utgifter med 500 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till det stora behovet av arbetsterapeuter räknar jag — såsom framgått av mitt uttalande i prop. 1964: 73 — med att den hittillsvarande arbetsterapeututbildningen vid konstindustriskolan i Göteborg skall bedrivas i oförändrad form även under läsåret 1965/66. Det ankommer på Kungl. Maj:t att fastställa stat för kursen. Jag tillstyrker emellertid en uppräknig av anslaget med av överstyrelsen föreslaget belopp. Anslaget bör således uppföras med (78 000 + 8 000 =) 86 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurs för utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 86 000 kr.

D 59. Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	2 300 000	2 378 248
1963/64	2 700 000	3 533 674
1964/65	3 024 000	
1965/66 (förslag)	3 344 000	

Från förevarande anslag utgår bidrag till kostnader för lärlingsutbildning dels hos hantverksmästare, dels inom muryrket, byggnadsträarbetaryrket m. fl. byggnadsyrken.

Enligt gällande bestämmelser beviljas statsbidrag för *lärlingsutbildning hos hantverksmästare* i yrken med minst tre års lärlingstid med 2 000 kr. (grundbidrag) för varje lärling, som tidigare icke erhållit undervisning i yrket vid yrkesskola, som står under inseende av skolöverstyrelsen, samt i yrken, där lärlingstiden understiger tre men ej två år, med 1 500 kr. Har lärlingen tidigare erhållit undervisning i yrket vid yrkesskola, som står under överstyrelsens inseende, utgår grundbidrag med, om undervisningen vid yrkesskolan omfattat högst en årskurs och efterföljande lärlingstid i yrket omfattar minst två år, 1 000 kr., samt, om undervisningen vid yrkesskolan omfattat mer än en, dock högst två årskurser, 500 kr. Om lärling beviljas ledighet med bibehållen lön för att delta i teoriundervisning av viss omfattning utgår tilläggsbidrag med 1 200 kr. (kurs-tillägg) eller 600 kr. (halvt kurstillägg).

Till *lärlingsutbildning inom muraryrket, byggnadsträarbetaryrket m. m.* utgår grundbidrag med 1 100 kr. för varje lärling, dock icke för den som erhållit undervisning i yrket vid yrkesskola, samt kurstillägg med 1 200 kr. enligt samma villkor som till *lärlingsutbildning hos hantverksmästare*.

Antalet *bidragsrum* för *lärlingsutbildning hos hantverksmästare* höjdes successivt från 300 till 900 under budgetåren 1950/59, då särskilt anslag till denna *lärlingsutbildning* utgick. Antalet *bidragsrum* för *lärlingsutbildning inom byggnadsyrken* uppgick under en följd av år t. o. m. budgetåret 1958/59 till 300. Fr. o. m. budgetåret 1959/60 har bidragsgivningen till dessa båda slag av *lärlingsutbildning* sammanförts under ett anslag. Hela antalet *bidragsrum* har därefter för budgetåren 1959/61 uppgått till 1 200 samt fr. o. m. budgetåret 1961/62 till 1 900.

Till *lärlingsombud* utgår ersättning med 55 kr. per *lärlings utbildningsår* och, om ombudet är bosatt på annan ort än den, där utbildningen äger rum, även resekostnadsersättning enligt klass C i allmänna resereglementet samt traktement med 14 kr. per dag för resor i den omfattning överstyrelsen må föreskriva.

Överstyrelsen för *yrkesutbildning* har för nästa budgetår föreslagit en höjning av detta anslag med 994 000 kr. till 4 018 000 kr. Denna höjning hänför sig *dels* till ett förslag om en ökning av antalet *bidragsrum* med 800 till 2 700, varav ca 1 800 för det egentliga hantverket och ca 900 för byggnadsföretagen, *dels* till förslag om höjningar av grundbidragen och kurstilläggen med ca 25 %.

Överstyrelsen föreslår också, utan att detta beräknas påverka medelsbehovet för budgetåret 1965/66, att halvt kurstillägg skall kunna utgå för samtliga *lärlingar*, som bevisat kompletterande teoriundervisning under minst 160 timmar.

I sina motiveringar framhåller överstyrelsen, att under budgetåret 1963/64 ytterligare 400 *bidragsrum* skulle kunnat fyllas med hänsyn till mängden av inneliggande ansökningar. Anledningen till att överstyrelsen föreslår en ökning av 400 *bidragsrum* därutöver är, att den från Rörledningsfacket centrala *lärlingsnämnd* fått uppgift om, att utbildningen inom detta område är under omläggning. Detta skulle ha som följd, att ytterligare 400 ansökningar årligen vore att vänta enbart från detta utbildningsområde.

Departementschefen

Jag förordar att antalet bidragsrum ökas med 300 till 2 200. Detta antal bör, i likhet med vad som gäller innevarande budgetår, disponeras för de olika slagen av lärlingsutbildning i enlighet med föreliggande behov. Den av mig förordade ökningen kan beräknas medföra en merkostnad av 150 000 kr. för nästa budgetår. Härutöver bör anslaget endast uppräknas med 170 000 kr. med hänsyn till automatiska utgiftsökningar. Anslaget bör således uppföras med $(3\,024\,000 + 150\,000 + 170\,000 =) 3\,344\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 344 000 kr.

D 60. Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	25 000	25 000
1963/64	25 000	25 000
1964/65	25 000	
1965/66 (förslag)	95 000	

Ur detta anslag utgår bidrag till hantverksdistrikt och yrkesförbund för kostnader för granskning av gesällprov. Anslaget, som är schablonmässigt beräknat, utbetalas till Sveriges hantverks- och industriorganisation samt fördelas av denna organisation mellan hantverksdistrikten respektive ifrågakommande yrkesförbund eller deras organ.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har redovisat en fortsatt ökning av antalet godkända gesällprov under året 1963. För granskningsverksamheten under budgetåret 1965/66 räknar överstyrelsen med ett medelsbehov av 45 000 kr. samt föreslår med hänsyn härtill samt med hänsyn till tidigare kostnader, vilka inte kunnat täckas av för ändamålet anvisade medel, att anslaget för nästa budgetår höjes med 70 000 kr. till 95 000 kr.

Överstyrelsen har i sina motiveringar för den begärda anslagshöjningen anfört bl. a. följande.

Inom ramen för det statliga stöd, som sedan länge utgått till den yrkesutbildningsverksamhet, som bedrivits under medverkan av hantverkets organisationer, har överstyrelsen under tiden 1945—juni 1962 ur dåvarande reservationsanslag utbetalat bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov enligt Kungl. Maj:ts bestämmelser den 22 juni 1945. Bidragen var begränsade till att täcka granskningsmäns rese- och traktamentskostnader. Under tiden 1945—1957 täckte anslagen medelsbehoven. Åren 1958—1961 ägde en kraftig ökning av antalet bidragsärenden rum. Härmed ökades det administrativa arbetet på ett sätt som icke stod i rimligt förhållande till de relativt små bidragsbelopp varom fråga var. Detta föranledde överstyrelsen att föreslå en förenklad behandling

av bidragsärendena och i samband därmed ett överförande av dessa ärendens administration till Sveriges Hantverks- och Industriorganisation (SHIO). Detta förslag bifölles i allt väsentligt av statsmakterna; fr. o. m. budgetåret 1962/63 har sålunda bidragsgivningen handhåfts av SHIO.

I enlighet med statsrådsuttalanden i prop. 1944: 215 och 1964 års statsverksproposition finner överstyrelsen i likhet med SHIO, att statsbidragen för gesällprovsgranskningen skall utgöra ersättning för granskningsmännens rese- och traktamentskostnader. Dessa kostnader utgör i själva verket blott en mindre del av granskningsverksamhetens totala kostnader i samband med resorna; man måste nämligen vid beräkning av de totala kostnaderna även taga hänsyn till granskningsmännens förlorade arbetsförtjänst. Även om bidragen numera beräknas efter schablon, bör enligt överstyrelsens mening statens bidrag i huvudsaklig likhet med tidigare i allt väsentligt täcka de totala rese- och traktamentskostnaderna. Så har icke skett under senare år.

Sammanfattningsvis bedömer överstyrelsen medelsbehovet under detta anslag för budgetåret 1965/66 på följande sätt. Den 1 juli 1964 förelåg en brist på 31 000 kr. SHIO räknar med att under budgetåret 1964/65 erhålla räkningar på minst 45 000 kr. Sålunda måste under budgetåret 1964/65 en total belastning om 76 000 kr. täckas med ett anslag om 25 000 kr. Den 1 juli 1965 kommer sålunda med all sannolikhet att föreligga en brist om 51 000 kr. Summan av de under budgetåret 1965/66 inkommande räkningarna beräknas av SHIO till 45 000 kr. För att dels utjämna den uppkomna bristen och dels göra det möjligt för SHIO att kunna tillgodose nuvarande och framtida krav på bidrag bedömer överstyrelsen det totala medelsbehovet för budgetåret 1965/66 vara 96 000 kr., varav 51 000 kr. av engångsnatur för att täcka ovannämnda brist.

Departementschefen

Under de senaste åren har en kraftig ökning av antalet avlagda gesällprov ägt rum. Detta förhållande i förening med de ökade kostnaderna för rese- och traktamentsersättningar föranleder mig att nu förorda en uppräknings av bidraget till kostnader för granskning av gesällprov under budgetåret 1965/66 till 45 000 kr. För att utjämna den beräknade balansen per den 1 juli 1965 tillstyrker jag vidare en engångsanvisning av högst 50 000 kr. Jag vill dock än en gång understryka, att avsikten med detta bidragsanslag inte är att det skall ge full täckning av kostnaderna för rese- och traktamentsersättningar i samband med granskningsverksamheten och att därför retroaktiv täckning av skillnaden mellan anslag och kostnader inte avses utgå.

Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med $(25\,000 + 70\,000 =)$ 95 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 95 000 kr.

D 61. Resestipendier för yrkesutbildning

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	84 000	77 865
1963/64	100 000	94 900
1964/65	100 000	
1965/66 (förslag)	100 000	

Ur detta reservationsanslag utdelas stipendier åt inom industri och hantverk yrkesverksamma för studieresor samt för bevistande av kurser eller genomgång av skolor inom vederbörandes yrke. Deltagare i kurser inom landet har av överstyrelsen för yrkesutbildning beviljats stipendier med belopp motsvarande högst kostnaden för II klass tågresa tur och retur hemorten—kursorten samt dagtraktamente med sex kr. Det högsta belopp, som beviljats, då det gällt inomlandsstipendium, har varit 225 kr.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 60 000 kr. till 160 000 kr. Överstyrelsen har därvid räknat med en höjning av utgående traktamenten från sex till tolv kr., vilket skulle medföra en kostnadsökning av 48 000 kr., samt en förbättring av utlandsstipendierna.

Departementschefen

Någon uppräknig av detta anslag anser jag mig inte kunna tillstyrka. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resestipendier för yrkesutbildning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

f) Folkhögskolor

D 62. Bidrag till driften av folkhögskolor

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	19 742 000	25 768 095
1963/64	26 450 000	29 605 301
1964/65	30 574 000	
1965/66 (förslag)	36 700 000	

Till huvudman för folkhögskola, som av Kungl. Maj:t förklarats berättigad till statsunderstöd, utgår enligt kungörelsen 1958: 479 statsbidrag i form av avlöningsbidrag, avgiftsbidrag och allmänt driftbidrag.

Avlöningsbidrag utgår med 90 % av kostnaderna enligt avlöningsreglementet för statsunderstödda folkhögskolor samt avlöningsreglementet för övningslärare och utbetalas i förskott med högst 90 % av det beräknade bidraget för arbetsåret. *Avgiftsbidrag* utgår fr. o. m. budgetåret 1964/65 med 100 % av kostnaderna för ATP-avgifter och avgifter till sjukförsäkring. Bidraget utbetalas i efterskott. *Allmänt driftbidrag* utgår med dels 26 kr. för varje dag, då undervisning pågår vid skolan (grundbidrag), dels 1 kr. 40 öre per dag för varje under arbetsåret inskriven elev, som deltagar i undervisningen (tilläggsbidrag). Liksom avlöningsbidraget utbetalas driftbidraget i förskott med högst 90 % av det beräknade bidraget för arbetsåret. Enligt kungörelsen 1963: 387 med bestämmelser angående den *statsunderstödda hälsovården* vid folkhögskolor utgår statsbidrag till arvode åt skolläkare för arbetsår räknat med sex kr. för varje under arbetsåret inskriven elev. För ifrågavarande ändamål finnes för innevarande budgetår upptaget ett särskilt förslagsanslag å 49 000 kr.

Skolöverstyrelsen framlägger i sina äskanden följande förslag, vilka skulle belasta anslaget för 1965/66 med angivna kostnader.

1. Statsbidrag med 126 % av avlöningskostnaderna som avlösnings av följande nuvarande bidragsformer: avlöningsbidrag, driftbidrag, bidrag till skolhälsovård samt av det av 1964 års riksdag beslutade provisoriska driftbidraget. Bidraget föreslås utbetalat i förskott med 100 % av beräknat bidrag	35 360 900
2. Slutreglering av avlöningsbidrag och allmänt driftbidrag för 1964/65	2 910 800
3. Bidrag till två nya folkhögskolor	365 400
4. Expertmedverkan vid ungdoms-, studie- och organisationsledarutbildning	80 000
5. Expertmedverkan vid undervisning på postgymnasial nivå	150 000
6. Inrättande av nya ordinarie ämneslärartjänster jämte ytterligare tredje årskurser	341 500
7. Inrättande av fem kombinerade tjänster som lärare och konsulent	75 600
8. Avgiftsbidrag	1 781 000
Summa kr.	41 065 200

Av skolöverstyrelsens motiveringar inhämtas bl. a. följande.

1. Värdet av nu utgående allmänt driftbidrag motsvarar ej bidragets värde vid dess införande 1958. För en medelstor skola (omkring 100 elever) uppgår det allmänna driftbidraget till ungefär 37 000 kr.; för återställande av bidragets realvärde år 1963 till 1958 års nivå erfordras en höjning av bidraget med ungefär 41 000 kr. till 78 000 kr. per skola. Därutöver torde en allmän standardhöjning bli erforderlig för att folkhögskolorna skall kunna fullgöra den roll i det kommande skolsamhället som förväntas. Denna standardhöjning kan beräknas motsvara en ökning av driftkostnaderna med omkring 5 %, vilket påkallar en ytterligare höjning av det allmänna driftbidraget.

Överstyrelsen vill därjämte, liksom tidigare, framhålla, att folkhögskolorna i likhet exempelvis med de centrala verkstadsskolorna rekryterar sina elever från större regioner och att med hänsyn härtill statsbidraget till avlöningskostnaderna vid folkhögskolorna borde utgå med 100 % av dessa kostnader såsom fallet är vid verkstadsskolorna.

Överstyrelsens förslag till en reguljär förstärkning av statsbidraget medför en kostnadsökning av totalt ca 9 milj. kr. i förhållande till nu utgående reguljära bidrag. Överstyrelsen föreslår, att dessa merkostnader fördelas på de två närmaste budgetåren, varigenom ökningen för budgetåret 1965/66 begränsas till 6,25 milj. kr., vilket motsvarar ungefär 22 % av bidragsunderlaget till avlöningar. Genom denna bidragsnivå blir det möjligt att icke blott genom reguljär bidragsgivning tillgodose rörelseskolornas bidragsbehov i den omfattning, som avsetts med det extra driftbidraget på 3 milj. kr. utan även att genomföra en i stort sett motsvarande förbättring för landstingsskolorna. Vid bifall härtill bortfaller behovet av det extra driftbidraget.

Skolöverstyrelsen har i den 3 mars 1958 framlagd utredning rörande den förebyggande hälsovården vid samtliga förekommande skolformer samt i sina föregående anslagsäskanden framhållit vikten av att skolläkare och skolsköterska anställes vid varje folkhögskola. Vid samtliga övriga skolformer under överstyrelsens insende är den skolhygieniska verksamheten obligatorisk och handhaves av såväl skolläkare som skolsköterska. Enligt överstyrelsens mening bör skolhälsovården även vid folkhögskolorna utbyggas så att den omfattar samtliga folkhögskolor och att den handhaves av såväl skolläkare som skolsköterska. Överstyrelsen uppskattar kostnaderna för statsbidrag till en sålunda utbyggd skolhälsovård till 123 000 kr., innebärande en ökning av nu utgående bidrag med 74 000 kr.

Överstyrelsen förordar förenkling av nuvarande statsbidragssystem och föreslår, att det allmänna driftbidraget liksom bidraget till skolhälsovården avlöses som särskilda bidragsformer, varvid kompensation bör ges i form av ett procentuellt påslag på bidragsunderlaget, vilket motsvarar ungefär 14 %. Bidragsprocenten skulle sålunda för nästa budgetår uppgå till $(90 + 22 + 14 =) 126 \%$ av bidragsunderlaget. Förskott föreslås skola utgå med 100 % av det beräknade bidraget. Fr. o. m. budgetåret 1966/67 bör bidraget höjas till $(90 + 46 =) 136 \%$.

Ytterligare förenkling av bidragssystemet skulle uppstå om jämväl bidragen till kompensation för förhöjd folkpensionsavgift och till avgifter enligt lagen om allmän försäkring avlöstes. Med hänsyn till det nära samband dessa bidrag har med motsvarande inom andra skolområden utgående bidrag avstår överstyrelsen i detta sammanhang dock från att förorda en avlösning av jämväl dessa bidrag.

Överstyrelsen förordar, att avlöningsbidraget liksom hittills baseras på de verkliga avlöningskostnaderna.

3. Under arbetsåret 1964/65 utgår statsbidrag till 102 folkhögskolor. Två folkhögskolor uppehåller verksamheten utan statsbidrag, nämligen Kaggeholms folkhögskola, Ekerö (Filadelfiaförsamlingen i Stockholm) och Klaraälvdalens folkhögskola, Stöllet (Värmlands läns landsting).

Båda dessa skolor har ingivit ansökan om statsbidrag, varjämte Valla folkhögskola, som fr. o. m. arbetsåret 1960/61 åtnjuter statsbidrag som filialfolkhögskola till Stensunds folkhögskola, anhållit om statsbidrag som självständig skola. Dessutom planeras sedan länge folkhögskolor av Metodistkyrkan och Svenska Scoutförbundet.

Intill dess erfarenhet vunnits om fackskolornas inverkan på folkhögskolornas elevrekrytering, bör enligt överstyrelsens mening stor försiktighet iakttagas beträffande inrättande av nya folkhögskolor, vilket också av överstyrelsen kraftigt understrukits för huvudmän som framfört sådana planer. Huvudmännen för ovannämnda skolor har emellertid tidigare utformat sina planer i samråd med överstyrelsen och gjort sina förberedelser för verksamheten innan förslaget om fackskolor förelåg. De har gjort stora uppoffringar inte minst ekonomiskt. Med hänsyn till den positiva bedömning av utvecklingen som förelåg vid planeringstillfället och som enligt överstyrelsens mening alltjämt föreligger, kan det knappast anses försvarligt att vägra eller under flera år fördröja statsbidrag till dessa skolor. Överstyrelsen föreslår bidrag för budgetåret 1965/66 till ytterligare två folkhögskolor.

4. Under de senaste åren har folkhögskolan blivit en allt mer integrerad del av det fria och frivilliga folkbildningsarbetet. En betydelsefull uppgift, i synnerhet för rörelseskolorna, utgör utbildning av ungdoms-, studie- och organisationsledare. Folkhögskolorna torde i regel ha tillgång till lärarkrafter för undervisning i de avsnitt av ledarutbildningen, som gäller den psykologiska och samhällseliga orienteringen. Expertmedverkan torde emellertid i vissa fall bli nödvändig i fråga om undervisning på vissa specialområden.

Vid varje skola som bedriver här avsedd undervisning torde för expertmedverkan fordras 15 dubbel föreläsningar. Kostnaden härför uppgår enligt överstyrelsens beräkningar till omkring 4 000 kr. per skola. Med utgångspunkt i den nuvarande omfattningen av ifrågavarande undervisning räknar överstyrelsen med expertmedverkan vid 20 skolor budgetåret 1965/66 och vid ytterligare 10 skolor under vart och ett av de närmaste åren. Kostnaderna för denna expertmedverkan bör enligt överstyrelsens mening tills vidare och i vart fall under ett initialskede bestridas genom bidrag motsvarande de särskilda kostnaderna.

5. Undervisning ledande till kunskaper ungefärligen motsvarande ett akademiskt betyg bör såsom försöksverksamhet anordnas vid vissa folkhögskolor i form av särskilda kurser. Härvid bör universitetslärare leda planeringen av undervisningen, i lämplig utsträckning följa utvecklingen samt hålla seminarieövningar och vissa föreläsningar.

Kostnaden för kurs i ett ämne beräknas till 15 000 kr. Överstyrelsen föreslår, att medel ställs till förfogande för anordnande av sådan försöksverksamhet omfattande 10 kurser budgetåret 1965/66.

6. Av de vid folkhögskolorna anställda ämneslärarna är nästan halva antalet icke-ordinarie. Överstyrelsen räknar med att medge inrättande av ytterligare 20 ordinarie tjänster under vartdera av de närmaste tre åren. Då härigenom i regel icke sker någon utökning av antalet lärare, uppgår kostnaden endast till skillnaden mellan avlöning för ordinarie och icke-ordinarie lärare.

Tredje årskurser är för närvarande anordnade vid 61 folkhögskolor. Överstyrelsen räknar med att medge anordnande av kurser motsvarande tredje årskurs vid ytterligare 5 skolor under vart och ett av de närmaste tre åren.

7. Enligt regleringsbrev den 28 juni 1963 må i fråga om högst tio lärartjänster, enligt överstyrelsens närmare bestämmande, medgivas att viss del av tjänstgöringsskyldigheten vid lärartjänsten må fullgöras såsom konsulent inom länsbildningsförbund eller inom distriktsorganisation av studieförbund. Överstyrelsen finner detta samarbete med det fria och frivilliga folkbildningsarbetet synnerligen värdefullt och föreslår, att denna anordning medges beträffande ytterligare fem tjänster under vart och ett av de närmaste tre åren.

Departementschefen

Frågan om folkhögskolans uppgifter och ställning i den framtida skolorganisationen har ägnats betydande uppmärksamhet i skoldebatten. Jag har beträffande folkhögskolan i prop. 1964:171 angående reformering av de gymnasiala skolorna m. m. uttalat, att jag inte anser någon ändring i skolformens principiella målsättning och uppgifter vara aktuell. Folkhögskolans utveckling och anpassning till de ändrade förhållanden, som skapas genom reformeringen av den obligatoriska skolan, gymnasiet och fackskolan, måste ske genom en successiv förnyelse av folkhögskolans inre arbete.

Diskussionen om folkhögskolans framtid har också innefattat frågan om statsbidragets omfattning till denna skolform. Önskemål har framförts om en ökning av statens insatser på detta område och frågan blev föremål för behandling vid föregående års riksdag. Skolöverstyrelsen har i sin anslagsframställning för nästa budgetår föreslagit en statsbidragsreform. Särskilda utskottet har i sitt utlåtande över propositionen angående reformering av de gymnasiala skolorna m. m. (SäU 1964: 1) utgått från att förslag härom relativt snart kommer att föreläggas riksdagen.

Vid riksdagsbehandlingen av 1964 års statsverksproposition framhöll jag bl. a., att några förändringar i fråga om bidragsreglerna inte borde ske, förrän folkhögskolans framtid och därmed sammanhängande problem penetrerats. Vidare erinrade jag om det arbete som då pågick med att skapa ett för det gymnasiala skolstadiet — gymnasium, fackskola och yrkesskola — enhetligt statsbidrag. I båda dessa avseenden har klarhet nu vunnits, sedan riksdagen godkänt i proposition 1964:171 framlagda förslag. Förutsättningar för en omprövning av bidragsvillkoren för folkhögskolan föreligger därmed.

Skolöverstyrelsens förslag innebär en inte oväsentlig uppräknings av statsbidraget. Jag är emellertid inte beredd att lägga det av överstyrelsen framlagda förslaget till grund för en mera permanent ändring av statsbidragsreglerna, bl. a. därför att överstyrelsen i sitt förslag ej kunnat beakta den nu genomförda bidragsreformen för de gymnasiala skolorna. Överstyrelsens förslag bör i olika avseenden överses och kompletteras, innan slutlig ställning kan tagas till ändrade principer för statsbidragsgivningen. I avvaktan på resultatet av en sådan kompletterande utredning, vilken bör kunna genomföras inom sådan tid att

förslag om ändrat bidragssystem kan föreläggas 1966 års riksdag, förordar jag, att det för innevarande budgetår utgående extra bidraget av 3 milj. kr. till folkhögskolorna får utgå även under budgetåret 1965/66. Därjämte förordar jag en ytterligare förstärkning av provisorisk art, uppgående till 2 milj. kr. varigenom den totala provisoriska förstärkningen för nästa budgetår skulle uppgå till 5 milj. kr. Vid bifall till detta förslag skulle folkhögskolorna således under de två budgetåren 1964/66 erhålla sammanlagt 8 milj. kr. i bidrag utöver vad nu gällande bidragsregler medger. Under anslaget Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor kommer jag dessutom att förorda en fördubbling av nu utgående anslagsbelopp.

Överstyrelsen har föreslagit, att statsbidrag fr.o.m. nästa budgetår skall kunna utgå till ytterligare två folkhögskolor. Vid flera tillfällen har jag framhållit, att folkhögskolans egen inneboende kraft — mätt i elevtillströmningen — bör vara avgörande vid bedömningen av bidragsgivningens omfattning. Medan antalet statsbidragsberättigade folkhögskolor ökat under de senaste åren, har folkhögskolans elevantal varit relativt konstant. Vid skilda tillfällen har jag också betonat, att försiktighet bör iakttagas beträffande statligt stöd till ytterligare folkhögskolor. Även statsutskottet har givit uttryck åt en sådan uppfattning. För budgetåret 1965/66 räknar jag endast med att ytterligare en folkhögskola skall tilldelas statsbidrag.

I enlighet med vad jag anfört i propositionen 1964:171 om skolöverstyrelsens förslag om utbildning av ungdoms-, studie- och organisationsledare vid folkhögskolorna bör erforderliga medel här upptagas för genomförande av detta förslag. Jag beräknar kostnadsökningen för detta ändamål till 80 000 kr.

Anordningen med kombinerade tjänster som ämneslärare vid folkhögskola och som konsulent inom länsbildningsförbund eller inom distriktsorganisation av studieförbund har givit så goda erfarenheter, att möjligheterna att inrätta sådana tjänster bör utökas. I enlighet med skolöverstyrelsens förslag bör medel beräknas för ytterligare fem kombinerade tjänster. Kostnadsökningen för de nya tjänsterna beräknar jag till avrundat 49 000 kr.

Med anledning av överstyrelsens beräkning av medel för ytterligare tredje årskurser m. m. vill jag för egen del uttala, att anordnande av ytterligare sådana kurser bör ske med stor återhållsamhet.

Med hänvisning till vad jag senare kommer att anföra under avlöningsanslaget till Musikaliska akademien med musikhögskolan bör skolöverstyrelsens förslag om statsbidrag till musikinstruktörsskolor ses i samband med frågan om musikutbildningens framtida organisation. Av överstyrelsen beräknad minskning av förevarande anslag bör därför ej ske. Överstyrelsens beräkning av avgiftsbidraget föranleder däremot ingen erinran från min sida.

Med anledning av vad jag i det föregående anfört, bör anslaget uppföras med (30 574 000 + 6 129 000 =) 36 703 000 kr., vilket belopp bör avrundas till 36 700 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av folkhögskolor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 36 700 000 kr.

D 63. Bidrag till arvoden åt skolläkare vid folkhögskolor

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	49 000	36 229
1963/64	49 000	40 684
1964/65	49 000	
1965/66 (förslag)	49 000	

Statsbidraget till arvoden åt skolläkare vid folkhögskolorna utgår jämlikt kungörelsen 1963:387 med 6 kr. per elev och år. Som villkor för att bidrag skall utgå gäller bl. a. att arvodet utgår med minst samma belopp. Statsbidraget utbetalas i efterskott för arbetsår.

Skolöverstyrelsen har tagit upp frågan om skolhälsovårdens organisation vid folkhögskolorna under anslaget *Bidrag till driften av folkhögskolor*. Överstyrelsen har därvid föreslagit, att bidraget till skolhälsovården avlöses som särskilt bidrag fr. o. m. budgetåret 1965/66. Då ifrågavarande bidrag utbetalas helt i efterskott, erfordras likväl medelsanvisning för nästa budgetår. Överstyrelsen föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till arvoden åt skolläkare vid folkhögskolor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 49 000 kr.

g) Investeringsbidrag

D 64. Bidrag till byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	102 000 000	105 686 683
1963/64	123 000 000	113 912 494
1964/65	129 000 000	
1965/66 (förslag)	145 000 000	

Statsbidrag till byggnadsarbeten för obligatoriska skolor, statliga realskolor och högre kommunala skolor utgår till kommun enligt kungörelsen 1957: 318 (omtryckt 1962: 479). Enligt i huvudsak samma grunder, som enligt kungörelsen gäller för bidrag till nyssnämnda icke-obligatoriska skolor, utgår statsbidrag också till byggnadsarbeten för gymnasier, fackskolor och sjöbefälsskolor.

För *permanenta skollokal*er bestämmes bidragsunderlaget med utgångspunkt i ett grundbelopp av 900 kr. per kvadratmeter nettogolvyta. Detta grundbelopp, som hänför sig till kostnadsläget den 1 januari 1956, skall omräknas med hänsyn till därefter inträffade kostnadsförändringar enligt byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex, vilket innebär att beloppet den 1 januari 1964 uppgick till 1 196 kr. Omräkning skall vidare ske med hänsyn till olikheterna i byggnadskostnaderna mellan skilda orter enligt bostadsstyrelsens ortsindex.

Av bidragsunderlaget utgår statsbidrag med procenttal, som fastställas bl. a. med hänsyn till skatteunderlaget enligt en särskild tabell. För närvarande varierar bidragsprocenten huvudsakligen mellan 35 och 45.

Till *provisoriska skollokal*er utgår statsbidrag med 325 kr. per kvadratmeter nettogolvyta.

Statsbidrag kan därjämte beträffande obligatoriska skolor utgå till *audivisuell utrustning* samt till *inventarier* i skolverkstad och för undervisning i yrkesämne i årskurs 9.

Till *första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel* (inklusive laborieutrustning) utgår vid fackskola och gymnasium statsbidrag med hälften av kostnaderna — bedömda efter normalutrustningslistor och i övrigt enligt i huvudsak samma grunder som vid de lokala yrkesskolorna.

I enlighet med skolöverstyrelsens äskanden redovisas i det följande överstyrelsens förslag till investeringsramar och anslagsbelopp *dels* såvitt gäller grundskolan och *dels* såvitt gäller gymnasiet och fackskolan.

1. Grundskolan

Skolöverstyrelsen crinrar inledningsvis om den av statsmakterna år 1962 antagna planen för investeringarna i skollokal^{er} för grundskolan under budgetåren 1962/70. Enligt denna plan skulle investeringsramen under vart och ett av bud-

getåren 1962/65 utgöra 350 milj. kr. för att budgetåret 1965/66 sjunka till 325 milj. kr. De kostnadsstegringar, som inträffat under den tid som förflutit sedan uppgifterna om det behövliga skolbyggandet inhämtades av skolberedningen, har emellertid enligt överstyrelsen medfört, att det avsedda lokalbehovet inte kan fyllas inom den ursprungligen bestämda kostnadsramen. Enligt byggnadskostnadsindex skulle mot det i investeringsplanen för budgetåret 1965/66 upptagna beloppet 325 milj. kr. nu svara ett belopp av drygt 360 milj. kr. Dessutom måste beaktas den ackumulerade eftersläpning i produktionen av nya skollokaler, som har sin orsak i efter hand skedda kostnadsstegringar. Enligt inom överstyrelsen gjorda beräkningar betyder kostnadsstegringarna ett bortfall i lokalproduktion under budgetåren 1960/65 motsvarande inemot 125 000 m² nettogolvyta eller, uttryckt i kostnader, ett belopp som är av storleksordningen 150 milj. kr. Med utgångspunkt häri och i omfattningen av de av länskolnämnderna angelägenhetsgraderade skolbyggena föreslår skolöverstyrelsen, att investeringsramen för *permanenta skollokaler* för budgetåret 1965/66 bestämmas till 300 milj. kr., dvs. höjes med 30 milj. kr. jämfört med innevarande budgetår. För *provisoriska lokaler* föreslår överstyrelsen, att investeringsramen i enlighet med planen hålles vid en oförändrad nivå av 80 milj. kr. Den *sammanlagda investeringsramen för grundskolebyggen* skulle således enligt överstyrelsens förslag utgöra 380 milj. kr. Det bör framhållas, att utöver investeringsramen om 350 milj. kr. för innevarande budgetår har 10 milj. kr. beviljats i sysselsättningsfrämjande syfte.

Beträffande medelsbehovet för *permanenta skollokaler* anför skolöverstyrelsen bl. a. följande.

Vid beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1965/66 har överstyrelsen utgått från att, sedan statsbidrag beviljats till bygge inom investeringsramen för visst budgetår, hälften av bidraget utanordnas under samma budgetår samt att en fjärdedel utbetalas under det närmast följande budgetåret och den sista fjärdedelen under det därpå följande budgetåret. Överstyrelsen räknar därför med att anslaget för budgetåret 1965/66 huvudsakligen kommer att belastas av bidrag, som beviljats till byggen inom investeringsramarna för budgetåren 1963/66.

Beträffande frågan om relationen mellan investeringsram och utgående statsbidrag till byggen inom denna ram utvisar en sammanställning av uppgifter avseende budgetåret 1963/64, att statsbidragen sagda budgetår genomsnittligt motsvarade omkring 33 % av kvotkostnaderna. Överstyrelsen förutsätter, att detta relationstal kommer att äga giltighet även för budgetåren 1964/65 och 1965/66.

För de ytterligare statsbidrag, som kan komma att beviljas för utförda byggnadsföretag, räknar överstyrelsen för budgetåret 1965/66 med ett medelsbehov av 1 milj. kr.

I detta sammanhang torde vidare böra tagas i beräkning ett belopp av 0,2 milj. kr., avseende statsbidrag till byggnadsarbeten m.m. vid privata skolor (prop. 1962: 54 s. 367 och 618).

Med hänsyn till det anförda och då de beviljade statsbidragen till byggen inom investeringsramen för budgetåret 1963/64 uppgick till omkring 94,8 milj.

kr., kan medelsbehovet för budgetåret 1965/66 till permanenta lokaler beräknas till $\frac{94,8}{4} + \frac{33}{100} \left(\frac{270}{4} + \frac{300}{2} \right) + 1 + 0,2 = 96,7$ milj. kr.

Beträffande medelsbehovet för *provisoriska skollokaler* anför skolöverstyrelsen bl. a. följande.

Överstyrelsen beräknar att under budgetåret 1964/65 kommer efter beviljande av statsbidrag att igångsättas paviljongbyggen för en kvotkostnad av 80 milj. kr. För budgetåret 1965/66 räknar överstyrelsen med en kostnadssumma av samma storlek.

Vid beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1965/66 utgår överstyrelsen från att hälften av statsbidraget utbetalas under det budgetår, då bidraget beviljats, och den andra hälften under det därpå följande budgetåret. Då överstyrelsen vidare förutsätter, att de statsbidrag, som beviljas under budgetåren 1964/66, i likhet med bidragsgivningen under budgetåret 1963/64 genomsnittligt motsvarar omkring 29 % av kvotkostnaderna, kan medelsbehovet för budgetåret 1965/66 beräknas till $\frac{29}{100} \left(\frac{80}{2} + \frac{80}{2} \right) = 23,2$ milj. kr.

Skolöverstyrelsen tar vidare upp frågan om medelsbehovet för bidrag till *audivisuell utrustning*. Bidrag för detta ändamål kan fr. o. m. den 1 juli 1962 utgå för utrustning av skollokaler med högtalaranläggning, filmprojektorer, bandspelare m. m. enligt grunder, som närmare anges i statsbidragskungörelsen. Bidraget för audivisuell utrustning i lokaler, som ryms inom investeringsramen för budgetåret 1963/64, beräknas komma att belasta anslaget för budgetåret 1965/66. Överstyrelsen beräknar detta medelsbehov till 1,9 milj. kr.

2. Gymnasiet och fackskolan.

I överensstämmelse med gymnasieutredningens förslag i betänkandet Ett nytt gymnasium (SOU 1963: 42) har skolöverstyrelsen beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till *byggnadsarbeten* vid gymnasier och fackskolor. Den erforderliga investeringsramen har därvid angivits till 115 milj. kr. och medelsbehovet för statsbidrag till 23 milj. kr. För innevarande budgetår utgör investeringsramen 50 milj. kr. i enlighet med riksdagens beslut i anledning av äskanden å tilläggsstat I.

Kostnaderna för statsbidrag till *första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel* har överstyrelsen liksom gymnasieutredningen beräknat till 7 milj. kr. för budgetåret 1965/66. I sitt yttrande över utredningens betänkande har skolöverstyrelsen förordat, att statsbidrag skall kunna utgå även till elevbibliotek. Det sammanlagda medelsbehovet härför beräknar överstyrelsen till 3,8 milj. kr.; för nästa budgetår äskas ett belopp av 0,7 milj. kr. för detta ändamål.

I enlighet med gymnasieutredningens förslag räknar överstyrelsen slutligen med en summa av 1 milj. kr. för statsbidrag till vissa byggnads- och utrustningskostnader vid *privata statsunderstödda gymnasier*.

Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag beräknas av skolöverstyrelsen till $(96,7 + 23,2 + 1,9 + 23,0 + 7,0 + 0,7 + 1,0) = 153,5$ milj. kr.

Departementschefen

Det är av olika skäl lämpligt att behandla investeringsramarna för byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet och yrkesskoleväsendet i ett sammanhang. Jag återkommer i det följande med särskild hemställan rörande anslagsbehovet för yrkesskolbyggnader.

Takten i genomförandet av de reformer av den obligatoriska skolan och de gymnasiala skolorna, varom statsmakterna fattat beslut under de senaste åren, är i hög grad beroende av att undervisningsväsendet i tillräcklig utsträckning kan förses med tillfredsställande lokaler. Under de senaste åren har också skolbyggnadsverksamheten haft en betydande omfattning.

Investeringarna i byggnader på skolans område — uttryckta i beräknade investeringsramar — utgjorde under budgetåren 1959/62 drygt 830 milj. kr., varav 635 milj. kr. avsåg allmänna skolbyggnader och inemot 200 milj. kr. yrkesskolbyggnader. För budgetåren 1962/65 utgör investeringarna inemot 1 400 milj. kr. Av detta belopp kan 1 100 milj. kr. beräknas för grundskolan, 240 milj. kr. för yrkesskolan och 50 milj. kr. för fackskolan och gymnasiet.

För den kommande treårsperioden — dvs. budgetåren 1965/68 — har, beträffande grundskolan, riksdagen år 1962 godtagit en plan för investeringarna, enligt vilken det totala investeringsutrymmet beräknats till 825 milj. kr. Skolöverstyrelsen anser sig, såsom tidigare nämnts, i dagens läge inte böra räkna med en snävare ram än 1 140 milj. kr. för de nämnda budgetåren. För gymnasiet och fackskolans del har för samma period de nödvändiga investeringarna i skollokaler beräknats till 385 milj. kr. Med utgångspunkt i gällande planer och, beträffande yrkesskolorna, aktuell investeringsram kan investeringsbehovet beräknas icke oväsentligt överstiga 1 400 milj. kr.

Investeringsverksamheten för skolväsendet i dess helhet kommer således att under de närmaste åren ta i anspråk en betydande del av de reala resurserna i samhället. Vidare bör framhållas att investeringarna i anläggningar för högre utbildning och forskning de närmaste åren kommer att öka mycket starkt och nå upp till, kanske överstiga 150 milj. kr. per år.

Det framstår samtidigt som nödvändigt — med skolbyggnadsverksamhetens stigande omfattning — att de tillgängliga resurserna utnyttjas på ett effektivt sätt. Ett rationaliseringsarbete har fortlöpande bedrivits på detta område. Jag vill i detta sammanhang erinra om att under anslaget till avlöningar vid skolöverstyrelsen 250 000 kr. har beräknats för nästa budgetår för att möjliggöra för överstyrelsen att anställa viss personal för utvecklingsarbete på skolbyggnadsområdet.

Under innevarande budgetår utgör investeringsutrymmet för skolbyggnader — för grundskola, gymnasium, fackskola och yrkesskola — sammanlagt 480 milj. kr., vartill kommer en i september 1964 av sysselsättningspolitiska skäl medgiven extra investeringsram om 10 milj. kr. för det allmänna skolväsendet. Inves-

teringsramen för grundskolan är beräknad till 350 milj. kr., för gymnasiet och fackskolan till 50 milj. kr. och för yrkesskolan till 80 milj. kr. För nästa budgetår föreligger förslag om ett sammanlagt investeringsutrymme av 595 milj. kr., dvs. en höjning med 115 milj. kr. Enligt föreliggande förslag skulle därmed investeringar för grundskolans del medges intill 380 milj. kr., för gymnasiets och fackskolans del intill 115 milj. kr. och för yrkesskolans del intill 100 milj. kr. Det bör i detta sammanhang beaktas, att enligt den av riksdagen godtagna planen för grundskolans försörjning med lokaler investeringsramen för det allmänna skolbyggandet nästa budgetår beräknats till 325 milj. kr.

Jag betraktar det som nödvändigt att i jämförelse med de 1962 godtagna planerna öka investeringsramen för grundskolebyggnader. Det är å andra sidan av samhällsekonomiska skäl inte möjligt att fullt ut genomföra skolöverstyrelsens förslag beträffande investeringar i skolbyggen. Men även med en något mindre ökning av investeringsramen än den skolöverstyrelsen nu förordat bör genomförandet av grundskolereformen kunna ske i den takt som beslutades år 1962.

Jag beräknar därför för grundskolans del en investeringsram av 350 milj. kr., vilket belopp bör fördelas med 270 milj. kr. på permanenta och 80 milj. kr. på provisoriska anläggningar. I jämförelse med den av riksdagen godtagna investeringsplanen är detta en ökning av ramen med 25 milj. kr. För gymnasiet och fackskolan räknar jag med en investeringsram av 115 milj. kr. för permanenta byggnader. Investeringsramen för yrkesskolanläggningar bör utgöra 80 milj. kr., varav 60 milj. kr. för permanenta och 20 milj. kr. för provisoriska anläggningar.

Jag vill i sammanhanget erinra om vad i prop. 1964: 171 uttalats rörande jämkningar i fördelningen av investeringsramarna för skilda skolbyggnadsändamål.

Skolöverstyrelsen har i sitt yttrande över gymnasieutredningens betänkande föreslagit, att statsbidrag skall kunna utgå till elevbibliotek på samma villkor som till första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel. Jag biträder i princip överstyrelsens förslag och vill i sammanhanget erinra om vad särskilda utskottet anfört i hithörande spörsmål (SäU 1964: 1, s. 234).

Medelsbehovet för permanenta skolbyggnader för grundskolan har för innevarande budgetår beräknats till 101,6 milj. kr.; för nästa budgetår skulle medelsbehovet med en investeringsram av 245 milj. kr. utgöra 87,6 milj. kr. Den av mig förordade höjningen av ramen gentemot den år 1962 förutsatta med 25 milj. kr. leder till ett ökat medelsbehov av 4,1 milj. kr. För bidrag till permanenta byggnader för grundskolan bör således beräknas ett belopp av 91,7 milj. kr. Vidare bör beräknas ett medelsbehov av 0,9 milj. kr. för den extra investeringsram om 10 milj. kr. som i september 1964 medgivits i sysselsättningsfrämjande syfte.

Överstyrelsens beräkningar av medelsbehovet för provisoriska anläggningar för grundskolan, för audiovisuell utrustning samt för byggnadsarbeten vid gymnasier och fackskolor föranleder ingen erinran från min sida.

Det sammanlagda medelsbehovet under detta anslag, enligt vad jag har förordat, uppgår till 149,4 milj. kr. Med hänsyn till anslagets belastning under de senaste åren bör en nedräkning av anslaget ske med 4,4 milj. kr. till 145 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 145 000 000 kr.

D 65. Bidrag till elevhemsbyggnader inom det allmänna skolväsendet

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	1 000 000	1 818 050
1963/64	1 000	3 094 162
1964/65	2 000 000	
1965/66 (förslag)	2 500 000	

Statsbidrag till kostnaderna för uppförande av elevhem utgår enligt två olika kungörelser, nämligen kungörelsen 1936:202 angående statsbidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning samt kungörelsen 1945:594 angående statsbidrag till skolhem för lärjungar vid högre skolor och till avlöning av föreståndare vid dylikt skolhem.

Statsbidrag utgår enligt den förra författningen till kommuner för uppförande av elevhem åt elever i den obligatoriska skolan och enligt den senare till kommun eller annan huvudman för uppförande av elevhem för elever vid gymnasier och vissa andra skolor. De båda kungörelserna överensstämmer i allt väsentligt. Kungl. Maj:t bestämmer i båda fallen bidragsbeloppens storlek. Gäller det elevhem för det obligatoriska skolväsendet, bestämmes dock bidraget enligt kungörelsens lydelse från fall till fall. Bidraget till andra elevhem utgår med 75 % av verkliga kostnaderna med möjlighet för Kungl. Maj:t att, om särskilda skäl föreligger, höja bidraget till 90 % av dessa kostnader. Handläggningen av bidragsärendena är också något olika.

Skolöverstyrelsen föreslår, att Kungl. Maj:t för budgetåret 1965/66 bemyndigas bevilja statsbidrag intill ett sammanlagt belopp av 4 milj. kr. Medelsbehovet beräknar överstyrelsen till 3,5 milj. kr.

Av överstyrelsens framställning kan inhämtas att av den för budgetåret 1963/64 medgivna bidragsramen av 4 milj. kr. har mindre än hälften eller 1 972 900 kr. utnyttjats. Till överstyrelsen har inkommit ansökningar om statsbidrag för projekt, för vilka statsbidraget kan beräknas till 1,5 milj. kr. Statsbidragskostnaderna för de elevhemsbyggnader, som dessutom redan behovsprövats av överstyrelsen, uppgår till omkring 4 milj. kr. Antalet elevhemsplatser vid övriga aktuella elevhemsbyggen uppgår till inemot 450, motsvarande en kostnad i form av statsbidrag av ca 10 milj. kr.

Departementschefen

Under flera år har bidragsramen för elevhemsbyggnader utgjort 4 milj. kr. Av detta belopp har emellertid endast ungefär hälften utnyttjats. Enligt skolöverstyrelsen föreligger nu planer på ett ökat byggande av elevhem. Under innevarande budgetår har också hittills mer än hälften av den medgivna bidragsramen tagits i anspråk. Jag har därför ingen erinran mot skolöverstyrelsens förslag, att statsbidrag till elevhemsbyggnader inom det allmänna skolväsendet för nästa budgetår får beviljas intill ett sammanlagt belopp av 4 milj. kr.

Med hänsyn till att bidragsramen tidigare ej utnyttjats i full utsträckning räknar jag med att ökningen av medelsbehovet under detta anslag kan begränsas till 0,5 milj. kr. Anslaget torde således böra uppföras med 2,5 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till elevhemsbyggnader inom det allmänna skolväsendet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kr.

D 66. Bidrag till vissa fullbordade byggnadsarbeten för folkskoleväsendet

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	3 000 000	3 021 095
1963/64	3 000 000	2 923 998
1964/65	2 700 000	
1965/66 (förslag)	2 400 000	

Från anslaget avföres ännu återstående statsbidrag, som skall utgå enligt bestämmelserna i kungörelsen 1936:45 angående statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget minskas med 300 000 kr. på grund av att vissa årsbidrag upphör.

Departementschefen

I enlighet med skolöverstyrelsens förslag bör anslaget minskas med 300 000 kr. till 2,4 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa fullbordade byggnadsarbeten för folkskoleväsendet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kr.

D 67. Bidrag till bostäder för lärare inom det obligatoriska skolväsendet

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	1 100 000	825 680
1963/64	600 000	843 241
1964/65	450 000	
1965/66 (förslag)	350 000	

Enligt kungörelsen 1960:387 kan statsbidrag utgå till landskommun för anskaffande av lärarbostad vid skola, som inte är belägen i tätort med minst 500 invånare. Bidragsbeloppet utgör 18 000 kr. för varje lärarbostad, dock med tillägg av ytterligare 4 000 kr. för lärarbostad i de fyra nordligaste länen.

Ur anslaget utgår vidare övergångsbidrag enligt 17—22 §§ kungörelsen 1946:887 angående statsbidrag till tjänstebostäder för folkskolans lärare. Bidraget utgår med visst belopp under 20 år för tjänstebostad, som anskaffats eller förbättrats till viss minimikostnad under perioden 1927—1947.

Skolöverstyrelsen beräknar, att anslaget kommer att belastas med bidragskostnaderna för sammanlagt 17 lärarbostäder, vilket kan väntas medföra ett medelsbehov av 314 000 kr. Med utgångspunkt häri och med beaktande av visst mindre medelsbehov för övergångsbidrag beräknar *överstyrelsen* anslaget till 350 000 kr.

Departementschefen

Mot skolöverstyrelsens bedömning av medelsbehovet har jag inte något att erinra utan förordar, att anslaget minskas med 100 000 kr. till 350 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till bostäder för lärare inom det obligatoriska skolväsendet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kr.

D 68. Bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	47 700 000	38 937 498
1963/64	47 000 000	46 866 360
1964/65	47 000 000	
1965/66 (förslag)	50 600 000	

Statsbidrag till byggnadsarbeten inom yrkesskolväsendet utgår enligt kungörelsen 1957:480 om statsbidrag till yrkesskolor. Enligt dessa bestämmelser kan bidrag utgå till kommuner och landstingskommuner till kostnaderna för dels anskaffande av skollokaler för yrkesskolväsendet, däri inbegripet inventarier och inredning, dels anskaffande av den första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel till yrkesskolor, dels ock anskaffande av lokaler för elevhem samt inventarier och inredning till dylika lokaler.

Beträffande statsbidrag till anskaffande av skollokaler gäller att bidragsunderlaget för *permanenta skollokaler* bestämmes på grundval av de beräknade kostnaderna, dock att vid nybyggnad och tillbyggnad bidragsunderlaget i allmänhet ej må överstiga ett grundbelopp av 900 kr. per kvadratmeter nettogolvyta. Detta grundbelopp skall, i överensstämmelse med vad som gäller för statsbidrag till skolbyggnader inom det allmänna skolväsendet, omräknas med hän-

syn dels till byggnadskostnadernas förändring efter den 1 januari 1956 i enlighet med vad som framgår av byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex, dels till bostadsstyrelsens ortsindex.

För central yrkesskola med landstingskommun som huvudman utgår statsbidrag med hälften av bidragsunderlaget. Efter samma grund utgår statsbidrag för central verkstadsskola och sjömansskola, även om kommun är huvudman för skolan. I övriga fall, då kommun är huvudman för yrkesskola, bestämmes statsbidragets storlek i regel i förhållande till bidragsunderlaget efter procenttal, som fastställs bl. a. med hänsyn till kommunens skatteunderlag enligt samma grunder som gäller för det allmänna skolväsendet.

Till *provisoriska skollokaler* utgår statsbidrag med 325 kr. per kvadratmeter nettogolvyta.

Överstyrelsen för yrkesutbildning föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 15 800 000 kr. till 62 800 000 kr.

Av överstyrelsens motivering för medelsbehovet framgår bl. a. följande.

För budgetåret 1964/65 har räknats med en investeringsram av totalt 80 milj. kr., varav 60 milj. kr. för permanenta yrkesskolbyggnader och 20 milj. kr. för provisoriska anläggningar. Redan i januari 1964 förelåg statsbidragsbeslut och statsbidragsansökningar beträffande byggnadsföretag, för vilka kostnaderna avsevärt översteg hela den för budgetåret 1964/65 beräknade investeringsramen för permanenta yrkesskolbyggnader.

Överstyrelsen föreslår en investeringsram för *permanenta yrkesskolbyggnader* budgetåret 1965/66 av 80 milj. kr. För de två närmast föregående budgetåren har den uppgått till 60 milj. kr. per år. Härtill har för budgetåret 1963/64 inemot 10 milj. kr. tagits i anspråk av investeringsreserven. Med hänsyn också till bidragsgivningen för centrala verkstadsskolor räknar överstyrelsen med en genomsnittlig statsbidragsandel av 40 %. De beviljade statsbidragen 1963/64 uppgick till 30,4 milj. kr. Med utgångspunkt i tillämpliga utbetalningsregler kan medelsbehovet för budgetåret 1965/66 beräknas till

$$\frac{30,4}{4} + \frac{40}{100} \left(\frac{60}{4} + \frac{80}{2} \right) = \text{avrundat } 29,6 \text{ milj. kr.}$$

Överstyrelsen räknar för budgetåret 1965/66 med en oförändrad investeringsram för *provisoriska lokaler* av 20 milj. kr. Totalt kan därvid statsbidrag enligt nuvarande regler komma att utgå med samma belopp som räknas för innevarande budgetår eller 9 milj. kr.

Överstyrelsen räknar med att medelsbehovet för *anskaffande av första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel* för nästa budgetår kommer att med tillämpning av nuvarande statsbidragsregler uppgå till 16 milj. kr.

Överstyrelsen erinrar även om ett i anslutning till äskandena under anslaget till bidrag till driften av centrala yrkesskolor framfört förslag om *statsbidrag till komplettering av stadigvarande undervisningsmateriel*. Enligt förslaget skulle samtidigt en minskning ske av det utgående statsbidraget till särskilda kostnader vid kurser för industri och hantverk av verkstadsskolekaraktär med 2 000 kr. per kurs och läsår. Överstyrelsen beräknar det ökade medelsbehovet budgetåret 1965/66 under här ifrågakvarande anslag till 5 milj. kr.

Överstyrelsen har vidare under nyssnämnda anslag föreslagit anordnande av statliga *kurser för utbildning av maskinförare*. Vid införande av denna utbildning uppkommer kostnader för anskaffande av lokaler och första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel för denna utbildning. För budgetåret 1965/66 beräknar överstyrelsen härför ett medelsbehov av 3,2 milj. kr.

Hela det av överstyrelsen beräknade medelsbehovet uppgår således till $(29,6 + 9,0 + 16,0 + 5,0 + 3,2 =) 62,8$ milj. kr.

I detta sammanhang torde även få anmälas vissa framställningar om statsbidrag till *byggnadsarbeten vid enskilda yrkesskolor*. Frågan om bidrag är för dessa skolor beroende av riksdagens beslut i varje särskilt fall.

Sveriges Juvelerare- och Guldsmedsförbund har i skrivelse den 15 augusti 1962 anhållit om statsbidrag till bestridande av kostnaderna för förvärv och ombyggnad av undervisningslokaler och elevhem för en guldsmedsskola. Förbundet har vidare den 17 september 1964 inkommit med anhållan om ytterligare statsbidrag för ändamålet. Av handlingarna i ärendet framgår bland annat följande.

Förbundet har beslutat starta en kontinuerlig utbildningsverksamhet för dem som önskar utbilda sig till guldsmeder. Förbundet har därför förvärvat huvudbyggnaden till Strålsnäs herrgård i Södra Göstrings kommun i Östergötlands län, varjämte senare även en intilliggande mindre fastighet inköpts. Skolan startades 1962/63 och bedrivs såsom internat.

Utbildningen är fyraårig; av denna tid tillbringar eleverna ca två år vid skolan och två år hos guldsmedsmästare för praktisk utbildning. Varje årskurs avses omfatta 12—15 elever och anläggningen har en sådan kapacitet att sammanlagt ca 40 elever kan mottagas samtidigt.

Genom beslut den 8 mars 1963 har Kungl. Maj:t tillerkänt guldsmedsskolan statsbidrag såsom enskild yrkesskola och i statsbidragshänseende hänfört den till grupp B. Statsbidrag utgår under budgetåret 1964/65 med 66 000 kr.

Överstyrelsen för yrkesutbildning tillstyrkte i ett utlåtande den 17 oktober 1963, att statsbidrag skulle utgå till skolan och uttalade i detta sammanhang bland annat följande.

Överstyrelsen finner den startade verksamheten vid guldsmedsskolan vara av synnerligt stort värde för utbildningen inom ifrågavarande yrkesområde och anser det därför skäligt, att statsbidrag utgår för anskaffande av lokaler för skolan. Då kurserna emottager eleverna från hela landet, bör statsbidrag utgå som till riksskola eller med 50 procent av bidragsunderlaget, som beräknas till 290 200 kr.

Över förbundets kompletterande framställning i september 1964 har *skolöverstyrelsen* den 20 november 1964 avgivit utlåtande. Överstyrelsen tillstyrker, att statsbidrag utgår även för de kostnader som uppstått för skolans huvudman på grund av att ytterligare en fastighet inköpts och inretts för skoländamål. Bidragsunderlaget för den nytillkommande fastigheten beräknas av överstyrelsen till 112 000 kr. Överstyrelsen tillstyrker, att statsbidrag utgår med 50 procent

av (290 200 + 112 000 =) 402 200 kr., vilket ger ett statsbidrag av i avrundat tal 200 000 kr.

Sveriges Urmakare- och Optikerförbund har anhållit om statsbidrag med 30 000 kr. för upprustning och inredning av lokaler vid den av förbundet drivna urmakareskolan i Borensberg i Östergötlands län. Av handlingarna i ärendet framgår bland annat följande.

Urmakareskolan, som tillkom år 1940, åtnjuter statsbidrag till driften av skolan såsom enskild A-skola. Därutöver har Kungl. Maj:t beviljat extra anslag till skolans drift, budgetåret 1964/65 med 40 000 kr.

Skolans verksamhet omfattar lärlingsskola för urmakaryrket samt grund- och fortbildningskurser för optikeryrket. Elevantalet uppgår till ca femtio. För verksamheten har åren 1948—49 och 1955 anskaffats två äldre fastigheter. En avsevärd nedslitning av lokaler och inventarier har sedan dess skett. En partiell upprustning av lokalerna framstår mot denna bakgrund som nödvändig. Kostnaderna för förbättringsarbetena beräknas till 48 600 kr., vartill kommer ca 15 000 kr. för vissa arbeten på skoltomten.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har den 28 september 1964 avgivit utlåtande över framställningen. Överstyrelsen erinrar om att skolan är den enda i sitt slag i landet och hemställer, att skolans huvudman måtte beviljas statsbidrag i enlighet med ansökningen, dvs. med 30 000 kr.

Departementschefen

Under anslaget till bidrag till byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet har jag förordat en investeringsram av 80 milj. kr. för yrkesskolbyggen, varav 60 milj. kr. bör avse permanenta och 20 milj. kr. provisoriska anläggningar. Medelsbehovet för nästa budgetår för en bidragsgivning av denna omfattning samt för återstående utbetalningar av tidigare beslutade bidrag kan beräknas till sammanlagt 34,6 milj. kr., vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en ökning med 2,6 milj. kr.

Av vad jag anfört under anslaget till bidrag till driften av centrala yrkes-skolor följer, att jag inte kan tillstyrka överstyrelsens för yrkesutbildning förslag om en medelsanvisning under förevarande anslag för anordnandet av en statlig maskinförarutbildning och inte heller förslaget om statsbidrag till komplettering av stadigvarande undervisningsmateriel.

För bidrag till anskaffande av stadigvarande undervisningsmateriel beräknar jag ett medelsbehov av 16 milj. kr., vilket innebär en ökning jämfört med motsvarande, för innevarande budgetår beräknade belopp med 1 milj. kr.

Med hänsyn till det anförda bör anslaget uppföras med ett belopp av 50,6 milj. kr., vilket är 3,6 milj. kr. mer än det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

De förut redovisade framställningarna om bidrag till byggnadsarbeten vid guldsmedsskolan i Strålsnäs och urmakareskolan i Borensberg avser enskilda

yrkesskolor och kan på grund härav inte bifallas utan riksdagens medgivande. Med hänsyn till att båda skolorna är de enda i landet i sitt slag föreligger starka skäl för att statsbidrag skall kunna utgå till dessa skolor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva statsbidrag till byggnadsarbeten m. m. vid Sveriges Juvelerare- och Guldsmedsförbunds yrkesskola i Strålsnäs samt Sveriges Urmakare- och Optikerförbunds yrkesskola i Borensberg;

b) till *Bidrag till byggnadsarbeten m.m. vid yrkesskolor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 50 600 000 kr.

D 69. Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	2 500 000	5 892 025
1963/64	2 500 000	* 5 251 950
1964/65	2 500 000	
1965/66 (förslag)	5 000 000	

Utöver de angivna anslagen har av sysselsättningspolitiska skäl anvisats medel på tilläggsstat I med 3 160 000 kr. budgetåret 1962/63 och med 2 150 000 kr. budgetåret 1963/64.

Enligt kungörelsen 1958:480 kan statsbidragsberättigad folkhögskola erhålla bidrag till kostnaderna för anskaffande av *permanenta* skollokaler och bostäder åt lärare och elever genom ny-, till- eller ombyggnad eller genom förvärv och iordningställande av befintlig byggnad. Statsbidraget till permanenta lokaler utgår med högst 75 % av ett bidragsunderlag, vilket beräknas på olika sätt beroende på lokalernas karaktär. Till kostnaderna för uppförande av *provisoriska* lokaler kan statsbidrag utgå med 325 kr. per kvadratmeter nettogolvyta.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 1 700 000 kr. och anför i sin motivering för anslagshöjningen bl. a. följande.

Överstyrelsen har prövat och fastställt ett byggnadsbehov vid folkhögskolorna av minst 30 milj. kr. Härutöver föreligger ett byggnadsbehov som enligt överstyrelsens bedömning motsvarar en totalkostnad av minst 25 milj. kr. Det otillräckliga anslaget har medfört en ackumulering år efter år av byggnadsbehovet, varigenom förverkligandet av mycket angelägna byggnadsplaner har skjutits på framtiden. Överstyrelsen finner det angeläget, att möjligheterna till byggnadsbidrag under de närmaste åren får en sådan omfattning, att det nu prövade behovet kan tillgodoses inom rimlig tid. Överstyrelsen förordar, att bidragsgivningens och därmed även investeringarnas omfattning regleras genom ett årligt fastställande av en bidragsram. I anslutning härtill förordas att anslaget uppföres som förslagsanslag.

För budgetåret 1965/66 föreslår överstyrelsen en bidragsram av 5 milj. kr., vilket för samma budgetår föranleder ett oförändrat anslagsbehov av 2,5 milj.

kr. Överstyrelsen räknar med att resterande utbetalningar till skolorna av t. o. m. budgetåret 1964/65 beviljade bidrag täckes av till förfogande stående reservationsmedel under hittillsvarande reservationsanslag. Samtliga ifrågavarande utbetalningar beräknas ha verkställts senast budgetåret 1966/67.

Överstyrelsen erinrar om sina i annat sammanhang framförda förslag beträffande statsbidrag till *musikinstruktörsskolor*, innebärande en kostnad under förevarande anslag med 3,4 milj. kr. Med tillämpning av de utbetalningsbestämmelser, som gäller för övriga byggnadsbidrag och föreslagits skola gälla jämväl för nu aktuella bidrag, beräknas anslagsbehovet budgetåret 1965/66 till 1,7 milj. kr., därav 1,4 milj. kr. för en musikinstruktörsskola i Ingesund och 300 000 kr. för en musikinstruktörsskola i Framnäs.

Sammanlagt innebär överstyrelsens förslag en bidragsram om $(5\,000\,000 + 3\,400\,000 =) 8\,400\,000$ kr. och ett anslagsbehov av $(2\,500\,000 + 1\,700\,000 =) 4\,200\,000$ kr. budgetåret 1965/66.

Departementschefen

Utöver de på riksstaten anvisade medlen för bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor har för budgetåren 1962/64 medel för ändamålet anvisats på tilläggsstat I av sysselsättningspolitiska skäl. Härigenom har bidragsgivningen under dessa båda budgetår uppgått till ca 5 milj. kr.

För nästa budgetår har skolöverstyrelsen föreslagit en omläggning av anslaget till förslagsanslag och en ökad bidragsgivning. Jag är inte beredd tillstyrka överstyrelsens förslag om en ändrad anslagskonstruktion. Däremot bör en ökning av anslaget ske, så att det blir möjligt att i ökad omfattning förverkliga de angelägna önskemål som föreligger om byggnadsbidrag till folkhögskolorna. Jag förordar en fördubbling av nu anvisat anslag, vilket innebär ett anslagsbelopp av 5 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

E. Högre utbildning och forskning

a) Centrala myndigheter m. m.

E 1. Universitetskanslersämbetet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	756 000	800 273
1964/65	2 290 000	
1965/66 (förslag)	2 517 000	

Universitetskanslersämbetet hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 326 000 kr. Højningen betingas, förutom av automatiska utgiftstegringar, av förslag dels om inrättande av ytterligare en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23 vid ämbetets planeringsbyrå, dels om ökning av den i ämbetets avlöningsstat uppförda anslagsposten till arvoden till experter och tillfällig personal m. m. med 150 000 kr. Ämbetet — som erinrar om riksdagens beslut i anledning av propositionen 1964: 50 angående universitetens och högskolornas organisation och förvaltning m. m. — framhåller i sin motivering till sistnämnda förslag, att behovet av expertis måste antagas komma att öka successivt i takt med att den nya universitetsorganisationen vinner stadga och kan vidga sin verksamhet till att omfatta de prognos- och planeringsuppgifter som avsetts i propositionen.

Vissa allmänna frågor

I sin anslagsframställning för budgetåret 1965/66 tar universitetskanslersämbetet upp även vissa allmänna frågor rörande ämbetets uppgifter m. m. Statsmakternas nyssnämnda beslut våren 1964 angående bl. a. den centrala universitetsförvaltningen innebar, att det dittillsvarande kanslersämbetet för rikets universitet fr. o. m. den 1 juli 1964 skulle erhålla en i väsentliga hänseenden ny organisation och därjämte kraftigt förstärkta personalresurser. En grundval för fortsatt kontinuerligt planeringsarbete skapades enligt ämbetets mening genom tillkomsten av de fem s. k. fakultetsberedningarna.

Om dessa beredningars tillkomst och kanslersämbetets vidgade planeringsresurser skall ge avsett utbyte och snabba resultat, måste emellertid nu gällande ordning för inrättande av professorer, laboraturer och andra tjänster delvis modifieras, framhåller ämbetet, som i anslutning härtill anför bl. a. följande.

När nya professorer, laboraturer m. fl. tjänster inrättas, sker detta i allmänhet fr. o. m. den 1 juli det år då beslut om tjänstens inrättande fattas av riksdagen. Från både rekryterings- och organisationssynpunkt är tidsfristen mellan

beslutet om tjänstens inrättande och dess ledigkingsgörande väl kort. I många fall — särskilt under senare år — har fattats principbeslut om tjänster att definitivt inrättas efter nytt beslut, men exempel finnes på att dylika principbeslut sedan icke effektuerats. Kanslersämbetet förordar, att även i fortsättningen, då så är lämpligt, tjänster av avsett slag inrättas fr. o. m. den 1 juli det år då tjänsten beslutas. I betydligt större utsträckning än nu är fallet bör emellertid beslut om inrättande av sådana tjänster från en senare tidpunkt — till exempel fr. o. m. den 1 juli nästföljande budgetår eller ett därpå följande budgetår — fattas. Ämbetet avser härvid att beslut av sistnämnda slag ej skall ha principbeslutets karaktär utan innebära ett faktiskt beslut om tjänstens inrättande. Detta är av betydelse dels med tanke på de sökande som kan inrikta sin speciminering därefter, dels av organisatoriska skäl — tillräcklig tid står då till förfogande för utarbetande av studieplaner, ändringar i institutionsindelning etc.

Kanslersämbetet framhåller vidare, att fakultetsberedningarna efter det nu gällande systemet inte får möjlighet att beakta behov, som framträder under löpande budgetår. Härom uttalar ämbetet bl. a. följande.

Beredningarna måste i ett sammanhang — vid avgivandet av de årliga förslagen till anslagsäskanden — ta ställning i alla frågor om inrättande av nya tjänster och föreslå individualiserade sådana tjänster samt ställa sig avvaktande till förslag om inrättande av tjänster, som visserligen kan vara i hög grad befogade men beträffande vilka ett uppskov med ställningstagandet är nödvändigt med hänsyn till pågående utredningar eller av andra skäl. Dylika frågor kan icke upptagas till behandling förrän i samband med anslagsäskandena ett år senare, ehuru det i många fall skulle vara tänkbart att ta ställning tidigare, förutsatt att tjänster då stode till förfogande.

För en rad ändamål föreslår kanslersämbetet särskilda medelsanvisningar till ämbetets disposition. Ämbetet finner det efter vunna erfarenheter ändamålsenligt, att förslag framläggas för riksdagen om inrättande av ett antal *obetecknade professurer, laboraturer och motsvarande tjänster*, vilkas ämnesområden och anknytning till läroanstalt senare får bestämmas av Kungl. Maj:t efter förslag av kanslersämbetet. Beträffande inrättande av *ordinarie universitetslektorat* bör enligt ämbetet riksdagen på motsvarande sätt fastställa en ram med ett visst antal tjänster, vilka sedan fördelas på fakulteter (sektioner) och ämnen av kanslersämbetet. Det sistnämnda förslaget överensstämmer enligt ämbetet i huvudsak med det inom gymnasieväsendet tillämpade systemet. För nästa budgetår föreslår kanslersämbetet vidare inrättande av 50 ordinarie universitetslektorat vid de filosofiska fakulteterna med skyldighet för ämbetet att besluta om ämnesområde och universitetsanknytning. Enligt ämbetets mening måste även antalet *biträdestjänster* i väsentlig utsträckning höjas, den *administrativa personalen* ytterligare förstärkas och särskilda medel för *nyanskaffning av apparater* anvisas. Kostnaderna för här ifrågakvarande förslag, vilka av kanslersämbetet beräknas till sammanlagt 5,8 milj. kr. för nästa budgetår, bör enligt ämbetet anvisas under ett särskilt förslagsanslag till ämbetets förfogande.

Fakultetsberedningarnas *planerande verksamhet* kräver enligt kanslersämbetets mening tillgång till ett omfattande utredningsmaterial. Man bör sålunda,

bl. a. genom vissa utländska studieresor, söka vinna erfarenheter från andra länders utbildningsorganisation samt i samråd med statistiska centralbyrån bearbeta den rikhaltiga inhemska utbildningsstatistik som numera står till förfogande, framhåller ämbetet. För detta ändamål beräknar ämbetet ett belopp av 350 000 kr. Det understryks vidare, att planeringsverksamheten skulle underlättas genom ytterligare resurser för *registreringen av studerande inom de filosofiska fakulteterna*; härigenom skulle enligt ämbetet bl. a. enhetliga mått på tillströmning och närvaro i olika ämnen samt inom skilda fakulteter och sektioner kunna erhållas. Kostnadsökningen för nästa budgetår med anledning av sistnämnda förslag beräknas av ämbetet till 100 000 kr.

Universitetskanslersämbetet finner det vidare nödvändigt, att den högre utbildningens och forskningens behov — inte minst i fråga om *provisoriska förstärkningsåtgärder för forskarutbildning och forskarhandledning* — under de kommande åren tillgodoses genom kraftigt ökade anslag. För nämnda ändamål finnes i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 1,5 milj. kr. Ämbetet föreslår en fördubbling av detta anslag för budgetåret 1965/66.

Bristen på aktuella, vetenskapligt och pedagogiskt ändamålsenliga *läroböcker* måste enligt ämbetets bestämda uppfattning snarast elimineras, bl. a. genom försöksverksamhet med subventioner i syfte att förbilliga och underlätta utgivning av särskilt betydelsefulla kursböcker samt genom försöksvis anordnat stöd till offsettryckning av svåråtkomliga kursböcker. Ämbetet föreslår för de båda sistnämnda ändamålen en medelsanvisning av 325 000 kr. för nästa budgetår. Vidare föreslås upprättande av centrala kurslitteraturkataloger på samtliga universitetsorter.

Fortsättningsvis understryker kanslersämbetet, att — bl. a. i personalsparande syfte — *tekniska hjälpmedel* bör komma till användning i den akademiska undervisningen i långt större utsträckning än vad som nu är fallet. Ämbetet begär för dylika hjälpmedel — exempelvis språklaboratorier, intern television och programmerad undervisning — en medelsanvisning av 1,7 milj. kr. för budgetåret 1965/66 samt ett beställningsbemyndigande inom en ram av 3 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

För en utvidgad försöksverksamhet med *pedagogisk utbildning av akademiska lärare* begär kanslersämbetet för nästa budgetår 45 000 kr. En ursprungligen av 1960 års radioutredning föreslagen *radioundervisning* för ett akademiskt betyg i ämnet statskunskap förordas av ämbetet komma till stånd under år 1965 i samverkan mellan Sveriges radio och Stockholms universitet. För att täcka de kostnader vid universitetet avseende nämnda ändamål, vilka inte kan bestridas av medel tilldelade enligt organisationsplan, begär ämbetet en medelsanvisning av 50 000 kr. för budgetåret 1965/66. Med hänsyn till behovet av att kunna tillgodose vissa oförutsedda ändamål inom ramen för det pedagogiska utvecklingsarbetet hemställer ämbetet om en medelsanvisning till övriga åtgärder av 300 000 kr. för nästa budgetår.

Mot bakgrund av den allvarliga lärarbristen i flera ämnen inom det allmänna

skolväsendet ter det sig för kanslersämbetet angeläget, att universiteten medverkar till att åstadkomma en *effektiverad lärarutbildning* inriktad på grundskolans högstadium och gymnasiet. Ett led i denna verksamhet utgör den sedan ett par år försöksvis bedrivna utbildningen inom *fast studiegång* i bl. a. ämnena matematik, fysik och kemi. En annan åtgärd som enligt kanslersämbetet bör prövas är *kvällsundervisning vid universiteten* i vissa bristämnen. Ämbetet förordar vidare, att undersökningar vidtages för att utröna möjligheterna att *rekrytera akademiska lärare utomlands* i sådana universitetsämnen beträffande vilka lärarbrist råder inom landet. För budgetåret 1965/66 föreslår kanslersämbetet, att ett anslagsbelopp av 500 000 kr. till ifrågavarande särskilda lärarbriståtgärder ställes till ämbetets förfogande.

1960 års försöksdjursutredning

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 oktober 1960 tillkallade chefen för inrikesdepartementet överdirektören och chefen för veterinärstyrelsen K. G. Björkman att såsom sakkunnig verkställa utredning i samråd med berörda myndigheter rörande möjligheterna att samordna och rationalisera anskaffandet av djur för vetenskapliga försök m. m. till statliga institutioner jämte därmed sammanhängande spörsmål.

Utredningen — benämnd *1960 års försöksdjursutredning* — har med skrivelse till chefen för inrikesdepartementet i juni 1963 avgivit betänkandet »Om försöksdjur» (Socialdepartementet 1963:7, stencilerat). Ärendet har sedermera — efter remissbehandling — överlämnats till ecklesiastikdepartementet för beredning.

Utredningen redovisar inledningsvis vissa undersökningar rörande *förbrukningen av försöksdjur i Sverige*. Undersökningarna ger vid handen, att de årliga kostnaderna för ifrågavarande ändamål f. n. kan uppskattas till ca 2,5 milj. kr. samt att antalet använda försöksdjur per år befinner sig i starkt stigande. Vid sin genomgång av försöksdjurssituationen har utredningen funnit, att behov föreligger av ett för hela landet gemensamt rådgivande och samordnande organ för försöksdjursverksamheten. Ett sådant organ, benämnt försöksdjurscentralen och förlagt såsom en särskild avdelning till statens veterinärmedicinska anstalt, skulle enligt utredningen bl. a. genom kontakter med producenter kunna underlätta anskaffning av försöksdjur och samtidigt söka intressera producenterna för produktion av sådana djur som är av särskilt intresse för forskarna. Till försöksdjurscentralen skulle enligt förslaget föras veterinärmedicinska anstaltens nuvarande djuravelssektion. Som chef för den nya avdelningen föreslår utredningen en försöksdjurskonsulent i befodringsgång till lönegrad B 1. Vidare föreslår utredningen, att vid centralen inrättas en tjänst som kanslibiträde i lönegrad A 7 och en tjänst som djurvårdare i lönegrad A 7; djurvårdaren förutsättes tjänstgöra även som bilförare vid en till stockholmsområdet förlagd

försöksdjursanläggning. För omkostnader vid centralen beräknar utredningen ett belopp av 10 000 kr.

Utredningen har prövat skilda möjligheter till lösning av problemen angående anskaffning och produktion av försöksdjur av olika arter och därvid funnit, att det för närvarande inte — ens från ekonomiska aspekter — synes påkallat att igångsätta någon fristående statlig anläggning för uppfödning av råttor, möss, marsvin, kaniner eller hundar för försöksändamål. Beträffande dessa djurarter bör man enligt utredningens uppfattning såsom hittills lita till dels den uppfödning som bedrivs vid forskningsinstitutioner, dels den privata uppfödningens verksamheten.

Den förväntade ökningen av behovet av katter för vetenskapliga försök samt svårigheterna med uppfödningen och de ofta otillfredsställande metoderna för åtkomst av dessa djur har föranlett utredningen att huvudsakligen uppehålla sig vid dessa problem. Det synes nödvändigt, framhåller utredningen, att söka få till stånd en ökad produktion av katter för försöksändamål. Utredningen föreslår därför, att en statlig uppfödningens verksamhet igångsättes. Detta kan enligt utredningen ske dels genom att en anläggning för kattuppfödning inrättas i stockholmsområdet, dels genom att fortsatt försöksverksamhet vid en av medicinska fakulteten i Göteborg driven anläggning understödes med ett direkt statligt bidrag.

Möjligheterna till samordning och rationalisering av inköpsverksamheten har också behandlats av utredningen. Enligt dess mening bör samordnade inköp genom ett centralt organ för senare leverans till förbrukare inte ifrågakomma, främst på grund av att flertalet försöksdjur inte kan betraktas som lagervara men även med hänsyn till att risk för spridning av smittosamma sjukdomar föreligger. Samordningen bör — enligt utredningens mening — i stället inskränkas till att inköpsverksamheten vid universitet och högskolor samt vid fristående institut överföres från den enskilda institutionen till administrationen vid respektive anstalt. I detta sammanhang föreslår utredningen vidare, att varje universitetsområde, för underlättande och intensifiering av anskaffningen av försöksdjur, förses med en mindre transportbil. För denna verksamhet måste vid ifrågakommande läroanstalter även inrättas en kombinerad tjänst som djurvårdare och bilförare, framhåller utredningen.

Vid sina undersökningar har utredningen stött på fall, då vissa för en institution icke behövliga försöksdjur avlivats utan att de dessförinnan utbjudits till försäljning. Orsaken härtill kan enligt utredningen antagas vara bristande kontakt med övriga förbrukare av försöksdjur samt transportproblem. För att försöksdjur inte i onödan skall gå till spillo, föreslår utredningen, att vid försäljning av sådana djur köpeskillingen skall tillföras vederbörande institution som ett ytterligare materiellanslag.

Över utredningens betänkande har avgivits remissyttrandet av ett antal myndigheter och organisationer. De av utredningen förordade riktlinjerna

för försöksdjursverksamheten anses av flertalet remissinstanser vara rationella; flera yttranden innehåller dock förslag till väsentliga modifikationer. *Statskontoret* förordar, att utredningens förslag snarast genomföres, för att en mer rationell ordning på försöksområdet skall kunna uppnås. *Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* erinrar om möjligheterna att anordna provisoriska lokaler för försöksdjurscentralen i syfte att få igång verksamheten utan dröjsmål.

Medicinska fakulteten i Uppsala anför, att utredningen satsat alltför litet på försöksverksamhet med kattavel, och hänvisar till de — jämfört med hittillsvarande svenska försök — mer lyckosamma resultat, som vissa läkemedelsindustrier i bl. a. Schweiz kan uppvisa vid sina med klimatkammare utrustade uppfödningssanläggningar. *Lantbruksstyrelsen* anser, att jordbrukarnas och pälsdjuruppfödarnas intresse för kattuppfödning borde undersökas bättre. Om en sådan uppfödning kunde komma till stånd, borde det enligt styrelsen vara möjligt att väsentligt minska behovet av uppfödning i statlig regi. Majoriteten av de remissinstanser som uttalat sig i denna fråga anser dock, att ett engagemang från statens sida utgör det enda realistiska alternativet.

I ett flertal yttranden framhålls därutöver dels att anskaffningssvårigheterna beträffande flera andra av utredningen berörda djurarter är väl så stora som när det gäller katter, dels att behovet av försöksdjur numera inte inskränker sig till de arter som behandlas i betänkandet.

Ett genomförande av förslaget om samordning av inköpsverksamheten kan enligt några remissinstanser, bl. a. *medicinska fakulteten i Göteborg*, *lärararkollegiet vid karolinska institutet* och *Sveriges veterinärförbund*, väntas leda till merarbete och ökade väntetider. *De matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna i Uppsala, Lund och Stockholm* tillstyrker dock samordningen utan förbehåll.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i den inledande översikten anført rörande universitets- och högskoleorganisationen samt därutöver upptaga följande spörsmål.

Som ett viktigt led i den förra året genomförda omgestaltningen av universitetens och högskolornas organisation och förvaltning m. m. (prop. 1964: 50; SU 119; rskr 293) ingick upprättandet av det nya universitetskanslersämbetet, vilket ersatte det förutvarande kanslersämbetet för rikets universitet och överstyrelsen för de tekniska högskolorna. Det nya ämbetsverket, som inledde sin verksamhet den 1 juli 1964, har i sin anslagsframställning för nästa budgetår belyst vissa centrala frågor på den högre utbildningens och forskningens område och i samband därmed lagt fram en rad förslag.

Kanslersämbetet har föreslagit, att i riksstaten för nästa budgetår skall uppföras bl. a. särskilda anslag till ämbetets disposition för vissa centrala ändamål, avseende universitetsväsendets planering, pedagogiskt utvecklingsarbete m. m. Vissa av dessa förslag kommer jag att taga upp redan under förevarande anslag.

Vad avser mina ställningstaganden till de övriga förslagen vill jag återkomma härtill vid min anmälan av Uppsala universitets avlöningsanslag.

I fråga om *universitetsväsendets planering* har ämbetet understrukt bl. a. vikten av att de erforderliga bedömningarna statistiskt underbygges samt föreslagit att för planeringsverksamhet skall anvisas ett särskilt förslagsanslag till ämbetets förfogande.

Det är ostridigt att ett stort behov av statistiska undersökningar föreligger, bl. a. som grundval för de utredningar som universitetskanslersämbetet tidigare fått i uppdrag att verkställa. Jag är emellertid inte beredd att tillstyrka ämbetets förslag att härför skall anvisas ett särskilt anslag i riksstaten. I stället vill jag erinra om att jag i prop. 1964: 50 (s. 162) uttalade, att jag räknade med att mera omfattande utredningar från fakultetsberedningarnas sida, som kunde bli erforderliga, borde prövas av Kungl. Maj:t och att medel för sådana ändamål borde utgå från ecklesiastikdepartementets anslag till kommittéer m. m.

I avsnittet om *pedagogiskt utvecklingsarbete* har kanslersämbetet berört vissa för universitetsväsendet mycket viktiga frågor. Bl. a. har ämbetet föreslagit särskilda medelsanvisningar för *akademiska lärares pedagogiska utbildning* och för förbättring av kurslitteratursituationen. På förstnämnda område har viss försöksverksamhet i form av kurser i modern universitetsundervisning med goda resultat bedrivits vid universiteten. Medel för annan försöksverksamhet bör enligt min mening kunna anvisas från anslaget till extra utgifter vid universitet och högskolor. Jag avser att i det följande återkomma till denna fråga vid min anmälan av sistnämnda anslag.

Bristen på kurslitteratur är numera ett allvarligt problem inom den högre utbildningen. Åtgärder bör därför enligt min mening så snart som möjligt vidtagas för att förbättra kurslitteratursituationen. Kanslersämbetet har i sin anslagsframställning ägnat dessa frågor stor uppmärksamhet och lagt fram vissa förslag till problemens lösande.

Jag vill erinra om att jag i prop. 1964: 171 angående reformering av de gymnasiala skolorna m. m. tog upp läroboksfrågan. Jag fann det därvid nödvändigt att åtgärder snarast vidtages på sistnämnda område och jag anmälde min avsikt att utverka Kungl. Maj:ts tillstånd att tillkalla särskilda sakkunniga för en samlad utredning av frågorna, vilken bör avse läroboksfrågan jämväl för universitetsväsendets del.

Jag är därför inte beredd att nu tillstyrka den av kanslersämbetet begärda medelsanvisningen i dess helhet. Emellertid synes enligt min mening det av ämbetet framlagda förslaget om en särskild medelsanvisning för försöksverksamhet med offsettryckning av viss kurslitteratur kunna realiseras omedelbart. Jag kommer i det följande att föreslå att ett särskilt reservationsanslag med benämningen Tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m. uppföres i riksstaten. Under detta anslag beräknar jag ett belopp av 75 000 kr. för ifrågavarande ändamål. Vad avser ämbetets förslag om upprättande på samtliga universitets-

orter av centrala kataloger över den inom respektive universitets-, institutions- och studentkårsbibliotek befintliga kurslitteraturen anser jag att kostnaderna härför bör kunna bestridas inom ramen för de resurser, som vid bifall till mina förslag i det följande kommer att stå till universitetsbibliotekens förfogande.

I kungl. brev den 19 december 1963 fästes bl. a. dåvarande universitetskanslerns uppmärksamhet på vad jag i prop. 1963: 172 anförde om nödvändigheten av att vidtaga åtgärder för att medelst *tekniska hjälpmedel* möjliggöra en inbesparing av lärarkrafter. Med anledning härav har kanslersämbetet nu lagt fram vissa synpunkter och förslag i detta hänseende. Redan nu användes i icke obetydlig utsträckning tekniska hjälpmedel av ganska avancerat slag i vissa former av den akademiska undervisningen. Som exempel kan nämnas förekomsten av språklaboratorier vid en del institutioner och en färgtelevisionsanläggning vid karolinska institutets thoraxkliniker. Användningen av tekniska hjälpmedel är av sådan betydelse för den högre utbildningen, att resurser bör anvisas för försöksverksamhet. I det följande kommer jag därför att i samband med mitt förslag i fråga om det nyssnämnda nya anslaget till tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m. beräkna ett belopp av 500 000 kr. för ändamålet.

Med anledning av kanslersämbetets förslag om *åtgärder mot lärarbristen* vill jag här erinra om att vissa sådana åtgärder redan vidtagits genom Kungl. Maj:ts beslut den 29 april 1964 angående fast studiegång i vissa naturvetenskapliga ämnen vid universiteten i Uppsala, Lund och Stockholm samt den 4 juni 1964 angående viss försöksverksamhet i för lärarutbildning centrala ämnen vid de filosofiska fakulteterna. Vidare har samordnad ämnesteoretisk och praktisk-pedagogisk lärarutbildning i ett antal naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga ämnen ävensom i engelska språket inletts i Umeå i enlighet med förslag i prop. 1964: 74. Sistnämnda verksamhet skall fr. o. m. nästa budgetår utvidgas till att omfatta jämväl franska och tyska språken.

I universitetskanslersämbetets framställning har även tagits upp frågan om *provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m.* Efter förslag i prop. 1964: 82, där denna fråga behandlades, har i riksstaten för innevarande budgetår uppförts ett särskilt obetecknat anslag av 1,5 milj. kr. för ändamålet. I enlighet med vad jag anförde i sistnämnda proposition är anslaget avsett att utgå under två budgetår. Med hänvisning till vad kanslersämbetet anför rörande behovet av ytterligare medel avser jag att i det följande föreslå en höjning av ifrågavarande anslag med 500 000 kr. I den fortsatta framställningen kommer jag därjämte att föreslå att vissa nya preceptorstjänster inrättas för att i första hand de högstadiestuderandes behov av handledning skall kunna tillgodoses.

I 1960 års försöksdjursutrednings betänkande »Om försöksdjur» har behandlats en rad frågor med anknytning till verksamhet med uppfödning av djur för vetenskapligt bruk. Betänkandet har i vederbörlig ordning remissbehandlats.

Enligt min mening bör det med anledning av de förslag som framlagts uppdragas åt universitetskanslersämbetet att i lämpliga former samordna och rationalisera anskaffandet av djur för vetenskapliga försök. Härvid bör om möjligt inte endast universitetens utan även övriga berörda statliga institutioners behov beaktas. Med anledning härav beräknar jag — under den i ämbetets avlöningsstat ingående anslagsposten Arvoden till experter och tillfällig personal m. m. — medel motsvarande kostnaderna för en tjänst i lönegrad A 23. Åt kanslersämbetet bör även uppdragas att utfärda erforderliga bestämmelser rörande försöksdjursverksamheten. Jag vill vidare erinra om vad jag i prop. 1964: 50 anförde i fråga om centralisering av inköpsverksamheten från de enskilda institutionerna till vederbörande centrala förvaltning.

Jag avser att i det följande under avlönings- och materielanslagen till Göteborgs universitet återkomma med vissa förslag rörande försöksdjursverksamheten.

I övrigt räknar jag — förutom med en ytterligare höjning av den nyssnämnda posten till expertarvoden m. m. med 50 000 kr. — inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur. Liksom under innevarande budgetår bör anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppföras förslagsvis i ämbetets avlöningsstat.

Anslaget torde böra uppföras med $(2\,290\,000 + 227\,000 =) 2\,517\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för universitetskanslersämbetet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	195 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	97 200
3. Arvoden till experter och tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	587 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	972 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	665 300
Summa kr.	2 517 000

- b) till *Universitetskanslersämbetet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 517 000 kr.

E 2. Universitetskanslersämbetet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	80 000	84 765
1964/65	326 000	
1965/66 (förslag)	351 000	

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 5 500 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Universitets- kanslersämbetet	Departementet
3. <i>Expenser:</i>			
b) övriga <i>expenser</i>	145 000	— 30 000	— 30 000
4. <i>Kanslerskonferenser, förslagsvis</i>	15 000	+ 20 000	+ 10 000
5. <i>Intagningsförfarande medelst databehand- lingsmaskin: driftkostnader, förslagsvis</i> ...	10 500	+ 1 500	+ 1 500
6. <i>Publikationstryck, förslagsvis</i>	—	+ 14 000	+ 13 500
7. <i>Ämnes- och fakultetskonferenser, förslagsvis</i>	—	—	+ 30 000
		+ 5 500	+ 25 000

Anslagsposten 4 föreslås höjd med hänsyn till vissa av kanslersämbetet planerade informationskonferenser. Under en ny post med benämningen Publikationstryck begär ämbetet medel för utgivande av en författningshandbok och en informationstidskrift.

Till ämnes- och fakultetskonferenser finnes i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett särskilt reservationsanslag av 10 000 kr. I sina framställningar för nästa budgetår har kanslersämbetet med avseende på detta anslag föreslagit dels en höjning med 20 000 kr., dels att anslaget framdeles betecknas som förslagsanslag. Höjningen motiveras bl. a. med ökat behov av konferenser till följd av att de nya fakultetsberedningarna och utbildningsråden börjat sin verksamhet.

Departementschefen

Medel för ämnes- och fakultetskonferenser bör fr. o. m. nästa budgetår anvisas från förevarande anslag. Vid utgången av budgetåret 1964/65 förefintlig behållning på det nuvarande reservationsanslaget *Universitetskanslersämbetet*: Ämnes- och fakultetskonferenser bör därvid överföras till budgetutjämningsfonden.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med (326 000 + 25 000 =) 351 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Universitetskanslersämbetet*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 351 000 kr.

E 3. Antagningsnämnden för civilekonomutbildning

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	19 000	19 000
1964/65	20 000	
1965/66 (förslag)	25 000	

Antagningsnämnden för civilekonomutbildning hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 13 400 kr. enligt följande sammanställning.

1. Arvode åt ledamöter och suppleanter (nu 1 000)	+	500
2. Arvode åt sekreterare (nu 1 500)	+	200
3. Ersättning åt annan personal (nu 10 300)	+	12 500
4. Expenser (nu 1 600)	+	100
5. Publikationstryck (nu 1 600)	+	100
Summa kr.		+ 13 400

Den föreslagna höjningen motiveras dels med att antalet ansökningar de senaste åren ökat avsevärt, dels med att nämndens arbetsuppgifter utvidgats till att omfatta även antagningen av studerande till civilekonomutbildningen vid Umeå universitet.

Departementschefen

Med anledning av antagningsnämndens förslag förordar jag en anslagshöjning med 5 000 kr. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (20 000 + 5 000 =) 25 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Antagningsnämnden för civilekonomutbildning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kr.

E 4. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	296 000	288 901
1964/65	406 000	
1965/66 (förslag)	456 000	

Utrustningsnämnden hemställer, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med 104 000 kr. Den begärda höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar (kostnad 47 420 kr.), av följande förslag.

- 1) byråchef i lönegrad Be 3 i stället för i lönegrad Be 1,
- 2) byrådirektör i lönegrad Ae 25 i stället för förste byråingenjör i lönegrad Ae 23,
- 3) förste byråintendent i lönegrad Ae 23 (överföring från kommittéanslag),
- 4) förste byråingenjör i lönegrad Ae 23 i stället för byråingenjör i lönegrad Ae 21,
- 5) byråassistent i lönegrad Ae 19 i stället för inköpsassistent i lönegrad Ae 17,
- 6) kansliskrivare i lönegrad Ae 11 i stället för kontorist i lönegrad Ae 9,
- 7) höjning av vaktmästararvode (kostnad 600 kr.).

Departementschefen

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för civildepartementet föreslagit uppflyttning i lönegrad av bl. a. en tjänst vid nämnden. Jag beräknar här för förslagets genomförande erforderliga medel.

Därutöver räknar jag, förutom med höjning av ett vaktmästararvode med 600 kr., inte med andra förändringar under detta anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med $(406\,000 + 50\,000 =) 456\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för utrustningsnämnden för universitet och högskolor, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	290 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	166 000
	Summa kr. 456 000

b) till *Utrustningsnämnden för universitet och högskolor*:
Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 456 000 kr.

E 5. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	64 000	78 589
1964/65	89 000	
1965/66 (förslag)	90 000	

Utrustningsnämnden hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 3 200 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Utrustnings- nämnden	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	600	+ 200	of.
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	31 000	+ 2 500	+ 500
3. <i>Expenser</i> :			
Övriga <i>expenser</i>	54 400	+ 500	+ 500
		+ 3 200	+ 1 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att detta anslag uppföres med $(89\,000 + 1\,000 =) 90\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustningsnämnden för universitet och högskolor*:
Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kr.

b) Universiteten m. m.

E 6. Uppsala universitet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	34 107 000	37 826 491
1964/65	36 870 000	
1965/66 (förslag)	42 091 000	

Det större konsistoriet i Uppsala har i sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår begärt en väsentlig förstärkning av universitetets personal.

Universitetskanslersämbetet berör inledningsvis vissa allmänna frågor som avser samtliga ämbetet underställda universitet och högskolor. Till att börja med konstateras den pågående starka *expansionen på den högre utbildningens och forskningens område*, en utveckling som enligt kanslersämbetet finner sina främsta förutsättningar i det hastigt växande antalet studerande på gymnasie-stadiet. Sålunda, framhåller ämbetet, avlade under år 1963 14 % av totalantalet 20-åringar studentexamen mot mindre än 6 % vid andra världskrigets slut. Ämbetet erinrar vidare om de försök som gjorts att genom utredningar bedöma det blivande antalet universitets- och högskolestuderande samt om riksdagens beslut i anledning av propositionen 1963: 172, vilket innebar att som en allmän riktpunkt för planeringsarbetet antogs ett studerandeantal av drygt 80 000 vid 1970-talets början.

Den nämnda siffran — som återfinnes i det inom ecklesiastikdepartementet utarbetade betänkandet »Tendenserna på akademikernas arbetsmarknad fram till mitten av 1970-talet» (SOU 1962: 55) — synes emellertid, framhåller universitetskanslersämbetet, numera böra revideras. I gymnasieutredningens betänkande »Ett nytt gymnasium» (SOU 1963: 42) redovisas nämligen vissa prognossiffror med avseende på studentexamen, som pekar på en kraftigare expansion än den som förutsågs 1962. Utredningen räknar med 27 300 avlagda studentexamina år 1970 mot 25 000 i 1962 års betänkande, och andelen studentexamine-rade kommer enligt de nyare prognoserna att överstiga 20 % av antalet 20-åringar redan 1967 mot 1969 enligt tidigare beräkningar. Gymnasieutredningens betänkande redovisar vidare, framhåller kanslersämbetet, antagandet att tillströmningen till universitetens humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteter skall komma att öka mer än man tidigare kunnat förutse samt att mot denna ökning kommer att svara en relativ minskning av studerandeantalet vid de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna. Ämbetet betonar, att den sistnämnda utvecklingstendensen noga måste uppmärksammas vid den fortsatta utbildningsplaneringen, för vilken riktlinjer utarbetas av 1963 års universitets- och högskolekommitté.

Kanslersämbetet fäster uppmärksamheten även på vissa av arbetsmarknadsstyrelsens prognosinstitut gjorda beräkningar, enligt vilka det sammanlagda

akademikerantalet — som under perioden 1920—1960 fördubblats ungefär vart tjugonde år — under perioden 1960—1980 synes komma att fördubblas på ca 13 år, en tillväxttakt som enligt beräkningarna dock torde komma att sjunka något under 1900-talets båda sista årtionden.

Den ökade tillströmning till universiteten, som sålunda är att vänta, kommer enligt vad kanslersämbetet framhåller att påverka universitetsutbildningen på alla nivåer. Vissa av de därmed sammanhängande problemen studeras f. n. av 1963 års forskarutredning.

Kanslersämbetet finner det vara en uppgift för universitetsväsendet att inom vissa områden möta behovet av *kompletterande akademisk utbildning* för akademiker, som på grund av samhällets eller vetenskapens ökade krav eller av andra skäl funnit sin en gång förvärvade akademiska utbildning otillräcklig eller i behov av förnyelse. Vidare pekar ämbetet på den inom några utbildningsområden anordnade *regionala akademiska utbildningen* samt på den ökande tendensen att bedriva *akademiska korrespondensstudier*. Frågorna om fastare anordningar för regional utbildning och om utökning av korrespondensutbildningen diskuteras för närvarande, enligt vad kanslersämbetet framhåller, av en för ämbetet och skolöverstyrelsen gemensam arbetsgrupp. Ämbetet finner det angeläget, att åtgärder av detta slag vidtages med hänsyn till den år från år ökande studenttillströmningen.

Universitetskanslersämbetet sammanfattar de sålunda redovisade utvecklingstendenserna med att konstatera, att universitetens arbetsuppgifter blir alltmer krävande och differentierade, samt understryker betydelsen av att politiken för högre utbildning och forskning anpassas till utbildningspolitiken i övrigt; detta måste enligt ämbetets mening innebära, att en successiv omprövning sker av redan beslutade riktlinjer.

I sin allmänna inledning ger universitetskanslersämbetet en översikt även över de olika utbildningsområdena.

Beträffande de *teologiska fakulteterna* konstaterar ämbetet, att studerandeantalet de senaste åren stigit avsevärt och att detta möjligen kan motivera en tillämpning vid dessa fakulteter av regler motsvarande dem som nu gäller om automatisk tilldelning av lärarkrafter vid de filosofiska fakulteterna, dvs. den s. k. universitetsautomatiken. Med hänsyn till ett uttalande av chefen för ecklesiastikdepartementet i 1964 års statsverksproposition om en översyn av universitetsautomatiken (s. 355) anser sig kanslersämbetet emellertid böra föreslå endast en uppräknig av kursanslagen.

Tillströmningen av studerande till de *juridiska fakulteterna* har enligt vad ämbetet understryker på senare år ökat i en omfattning, som inte kunde förutses vid dimensioneringen av lärarresurserna vid dessa fakulteter i samband med 1957 års juristutbildningsreform (prop. 1957: 86). Kanslersämbetet framhåller, att enligt aktuella prognoser antalet juris studerande kommer att ytter-

ligare öka under de närmaste åren. Det ter sig för ämbetet nödvändigt, att man åstadkommer en stadigvarande förstärkning av lärarkadern vid berörda fakulteter genom inrättande av nya tjänster samt genom höjning av kursanslagen. Kanslersämbetet anmäler i detta sammanhang, att inom ämbetet arbetat en särskild kommitté med uppdrag att utreda vissa frågor rörande de juridiska fakulteterna.

Intagningskapaciteten vid de *medicinska fakulteterna*, som läsåret 1954/55 omfattade 310 nybörjarplatser, beräknas fr. o. m. nästa läsår ha höjts till 718 platser, vilket sålunda innebär mer än en fördubbling på ett drygt årtionde. Med anledning härav pekar kanslersämbetet på särskilt behovet av förstärkning av basorganisationen vid de medicinska läroanstalterna. Vidare framhåller ämbetet nödvändigheten av att nytillkommande ämnesområden representeras i universitetsorganisationen, detta med hänsyn till såväl vetenskapens framsteg internationellt sett som hälso- och sjukvårdens utveckling inom landet.

Vid de *odontologiska fakulteterna* intages f. n. sammanlagt 260 studerande om året; härjämte kan ytterligare 100 nybörjarplatser beräknas tillkomma fr. o. m. läsåret 1966/67 vid den blivande odontologiska fakulteten i Göteborg. Denna utveckling innebär, framhåller kanslersämbetet, att intagningskapaciteten även inom ifrågavarande utbildningssektor fördubblats under något mer än en tioårsperiod. Ämbetet framhåller vidare, att förslag väckts om en omläggning av tandläkarutbildningen i Malmö i riktning mot den organisation som gäller i Umeå och som avses för den odontologiska fakulteten i Göteborg. Enligt ämbetet bör byggnadsstyrelsen ges i uppdrag att — i fortlöpande samråd med ämbetet — undersöka förutsättningarna för att i Malmö anordna en tandsjukvårdscentral.

Kanslersämbetet erinrar i vad avser de *filosofiska fakulteterna* om erfarenheterna av universitetsautomatiken, vilken infördes genom statsmakternas beslut år 1958, och framhåller, att ämbetet under år 1964 inlett samarbete med statistiska centralbyrån i syfte att vinna en effektivisering av ämbetets på statistiskt material baserade prognosarbete. Av tillgängligt material framgår, att det starkt stigande antalet närvarande studerande vid de filosofiska fakulteterna inte motsvaras av en lika stark ökning i fråga om antalet avlagda grundexamina. Genomförandet av ett registreringssystem och en förbättrad studietidsstatistik bör enligt ämbetets mening skapa bättre förutsättningar för en rationell utbildningsordning med effektiv driftkontroll samt för en förenklad tillämpning av automatiken.

Ämbetet erinrar vidare om den fortgående differentieringen av utbildningen inom de filosofiska fakulteterna, vilken lett fram till en rad nya utbildningsvägar — akademisk sekreterarutbildning, akademikerlinje vid journalistinstitutet, civilingenjörsutbildning vid Uppsala universitet samt samhällsplanerarutbildning och yrkesinriktad lärarutbildning i Umeå; försöksverksamhet med lärarutbildning anordnas även vid vissa av de övriga universiteten under innevarande läsår.

Ämbetet finner en förstärkning av de filosofiska fakulteternas lärarkader — särskilt på högre nivå — oundgängligen nödvändig, såväl för att utbildningen av lärare i bristämnen på längre sikt skall kunna tillgodoses som för att en av allmänna samhällsintressen motiverad inriktning på samhällsvetenskaplig och matematisk-naturvetenskaplig utbildning skall kunna möjliggöras. Före en mera omfattande upprustning av topptjänstorganisationen bör emellertid enligt ämbetets mening — i avvaktan på 1963 års forskarutrednings förslag rörande forskarutbildningen och forskarkarriären — effektiva provisoriska åtgärder vidtagas.

I propositionen 1963: 172 beräknades behovet av *civilekonomer* öka från 4 900 år 1960 till 16 700 år 1975, en avsevärt större stegring än ökningen av efterfrågan på akademiker i övrigt. Från arbetsmarknadssynpunkt är därför en förstärkning av intagningskapaciteten i fråga om ekonomutbildning önskvärd, understryker kanslersämbetet. Den totala intagningskapaciteten till ekonomutbildning uppgår under innevarande budgetår — sedan dylik utbildning igångsatts även i Umeå — till ca 725 elever; läsåret 1967/68 beräknas den årliga intagningen ha kunnat höjas till omkring 1 000. Kanslersämbetet betonar, att bristen på kompetenta sökande till topptjänster i det för denna utbildning centrala ämnet företagsekonomi medför, att en ytterligare intagningsökning försvåras.

I sin fortsatta framställning berör kanslersämbetet behovet av förstärkningar för nästa budgetår i fråga om olika tjänstekategorier m. m. Ämbetet framhåller därvid, att dess förslag beträffande *professors- och laboratorstjänster* omfattar endast en del av lärosätenas i och för sig mycket väl motiverade äskanden. I urvalet har enligt ämbetet upptagits dels sådana tjänster som erfordras för att förstärka högstadieundervisningens resurser samt tillgodose behovet av differentiering inom omfattande ämnesområden, dels tjänster som erfordras för att stimulera utvecklingen inom vissa nya forskningsområden, dels ock särskilda tjänster för framstående forskare.

Vid behandlingen i det föregående av avlöningsanslaget till universitetskanslersämbetet har redovisats vissa av ämbetet framförda synpunkter av principiell natur rörande ordningen för inrättande av professorer och laboraturer m. m. Därvid har redogjorts för ämbetets förslag om inrättande av ett antal *obetecknade professorer och laboraturer*, vilkas ämnesområden och anknytning till läroanstalt senare skulle fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av ämbetet. I överensstämmelse härmed föreslår kanslersämbetet, att vid de under ämbetet hörande läroanstalterna skall — bortsett från förslag om dylika tjänster vid de tekniska högskolorna — inrättas ett antal obetecknade tjänster, nämligen tre professorer och tre laboraturer fr. o. m. budgetåret 1965/66 samt elva professorer och tio laboraturer från senare budgetår.

Vidare föreslår kanslersämbetet — i enlighet med vad som framgår av följande sammanställning — inrättande i vissa angivna ämnen av ett antal professorer

och laboraturer, vilkas anknytning till läroanstalt förutsättes bli senare fastställd av Kungl. Maj:t efter förslag av ämbetet.

Tjänster	Ämne	Budgetår
1 professur	allmän språkvetenskap	1966/67
1 professur	mikrobiologi	1966/67
1 professur	geriatrik	1966/67
1 professur	klinisk farmakologi	1967/68
1 professur	klinisk farmakologi	1968/69
2 laboraturer	psykologi	1966/67

Enligt kanslersämbetet bör vid de filosofiska fakulteterna inrättas ytterligare *ordinarie universitetslektorat*. För närvarande bestrides i flertalet ämnen huvuddelen av lektorsundervisningen av extra universitetslektorer. Ämbetet finner, att en ordinariesättning av universitetslektorat i betydligt större omfattning än som hittills skett bör kunna leda till större kontinuitet och därmed ökad effektivitet i undervisningen.

I det föregående har vid behandlingen av universitetskanslersämbetets avlöningsanslag berörts ett förslag av ämbetet om fastställande av en ram för inrättande av *ordinarie universitetslektorat* vid de filosofiska fakulteterna. Enligt ämbetet bör fr. o. m. nästa budgetår inrättas 50 *ordinarie universitetslektorat* vid nämnda fakulteter samt fr. o. m. budgetåret 1966/67 ytterligare 15 dylika tjänster. I förslaget förordas vidare, att det skall uppdragas åt ämbetet att fastställa ämnesområde och universitetsanknytning för ifrågavarande lektorat samt att i samband därmed den i gällande personalförteckningar med tillhörande anmärkningar fastställda bindningen till fakultet (sektion) och ämne skall upphöra att gälla i vad avser universitetslektorat vid de filosofiska fakulteterna.

Ämbetet hemställer därjämte, att Kungl. Maj:t måtte begära riksdagens bemyndigande att då särskilda skäl föreligger medge, att *ordinarie universitetslektorat* besättes utan hinder av att organisationsplan för vederbörande ämne inte fastställts.

Kanslersämbetet erinrar vidare om att i 1955 års universitetsutrednings femte betänkande — »Forskningens villkor och behov» (SOU 1958: 32) — bl. a. behandlades frågan om behovet av forskardocent- och docenttjänster samt föreslogs inrättande av en ny tjänstekategori i forskarkarriären, forskarassistenttjänsterna. Utredningen fann det uppenbart, att en förstärkning av *forskardocentorganisationen* skulle på ett väsentligt sätt undanröja obefordrade vetenskapsmäns ekonomiska otrygghet. Det framhölls vidare, att en forskardocenttjänst på fem extra *ordinarie docenttjänster* vore ett lämpligt relationstal. I avvaktan på 1963 års forskarutrednings förslag anser sig kanslersämbetet inte böra redan i sina anslagsframställningar för nästa budgetår begära ett så stort antal nya tjänster som universitetsutredningen rekommenderade. Ämbetet hemställer därför om inrättande av dels tre nya forskardocenttjänster, vilka — efter

förslag av ämbetet — senare bör av Kungl. Maj:t få fördelas på fakulteter, dels sex personliga, till två år tidsbegränsade sådana tjänster, de sistnämnda främst för att kravet på ekonomisk trygghet i några särskilda fall skall kunna tillgodoses.

I universitetsutredningens nyssnämnda betänkande angavs vidare som *docent-tjänsternas* uppgift att de skulle dels under en begränsad tidsperiod ge möjligheter åt yngre vetenskapsmän att bedriva forskning, dels vara rekryteringstjänster för högre ordinarie tjänster. Den väntade kraftiga expansionen inom de medicinska och filosofiska fakulteterna nödvändiggör enligt kanslersämbetet en ökning av antalet docenttjänster vid dessa fakulteter.

Med anledning av universitetsutredningens förslag har successivt inrättats ett flertal *forskarassistenttjänster*, väsentligen vid de medicinska, samhällsvetenskapliga och matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna. Dessa har enligt kanslersämbetets uppfattning väl infriat de förväntningar som ställts på ifrågavarande tjänstetyp, och en utökning av antalet tjänster inom denna kategori synes därför ämbetet vara en naturlig beredskapsåtgärd inför universitetsväsendets fortsatta utbyggnad.

Med utgångspunkt i de av Kungl. Maj:t den 29 juni 1964 fastställda dispositionerna av *delposterna till avlöningar till vissa lärare m. m.* samt beslutad tilldelning av medel för lärare i organisationsplaneämnen och vissa andra ämnen beräknar kanslersämbetet för nästa budgetår särskilda medel för förstärkning av de filosofiska fakulteternas undervisningsresurser till följd av ökad tillströmning av studerande samt för justering av de planer, varpå lärartilldelningen för innevarande budgetår grundar sig. Beräkningarna har skett inom ramen för av statsmakterna antagna riktlinjer (prop. 1958: 104).

Med hänsyn till att universiteten och högskolorna under senare år i allt större utsträckning tillförts dyrbar och komplicerad apparatur finner kanslersämbetet det angeläget, att antalet tjänster för *kvalificerad teknisk biträdespersonal* väsentligt utökas. Ämbetet erinrar vidare om att statsmakterna vid bedömningen av behovet av tjänster för *övrig biträdespersonal* sedan flera år tagit hänsyn till främst antalet tjänster på professors- och laboratorsplanet. Med anledning härav understryker ämbetet, att även antalet lägre lärartjänster påverkar behovet av biträdespersonal. I detta sammanhang anmäles, att vissa av ämbetet tillkallade sakkunniga f. n. utreder huruvida den nuvarande biträdesorganisationen har tillräcklig omfattning och lämplig sammansättning. Kanslersämbetet har vid utarbetandet av sina förslag till anslagsäskanden i fråga om biträdespersonal tagit till utgångspunkt en från de sakkunniga infordrad promemoria, vari uttalas bl. a. att den befintliga biträdeskadern till stor del består av extraanställda samt att den genomsnittligt sett låga lönenivån får till följd en allför hög personalomsättning. För nästa budgetår föreslår ämbetet dels inrättande av ett betydande antal biträdestjänster, dels — såsom redovisats i det föregående vid anmälan av universitetskanslersämbetets avlöningsanslag — anvisande av sär-

skilda medel till ämbetets förfogande, för att speciella och icke förutsedda behov skall kunna tillgodoses.

Under betonande av att universitetsundervisningens och forskningens standard är starkt beroende av biblioteksorganisationens effektivitet, föreslår ämbetet vidare väsentliga förstärkningar av *universitetsbibliotekens* resurser. Förslagen baseras huvudsakligen på det av överbibliotekarierna vid universiteten i Uppsala, Lund och Göteborg år 1963 till ämbetet avgivna betänkandet »Universitetsbibliotekens tillstånd och behov». Ämbetet anför vidare bl. a. följande.

I utredningen konstaterar de sakkunniga, att den oerhört snabba utvecklingen av universiteten efter kriget i högsta grad påverkat universitetsbibliotekens arbetsuppgifter. De faktorer som framför allt influerar på dessa är ökningen av antalet akademiska läroämnen, akademiska lärare, ograduerade forskare och studenter.

Enligt kanslersämbetets uppfattning är ett väl utrustat och effektivt arbetande universitetsbibliotek en av de viktigaste förutsättningarna för ett modernt universitets arbete. Den snabba utveckling av forskning och högre undervisning, som nu äger rum i vårt land, måste ha som given konsekvens en motsvarande utbyggnad av forskningsbibliotekens resurser. Den akademiska undervisningens effektivitet, studietidernas längd och studiernas kvalitet är starkt beroende av biblioteksorganisationens möjligheter att svara mot de anspråk som ställs på den. Ämbetet anser vidare, att de otillräckliga biblioteksresurserna till en del förklarar de ofta framträdande svårigheterna att hålla studietiderna inom avsedda gränser. Föreliggande utredning om universitetsbibliotekens tillstånd och behov har övertygande klarlagt, att dessa bibliotek befinner sig i ett krisläge framför allt i personellt avseende. För den vid universiteten bedrivna forskningen och för studiearbetets effektivitet är det en nödvändighet att bibliotekens arbetsmöjligheter starkt förbättras.

För ett effektivt utnyttjande av ett universitets samlade litteraturreсурser är en organiserad samverkan mellan det centrala universitetsbiblioteket och institutions- och seminariebiblioteken en förutsättning. En dylik samverkan har hittills hindrats av personalbrist. Förslaget om en fakultetsbibliotekarieorganisation — efter mönster från Oslo universitet — synes kanslersämbetet vara den riktiga lösningen. Utbyggandet av en fakultetsbibliotekarieorganisation i Uppsala, Lund och Göteborg bör ta sin början budgetåret 1965/66.

Förstärkningen av bibliotekens personella resurser bör enligt kanslersämbetets mening genomföras i etapper. Ämbetet förutsätter att förslag förelägges riksdagen om inrättande av tjänster som förste bibliotekarie och bibliotekarie samt om medelsanvisning för lägre bibliotekstjänster, vilka kanslersämbetet skall äga inrätta. De i det följande under universitetens avlöningsanslag redovisade förslagen om lägre bibliotekstjänster är enligt ämbetet att betrakta som preliminära.

I fråga om universitetens och högskolornas centrala *administration* framlägger kanslersämbetet förslag om enbart vissa kompletteringar till den av riksdagen med anledning av propositionen 1964: 50 fastställda personalorganisationen.

Kanslersämbetets förslag till anslagsäskanden i fråga om Uppsala universitets avlöningsanslag utmynnar i en höjning av anslaget med 8 466 000 kr. till 45 336 000 kr.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för kanslersämbetets förslag till ändringar i universitetets personalorganisation m. m. samt redovisar därvid först de till de olika fakulteterna (sektionerna) hänförliga förslagen och därefter sådana förslag, som avser universitetet i dess helhet. Vid min redogörelse kommer jag att närmare beröra endast vissa av kanslersämbetets förslag. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

A. Teologiska fakulteten

- 1) 1 000 assistenttimmar,
- 2) e. o. biträde,
- 3) höjning av kursanslaget (nu 23 100) med 70 000 kr.,
- 4) höjning av anslaget för den praktisk-teologiska undervisningen (nu 97 000) med 26 000 kr.

B. Juridiska fakulteten

- 5) professor i internationell rätt,
- 6) 500 assistenttimmar,
- 7) forskarassistent,
- 8) 2 000 assistenttimmar,
- 9) e. o. biträde,
- 10) höjning av kursanslaget (nu 54 900) med 45 100 kr.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 5 och 6. Kanslersämbetet framhåller, att vid de svenska universiteten den internationella rätten sedan gammalt tillgodosetts endast genom att ämnets huvudområden lagts som biämnen till professurer med annat huvudämne. Så är alltså förhållandet i Uppsala och Lund. I Stockholm tillkom år 1947 med kommunalt stöd en självständig professur i internationell rätt. För Uppsalas del fattade riksdagen redan år 1938 principbeslut om inrättande av en lärostol i ämnet. Genom andra världskrigets utbrott kom beslutet inte att realiseras. Kanslersämbetet framhåller, att den snabba utvecklingen på det internationella fältet gör professuren än mer motiverad i våra dagar, samt hänvisar till att riksdagen våren 1964 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställde, att slutligt förslag måtte framläggas snarast och helst till 1965 års riksdag om inrättande av professuren (rskr 1964: 158).

Ämbetet föreslår, att ifrågavarande professur inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66. Frågan om eventuell specialisering av professurens ämnesområde bör enligt ämbetet övervägas inom vederbörande fakultetsberedning och ämnesområdet fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av ämbetet. Innehavaren av tjänsten bör enligt ämbetet åläggas skyldighet att undervisa även inom den samhällsvetenskapliga fakulteten. Därest förslaget om inrättande av professuren vinner bifall, bör enligt kanslersämbetet medel beräknas för 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete.

C. Medicinska fakulteten

Tjänster m. m. föranledda av prop. 1961:108

Kirurgi

- 11) 20 timmar professorsundervisning.

Obstetrik och gynekologi

- 12) 65 timmar professorsundervisning.

Psykiatri

- 13) 90 timmar professorsundervisning.

Rättsmedicin

- 14) 1 000 assistenttimmar fr. o. m. den 1 januari 1966,

- 15) två e. o. biträden.

Övriga förslag

Anestesiologi

- 16) professur i anestesiologi med docenten M. Holmdahl som förste innehavare fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Barnpsykiatriska kliniken

- 17) psykolog i Ae 25.

Hygien

- 18) professor fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Klinisk bakteriologi

- 19) personlig professur i klinisk bakteriologi för laboratorn G. Laurell och samtidigt vakanssättning av laboraturen i bakteriologi.

Klinisk kemi

- 20) laborator fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Medicinsk fysik

- 21) professor fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Medicinsk kemi

- 22) professur i medicinsk och fysiologisk kemi med professorn K. G. Ågren som förste innehavare och samtidigt indragning av den för Ågren personliga professuren,

- 23) 1 000 assistenttimmar.

Psykiatriska kliniken (akademiska sjukhuset)

- 24) psykolog i Ae 25 i stället för assistent.

Rättsmedicin

25) professor fr. o. m. 1968/69 (principbeslut).

Socialmedicin

26) forskarassistent i Ag 23.

Gemensamt för fakulteten

27) två docenter,

28) tre forskarassistenter,

29) 41 550 assistenttimmar i stället för tjuguåtta tjänster som assistent, nitton tjänster som förste amanuens och aderton befattningar som tredje amanuens,

30) tre kvalificerade tekniska biträden,

31) tre e. o. biträden,

32) konsultationsarvode av 10 000 kr. åt statistiker.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 11, 12, 13, 14 och 15. I enlighet med vissa i propositionen 1961: 108 framlagda förslag har 1961 års riksdag fattat beslut om förstärkning av de medicinska läroanstalternas utbildningskapacitet. De under ifrågavarande punkter redovisade förslagen överensstämmer med grunderna för här avsedd utbyggnad.

Punkt 16. Anestesiologien har, framhåller konsistoriet, på senare år vunnit erkännande som en självständig specialitet av stor betydelse för såväl sjukvårdens utveckling som medicinsk forskning. Sedan den 1 juli 1963 finns en professur i ämnet vid karolinska institutet. Konsistoriet föreslår, att en professur i anestesiologi inrättas vid Uppsala universitet fr. o. m. den 1 juli 1965. Docenten M. Holmdahl, vars kompetens till en professur i ämnet styrkts genom sakkunnigutlåtanden, föreslås utan ansökningsförfarande bli utnämnd till förste innehavare av professuren. Därvid förutsättes en tjänst som överläkare i Be 1 vid akademiska sjukhuset bli indragen. Kanslersämbetet tillstyrker konsistoriets förslag men förordar, att professuren inrättas fr. o. m. budgetåret 1966/67.

Punkt 19. Laboratorieprovns ökade betydelse som hjälpmedel i sjukvården har, påpekar konsistoriet, lett till att sjukhusens laboratorier utbyggts och att teoretisk-kliniska ämnen såsom klinisk bakteriologi vunnit insteg i den medicinska undervisningen. Detta ämne är för närvarande vid samtliga medicinska fakulteter i landet utom vid fakulteten i Uppsala företrätt med ordinarie tjänst som professor eller laborator. Undervisningen i ämnet ombesörjes i Uppsala av laboratorn i bakteriologi G. Laurell, som även i sin egenskap av konsult vid akademiska sjukhuset lämnar detta service i fråga om klinisk-bakteriologiska undersökningar. Laurell har enligt fakulteten gjort en mycket värdefull insats för klinisk bakteriologi genom såväl undervisning och forskarhandledning som internationellt uppmärksammas forskning. I sin forskning har han speciellt sysslat med de problem som är förknippade med sjukhusinfektionerna. Han har tidigare, framhåller fakulteten, förklarats kompetent till professur i både bakteriologi, hygien och klinisk bakteriologi. Konsistoriet föreslår, att en personlig professur i klinisk bakteriologi inrättas för Laurell fr. o. m. budgetåret 1965/66, varvid laboraturen i bakteriologi vid Uppsala universitet förutsätts vakanssatt. Kanslersämbetet tillstyrker konsistoriets förslag samt uttalar, att erforderliga lokaler torde kunna beredas en professor i klinisk bakteriologi tills vidare inom den bakteriologiska institutionen.

D. Humanistiska fakulteten

Historisk-filosofiska sektionen

Konsthistoria med konstteori

- 33) arvode av 10 000 kr. åt museiexpert.

Musikforskning

- 34) 275 assistenttimmar.

Gemensamt för sektionen

- 35) docent,

- 36) två e. o. biträden.

Språkvetenskapliga sektionen

Keltiska språk

- 37) arvode av 15 000 kr. för undervisning i keltiska språk.

Romanska språk

- 38) 500 assistenttimmar.

Slaviska språk

- 39) 500 assistenttimmar.

Gemensamt för sektionen

- 40) fyra e. o. biträden.

E. Samhällsvetenskapliga fakulteten

Pedagogik

- 41) laborator,

- 42) 500 assistenttimmar,

- 43) e. o. biträde,

- 44) 500 assistenttimmar.

Psykologi

- 45) 1 000 assistenttimmar.

Statskunskap

- 46) preceptor,

- 47) 500 assistenttimmar,

- 48) e. o. biträde,

- 49) 1 000 assistenttimmar.

Gemensamt för fakulteten

- 50) docent,

- 51) två forskarassistenter,

- 52) fyra e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 46—48. Ämnet statskunskap representeras av en professor vid vart och ett av universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Stockholm. I Stockholm finns dessutom en personlig preceptur i ämnet. Konsistoriet vid universitetet i Uppsala har hemställt om inrättande av ytterligare en professur i statskunskap i Uppsala under hänvisning till dels ökande studerandeantal, dels ämnets omfattande differentiering. — Universitetskanslersämbetet framhåller, att ämnet statskunskap vid universitetet i Uppsala kan beräknas ha 90 högstadiestuderande innevarande budgetår. Antalet registrerade studerande i ämnet i Uppsala uppgick enligt statistiska centralbyrån till 1 007 den 10 oktober 1964. Kanslersämbetet föreslår med hänsyn till främst det ökande behovet av forskarhandledning, att en preceptur i statskunskap inrättas vid universitetet i Uppsala fr. o. m. budgetåret 1965/66. Vid bifall till förslaget bör enligt ämbetet medel också beräknas till dels 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en biträdestjänst.

F. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

Matematisk-fysiska sektionen

Elektricitetslära

- 53) forskarassistent i stället för en för docenten O. Salka personlig tjänst som forskningsassistent.

Kemiska sektionen

Oorganisk kemi

- 54) laborator,
55) 1 000 assistenttimmar,
56) tre e. o. biträden.

Organisk kemi

- 57) laborator,
58) 1 000 assistenttimmar,
59) tre e. o. biträden.

Seismologi

- 60) arvoden till skötare av seismografiska stationer, sammanlagt 7 800 kr.

Biologisk-geografiska sektionen

Botanik

- 61) personlig tjänst som forskarassistent för docenten A. Vegis.

Botaniska trädgården

- 62) höjning av delposten till avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården (nu 380 000) med 46 000 kr.

Geografi, särskilt naturgeografi

- 63) laboratur i geografi, särskilt naturgeografi, med docenten A. O. F. Sundborg som förste innehavare,
- 64) 500 assistenttimmar,
- 65) två e. o. biträden.

Sedimentpetrografi

- 66) 500 assistenttimmar.

**G e m e n s a m t f ö r m a t e m a t i s k - n a t u r v e t e n s k a p l i g a
f a k u l t e t e n s t r e s e k t i o n e r**

- 67) två docenter,
- 68) två forskarassistenter,
- 69) fem kvalificerade tekniska biträden,
- 70) åtta e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 63—65. Det fysisk-geografiska laboratoriet vid universitetet i Uppsala är det första i sitt slag i Norden. Vid detta laboratorium bedrivs en experimentell forskning kring processer som påverkar landytans utformning. En rad offentliga utredningsuppdrag av stor nationalekonomisk betydelse har — enligt vad som understryks — genomförts med hjälp av laboratoriet. Antalet högsta-
diestuderande i ämnet naturgeografi har efter tillkomsten av den nya institutionen snabbt stigit och är nu det högsta inom den matematisk-naturvetenskapliga fakulteten i Uppsala. Enligt konsistoriet kräver ett laboratorium av denna omfattning en föreståndartjänst i laborators ställning. Konsistoriet föreslår därför, att en sådan tjänst inrättas fr. o. m. nästa budgetår samt att docenten A. O. F. Sundborg utan särskilt ansökningsförfarande utnämnes till tjänstens förste innehavare. Hans kompetens för en laboratur är vitsordad i flera sakkunnigutlåtanden. Universitetskanslersämbetet tillstyrker att en laboratur i geografi, särskilt naturgeografi, inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66 och föreslår, att Sundborg utnämnes till förste innehavare samt att till laboraturen knytes 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete jämte två biträdestjänster.

**G. G e m e n s a m t f ö r d e f i l o s o f i s k a
f a k u l t e t e r n a**

- 71) förstärkning med 960 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

H. G e m e n s a m t f ö r u n i v e r s i t e t e t

Forskardocenttjänster

- 72) tre tjänster som forskardocent, varav en personlig för docenten J. Trypucko och en personlig för docenten M. Waern.

Universitetsbiblioteket

centrala universitetsbiblioteket:

- 73) bibliotekarie i Ae 23 (låneexpeditionen),
- 74) två förste biblioteksassistenter (en för låneexpeditionen och en för utländska avdelningen),
- 75) två biblioteksassistenter i Ae 11 (låneexpeditionen),
- 76) förste expeditionsassistent (centrala administrationen),
- 77) konservator i Ae 13 och samtidigt indragning av tjänst som bokbinderiförman i Ae 11,
- 78) medelsanvisning av 40 000 kr. för extra arbetskraft vid katalogiseringsavdelningen,

fakultetsbibliotekarieorganisationen:

- 79) förste bibliotekarie i Ae 27 (medicinska fakulteten),
- 80) bibliotekarie i Ae 23 (juridiska fakulteten),
- 81) biblioteksassistent i Ae 11 (matematisk-naturvetenskapliga fakulteten),
- 82) två förste biblioteksbiträden i Ae 9 (ett för språkvetenskapliga sektionen och ett för historisk-filosofiska sektionen).

Gemensamt för flera institutioner

- 83) tre e. o. vaktmästare.

Fältstationen Norr Malma

- 84) husmor i Ae 9.

Gymnastik- och idrottsinstitutionen

- 85) halvtidsanställd gymnastiklärare i Ae 18 i stället för arvode av 3 000 kr.

Studenthälsovården

- 86) höjning av anslaget (nu 44 800) med 25 000 kr.

Vidareutbildning av laboratoriebiträden

- 87) höjning med 106 500 kr. av medelsanvisning till ersättning åt laboratoriebiträden, som genomgår under skolöverstyrelsens överinseende anordnade utbildningskurser (nu 147 400).

*Ändrad anställningsform och lönegradsplacering
för vissa befattningshavare*

- 88) byggnadsingenjör i Ao 25 i stället för i Ae 23 vid byggnadskontoret,
- 89) byggnadsingenjör i Ao 25 i stället för i Ae 23 vid jordbruks- och skogsförvaltningens byggnadsavdelning,
- 90) gymnastiklärare i Ao 20 i stället för i Ae 18 vid gymnastik- och idrottsinstitutionen,
- 91) idrottslärare i Ao 20 i stället för i Ae 18 vid gymnastik- och idrottsinstitutionen,
- 92) kanslist i högst Ae 15 i stället för kansliskrivare i Ao 11 vid fysiologiska institutionen,
- 93) kanslist i högst Ae 15 i stället för kansliskrivare i Ao 11 vid institutionen för medicinsk kemi,

- 94) laboratorieingenjör i högst Ae 15 i stället för instrumentmakare i Ao 11 vid institutionen för fysikalisk kemi,
- 95) förste instrumentmakare i Ae 13 i stället för instrumentmakare i Ag 11 vid klimatfysiologiska laboratoriet,
- 96) institutionstekniker i Ae 9 i stället för vaktmästarbiträde i Ag 1 vid institutet för högspänningsforskning,
- 97) tekniskt biträde i Ae 7 i stället för vaktmästarbiträde i Ag 1 vid fysiologiska institutionen,
- 98) vaktmästare i Ae 7 i stället för vaktmästarbiträde i Ag 1 vid bakteriologiska institutionen.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 72. Forskardocentttjänst tillsätts för en tid av tre år. Den som innehaft sådan tjänst under tre år kan emellertid förordnas för ytterligare en treårsperiod. — Konsistoriet har hemställt, att personliga tjänster som forskardocent skall inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66 för docenten J. Trypúcko och docenten M. Waern. För båda gäller, att det andra treårsförordnandet som e. o. forskardocent utlöper i och med innevarande budgetårs utgång. — Universitetskanslersämbetet framhåller, att forskarkarriären för närvarande utredes av 1963 års forskarutredning. I avvaktan på utredningens förslag finner kanslersämbetet det angeläget, att Trypúcko och Waern beredes möjlighet till fortsatt forskningsverksamhet. Ämbetet tillstyrker därför konsistoriets förslag. De ifrågakvarande förordnandena på personliga tjänster bör enligt ämbetets mening tidsbegränsas till två år.

Punkt 73. I det tidigare omnämnda betänkandet »Universitetsbibliotekens tillstånd och behov» har framhållits bl. a. att ett modernt universitetsbibliotek för att rätt fylla sin uppgift inte blott skall ställa begärd litteratur till forskarnas förfogande, utan även stå till tjänst med kvalificerad bibliografisk informations- och dokumentationsverksamhet. De tjänstemän i bibliotekaries ställning, som f. n. tjänstgör vid låneexpeditionerna, är enligt vad som framhålles så upptagna av arbetsledning m. m., att de inte har möjlighet att disponera tid även för informativa uppgifter. En avsevärd förbättring av forskarnas arbetsförhållanden skulle ernås, hävdas det, om särskild personal för detta ändamål funnes att tillgå. — Det större konsistoriet i Uppsala har, efter remiss, tillstyrkt de i betänkandet framförda förslagen. Kanslersämbetet föreslår i överensstämmelse härmed att en för informativa uppgifter avsedd tjänst som bibliotekarie i lönegrad Ae 23 inrättas vid universitetsbiblioteket fr. o. m. nästa budgetår.

Utöver de förut under rubriken Ändrad anställningsform och lönegradsplacement för vissa befattningshavare redovisade förslagen gör universitetskanslersämbetet framställning om uppflyttning i högre lönegrad av ett stort antal befattningshavare vid universitetet.

Kanslersämbetet framlägger härjämte förslag om utgiftsförändringar på grund av dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid universitetet, dels 1964 års riksdags beslut angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels ock omorganisation enligt propositionen 1964: 50 av universitetets centrala förvaltning.

Genom beslut den 5 februari 1954 uppdrog Kungl. Maj:t åt 1953 års *lärarinnutbildningskommitté* — vilken tillkallats med stöd av kungligt bemyndigande den 9 oktober 1953 — att verkställa utredning rörande åtgärder för forskning och högre utbildning på näringslärans område samt därmed sammanhängande spörsmål. Kommittén har med skrivelse den 19 november 1963 avlämnat sitt slutbetänkande, »Forskning, undervisning och information inom näringslärans område» (SOU 1963: 77), vari föreslås att statliga organ för forskning, undervisning och information rörande den humana nutritionen skall inrättas. Över betänkandet har remissyttranden avgivits av en rad myndigheter och organisationer m. m.

Vidare bör anmälas att ett antal skrifter inkommit från vissa organisationer m. m.

Departementschefen

Universitetskanslersämbetet har i den allmänna inledningen till sin anslagsframställning berört vissa gemensamma frågor avseende de skilda universiteten och högskolorna. Med anledning härav vill jag här erinra om vad jag i det föregående anfört dels i den inledande översikten, dels vid min anmälan av universitetskanslersämbetets avlöningsanslag, samt därutöver upptaga följande spörsmål.

I anslutning till sina för varje läroanstalt framförda förslag om inrättande av ytterligare professurer och laboraturer (motsvarande) har kanslersämbetet hemställt, att ett antal obetecknade sådana tjänster — vilkas ämnesområden och anknytning till läroanstalt enligt framställningen skulle få senare bestämmas av Kungl. Maj:t efter förslag av ämbetet — skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår eller senare. Jag anser mig inte kunna tillstyrka detta förslag. Däremot har jag funnit vissa av de synpunkter, som kanslersämbetet framfört i denna fråga, vara värda att beakta. Jag vill i detta sammanhang bl. a. peka på att det under senare år visat sig, att möjligheterna för svenska forskare att erhålla forskaranställningar i andra länder väsentligt ökat. Universitetsväsendets tillväxt i såväl Förenta staterna som de större västeuropeiska länderna kommer sannolikt att leda till en ytterligare ökning av efterfrågan på även svenska forskare till utländska universitet och forskningscentra. Jag finner det angeläget, att man öppnar en möjlighet att genom ett snabbt ingripande i landet behålla särskilt framstående forskare, som ännu ej erhållit professur och som får anbud om befattningar utomlands, genom att erbjuda dem ordinarie tjänst såsom professor vid svenskt lärosäte. I enstaka fall kan det vidare vara motiverat att inrätta forskartjänst med vilken endast är förenad skyldighet att ge forskarhandledning, för att inom landet behålla synnerligen kvalificerad forskare som redan innehar ordinarie professur.

I vissa centrala ämnen under stark expansion råder f. n. synnerligen besvä-

rande brist på professorskompetenta forskare. För dylika ämnen vore ett tillskott av kvalificerade utländska forskare av stort värde. Möjligheten att utifrån förvärva forskare kan emellertid i vissa situationer vara beroende av ett skyndsamt beslut om inrättande av ordinarie tjänst såsom professor.

Det finns sålunda tillfällen — även om de är av undantagskaraktär — då det kan vara av stor betydelse för forskning och högre utbildning om Kungl. Maj:t utan riksdagens hörande kan inrätta enstaka tjänster såsom professor. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att i undantagsfall få inrätta ordinarie professorstjänst — jämte erforderliga hjälpkrafter — samt i samband med beslut om dylik tjänst få vidtaga erforderliga ändringar i ifrågavarande läroanstalts personalförteckning. Kungl. Maj:t bör vidare i samband med den årliga redovisningen av anslagsäskanden till högre utbildning och forskning för riksdagen anmäla de åtgärder av detta slag som kan ha vidtagits under det närmast föregående budgetåret.

Kanslersämbetet har därjämte föreslagit inrättande i vissa angivna ämnen av bl. a. professurer fr. o. m. budgetåret 1966/67 eller senare. Även beträffande dessa tjänster skulle enligt framställningen anknytning till läroanstalt i vissa fall bli senare fastställd av Kungl. Maj:t efter förslag av ämbetet. Jag är inte beredd att nu biträda detta förslag. Enligt min mening bör frågan om en professur i allmän språkvetenskap ytterligare övervägas av kanslersämbetet, varvid även bör beaktas nu befintliga professurer med inriktning på jämförande språkforskning. Vad avser den föreslagna professuren i mikrobiologi anser jag det böra uppdragas åt kanslersämbetet att lägga fram en långsiktig plan för ifrågavarande ämnes utveckling. För ämnet klinisk farmakologi har kanslersämbetet föreslagit inrättande av två professurer. I fråga om dessa synes böra närmare utredas frågorna om tjänsternas sjukhusorganisatoriska anknytning, deras placering vid läroanstalt och tidpunkten för deras inrättande; därvid bör även tagas upp frågan om eventuell indragning av de lärartjänster i lönegrad Ae 27, som för detta ämne finnes inrättade vid rikets samtliga medicinska fakulteter. Beträffande den av 1964 års riksdag principbeslutade professuren i geriatrik väntas kanslersämbetet under hösten 1965 inkomma med en utredning av hithörande frågor. Därefter kommer jag att föreslå Kungl. Maj:t att för riksdagen framlägga förslag till placering av tjänsten och tidpunkt för dess inrättande.

I min fortsatta framställning kommer jag att föreslå, att ett stort antal ordinarie universitetslektorat skall inrättas vid de olika under kanslersämbetet hörande läroanstalterna. Emellertid anser jag mig inte kunna biträda ämbetets förslag om fastställande av en ram för inrättande av sådana tjänster vid de filosofiska fakulteterna. Däremot biträder jag det av ämbetet framförda förslaget att ordinarie universitetslektorstjänster bör kunna tillsättas och uppehållas utan hinder av att organisationsplan för vederbörande ämne inte blivit fastställd.

Med anledning av de av kanslersämbetet framlagda förslagen om vissa till en tvåårsperiod tidsbegränsade forskardocenttjänster avser jag att — i avvaktan på 1963 års forskarutrednings kommande betänkande — i annat sammanhang

föreslå Kungl. Maj:t att i särskilda fall på ansökan pröva frågan huruvida innehavare av extra ordinarie forskardocenttjänster, vilkas andra treårsförordnande utlöpt, skall kunna få sina förordnanden förlängda med högst två år.

Universitetskanslersämbetet har dessutom föreslagit att särskilda medel skall ställas till ämbetets förfogande för att speciella och icke förutsedda behov i fråga om biträdespersonal vid universiteten och högskolorna skall kunna tillgodoses. Jag är inte beredd att tillstyrka detta förslag. Bakgrunden till ämbetets framställning i detta hänseende har varit den omständigheten, att statsmakterna hittills i regel tagit antalet tjänster på professors- och laboratorsnivån till utgångspunkt för sina bedömningar av biträdesbehovet vid de olika läroanstalterna, ehuru enligt ämbetet även de lägre lärartjänsternas antal därvid bort beaktas. Uppdrag bör ges åt kanslersämbetet att i samråd med statskontoret undersöka behovet av biträdespersonal för universitetslektorer m. fl. lärare samt därefter till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag — eventuellt till normer för bedömningarna av detta behov — som undersökningen kan föranleda.

T e o l o g i s k a f a k u l t e t e n. Med anledning av föreliggande förslag förordar jag, att kursanslaget för den teologiska fakulteten uppräknas med 25 000 kr. till 48 100 kr., innebärande mer än en fördubbling av det nuvarande anslaget (p. 3).

J u r i d i s k a f a k u l t e t e n. Internationell rätt omfattar för närvarande såsom akademiskt läroämne två huvudområden, dels folkrätt, dels internationell privaträtt. Den snabba utvecklingen på det internationella fältet har medfört, att de juridiska aspekterna blivit allt viktigare samtidigt som problemen inom det internationella samarbetet blivit alltmer komplicerade. Ämnet företräds av professor vid Stockholms universitet. Det sedan länge uttalade önskemålet om en professur i ämnet även i Uppsala bör nu enligt min mening tillgodoses. Jag föreslår sålunda, att beslut fattas om inrättande av en professur i internationell rätt vid universitetet i Uppsala fr. o. m. budgetåret 1965/66. Innehavaren av tjänsten bör åläggas skyldighet att undervisa även inom den samhällsvetenskapliga fakulteten. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att — sedan vederbörande fakultetsberedning närmare övervägt frågan om eventuell specialisering av professurens ämnesområde — framlägga förslag om närmare ämnesbestämning. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att därefter besluta i denna fråga. I anslutning till förslaget om denna professur beräknar jag medel för 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete (p. 5 och 6).

De juridiska fakulteterna erhöll genom statsmakternas beslut år 1957 angående omläggning av den juridiska utbildningen en betydande förstärkning av lärarresurserna. Till grund för detta beslut låg bl. a. uppgifter om antalet nyinskrivna t. o. m. läsåret 1955/56. Tillströmningen till juridiska studier har emellertid under en följd av år blivit betydligt större än vad som kunde beräknas år 1957. Med anledning härav har fakulteterna under de senaste budgetåren tillförts en provisorisk förstärkning från inbesparade lönedel och i vissa

fall från anslaget till extra utgifter vid universitet och högskolor. Behovet av en permanent förstärkning av resurserna synes mig klart dokumenterat. Jag föreslår därför beträffande den juridiska fakulteten i Uppsala, att dess ordinarie kursanslag fr. o. m. nästa budgetår uppräknas med 46 000 kr. (p. 10).

M e d i c i n s k a f a k u l t e t e n. Anestesiologins (narkoslärans) betydelse för såväl sjukvårdens utveckling som den medicinska forskningen har medfört, att behovet av högre akademiska tjänster inom detta ämnesområde gjort sig alltmer gällande. Med hänsyn därtill föreslog jag i 1963 års statsverksproposition (bil. 10 s. 395), att en professur i ämnet skulle inrättas vid karolinska institutet fr. o. m. budgetåret 1963/64. Detta förslag bifölls av riksdagen. Med hänsyn till anestesiologins betydelse finner jag det motiverat, att ämnet nu blir företrätt vid ytterligare någon av de medicinska fakulteterna. I enlighet med konsistoriets förslag förordar jag att en professur i anestesiologi inrättas vid universitetet i Uppsala fr. o. m. den 1 juli 1965 (p. 16). Jag föreslår vidare att docenten M. Holmdahl, vars kompetens till en professur är väl vitsordad, utan ansöknings- eller sakkunnigförfarande utses till förste innehavare av nämnda professur. Vid bifall till föreliggande förslag bör — såsom chefen för socialdepartementet tidigare denna dag anmält — en tjänst som överläkare i Be 1 vid akademiska sjukhusets anestesiavdelning indragas. Till professuren bör knytas två biträdestjänster. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående biträdestjänsternas inplacering i lönegrad m. m. Jag beräknar nu medel för dessa tjänster.

Vid diagnostisering och behandling av sjukdomar har laboratorieproven fått en alltmer ökad betydelse. Därmed har också teoretisk-kliniska ämnen såsom klinisk kemi, klinisk fysiologi och klinisk bakteriologi i allt högre grad vunnit insteg i medicinsk utbildning. Av de medicinska läroanstalterna saknar endast fakulteten i Uppsala ordinarie företrädare som professor eller laborator i ämnet klinisk bakteriologi. Med hänsyn därtill förordar jag i enlighet med kanslersämbetets förslag, att vid Uppsala universitet inrättas en professur i ämnet, personlig för laboratorn i bakteriologi vid universitetet G. Laurell (p. 19). Dennes insatser i klinisk bakteriologi har enligt utlåtanden från sakkunniga gjort honom väl kompetent till en professur i ämnet. Vid bifall till förslaget om nämnda professur bör laboraturen i bakteriologi vakanssättas. Jag förutsätter, att erforderliga lokaler tills vidare kan beredas den bakteriologiska institutionen.

Enligt statsmakternas beslut (prop. 1961:108; SU 130; rskr 328) skall vid fakulteten fr. o. m. budgetåret 1965/66 ytterligare förstärkningsanordningar genomföras. Kanslersämbetets under punkterna 11—15 redovisade förslag överensstämmer med de i nämnda proposition förordade grunderna för utökning av fakultetens utbildningskapacitet. Med hänsyn till att ökningen i ämnet rättsmedicin kommer till stånd fr. o. m. den 1 januari 1966 bör de föreslagna biträdestjänsterna i ämnet tillkomma först vid nämnda tidpunkt. Jag beräknar nu — med nämnda modifikation — erforderliga medel för förslagens genomförande.

I enlighet med kanslersämbetets förslag förordar jag, att befintliga tjänster och befattningar som assistent och amanuens, nämligen 28 tjänster som assistent, 19 tjänster som förste amanuens och 18 befattningar som tredje amanuens, får utbytas mot 41 550 assistenttimmar (p. 29).

Såsom redovisats i det föregående har 1953 års lärarinneutbildningskommitté i ett betänkande avgivit förslag om upprättande av statliga organ för forskning, undervisning och information rörande den humana nutritionen. Frågan om utbildningen på näringslärans område hänger nära samman med frågan om en blandad medicinsk och naturvetenskaplig utbildning. Sistnämnda fråga prövas för närvarande av utredningen rörande vissa medicinska utbildningsfrågor m. m. Med anledning härav är jag inte beredd att nu taga ställning till de av lärarinneutbildningskommittén framlagda förslagen. För att erhålla en samlad bild av samtliga dessa utbildningsfrågor har jag överlämnat ärendet till utredningen rörande vissa medicinska utbildningsfrågor m. m. för översyn och för prövning tillsammans med frågan om blandad medicinsk och naturvetenskaplig utbildning.

Jag vill i detta sammanhang upptaga en fråga som nära anknyter till frågan om ökade forskningsresurser på näringslärans område.

Nämnden för internationellt bistånd driver sedan 1962 ett näringsforskningsinstitut (Children's Nutrition Unit) i Addis Abeba, Etiopien, i samarbete med en vetenskaplig arbetsgrupp i Sverige. Gruppen består av professorn i pediatrik i Uppsala B. Vahlquist, professorerna i medicinsk kemi i Uppsala och Göteborg G. Ågren och O. Mellander samt agronomie licentiaten G. Almgård, knuten till lantbrukshögskolan i Ultuna. Projektets syfte är att undersöka frekvens, grad och art av undernäring hos barn i utvalda delar av Etiopien samt att utprova och framställa näringsberikade tilläggskoster av etiopiska födoämnen. Med hänsyn till dessa från såväl forsknings- som biståndssynpunkt ytterligt angelägna arbetsuppgifter anser jag, att till den vetenskapliga arbetsgruppen bör knytas en forskare med laborators tjänsteställning, vilken på heltid kan ägna sig åt dels forskning inom ramen för de projekt gruppen deltar i, dels samordnande uppgifter för gruppen. Medel till avlöning åt en extra laborator torde komma att stå till förfogande under det reservationsanslag till fältprojekt, som disponeras av nämnden för internationellt bistånd.

H u m a n i s t i s k a f a k u l t e t e n. Med anledning av kanslersämbetets under punkt 40 redovisade förslag om utökning av antalet biträdestjänster vid den språkvetenskapliga sektionen har jag funnit mig böra beräkna medel för ytterligare tre tjänster som biträde, varav ett med halvtidstjänstgöring. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående tjänsternas inplacering i lönegrad m. m.

Samhällsvetenskapliga fakulteten. I likhet med flertalet övriga samhällsvetenskapliga ämnen har statskunskapen kraftigt expanderat under de senaste åren. Antalet registrerade studerande i ämnet vid Uppsala universitet har under höstterminen 1964 överstigit 1 000. Jämfört med höstterminen 1963 innebär detta en ökning med mer än 50 %. Den utveckling som under innevarande läsår ägt rum på lägre stadier kan väntas få till följd en betydande ökning av antalet högstadiestuderande. En förstärkning av utbildnings- och forskningsresurserna synes mig därför erforderlig. Mot bakgrund av vad som här anförts förordar jag, att en preceptur i statskunskap inrättas vid universitetet i Uppsala fr. o. m. budgetåret 1965/66. I anslutning till förslaget om denna tjänst beräknar jag medel för 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt för en tjänst som biträde. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående inplacering i lönegrad m. m. av sistnämnda tjänst (p. 46—48). Härutöver beräknar jag — med hänsyn till pressarkivet vid statsvetenskapliga institutionen — medel för ytterligare 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete i ämnet (p. 49).

Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten. Vid det fysisk-geografiska laboratoriet i Uppsala, vilket tillkom år 1960, har utförts ett flertal såväl offentliga som enskilda utredningsuppdrag av stor nationalekonomisk betydelse. Utredningarna har gällt bl. a. erosionsfrågor i samband med kraftverksbyggen och älvregleringar. I likhet med kanslersämbetet finner jag det motiverat, att ett laboratorium av denna karaktär ställs under ledning av en föreståndare med höga vetenskapliga kvalifikationer. En förstärkning av lärarorganisationen inom naturgeografin är befogad även med hänsyn till det stora antalet högstadiestuderande i ämnet. Jag föreslår därför, att en laboratur i geografi, särskilt naturgeografi, inrättas vid universitetet i Uppsala fr. o. m. budgetåret 1965/66. Till förste innehavare torde utan vederbörligt ansöknings- och sakkunnigförfarande få utses docenten vid universitetet A. Sundborg, som av sakkunniga förklarats kompetent till sådan tjänst. I anslutning till förslaget om ifrågavarande laboratur beräknar jag medel för 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete. Jag beräknar därjämte medel för två tjänster som biträde. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag om inplacering i lönegrad m. m. av dessa biträdestjänster (p. 63—65).

Enligt beslut av 1963 års riksdag inrättades fr. o. m. budgetåret 1963/64 vid universitetet i Uppsala en laboratur i sedimentpetrografi. Till denna tjänst har tidigare inte knutits assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, varför jag nu beräknar medel för 500 assistenttimmar för nämnda ändamål (p. 66).

Medlen till avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården bör med hänsyn till bl. a. höjda timersättningar uppräknas med 46 000 kr. (p. 62).

Gemensamt för de filosofiska fakulteterna. Den fasta lärarorganisationen vid de filosofiska fakulteterna bör enligt min mening förstärkas genom att vissa extra universitetslektorat ordinariesättes. Jag föreslår därför, att fr. o. m. budgetåret 1965/66 inrättas ett universitetslektorat i vart och ett av ämnena statistik, nationalekonomi, pedagogik, engelska, fysik, matematik, systematisk botanik och oorganisk kemi.

Behovet av förstärkning av delposten Avlöningar till vissa lärare m. m. beräknar jag med hänsyn till den hittillsvarande belastningen och med beaktande av den ökning av studerandeantalet, som kan förväntas läsåret 1965/66, till 215 000 kr. (p. 71).

Gemensamt för universitetet. Med anledning av kanslersämbetets förslag att personliga tjänster som forskardocent skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår för docenten J. Trypúcko och docenten M. Waern, vill jag erinra om vad jag under detta anslag inledningsvis anfört angående fortsatt förordnande för forskardocent, vars andra treårsförordnande utlöpt (p. 72).

Innevarande läsår förfogar universitetet över tolv forskardocenttjänster. Fr. o. m. nästa budgetår bör ytterligare två sådana tjänster inrättas. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående tjänsternas anknytning till fakultet.

Som jag tidigare framhållit bör ett modernt vetenskapligt bibliotek för att rätt fylla sin uppgift inte enbart ställa begärd litteratur till forskarnas förfogande utan även stå till tjänst med kvalificerad bibliografisk informations- och dokumentationsverksamhet. Forskarnas arbetsförhållanden skulle avsevärt förbättras om tillgång till särskild personal för detta ändamål funnes.

Med anledning härav anser jag, att tjänster med speciell inriktning på sådana arbetsuppgifter bör inrättas. Enligt min mening bör även i övrigt bibliotekens personalresurser förstärkas. Med hänsyn till det anförda förordar jag för Uppsalas del, att en tjänst som bibliotekarie i lönegrad Ae 23 inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Beträffande tjänster vid biblioteket i lägre lönegrad än Ae 21 beräknar jag vidare medel för fem sådana tjänster, varav en med halvtidstjänstgöring. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till lönegradsplacering m. m. av sistnämnda tjänster (p. 73—76 samt 81 och 82).

I fråga om studentidrotten har jag ansett mig främst böra beakta kanslersämbetets förslag beträffande motionsidrotten för kvinnliga studerande. Med anledning härav beräknar jag för Uppsalas del medel för arvode motsvarande hälften av lönen enligt löneklass A 18 till en idrottslärare i stället för nuvarande arvode av 3 000 kr. till en biträdande gymnastiklärare (p. 85).

Med anledning av att de indirekta studiesociala åtgärderna, bl. a. frågorna om studentidrott och studenthälsovård, för närvarande utredes har jag vid mina beräkningar av medel för studenternas hälsovård huvudsakligen tagit hänsyn till den ökning av studentantalet, som kan förväntas under läsåret 1965/66. Jag förordar sålunda för Uppsalas del en höjning med 10 000 kr. av nu utgående medel för detta ändamål (p. 86).

Jag beräknar vidare en höjning med 106 500 kr. av nu utgående medel till ersättning åt laboratoriebiträden som genomgår under skolöverstyrelsens överinseende anordnade utbildningskurser. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att föreskriva, att härför anvisade medel icke får disponeras för annat ändamål än det nu nämnda (p. 87).

Vidare beräknar jag 10 000 kr. som arvode till en husmor vid fältstationen Norr Malma (p. 84).

Med anledning av kanslersämbetets förslag under punkterna 96, 97 och 98 beräknar jag även medel för dels två vaktmästare i lönegrad Ae 7 i stället för två vaktmästarbiträden i lönegrad Ag 1, den ena vid bakteriologiska, den andra vid fysiologiska institutionen, dels en institutionstekniker i lönegrad Ae 10 i stället för ett vaktmästarbiträde i lönegrad Ag 1 vid institutet för högspänningsforskning.

Jag vill här erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 4 juni 1964 i enlighet med riksdagens bemyndigande godkänt ett avtal med Uppsala stad angående leverans av värme till universitetet i Uppsala (prop. 1964: 72; SU 72; rskr 191). Vid anslutning till stadens värmeverk skall universitetets befintliga värmecentraler nedläggas. Med anledning härav synes en översyn böra företagas av organisationen av maskintjänsten vid universiteten och högskolorna. Det bör därför uppdragas åt kanslersämbetet att i samråd med berörda sakkunnigorgan föranstalta om en sådan översyn och redovisa densamma för Kungl. Maj:t i samband med ämbetets förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1966/67. Jag förutsätter att ämbetet vid förenämnda översyn beaktar alla möjligheter att begränsa behovet av personal för ifrågavarande uppgifter.

För innevarande budgetår har under detta anslag för serviceverksamhet på datamaskinområdet beräknats medel för en tjänst som byrådirektör i lönegrad Ag 25, två tjänster som assistent i reglerad befordringsgång, en tjänst som maskinoperatör i lönegrad Ag 11 och en tjänst som stansoperatris i lönegrad Ag 7. I mina anslagsberäkningar har jag beaktat att kostnaderna för dessa tjänster fr. o. m. nästa budgetår icke bör bestridas från detta anslag.

För bestridande av vissa kostnader i samband med registrering av studerande vid de filosofiska fakulteterna beräknar jag vidare under delposten till avlöningar till annan icke-ordinarie personal ett belopp av 135 000 kr.

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för civildepartementet föreslagit uppflyttning i lönegrad av bl. a. vissa tjänster

vid universitetet. Jag beräknar här för förslagets genomförande erforderliga medel.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde bära uppföras med $(36\,870\,000 + 5\,221\,000 =) 42\,091\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad jag i det föregående förordat inrätta ordinarie professorstjänst vid universitet eller högskola utan att frågan därom i varje enskilt fall underställes riksdagens prövning;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Uppsala universitet, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

c) godkänna följande avlöningsstat för Uppsala universitet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 236 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	35 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	11 630 000
b. Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, <i>förslagsvis</i>	426 000
c. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	9 352 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 458 500
Summa kr.	42 138 600

Särskilda uppbördsmedel

Ränta å vissa donationsfonder	42 600
Bidrag från C. F. Liljewalchs fond för personliga professurer	5 000
Summa kr.	47 600
Nettoutgift kr.	42 091 000

d) till *Uppsala universitet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 42 091 000 kr.

E 7. Uppsala universitet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 841 000	2 045 393
1964/65	2 314 000	
1965/66 (förslag)	2 474 000	

Universitetskanslersämbetet framhåller i sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1965/66 beträffande de under ämbetet hörande läroanstalternas omkostnadsanslag, att dessa för närvarande är oenhetliga i fråga om uppställning och rubricering av anslagsposterna samt att de i några fall avviker från den eljest inom statsförvaltningen förekommande uppställningen.

Kanslersämbetet erinrar vidare om att en kommitté tillsattes år 1962 av dåvarande kanslern för rikets universitet för att utreda vissa frågor rörande materielanslagen m. fl. anslag. I ett år 1963 av nämnda kommitté — materielanslagskommittén — överlämnat betänkande har bl. a. avgivits förslag i fråga om utformningen av omkostnadsstaterna vid de akademiska läroanstalterna. Därvid har man sökt åstadkomma en för läroanstalterna enhetlig typ av omkostnadsstat med den uppställning, som eljest är bruklig inom statsförvaltningen. Kommittén har föreslagit att varje läroanstalts omkostnadsstat skall upptaga följande fem anslagsposter, nämligen Sjukvård m. m., Reseersättningar, Expenser — med delposter till bränsle, lyse och vatten samt till övriga expenser — Publikationstryck samt Övriga utgifter, med erforderlig uppdelning på delposter.

Kommitténs förslag innebär vidare bl. a. att vissa kostnader för underhåll av byggnader, vilka f. n. bestrides från särskilda anslagsposter i omkostnadsstaterna för universiteten i Göteborg och Umeå, skall anvisas från andra anslag, att kostnader för nattbevakning skall belasta omkostnadsanslaget såvitt gäller avgifter till nattvaktsföretag och avlöningsanslaget i de fall läroanstalten själv anställer personal för ändamålet, att hyreskostnader för lokaler för studenthälsovård och studentidrott skall bestridas av statens allmänna fastighetsfond samt att kostnader för telefon m. m. skall belasta omkostnadsanslaget under anslagsposten till expenser. Betänkandet har av kanslersämbetet remitterats till bl. a. universitetsmyndigheterna och statskontoret.

I sina framställningar förordar kanslersämbetet en omdisponering av de av kommittén berörda läroanstalternas omkostnadsanslag. Härvid utgår ämbetet från materielanslagskommitténs förslag men tar även hänsyn till dels av statskontoret i dess remissvar avgivna förslag att från omkostnadsanslaget skall bestridas jämväl kostnader för skrivmateriel, blankettryck m. m., inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner för rent kontorsbruk m. fl. inventarier samt förslag till viss omrubricering av expensposten, dels vad Göteborgs universitet i sitt remissvar anført angående bestridande av telefonkostnader. Kanslersämbetets förslag innebär bl. a. att en del kostnader, som nu vid flera läroanstalter bestrides från respektive materielanslag i fortsättningen skall belasta omkostnadsanslagen. Ämbetet framhåller att det beträffande vissa läroanstalter varit svårt att i önskad omfattning erhålla uppgifter om dessa kostnaders storlek, då bokföringen inte är så ordnad, att detta med rimlig arbetsinsats låtit sig göra. Härav har följt, att ämbetets förslag till omkostnadsstater i vissa avseenden bygger på delvis osäkert underlag, vilket försvårar en realistisk anslagsbedömning.

I följande sammanställning upptages den för innevarande budgetår för Uppsala universitet gällande omkostnadsstaten samt kanslersämbetets förslag till ändringar i denna för nästa budgetår jämte departementets anslagsberäkning. Ämbetets förslag att i omkostnadsstaten på nya anslagsposter och delposter uppföra utgifter som tidigare belastat andra anslag har — av skäl som närmare utvecklas i det följande — inte beaktats. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Utgifter	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Universitets- kanslersämbetet	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	27 000	+ 3 000	+ 3 000
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	1 500 000	+ 100 000	+ 130 000
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	514 300	+ 250 000	+ 260 000
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	40 000	of.	of.
5. Ersättning till ledamot i företagsnämnd, <i>förslagsvis</i>	1 000	+ 1 000	+ 1 000
6. Ersättning för avskaffade examensavgifter	13 000	+ 2 000	of.
7. Drift av datamaskin, <i>förslagsvis</i>	240 000	of.	— 240 000
8. Nattbevakning, <i>förslagsvis</i>	—	+ 6 000	+ 6 000
Summa kr.	2 335 300	+ 362 000	+ 160 000
Särskilda uppbördsmedel			
Ersättning för värme, lyse och vatten	21 300	of.	of.
Nettoutgift kr.	2 314 000	+ 362 000	+ 160 000

Anslagsposten 1 föreslås höjd med hänsyn till belastningen föregående år. Den begärda uppräkningsposten av anslagsposten 2 motiveras av att nya lokaler väntas bli tagna i anspråk under innevarande budgetår. Ökningen av anslagsposten 3 motiveras dels av att övergång skett från tidavtal till prisavtal för städpersonal, vilket väntas medföra väsentligt höjda städningskostnader, dels av att nya lokaler ställts till förfogande. Medel för drift av datamaskin bör i fortsättningen inte beräknas under föregående anslag. Då möjligheterna att för nattbevakning anlita fast vaktmästarpersonal minskat och man därför vid flera institutioner kommer att vidtaga åtgärder för sådan bevakning genom serviceföretag föreslås en särskild anslagspost för detta ändamål.

Departementschefen

Universitetskanslersämbetet har, som framgått av min tidigare redogörelse, föreslagit nya, enhetliga omkostnadsstater för vissa av de under ämbetet hörande läroanstalterna. Jag ansluter mig helt till kanslersämbetets uppfattning att vissa kostnader som nu belastar materielanslagen bör bestridas från omkostnadsanslagen. Den av kanslersämbetet föreslagna utformningen, som nära knyter an till vad som gäller inom statsförvaltningen i övrigt, bl. a. också för de numera

under ämbetet hörande tekniska högskolorna, finner jag i huvudsak ändamålsenlig. Dock anser jag mig kunna ifrågasätta nödvändigheten av vissa föreslagna överföringar, bl. a. beträffande vissa bidrag till kommuner, vilka bidrag hittills utgått över omkostnadsstaten, liksom jag inte heller blivit helt övertygad om det lämpliga i att telefonkostnader skall bestridas från skilda anslag.

Då jag emellertid inte är beredd att biträda förslaget om denna reforms genomförande redan fr. o. m. nästa budgetår, sammanhänger detta med vissa förhållanden, för vilka jag här i korthet vill redogöra. I prop. 1964: 50 angående universitetens och högskolornas organisation och förvaltning m. m. (s. 295 f.) berörde jag frågan om en eventuell omläggning av vissa riksstatsanslag för universitet och högskolor till att avse fakulteterna och inte som hittills läroanstalterna. En sådan omläggning skulle i hög grad beröra även omkostnads- och saksanlagen, främst anslagen till materiel. Vidare har kanslersämbetet i sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1965/66 i fråga om apparatanslagen anmält — som jag kommer att närmare redovisa i det följande — att en av ämbetet tillsatt arbetsgrupp f. n. utreder vissa frågor rörande dessa anslag. Det synes inte uteslutet att de förslag, som härvid framdeles kan komma att framläggas, i viss mån kan beröra även anslagen till omkostnader och materiel. Härtill kommer, att vissa frågor som berör studentidrott och studenthälsovård f. n. utredes inom departementet.

Mot bakgrund av det anförda finner jag den av kanslersämbetet föreslagna nya utformningen av omkostnadsstaterna böra genomföras först fr. o. m. budgetåret 1966/67, då även en säkrare bedömning av de tänkta nya anslagsposternas omfattning bör kunna göras.

Jag vill under detta anslag även erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 13 november 1964 bemyndigade universitetet i Uppsala att för uppförande av ett forskningslaboratorium mottaga en donation av 2,5 milj. kr. från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse. Kungl. Maj:t medgav vidare att viss tomtplats inom kvarteret Blåsenhus i Uppsala avgiftsfritt finge upplåtas för byggnaden.

En förutsättning för nämnda bemyndigande var enligt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut bl. a. att staten inte skulle påtaga sig andra kostnader än utförande av värmekulvert till byggnaden samt de årliga kostnaderna för vaktmästare, underhåll, elektricitet, värme, städning och telefon. De årliga kostnaderna för bränsle, lyse och vatten samt för städning och rengöring har av universitetet beräknats till 59 000 kr. respektive 35 000 kr. Erforderliga medel härför har — med beaktande av att nybyggnaden avses vara färdigställd till årsskiftet 1965/66 — tagits upp i departementets beräkning i den föregående sammanställningen.

I likhet med vad som gäller för en liknande laboratoriebyggnad vid karolinska institutet, för vilken redogörelse lämnades i 1960 års statsverksproposition (bil. 10, s. 180 ff.), bör byggnaden invärderas å statens allmänna fastighetsfond. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget till Uppsala universitet för nästa budgetår uppföres med $(2\,314\,000 + 160\,000 =) 2\,474\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 474 000 kr.

E 8. Uppsala universitet: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 785 000	3 981 378
1964/65	4 105 000	
1965/66 (förslag)	4 705 000	

Som redovisats i det föregående under Uppsala universitets omkostnadsanslag tillsattes år 1962 av dåvarande kanslern för rikets universitet en kommitté — materielanslagskommittén — med uppdrag att utreda vissa frågor rörande materielanslagen m. fl. anslag till de under kanslern då hörande läroanstalterna. I ett år 1963 av kommittén avgivet betänkande har framlagts förslag till dels fördelning på olika anslag av utgifter av sakanslagskaraktär, dels normer för beräkningen och — i princip — fördelningen på institutioner av sådana anslag. Kommittén har sålunda föreslagit bl. a. vissa överföringar av utgiftsposter från materielanslagen till omkostnadsanslagen ävensom att medel för fältstudier skall anvisas från särskilda förslagsanslag. I fråga om normer innebär förslaget bl. a., att materielanslagens storlek skall ställas i relation till avlöningskostnaderna vid respektive institutioner med beaktande av att för vissa ämnen erfordras mer kostnadskrävande materiel än för andra.

Universitetskanslersämbetet anser sig i huvudsak kunna godtaga kommitténs förslag men är inte berett att förorda dess fullständiga genomförande redan fr. o. m. nästa budgetår. Härvid anför ämbetet, att universitetsorganisationen är under omläggning och bör hinna stabiliseras — särskilt i vad avser institutionsindelningen — innan förslaget genomföres. Vid sin beräkning av de olika läroanstalternas materielanslag för budgetåret 1965/66 har ämbetet förutsatt att kommitténs förslag i fråga om särskilda fältstudieanslag skall bifallas men inte räknat med någon minskning som följd av den föreslagna om dispositionen av materiel- och omkostnadsanslagen. För nästa budgetår föreslår ämbetet en höjning av läroanstalternas anslag till materiel m. m. med 25 %.

I en särskild från Lunds studentkår inkommen skrift hemställs bl. a., att från materielanslagen skall anvisas medel för bestridande av de studerandes kostnader för utskrift av seminarieuppsatser samt att kanslersämbetets förslag om särskilda anslag till fältstudier skall vinna beaktande.

Vad avser materielanslaget till Uppsala universitet förordar universitetskanslersämbetet en höjning med 659 000 kr. för nästa budgetår.

Departementschefen

Innan jag behandlar kanslersämbetets förslag, vill jag erinra om att jag vid anmälan i prop. 1961:1 (bil. 10, s. 368) av frågor rörande materielanslagen till universiteten m. fl. läroanstalter gjorde vissa uttalanden beträffande bl. a. den interna fördelningen av materielresurserna vid en läroanstalt. Därvid fann jag det uppenbart, att en tillfredsställande överblick av en viss läroanstalts samlade behov av nytillskott på materielsidan inte kunde ernås, förrän det tillräckligt klart visats att förefintliga resurser fördelats enligt normer, som åtminstone i stort sett kunde sägas vara rättvisande uttryck för de enskilda institutionernas anspråk i ett givet läge. Vidare vill jag erinra om att jag vid min behandling av motsvarande frågor i prop. 1962:1 (bil. 10, s. 331) ansåg mig kunna konstatera, att gränserna mellan de ändamål, för vilka de olika läroanstalternas anslag till materiel, apparater samt inredning och utrustning var avsedda, i realiteten var oklara. Jag fann därvid betydande tekniska svårigheter föreligga i vad avsåg det redovisningsmässiga särskiljandet av de nämnda anslagstyperna. Jag framhöll därjämte, att även konstruktionen av de olika läroanstalternas omkostnadsstater i flera fall företedde olikheter, bl. a. beträffande expensposterna. Sålunda saknade universitetens omkostnadsstater anslagsposter för detta ändamål; i stället belastade denna typ av utgifter i stor utsträckning respektive materielanslag. Med anledning därav ansåg jag, att det borde uppdragas åt kanslersämbetet att i samråd med bl. a. redovisningsteknisk expertis utreda de med det dittills tillämpade anslagssystemet för de högre utbildningsanstalternas materiella driftkostnader sammanhängande frågorna. Huvudsyftet med en dylik översyn borde, framhöll jag, givetvis vara att finna sådana anslagstekniska anordningar, varigenom skilda kostnadselement skulle kunna beräknas och bedömas på ett mera tillfredsställande sätt än det dittillsvarande systemet — mot bakgrunden av universitetets- och högskoleväsendets expansion — tillät.

Universitetskanslersämbetet har nu lagt fram vissa förslag i här berörda hänseenden och därvid utgått från ett av den s. k. materielanslagskommittén avgivet betänkande. Som redovisats i det föregående innebär ämbetets förslag bl. a. att en del kostnader, som f. n. vid flera läroanstalter bestrides från respektive materielanslag, i fortsättningen bör belasta omkostnadsanslagen. Vidare har kanslersämbetet i likhet med kommittén föreslagit att medel för exkursioner och fältarbeten, som nu anvisas från materielanslagen, framdeles skall beräknas under särskilda förslagsanslag med benämningen Fältstudier. Till de av kommittén föreslagna normerna för beräkning och — i princip — även fördelning av materielanslagen har kanslersämbetet icke tagit definitiv ställning. Ämbetet har i övrigt ansett sig kunna i huvudsak godtaga materielanslagskommitténs förslag. I avvaktan på bl. a. en ny institutionsindelning har emellertid ämbetet inte varit berett att redan för nästa budgetår förorda förslagets genomförande i dess helhet.

Vid min anmälan i det föregående av omkostnadsanslaget till Uppsala uni-

versitet fann jag den av kanslersämbetet föreslagna utformningen av omkostnadsstater för vissa läroanstalter ävensom vissa föreslagna omdispositioner av karaktär att beröra även materielanslagen i huvudsak ändamålsenliga. Jag ansåg emellertid, med hänsyn till bl. a. den i prop. 1964:50 förutskickade omläggningen av riksstatsanslagen och de kommande resultaten av en inom kanslersämbetet pågående utredning av frågor rörande apparatanslagen, att en sådan reform borde genomföras först budgetåret 1966/67. Vidare vill jag erinra om att den i stadgan för universitet och vissa högskolor påbjudna institutionsindelningen (SFS 1964:461, 54 §) ännu ej fastställts. Förslag till institutions- och institutionsgruppindelning har framlagts av kanslersämbetet i december 1964.

Till övriga av kanslersämbetet i anledning av materielanslagskommitténs betänkande framförda förslag är jag inte beredd att nu taga ställning. Härav följer bl. a., att kostnader för fältstudier liksom hittills även nästa budgetår bör bestridas från respektive läroanstalters materielanslag. Med hänsyn till den av mig nyss berörda frågan om en omläggning av riksstatsanslagen har jag ansett mig böra än en gång understryka vikten av att ändamålsenliga normer för fördelning av materielanslagen finnes att tillgå. Den planerade omläggningen av riksstatsanslagen kommer att beröra flertalet läroanstalter. Jag vill här erinra om att de i riksstaten för budgetåret 1964/65 anvisade materielanslagen till universiteten och de under kanslersämbetet hörande högskolorna uppgår till omkring 23 milj. kr. Inte minst med beaktande härav måste det vara av utomordentlig vikt att från skilda synpunkter lämpliga och rättvisande fördelningsnormer finnes vid utarbetandet av förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1966/67, då den del av materielanslagen som återstår efter omdispositionen av medel mellan dessa anslag och omkostnadsanslagen avses bli fördelad på fakulteter.

Beträffande de olika läroanstalternas materielanslag för nästa budgetår har universitetskanslersämbetet — från förutsättningen att särskilda anslag till fältstudier fortsättningsvis skall anvisas — föreslagit en allmän höjning med 25 %. Vid sin beräkning har ämbetet inte räknat med någon minskning till följd av den föreslagna omdispositionen av omkostnads- och materielanslagen.

Som jag anförde i den inledande översikten har jag ansett mig böra förorda en höjning av anslagen, som är väsentligt större än tidigare år. Mina samlade förslag i detta hänseende innebär, att till materiel m. m. vid de under kanslersämbetet hörande läroanstalterna skall anvisas ett totalt belopp av ca 26,6 milj. kr., dvs. en höjning av de för innevarande budgetår anvisade medlen med drygt 15 %. I detta sammanhang vill jag även framhålla, att ifrågavarande läroanstalters kostnader för såväl materiel som apparater och annan utrustning i betydande omfattning bestrides från även andra riksstatsanslag. Det har sålunda beräknats att ca 40 % av forskningsrådsanslagen tages i anspråk för materiella kostnader vid universitet och högskolor. Vidare bestrides en betydande del av

kostnaderna för utrustning vid de olika läroanstalternas institutioner från anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m., vilket anslag för innevarande budgetår är uppfört med 30 milj. kr.

I fråga om Uppsala universitets materielanslag förordar jag en höjning för nästa budgetår med 600 000 kr. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (4 105 000 + 600 000 =) 4 705 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 705 000 kr.

E 9. Uppsala universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	875 000	783 052
1964/65	630 000	
1965/66 (förslag)	630 000	

Det under detta reservationsanslag för innevarande budgetår uppförda beloppet — 630 000 kr. — har anvisats för ospecificerade ändamål.

Den i det föregående under omkostnads- och materielanslagen till Uppsala universitet omnämnda materielanslagskommittén har i sitt betänkande avgivit vissa förslag beträffande även apparatanslagen. Vidare tillkallade *universitetskanslersämbetet* förra året tre sakkunniga med uppdrag att ytterligare utreda vissa frågor sammanhängande med sistnämnda anslagsgrupp. I de av ämbetet lämnade direktiven för de sakkunnigas arbete uttalades bl. a. att undersökningen inte borde avse sådana anslag för vilka medel äskas av utrustningsnämnden för universitet och högskolor. De sakkunniga, som beräknas ha slutfört sitt uppdrag i början av år 1965, har i en promemoria redovisat resultaten av gjorda undersökningar och i samband därmed avgivit vissa förslag.

Kanslersämbetet finner vad som anförts i den föreliggande promemorian vara en övertygande motivering för behovet av en betydande successiv höjning av apparatanslagen vid universitet och högskolor. Med utgångspunkt i de sakkunnigas förslag förordar ämbetet att dessa anslag för budgetåret 1965/66 genomgående höjes med 25 % samt att dessutom 1 225 000 kr. anvisas för ändamålet under ett särskilt anslag till ämbetets förfogande, att efter motiverade ansökningar fördelas mellan läroanstalterna.

Ämbetet finner sig härjämte kunna biträda ett av de nyssnämnda sakkunniga framlagt förslag, innebärande att materiel- och apparatanslagen vid varje läroanstalt sammanföres under ett enda anslag, benämnt Utrustningsanslag, men anser att med genomförandet därav bör — i avvaktan på de sakkunnigas slutbetänkande — anstå till budgetåret 1966/67.

Departementschefen

För innevarande budgetår har sammanlagt i runt tal 5 milj. kr. anvisats under apparatanslagen till de under universitetskanslersämbetet hörande läroanstalterna. Ifrågavarande anslagsgrupp har under de senaste budgetåren inte undergått någon nämnvärd förändring i vad avser anslagens storlek. Detta förhållande bör ses mot bakgrunden av att medel för apparater och annan utrustning för de nämnda läroanstalternas behov till övervägande delen anvisas från andra riksstatsanslag. Anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. — för innevarande budgetår uppfört med 30 milj. kr. — tages i anspråk i första hand för behov sammanhängande med tillkomsten av nya lokaler. För forskningsutrustning avseende särskilda projekt anvisas vidare varje år betydande belopp från forskningsrådets anslag. Av de årliga kostnaderna för anskaffning av apparater bestrides sålunda en jämförelsevis liten del från de olika läroanstalternas apparatanslag.

Som en följd av de senaste årens stigande investeringar i fråga om bl. a. utrustning vid universiteten och högskolorna torde ett ökat medelsbehov för förnyelse av försliten och omodern apparatur vara att vänta. Jag finner det därför värdefullt att kanslersämbetet tagit initiativ till en undersökning av vissa med apparatanslagen sammanhängande frågor. Såsom framgått av det föregående har ämbetet föreslagit att de nuvarande materiel- och apparatanslagen skall sammanföras under en gemensam anslagsbenämning fr. o. m. den 1 juli 1966, dvs. vid samma tidpunkt som nämnda anslag i enlighet med ett i prop. 1964: 50 framlagt förslag avses bli redovisade fakultetsvis i riksstaten.

Då enligt min mening frågan om apparatanslagens konstruktion bör ses i ett än större sammanhang, är jag inte beredd att tillstyrka kanslersämbetets förslag. Jag har för avsikt att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att uppdraga åt kanslersämbetet att i samråd med statskontoret göra en översyn av anslagskonstruktionen och andra därmed sammanhängande spörsmål rörande i första hand de nuvarande apparatanslagen samt anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet och högskolor m. m.

Mot bakgrunden av det anförda vill jag inte föreslå någon allmän höjning av ifrågavarande anslag för nästa budgetår.

För Uppsalas del förordar jag sålunda, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 630 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 630 000 kr.

E 10. Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	715 000	714 918
1964/65	790 000	
1965/66 (förslag)	915 000	

Universitetskanslersämbetet framhåller, att frågor rörande anslagen till bokinköp och bokbindning m. m. vid universiteten, karolinska institutet och handelshögskolan i Göteborg behandlats i betänkande avgivet av den s. k. materielanslagskommittén. Vidare erinrar ämbetet om att särskilda sakkunniga år 1962 tillkallades av dåvarande kanslern för rikets universitet för att utreda frågan om universitetsbibliotekens tillstånd och behov. Materielanslagskommittén har, framhåller ämbetet, utan att taga ställning till de bibliotekssakkunnigas premisser, utgått från dessas beräkningar av bokanslagen och förordat att summan av ifrågavarande anslag till berörda läroanstalter höjes från f. n. omkring 2,5 milj. kr. till i runt tal 4,8 milj. kr. Denna höjning bör enligt kommittén ske stegvis under en treårsperiod med 20 % det första budgetåret och med 40 % under vart och ett av de två därpå följande budgetåren. Vidare har kommittén föreslagit att anslagen framdeles skall benämnas Inköp och bindning av böcker m. m., då i bibliotekens samlingar numera ingår åtskilligt material, som inte utgöres av böcker — t. ex. mikrofilmer, ljudband m. m. — men som dock har sin naturliga plats i ett bibliotek.

Enligt kanslersämbetet, som biträder kommitténs förslag, bör läroanstalternas bokanslag fr. o. m. nästa budgetår erhålla den föreslagna nya benämningen samt höjas förutom för särskilda ändamål, med 20—30 %. Ökningen motiveras bl. a. med ökat behov av kurslitteratur. I det föregående har under Uppsala universitets avlöningsanslag redovisats vissa allmänna förslag i denna fråga.

För Uppsala universitets del föreslår kanslersämbetet en ökning av anslaget med 210 000 kr.

Departementschefen

Under hänvisning till den i prop. 1964: 50 aviserade omläggningen av riksstatsanslagen, varom jag även erinrat under Uppsala universitets materielanslag, är jag inte beredd att nu taga ställning till kanslersämbetets förslag om ändrad benämning av bokanslagen till de under ämbetet hörande läroanstalterna.

Som jag framhållit i den inledande översikten ävensom vid min anmälan i det föregående av anslagen till kungl. biblioteket har jag — med hänsyn till den stora betydelse för högre utbildning och forskning som läroanstalternas bokinköpsresurser måste tillmätas — ansett mig böra förorda en väsentlig höjning av anslagen för detta ändamål. Mina förslag i fråga om detta och följande bokanslag till universiteten m. fl. läroanstalter innebär vid jämförelse med under innevarande budgetår anvisade medel en allmän höjning med över 15 %. Härtill kommer medelsanvisningar för speciella ändamål, uppgående till mer än 10 % av de nuvarande anslagsbeloppen.

Vad avser det ökade behovet av kurslitteratur vill jag erinra om vad jag i denna fråga tidigare anfört under anslaget Universitetskanslersämbetet: Avlöningar. Vid sidan av den särskilda medelsanvisning för offsettryckning av viss kurslitteratur, som jag i det följande kommer att föreslå vid min anmälan av ett nytt anslag till tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m., bör enligt min

mening även de föreslagna ökade resurserna under bokanslagen kunna medföra en önskvärd förbättring av kurslitteratursituationen.

I fråga om bokanslaget till Uppsala universitet förordar jag en höjning med 125 000 kr. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (790 000 + 125 000 =) 915 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 915 000 kr.

E 11. Lunds universitet: Avlöningar

I riksstaten för innevarande budgetår finns uppförda separata anslag till dels Lunds universitet, dels tandläkarhögskolan i Malmö.

Med anledning av propositionen 1964: 50 angående universitetens och högskolornas organisation och förvaltning m. m. beslutade riksdagen bl. a., att nämnda tandläkarhögskola skulle fr. o. m. den 1 juli 1964 vara infogad i universitetet i Lund såsom en odontologisk fakultet.

I den av riksdagen godkända propositionen 1964: 73 angående utbildning av arbetsterapeuter och sjukgymnaster föreslogs bl. a., att intagningskapaciteten vid sydsvenska sjukgymnastinstitutet i Lund läsåret 1964/65 skulle utökas från 45 till 90 elever per år.

För innevarande budgetår har till avlöningar vid universitetet i Lund anvisats 36 011 000 kr. och vid tandläkarhögskolan i Malmö 5 224 000 kr., dvs. sammanlagt 41 235 000 kr.

Det större konsistoriet i Lund och lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Malmö har i sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår begärt en avsevärd utökning av personalen.

Universitetskanslersämbetets förslag till anslagsäskanden utmynnar i en höjning av anslaget med 9 607 000 kr. till 50 842 000 kr.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för kanslersämbetets förslag till ändringar i universitetets personalorganisation m. m. samt redovisar därvid först de till de olika fakulteterna (sektionerna) hänförliga förslagen och därefter sådana förslag, som avser universitetet i dess helhet. Vid min redogörelse kommer jag att närmare beröra endast vissa av kanslersämbetets förslag. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

A. Teologiska fakulteten

- 1) 1 275 assistenttimmar,
- 2) e. o. biträde,
- 3) höjning av kursanslaget (nu 16 400) med 60 000 kr.,
- 4) höjning av anslaget för den praktisk-teologiska undervisningen (nu 78 800) med 21 000 kr.

B. Juridiska fakulteten

- 5) preceptor i processrätt fr. o. m. 1966/67 (principbeslut),
- 6) forskarassistent,
- 7) 1 500 assistenttimmar,
- 8) höjning av kursanslaget (nu 38 300) med 81 700 kr.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 5. Ämnet processrätt representeras i både Uppsala och Stockholm av såväl professor som preceptor, medan det i Lund finns endast en professor i ämnet. Konsistoriet har beräknat, att antalet studerande i processrätt i Lund för närvarande uppgår till ca 170 per år, vilket innebär i stort sett samma antal som i Uppsala. Enligt konsistoriet föreligger vissa svårigheter att rekrytera lärare för undervisningen i ämnet. Det har vidare understrukits, att samma skäl som föranlett tillkomsten av en preceptor i processrätt i Uppsala fr. o. m. budgetåret 1964/65 — behovet av kvalificerad undervisning och handledning inom ramen för de tillämpade studierna för juris kandidatexamen — kan anföras som motiv för inrättande av en sådan tjänst i Lund. Konsistoriet har med hänsyn härtill föreslagit, att en preceptor i processrätt inrättas där fr. o. m. nästa budgetår. — Universitetskanslersämbetet ansluter sig till uppfattningen att en preceptor i processrätt bör finnas även vid universitetet i Lund och föreslår, att principbeslut nu fattas om inrättande av en dylik tjänst fr. o. m. budgetåret 1966/67.

C. Medicinska fakulteten

Tjänster m. m. föranledda av prop. 1961:108

Hygien

- 9) forskarassistent i stället för förste amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966,
- 10) 10 timmar professorsundervisning.

Kirurgi (Lund)

- 11) klinisk amanuens,
- 12) 65 timmar professorsundervisning.

Kirurgi (Malmö)

- 13) klinisk amanuens,
- 14) 65 timmar professorsundervisning.

Klinisk epidemiologi

- 15) 30 timmar professorsundervisning.

Krigsmedicin

- 16) 10 timmar professorsundervisning.

Neurologi

- 17) klinisk amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966.

Obstetrik och gynekologi (Lund)

- 18) 30 timmar professorsundervisning.

Obstetrik och gynekologi (Malmö)

- 19) klinisk amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966,
- 20) 30 timmar professorsundervisning.

Oftalmiatrik

- 21) 30 timmar professorsundervisning.

Oto-rhino-laryngologi

- 22) klinisk amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966,
- 23) 30 timmar professorsundervisning.

Radioterapi

- 24) 10 timmar professorsundervisning.

Rättsmedicin

- 25) forskarassistent fr. o. m. den 1 januari 1966.

Socialmedicin

- 26) 22 timmar professorsundervisning.

Tjänster m. m. föranledda av prop. 1963:142

Anatomi

- 27) två forskarassistenter,
- 28) 1 000 assistenttimmar,
- 29) tre e. o. biträden.

Histologi

- 30) prosektor,
- 31) 1 000 assistenttimmar,
- 32) forskarassistent,
- 33) två e. o. biträden.

Övriga förslag

Anesthesiologi

- 34) professur i anesthesiologi med docenten E. Nilsson som förste innehavare fr. o. m. 1967/68 (principbeslut).

Barnpsykiatri

- 35) 1 000 assistenttimmar.

Blodkoagulationsforskning

- 36) professur i klinisk blodkoagulationsforskning med docenten Inga Marie Nilsson som förste innehavare fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

E-blocket

- 37) laboratoriechef i Bg 1.

Embryologi

- 38) personlig professur för docenten B. Källén.

Klinisk fysiologi (Lund och Malmö)

- 39) två kliniska amanuenser.

Klinisk kemi (Lund)

- 40) 500 assistenttimmar.

Rättsmedicin

- 41) professur i rättsmedicin med professorn G. Voigt som förste innehavare,
42) två e. o. biträden.

Socialmedicin

- 43) forskarassistent i Ag 23.

Gemensamt för fakulteten

- 44) två docenter,
45) tre forskarassistenter,
46) 47 850 assistenttimmar i stället för tjuguatta tjänster som assistent, tjuguatta tjänster som förste amanuens och tjugusex befattningar som tredje amanuens,
47) fyra kvalificerade tekniska biträden,
48) sex e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 9—26. I enlighet med i propositionen 1961:108 framlagt förslag har riksdagen fattat beslut om förstärkning av de medicinska läroanstalternas utbildningskapacitet. De under ifrågavarande punkter redovisade förslagen överensstämmer med grunderna för här avsedd utbyggnad.

Punkterna 27—33. Enligt beslut av 1963 års riksdag på grundval av i propositionen 1963:142 framlagt förslag skall antalet nybörjarplatser vid de teoretiska institutionerna fr. o. m. höstterminen 1965 utökas från nuvarande 120 till 190. De under ifrågavarande punkter redovisade förslagen, vilka innefattar bl. a. frågan om inrättande av en prosektur i histologi, överensstämmer med de i propositionen redovisade grunderna för denna utökning.

Punkt 38. Konsistoriet framhåller, att embryologins betydelse inom medicinen har aktualiserats i samband med det ökade intresset för frågan om uppkomsten av missbildningar. För närvarande saknar missbildningslära akademisk representation i Sverige. En sådan bör enligt konsistoriet knytas till Lunds universitets embryologiska institution, Tornbladsinstitutet, vilket enligt uppgift förfogar över det mest omfattande embryologiska materialet i världen. Fr. o. m. budgetåret 1965/66 bör — framhåller konsistoriet — vid Lunds universitet inrättas en professur i embryologi, personlig för docenten B. Källén. Ingivna sakkunnigutlåtanden vitsordar Källéns kompetens till en dylik tjänst. Med hänsyn till Tornbladsinstitutets goda personella och materiella resurser finner konsistoriet att ett inrättande av denna professur ej kommer att medföra ytterligare kostnader. — Kanslersämbetet finner synnerligen starka skäl tala för inrättande

av en personlig professur för docenten Källén, varför ämbetet tillstyrker konsistoriets förslag.

Punkt 39. Konsistoriet föreslår — för att den praktiska utbildningen i klinisk fysiologi i Lund och Malmö skall kunna bedrivas efter samma normer som vid de övriga medicinska läroanstalterna — att en tjänst som klinisk amanuens inrättas fr. o. m. den 1 juli 1965 vid vartdera av de klinisk-fysiologiska laboratorier i Lund och Malmö. Enligt i propositionen 1963:142 framlagt förslag till förstärkning av fakultetens utbildningskapacitet skall dessa tjänster inrättas fr. o. m. budgetåret 1967/68. — Kanslersämbetet tillstyrker konsistoriets förslag.

Punkterna 41 och 42. Enligt ett av 1963 års riksdag fattat principbeslut i anledning av proposition 1963:142 angående utökad utbildning av läkare skall en professur i rättsmedicin inrättas vid Lunds universitet fr. o. m. budgetåret 1969/70. Konsistoriet föreslår, att denna professur skall komma till stånd redan fr. o. m. budgetåret 1965/66 och att den nuvarande läraren i rättsmedicin vid universitetet, professorn G. Voigt, utan ansökningsförfarande skall utses till förste innehavare av professuren. Voigt, som tidigare varit professor i rättsmedicin i Jena, har enligt konsistoriet under sin tid i Lund visat stor vetenskaplig aktivitet och skicklighet. Hans kompetens till en professur understryks av ingivna sakkunnigutlåtanden. Det framhålls vidare, att Voigt av universitetet i Göttingen kallats till professur i rättsmedicin. På grund av den stora bristen på rättsmedicinskt verksamma läkare i Sverige skulle enligt konsistoriet uppstå betydande svårigheter för såväl undervisningen i rättsmedicin som för den rättsmedicinska verksamheten i södra Sverige, om Voigt lämnade Lund. — Kanslersämbetet tillstyrker konsistoriets förslag samt förordar, att ifrågavarande professur förenas med föreståndarskapet för rättsläkarstationen i Lund. Ämbetet erinrar vidare om att läkarutbildningsberedningen i sitt betänkande angående ökad läkarutbildning vid medicinska fakulteten i Lund anförde, att de utrymmen som disponeras för rättsmedicin i den nybyggda patologiska institutionen vore fullt tillräckliga för den personalförstärkning som beredningen föreslagit för ämnet rättsmedicin.

D. Odontologiska fakulteten

Förändringar i samband med att den prekliniska utbildningen på den s. k. umeålinjen upphör

Allmän bakteriologi

49) tredje amanuens i stället för förste amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966.

Fysiologi

50) förste amanuens i stället för assistent fr. o. m. den 1 januari 1966.

Histologi

51) förste amanuens i stället för assistent.

Medicinsk kemi

52) tredje amanuens i stället för förste amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966.

Propedeutisk bettlära

53) indragning av en befattning som tredje amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966.

Speciell tandanatomi

- 54) indragning av en befattning som tredje amanuens.

Speciell tandhistologi

- 55) indragning av en befattning som tredje amanuens.

Ö v r i g a f ö r s l a g

Tandhistopatologi

- 56) assistent med arvode motsvarande $\frac{2}{3}$ av lön i löneklass A 19.

Gemensamt för fakulteten

- 57) forskarassistent,
58) tre e. o. biträden,
59) kontrollbiträde i Ae 7,
60) uppräknig av arvode till narkosläkare (nu 3 300) med 1 700 kr.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 49—55. I samband med att 20 nya prekliniska utbildningsplatser för umeålinjens behov fr. o. m. budgetåret 1962/63 provisoriskt anordnades vid dåvarande tandläkarhögskolan i Malmö, inrättades vissa assistent- och förste amanuens tjänster samt tredje amanuensbefattningar vid högskolan (prop. 1962: 1, bil. 10, s. 428 ff.). Med hänsyn till att undervisningen vid odontologiska fakulteten i Umeå fr. o. m. budgetåret 1965/66 kommer att omfatta även de prekliniska ämnena, föreslår universitetskanslersämbetet, att ifrågavarande tjänster (befattningar) indrages respektive utbytes mot lägre befattningar vid angivna tidpunkter under nästa budgetår.

E. *H u m a n i s t i s k a f a k u l t e t e n*

H i s t o r i s k - f i l o s o f i s k a s e k t i o n e n

Historia

- 61) arkivarie i Ae 23.

Medeltidsarkeologi

- 62) preceptor,
63) 250 assistenttimmar,
64) halvtidsanställt e. o. biträde.

Gemensamt för sektionen

- 65) docent,
66) e. o. biträde.

S p r å k v e t e n s k a p l i g a s e k t i o n e n

Romanska språk

- 67) 500 assistenttimmar.

Slaviska språk

68) 325 assistenttimmar.

Gemensamt för sektionen

69) två e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 62—64. Undervisningen i ämnet medeltidsarkeologi vid Lunds universitet återupptogs efter många års uppehåll i slutet av 1950-talet genom docenten E. Cinthio. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 8 december 1961 skall medeltidsarkeologi vara examensämne i filosofie licentiatexamen vid Lunds universitet så länge Cinthio är villig och oförhindrad att förrätta examination i ämnet. För närvarande finns två doktorander och tio licentiander i ämnet. Vid övriga universitet är ämnet ej representerat. — Kanslersämbetet anför, att en expanderande planerings- och nybyggnadsverksamhet i de äldre städerna och även på landsbygden lett till ökat behov av sådan kvalificerad arbetskraft, som kan företaga i fornminneslagen stadgade undersökningar. Enligt kanslersämbetet är det också med hänsyn till forskningen angeläget, att medeltidsarkeologin förblir examensämne; ämnets källmaterial utgör i många fall enda grunden för ökad kunskap om vissa kulturförhållanden. Ämnet har dessutom enligt ämbetet genom sin bredd mycket goda förutsättningar att bilda en länk mellan närliggande humanistiska discipliner och även mellan humanistisk forskning å den ena sidan och vissa grenar av naturvetenskaplig och medicinsk forskning å den andra. Kanslersämbetet föreslår, att en preceptur i medeltidsarkeologi inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66 vid universitetet i Lund. Vid bifall till förslaget bör enligt ämbetet medel också beräknas för dels 250 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en tjänst som halvtidsanställt biträde för precepturen i fråga.

F. S a m h ä l l s v e t e n s k a p l i g a f a k u l t e t e n

Företagsekonomi

- 70) professor i företagsekonomi, speciellt administration,
- 71) 1 000 assistenttimmar,
- 72) e. o. biträde,
- 73) ändrad benämning på de tre befintliga professurerna i företagsekonomi till professurer i företagsekonomi, speciellt redovisning och finansiering, företagsekonomi, speciellt kostnads- och intäktsanalys samt företagsekonomi, speciellt distributionsekonomi,
- 74) docent,
- 75) lärare i Ao 25.

Nationalekonomi

- 76) docent.

Pedagogik

- 77) 500 assistenttimmar.

Psykologi

- 78) laborator i tillämpad psykologi,
- 79) 500 assistenttimmar,
- 80) e. o. biträde,
- 81) 1 000 assistenttimmar.

Statskunskap

- 82) preceptor,
- 83) 500 assistenttimmar,
- 84) e. o. biträde.

Gemensamt för fakulteten

- 85) docent,
- 86) två forskarassistenter,
- 87) forskarassistent i administrativ databehandling,
- 88) fyra e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 75. Vid universitetet i Lund finns för närvarande en lärare i företags ekonomi i lönegrad Ao 25. För innehavaren gäller särskilda av Kungl. Maj:t fastställda bestämmelser. Undervisningsskyldigheten uppgår till minst 400 timmar per läsår. Ifrågavarande tjänst är i första hand avsedd för den till ämnet hörande bokföringsundervisningen. Det totala behovet av dylik undervisning anges av konsistoriet för närvarande utgöra 990 timmar per läsår. Universitetskanslersämbetet föreslår, att ytterligare en tjänst som lärare i företagsekonomi i Ao 25, avsedd för undervisning i bokföring, inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66, då det enligt ämbetets uppfattning är angeläget, att behovet av lärarkrafter för nämnda ändamål tillgodoses genom fast anställd personal. De nyssnämnda särskilda bestämmelserna bör enligt ämbetets mening utsträckas till att gälla även den nya tjänsten.

Punkterna 82—84. I Lund finns liksom i Uppsala och Göteborg en professur i statskunskap; i Stockholm finns dels en professur, dels en personlig preceptur i ämnet. Konsistoriet i Lund har hemställt, att ytterligare en professur i statskunskap skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Som motivering anför konsistoriet dels att en och samma person icke kan täcka hela ämnet med dess expansion och tilltagande specialisering, dels att elevantalet ökat synnerligen kraftigt under de senaste åren. Antalet registrerade studerande i statskunskap vid Lunds universitet uppgick enligt statistiska centralbyrån till 537 den 10 oktober 1964. Universitetskanslersämbetet framhåller, att ämnet enligt kanslersämbetets beräkningar har 65 högstadiestuderande vid Lunds universitet innevarande budgetår. Ämnet har som en tillfällig förstärkningsåtgärd för budgetåret 1964/65 tillförts en extra preceptur via anslaget till provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m. — Kanslersämbetet föreslår, att en preceptur i statskunskap inrättas vid universitetet i Lund fr. o. m. budgetåret 1965/66. Vid bifall till förslaget bör enligt ämbetet medel också beräknas för dels 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en biträdestjänst avsedd för precepturen.

G. Matematisk-naturvetenskapliga
fakulteten

Matematisk-fysiska sektionen

Fysik

- 89) personlig professur i fysik för laboratorn G. von Dardel och samtidigt vakanssättning av laboraturen i fysik,
- 90) 1 000 assistenttimmar.

Kemiska sektionen

Analytisk kemi

- 91) professur i analytisk kemi — i stället för laboratur — med laboratorn K.-J. Karrman som förste innehavare,
- 92) 1 000 assistenttimmar.

Biologisk-geografiska sektionen

Botaniska trädgården

- 93) höjning av delposten till avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården (nu 141 000) med 70 000 kr.

Marinbiologi

- 94) arvode åt båtbiträde motsvarande lön i löneklass A 7 i stället för arvode av 3 000 kr.

Gemensamt för matematisk-naturvetenskapliga
fakultetens tre sektioner

- 95) två docenter,
- 96) två forskarassistenter,
- 97) tre kvalificerade tekniska biträden,
- 98) tolv e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 89 och 90. I skrivelse till det större akademiska konsistoriet i Lund har matematisk-naturvetenskapliga fakulteten föreslagit konsistoriet att begära omvandling av den vid universitetet befintliga laboraturen i fysik till en personlig professur i detta ämne för teknologie doktorn G. von Dardel. Denne har under ett antal år varit knuten till den europeiska organisationen för kärnforskning (CERN) i Genève men är sedan den 1 april 1964 innehavare av ifrågavarande laboratur. Redan år 1954 placerades von Dardel vid konkurrens om en professur i fysik vid tekniska högskolan i Stockholm i första rummet av de sakkunniga. Konsistoriet har med tillstyrkan överlämnat framställningen till universitetskanslersämbetet. Med anledning härav föreslår kanslersämbetet, att en för von Dardel personlig professur i fysik inrättas vid universitetet i Lund fr. o. m. budgetåret 1965/66. Samtidigt bör enligt ämbetet den laboratur i ämnet som von Dardel innehar vakanssättas. — Vid bifall till förslaget om inrättande av

professuren bör enligt ämbetet medel beräknas för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete.

Statens råd för atomforskning, som den 10 november 1964 avgivit utlåtande i detta ärende, tillstyrker det framförda förslaget samt betonar, att det skulle vara av största betydelse för högenergiforskningen i Sverige, om von Dardel på föreslaget sätt kunde knytas till den fysiska institutionen i Lund. För budgetåret 1965/66 förutser rådet ett medelsbehov av 10 000 kr. för resor till Genève, där von Dardel inom CERN fullföljer vissa forskningsprojekt.

Punkterna 91 och 92. Den analytiska kemin intar sedan länge en central ställning inom kemin, framhåller konsistoriet, som vidare betonar att ämnets betydelse alltmer accentuerats, samtidigt som det i viss mån ändrat karaktär genom införandet av avancerade mätmetoder. Ämnet är vid universitetet i Lund företrätt av laborator, medan det vid universiteten i Uppsala, Göteborg och Umeå företräds av professor. Med hänsyn till laboraturens självständiga ställning har konsistoriet föreslagit, att denna tjänst skall omvandlas till professur i ämnet fr. o. m. budgetåret 1965/66. Konsistoriet har vidare förordat, att innehavaren av den nuvarande laboraturen, filosofie doktorn K.-J. Karrman, utan ansökningsförfarande skall utnämnas till förste innehavare av professuren. Karrmans kompetens till professur i analytisk kemi har styrkts i utlåtande av flera sakkunniga. — Universitetskanslersämbetet tillstyrker konsistoriets förslag. Vid bifall till förslaget bör enligt ämbetet medel beräknas för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete.

H. G e m e n s a m t f ö r d e f i l o s o f i s k a f a k u l t e t e r n a

99) förstärkning med 900 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

I. G e m e n s a m t f ö r u n i v e r s i t e t e t

Forskardocenttjänst

100) forskardocent.

Universitetsbiblioteket

centrala universitetsbiblioteket:

101) bibliotekarie i Ae 23 (lånexpeditionen),

102) två förste biblioteksassistenter (en för lånexpeditionen och en för handskriftsavdelningen),

103) två förste biblioteksbiträden i Ae 9 (ett för utländska avdelningen och ett för katalogiseringsavdelningen),

104) två biblioteksbiträden i Ae 7 (kursbiblioteket),

105) förste expeditionsassistent i Ae 13 (centrala administrationen),

106) medelsanvisning av 40 000 kr. till extra arbetskraft vid katalogiseringsavdelningen,

tekniska högskolans i Lund bibliotek:

107) bibliotekarie i Ae 23 (katalogiseringsavdelningen),

108) ett heltidsanställt och ett halvtidsanställt biblioteksbiträde i Ae 7 (ett heltidsanställt för katalogiseringsavdelningen, ett halvtidsanställt för accessionsavdelningen),

109) expeditionsvakt i Ae 7,

110) halvtidsanställd biblioteksassistent i Ae 11 (lånexpeditionen),

fakultetsbibliotekarieorganisationen:

- 111) bibliotekarie i Ae 23 (naturvetenskapliga fakulteten),
- 112) förste biblioteksassistent i Ae 19 (humanistiska fakulteten),
- 113) två biblioteksassistenter i Ae 11 (en för naturvetenskapliga fakulteten och en för medicinska fakulteten),
- 114) förste biblioteksbiträde i Ae 9 (humanistiska fakulteten).

Gemensamt för flera institutioner

- 115) reparatör i Ae 9,
- 116) tre vaktmästare i Ae 7.

Inrättningen för gymnastik och idrott

- 117) gymnastik- och idrottslärare i Ae 18,
- 118) höjning av arvode till ledare av gymnastikövningar för kvinnliga studerande (nu 1 200) med 5 496 kr.

Studenthälsovården

- 119) ökning av medelsanvisningen (nu 42 650) med 33 000 kr.
- 120) medelsanvisning av 16 000 kr. till arvode åt studentkurator m. m.

Ändrad anställningsform och lönegradsplacering för vissa befattningshavare

- 121) lärare i gymnastik och idrott i Ao 20 i stället för i Ae 18 vid inrättningen för gymnastik och idrott,
- 122) tre trädgårdsmästare i Ao 17 i stället för två i Ao 13 och en i Ae 13 vid botaniska museet,
- 123) museiamanuens i Ae 17 i stället för museitekniker i Ao 9 vid institutionen för systematisk botanik.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 101. I enlighet med den i det föregående omnämnda utredningen rörande universitetsbibliotekens tillstånd och behov föreslår universitetskanslersämbetet, att en tjänst som bibliotekarie i lönegrad Ae 23 för informativa uppgifter vid universitetsbibliotekets låneexpedition inrättas.

Utöver de förut under rubriken Ändrad anställningsform och lönegradsplacering för vissa befattningshavare redovisade förslagen gör universitetskanslersämbetet framställning om uppflyttning i högre lönegrad av ett stort antal befattningshavare vid universitetet.

Kanslersämbetet framlägger härjämte förslag om ökad medelsanvisning för tjänster m.m. på grund av omorganisation enligt propositionen 1964:50 av universitetets centrala förvaltning samt till följd av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid universitetet.

Vidare framställer kanslersämbetet förslag om utgiftsförändringar till följd av dels 1964 års riksdags beslut angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels utbyte av tjänster på övergångsstat mot extra ordinarie tjänster, dels ock inrättande av tjänster från annan tidpunkt under budgetåret 1964/65 än den 1 juli.

Härjämte har universitetskanslersämbetet i en särskild skrivelse hemställt om förstärkning av personalorganisationen vid universitetens och vissa högskolors förvaltning. Kostnaderna för detta ändamål har av ämbetet beräknats till i runt tal 450 000 kr.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i vissa allmänna frågor anfört i den inledande översikten samt vid min anmälan av universitetskanslersämbetets och Uppsala universitets avlöningsanslag.

T e o l o g i s k a f a k u l t e t e n. Med anledning av föreliggande förslag förordar jag, att kursanslaget för den teologiska fakulteten uppräknas med 25 000 kr. till 41 400 kr., vilket sålunda innebär, att anslaget mer än fördubblas (p. 3).

J u r i d i s k a f a k u l t e t e n. Behovet av kvalificerad undervisning och handledning vid de juridiska fakulteterna, särskilt vad beträffar de tillämpade studierna, har framhållits i skilda sammanhang. Enligt kanslersämbetet erfordras en stadigvarande förstärkning av lärarpersonalen vid fakulteterna genom bl. a. inrättande av nya fasta tjänster. I ämnet processrätt i Uppsala genomfördes förra året en dylik förstärkning, då ämnet erhöll en preceptur. I kanslersämbetets framställning erinras om att ämnet processrätt även i Lund — med hänsyn till svårigheterna att rekrytera lärare till lägre befattningar — har stort behov av en ny ordinarie lärartjänst. Jag förordar därför, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas en preceptur i processrätt vid Lunds universitet (p. 5).

På grund av att tillströmningen till juridiska studier under de senaste åren blivit större än vad som beräknades år 1957 vid dimensioneringen av de juridiska fakulteternas fasta lärarpersonal (prop. 1957: 86) har dessa fakulteter under en följd av år tillförts en provisorisk förstärkning av undervisningsresurserna från inbesparade lönedel och i viss utsträckning från anslaget till extra utgifter vid universitet och högskolor. Enligt min mening erfordras en permanent förstärkning av resurserna. Jag föreslår därför beträffande juridiska fakulteten i Lund, att dess ordinarie kursanslag fr. o. m. nästa budgetår uppräknas med 83 400 kr. (p. 8).

M e d i c i n s k a f a k u l t e t e n. Ämnet rättsmedicin är betydelsefullt från både forskningens och utbildningens synpunkter. Viktiga rön har inom detta ämne gjorts rörande bl. a. skadorna vid trafikolyckor och möjligheterna att minska skadeverkningarna vid dessa. Den rådande bristen på rättsmedicinskt verksamma läkare ställer ökade krav på specialistutbildning i ämnet vid de rättsmedicinska institutionerna. För närvarande finns en professur i ämnet vid karolinska institutet. Enligt ett av 1963 års riksdag fattat principbeslut (prop. 1963: 142; SU 112; rskr 264) skall en professur i rättsmedicin inrät-

tas vid Lunds universitet fr. o. m. budgetåret 1969/70. Då det med hänsyn till vad jag nyss anfört synes mig väsentligt att en framstående forskare i ämnet redan nu knyts fastare till universitetsorganisationen, förordar jag i likhet med kanslersämbetet att ifrågavarande professur inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66 och att den nuvarande läraren i rättsmedicin, professorn G. Voigt, utan vederbörligt ansöknings- och sakkunnigförfarande utses till förste innehavare av denna professur. Voigts kompetens till en sådan tjänst är väl vitsordad. Jag vill vidare erinra om att chefen för socialdepartementet tidigare denna dag förordat, att med professuren skall vara förenat föreståndarskapet för den i Lund befintliga rättsläkarstationen. I likhet med läkarutbildningsberedningen anser jag, att ett inrättande av en professur i rättsmedicin ej kommer att medföra något behov av lokaler utöver vad som redan disponeras för ämnet inom den patologiska institutionen. Jag beräknar här medel för sagda professur samt för två biträdestjänster (p. 41 och 42). Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående de sistnämnda tjänsternas inplacering i lönegrad m. m..

I samband med att frågan om uppkomsten av missbildningar rönt ökat intresse inom medicinsk forskning och utbildning, har den embryologiska forskningen kommit i blickpunkten. Lunds universitet förfogar över en embryologisk institution — Tornbladsinstitutet, tillkommet genom en donation — inom vilken samlats ett utomordentligt omfattande embryologiskt material. Vid denna institution har docenten B. Källén, som av sakkunniga betraktas som en av de ledande forskarna i ämnet embryologi, ingående behandlat problem inom bl. a. missbildningsläran. Med hänsyn till ämnets vikt och till betydelsen av att Källén fastare knyts till Lunds universitet förordar jag, att en professur i embryologi, personlig för Källén, inrättas fr. o. m. den 1 juli 1965. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till närmare bestämmelser rörande Källéns undervisningsskyldighet m. m. (p. 38). Jag förutsätter vidare, att ett inrättande av professuren ej kommer att åsamka staten några kostnader för andra ändamål än de löneförmåner m. m. som är förenade med professuren.

Enligt statsmakternas beslut (prop. 1961:108; SU 130; rskr 328) skall vid fakulteten under budgetåret 1965/66 vissa ytterligare förstärkningsanordningar genomföras. Dessa berör ämnet kirurgi samt större delen av det fria kliniska stadiets ämnen. Kanslersämbetets med anledning härav framställda, under punkterna 9—26 redovisade förslag, överensstämmer i huvudsak med de i nämnda proposition förordade grunderna för utökning av fakultetens utbildningskapacitet. Nyssnämnda beslut innebär bl. a., att fr. o. m. den 1 januari 1966 inrättas två tjänster som forskarassistent med företräde för ämnena rättsmedicin respektive hygien. I samband med att sistnämnda tjänst inrättas bör antalet assistenttimmar i ämnet hygien minskas med 500. Jag beräknar nu för förslagens genomförande erforderliga medel.

Under budgetåret 1965/66 skall i enlighet med den av riksdagen godkända

prop. 1963:142 (SU 112; rskr 264) antalet nyintagna studerande vid fakulteten stiga från nuvarande 120 till 190. Nämnade budgetår kommer ämnena anatomi och histologi att beröras härav. De under punkterna 27—33 redovisade förslagen står i överensstämmelse med de i nämnda proposition förordade grunderna för utökning av fakultetens utbildningskapacitet. Nyssnämnda beslut innebär bl. a. att följande tjänster inrättas fr. o. m. den 1 juli 1965, nämligen en sektion och en tjänst som forskarassistent i histologi samt två tjänster som forskarassistent i anatomi, varav en tills vidare bör vara inrättad som extra. Jag beräknar här för förslagets genomförande erforderliga medel.

Riksdagen har vidare med anledning av nyssnämnda prop. 1963:142 beslutit att fr. o. m. budgetåret 1967/68 skall vid Lunds universitet tillkomma två befattningar som klinisk amanuens i ämnet klinisk fysiologi, varav en vid institutionen i Lund och en vid institutionen i Malmö. Med hänsyn till att de båda institutionerna har att svara för en betydande undervisning, synes det mig motiverat, att de redan fr. o. m. budgetåret 1965/66 ges förstärkta utbildningsresurser. Enär frågan om den framtida utformningen av bl. a. befattningarna som klinisk amanuens för närvarande utredes av 1963 års klinikutredning, är jag emellertid inte beredd att tillstyrka kanslersämbetets förslag att två sådana befattningar skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår. I stället beräknar jag — såsom en provisorisk förstärkningsåtgärd — medel för 1 000 assistenttimmar vid vardera av de klinisk-fysiologiska institutionerna i Lund och Malmö (p. 39).

Jag får här erinra om att jag i 1960 års statsverksproposition (bil. 10, s. 147) — under hänvisning till det i anslagsframställningarna för budgetåret 1960/61 framförda förslaget om en tjänst som klinisk amanuens (alternativt forskarassistent) vid den till den personliga professuren i medicin, särskilt njursjukdomar, hörande institutionen — tillstyrkte inrättande av en tjänst som forskarassistent vid medicinska fakulteten. Innehavaren av den sedermera inrättade tjänsten som forskarassistent är för närvarande knuten till ifrågavarande institution. Jag förutsätter, att denna anordning tills vidare får bestå.

Under innevarande budgetår har det av Malmöhus läns landsting uppförda s. k. E-blocket vid lasarettet i Lund tagits i bruk. Omkring en tredjedel av den tillgängliga ytan inom blocket är avsedd för lokaler för klinisk forskning med i huvudsak kemisk, fysiologisk eller djurexperimentell inriktning men utan särskild ämnesanknytning. Dessutom innehåller blocket en för forskningsverksamheten avsedd gemensam verkstad. Den klinisk-medicinska forskningen i Lund har således genom E-blockets tillkomst erhållit ett betydande tillskott. Ehuru de inom E-blocket verksamma forskarnas behov av biträdes hjälp i första hand bör tillgodoses genom anslag av medel avsedda för forskning, synes det mig rimligt, att till forskningsverksamhetens förfogande ställes även viss fast anställd personal. Med hänsyn härtill finner jag det angeläget, att såväl antalet kvalificerade medhjälpare som antalet biträden vid fakulteten ökas. Jag beräknar därför medel för ytterligare två tjänster som kvalificerad teknisk medhjälpare. Det bör uppdragas åt universitetskanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma

med förslag till tjänsternas inplacering i lönegrad m. m. Därest tjänsterna härvid befinnes böra placeras i högre lönegrad än Ae 21, torde för nästa budgetår var och en av innehavarna böra anställas såsom extra tjänsteman i den för respektive tjänst avsedda lönegraden (p. 47). Genom beslut den 29 juni 1964 medgav Kungl. Maj:t ett överskridande som möjliggjorde anställandet av en förste instrumentmakare med tjänstgöringen förlagd till E-blocket. För nästa budgetår beräknar jag nu medel för denna tjänst och för ytterligare fem biträdestjänster, i första hand avsedda för vid E-blocket befintliga forskningsavdelningar. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående sistnämnda tjänsters inplacering i lönegrad m. m. (p. 48).

I enlighet med kanslersämbetets förslag förordar jag, att nu befintliga 28 tjänster som assistent, 28 tjänster som förste amanuens och 26 befattningar som tredje amanuens får utbytas mot 47 850 assistenttimmar (p. 46).

O d o n t o l o g i s k a f a k u l t e t e n. Med anledning av universitetskanslersämbetets under punkterna 49—55 redovisade förslag bör medelsanvisningen under delposten till avlöningar till vissa lärare m. m. budgetåret 1965/66 minskas med 35 000 kr.

Med hänsyn till bl.a. arbetsuppgifternas omfattning vid avdelningen för tandhistopatologi och med beaktande av det allmänna rekryteringsläget i fråga om högre tjänster inom detta ämne finner jag kanslersämbetets under punkt 56 redovisade förslag om inrättande av en assistenttjänst i tandhistopatologi väl motiverat. Jag beräknar erforderliga medel för förslagets genomförande. Vidare beräknar jag medel för uppräknig av arvode till narkosläkare med 1 700 kr. (p. 60).

Frigörandet av ämnet parodontologi från avdelningen för tandkirurgi motiverar en förstärkning av biträdespersonalen. För detta ändamål beräknar jag medel för en tjänst som biträde (p. 58). Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående denna tjänsts inplacering i lönegrad m. m.

H u m a n i s t i s k a f a k u l t e t e n. I Lund har under senare år forskning och högre utbildning inom nordisk medeltidsarkeologi utvecklats kraftigt. Förutsättningarna för en sådan verksamhet i Lund är gynnsamma med hänsyn till att en rad medeltida byggnadsverk finns bevarade i staden och dess närhet samt till att ett mycket stort antal medeltida fynd samlats inom universitetets historiska museum och det kulturhistoriska museet. Medeltidsarkeologi är sedan år 1961 examensämne på licentiatstadiet vid Lunds universitet. Det är däremot inte representerat vid övriga universitet. Utbildningen i ämnet är av betydelse inte minst för den antikvariska verksamheten i landet. I likhet

med kanslersämbetet finner jag det angeläget, att ämnet ges en fastare ställning genom att en preceptorstjänst i ämnet inrättas i Lund. Den medeltidsarkeologiska utbildnings- och forskningsorganisationen där har byggts upp under ledning av docenten E. Cinthio. Enligt vad jag erfarit är denne väl kompetent för preceptur i ämnet. Jag förordar, att en för Cinthio personlig preceptur i medeltidsarkeologi inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66. Till precepturen bör knytas 250 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt en tjänst som biträde med halvtidstjänstgöring. I fråga om denna tjänsts lönegradsplacering m. m. bör det uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag (p. 62—64).

Med anledning av kanslersämbetets under punkt 69 redovisade förslag om utökning av antalet biträdestjänster vid den språkvetenskapliga sektionen har jag funnit mig böra beräkna medel för ytterligare två tjänster som biträde, varav ett med halvtidstjänstgöring. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående tjänsternas inplacering i lönegrad m. m.

Samhällsvetenskapliga fakulteten. Den statsvetenskapliga forskningen utmärks för närvarande av såväl expansion som specialisering i fråga om inriktning och ämnesval. Tillströmningen av studerande till högre studier i statskunskap har under senare år genomgående kraftigt ökat. Liksom vid övriga lärosäten kan vid Lunds universitet antalet högstadiestuderande i detta ämne — med ledning av föreliggande uppgifter om antalet nybörjare höstterminen 1964 — beräknas växa ytterligare under de närmaste åren. Behovet av forskarhandledning har innevarande läsår i viss mån kunnat tillgodoses genom att ämnet erhållit en extra preceptur, för vilken medel utgår från anslaget till provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m. Enligt min mening bör en förstärkning ske av den fasta utbildnings- och forskningsorganisationen i ämnet. Med anledning härav föreslår jag, att en preceptur i statskunskap inrättas vid Lunds universitet fr. o. m. den 1 juli 1965. Till precepturen bör knytas 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt en biträdestjänst. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående inplacering i lönegrad m. m. av denna biträdestjänst (p. 82—84).

År 1961 erhöll universitetets dåvarande ekonomiska fakultet en lärare i det till företagsekonomin hörande ämnet bokföring. Undervisningen och examinationen i bokföring har numera en sådan omfattning, att ytterligare en lärartjänst i detta ämne synes böra knytas till universitetet. Jag föreslår därför, att fr. o. m. budgetåret 1965/66 medel beräknas för en tjänst som lärare i företagsekonomi i Ag 25 (p. 75). Jag förutsätter, att tillkomsten av denna tjänst föranleder ett minskat medelsbehov för timarvoderad undervisning i bokföring.

Med anledning av kanslersämbetets under punkt 88 redovisade förslag om utökning av antalet biträdestjänster vid den samhällsvetenskapliga fakulteten har

jag funnit mig böra beräkna medel för ytterligare en tjänst som biträde. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående tjänstens inplacering i lönegrad m. m.

Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten. Kanslersämbetets förslag om inrättande av en personlig professur i fysik för laboratorn G. von Dardel synes mig angeläget. Denne innehar en laboratur i ämnet i Lund men är även engagerad i den forskning som bedrivs vid CERN:s anläggningar i Genève. von Dardels forskningserfarenheter ansluter väl till de apparativa resurserna i Lund, varför en överflyttning hit av von Dardels forskning synes kunna leda till ett effektivare utnyttjande av dessa resurser till gagn för svensk atomforskning. Med hänsyn härtill föreslår jag, att vid universitetet i Lund fr. o. m. budgetåret 1965/66 inrättas en professur i fysik, personlig för von Dardel. Den av honom nu innehavda laboraturen bör under den tid han innehar professuren vakanssättas. Vid bifall till förslaget bör för professuren i fråga beräknas medel för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete (p. 89—90).

Den analytiska kemin har efter införandet av nya avancerade mätmetoder — med användning av komplicerade instrument — kommit att spela en allt viktigare roll inom kemin. Jag finner det väl motiverat att ämnet blir företrätt av professor vid universitetet i Lund — i likhet med vad som gäller vid universitetet i Uppsala, Göteborg och Umeå — och föreslår, att den i Lund befintliga laboraturen i ämnet omvandlas till professur fr. o. m. budgetåret 1965/66. Till förste innehavare av ifrågavarande professur torde utan vederbörligt ansöknings- och sakkunnigförfarande få utses innehavaren av den nuvarande laboraturen, filosofie doktorn K.-J. Karrmann. Vid bifall till förslaget bör beräknas medel för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete (p. 91—92).

Medlen till avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården bör med hänsyn till bl. a. höjda timersättningar uppräknas med 14 000 kr. (p. 93).

Med anledning av kanslersämbetets under punkt 94 redovisade förslag beräknar jag medel för en tjänst som matros i Ae 7. Samtidigt bör nu utgående arvode av 3 000 kr. indragas.

Gemensamt för de filosofiska fakulteterna. I syfte att den fasta personalorganisationen vid de filosofiska fakulteterna skall förstärkas föreslår jag, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas fem ordinarie universitetslektorat, nämligen ett i vart och ett av ämnena företagsekonomi, sociologi, statskunskap, fysik och matematik.

Behovet av förstärkning av delposten Avlöningar till vissa lärare m. m. beräknar jag med hänsyn till den hittillsvarande belastningen och med beaktande av den ökning av studerandantalet, som kan förväntas under läsåret 1965/66, till 1 900 000 kr. (p. 99).

Gemensamt för universitetet. Vad gäller kanslersämbetets förslag till personalförstärkningar vid universitetsbiblioteket förordar jag, under hänvisning till min anmälan i det föregående av motsvarande fråga vid Uppsala universitet, att en tjänst som bibliotekarie i lönegrad Ae 23 inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Vidare föreslår jag att en tjänst som bibliotekarie i lönegrad Ae 23 vid tekniska högskolan i Lund uppföres i universitetets personalförteckning. Jag beräknar här medel för nämnda tjänster samt för övriga vid samma högskola nu befintliga bibliotekstjänster, nämligen en förste biblioteksassistent i lönegrad Ae 13 och ett förste biblioteksbiträde i lönegrad Ae 9. Med anledning av kanslersämbetets förslag om bibliotekstjänster i lägre lönegrad än Ae 21 har jag ansett mig böra beräkna medel för ytterligare sex sådana tjänster. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till lönegradsplacering m. m. av sistnämnda tjänster (p. 101—105, 108—110, 112—114).

Till följd av riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 50 genomfördes under förra året en omfattande omorganisation av universitetens och högskolornas förvaltning. Kanslersämbetet har i särskild skrivelse framfört förslag om förstärkning av personalorganisationen inom denna förvaltning vid universiteten i Lund, Göteborg, Stockholm och Umeå samt vid karolinska institutet, tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola. Enligt min mening bör erfarenheterna avvaktas av hur den nya förvaltningsorganisationen fungerar innan någon personalförstärkning genomföres. Jag är därför inte nu beredd att taga ställning till kanslersämbetets förslag. Med hänsyn till att delposten till avlöningar till annan icke-ordinarie personal i universitetens och karolinska institutets avlöningsstater är uppförd förslagsvis kan emellertid frågan om erforderliga förstärkningar för förvaltningen vid ifrågavarande läroanstalter prövas av Kungl. Maj:t i annat sammanhang.

För bestridande av vissa kostnader i samband med registrering av studerande vid de filosofiska fakulteterna beräknar jag vidare under delposten till avlöningar till annan icke-ordinarie personal ett belopp av 122 000 kr.

Jag vill beträffande studentidrotten och studenthälsovården erinra om vad jag i dessa frågor anfört vid min anmälan av avlöningsanslaget till Uppsala universitet. Då enligt min mening de båda universiteten i Uppsala och Lund har så likartad karaktär att resurserna för studentidrotten bör ha samma omfattning på dessa båda orter, beräknar jag här medel för ytterligare en gymnastiklärare med arvode motsvarande lön enligt löneklass A 18. Vidare beräknar jag medel för höjning av nu utgående arvode till ledare av gymnastikövningar för kvinnliga studerande till ett belopp motsvarande ersättning för 9 veckotimmar efter CT 18, timlärarkungörelsen. För studenthälsovården anser jag mig böra beräkna medel för en höjning med 10 000 kr. av nuvarande belopp för detta ändamål (p. 117—119).

1964 års riksdag beslöt, att intagningskapaciteten vid sydsvenska sjukgymnastinstitutet skulle ökas från 45 till 90 studerande per år (prop. 1964: 73; SU 96;

rskr 216). Härvid beräknades medel för den förstärkning av utbildningsresurserna m. m., som erfordrades fr. o. m. innevarande budgetår. Då sjukgymnastutbildningen är tvåårig erfordras för nästa budgetår ytterligare förstärkning av lärarresurserna m. m. Jag beräknar här ett belopp av 282 000 kr. för erforderliga extra tjänster, extra ordinarie tjänster i lägre lönegrad än Ae 22 samt arvoden. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag rörande tjänster m. m., som bör tillkomma fr. o. m. nästa budgetår. getår.

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för civildepartementet föreslagit uppflyttning i lönegrad av bl. a. vissa tjänster vid universitetet. Jag beräknar här för förslagens genomförande erforderliga medel.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(36\,011\,000 + 5\,224\,000 + 9\,451\,000 =)$ 50 686 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Lunds universitet, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för Lunds universitet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 458 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	37 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	15 298 000
b. Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, <i>förslagsvis</i>	155 000
c. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	11 597 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 141 000
Summa kr.	50 686 000

c) till *Lunds universitet*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 50 686 000 kr.

E 12. Lunds universitet: Omkostnader

I riksstaten för innevarande budgetår finnes uppförda separata anslag dels till universitetet i Lund, dels till tandläkarhögskolan i Malmö.

För nämnda budgetår har till omkostnader anvisats vid den nuvarande odontologiska fakulteten 666 000 kr. och vid universitetet i övrigt 1 837 000 kr.

I följande sammanställning har under rubriken Anvisat 1964/65 gemensamt redovisats innehållet i nuvarande omkostnadsstater för universitetet och tandläkarhögskolan. I likhet med vad som skett under Uppsala universitets omkostnadsanslag har i fråga om *universitetskanslersämbetets* förslag i huvudsak endast upptagits sådana, som innebär förändringar inom ramen för de sålunda redovisade omkostnadsstaterna. I fråga om övriga förslag torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Utgifter	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Universitets- kanslersämbetet	Departementet
1. Sjukvård m.m., <i>förslagsvis</i>	39 000	of.	of.
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	1 273 000	+ 242 000	+ 242 000
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	844 000	+ 100 000	+ 98 000
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	35 000	+ 1 500	+ 11 500
5. Ersättning till ledamöter i företagsnämnd, <i>förslagsvis</i>	1 000	+ 1 000	+ 1 000
6. Ersättning för avskaffade examensavgifter	15 500	+ 12 000	of.
7. Lokaler för studenthälsovården i Lund ..	11 500	— 11 500	of.
8. Vissa expenser vid odontologiska fakulteten	115 000	+ 14 500	+ 19 500
9. Förbrukningsmateriel för odontologiska fakultetens praktiska verksamhet, <i>förslagsvis</i>	185 000	+ 50 000	+ 50 000
Summa kr.	2 519 000	+ 409 500	+ 422 000
Särskilda uppbördsmedel			
Ersättning för värme, lyse och vatten	16 000	— 6 000	— 6 000
Nettoutgift kr.	2 503 000	+ 415 500	+ 428 000

Den föreslagna höjningen av anslagsposten 2 motiveras främst av att nya lokaler för bl. a. anatomiska och histologiska institutionerna kommer att ställas till universitetets förfogande. Anslagsposten 3 föreslås höjd med hänsyn dels till att nya lokaler tages i bruk, dels till övergång från tidavtal till prisavtal för städpersonalen. I departementets beräkning under posten 4 har upptagits bl. a. 10 000 kr. för bestridande av kostnaderna för vissa utländska resor med anledning av det under universitetets avlöningsanslag framlagda förslaget om en personlig professur för laboratorn G. von Dardel. I fråga om anslagsposten 7 har kanslersämbetet föreslagit att kostnaderna för lokaler för studenthälsovården framdeles skall bestridas från annat anslag. Anslagsposten 8 innefattar utgifter som tidigare belastat anslagsposterna till expenser och publikationstryck vid förutvarande tandläkarhögskolan i Malmö och som inte kunnat hänföras till någon av de övriga anslagsposterna. I departementets beräkning av ifrågavarande anslagspost har 5 000 kr. upptagits för kurs i mensendieckgymnastik. Medel för detta ändamål har av ämbetet beräknats under en ny anslagspost till

studenthälsovård, vilken inte redovisats i sammanställningen. Anslagsposten 9 föreslås höjd med hänsyn till stegrade materialkostnader.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med $(1\,837\,000 + 666\,000 + 428\,000 =) 2\,931\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 931 000 kr.

E 13. Lunds universitet: Materiel m. m.

I riksstaten för innevarande budgetår finnes uppförda bl. a. två reservationslag, nämligen Lunds universitet: Materiel m. m. och Tandläkarhögskolan i Malmö: Materiel m. m. Det förstnämnda anslaget är uppfört med 4 035 000 kr. och det senare med 210 000 kr.

Med utgångspunkt i de förslag beträffande materielanslagen till universiteten och vissa högskolor, som avgivits av materielanslagskommittén och för vilka redogjorts i det föregående under Uppsala universitets materielanslag, föreslår *universitetskanslersämbetet* för budgetåret 1965/66 en höjning av anslaget med 795 500 kr., varvid ämbetet förutsätter att medel för exkursioner och fältarbeten beräknas under ett särskilt anslag samt att vissa kostnader för telefonsamtal vid odontologiska fakulteten, vilka nu belastar omkostnadsanslaget, framdeles bestrides från förevarande anslag.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Förevarande anslag torde för nästa budgetår böra höjas med 830 000 kr. Vid beräkningen av denna ökning har jag även beaktat att — som jag framhållit under avlöningsanslaget till Lunds universitet — tandläkarhögskolan i Malmö fr. o. m. innevarande budgetår ingår i universitetet i Lund som en odontologisk fakultet och att medel till materiel m. m. för verksamheten vid nämnda fakultet därför bör anvisas under förevarande anslag. Vid utgången av budgetåret 1964/65 förefintlig reservation på anslaget Tandläkarhögskolan i Malmö: Materiel m. m. bör överföras till universitetets anslag.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(4\,035\,000 + 830\,000 =) 4\,865\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 865 000 kr.

E 14. Lunds universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.

I riksstaten för innevarande budgetår har upptagits bl. a. två reservationsanslag, ett benämnt Lunds universitet: Nyanskaffning av apparater m. m. och ett Tandläkarhögskolan i Malmö: Nyanskaffning och underhåll av utrustning. Det förstnämnda anslaget är nu uppfört med 630 000 kr., det senare med 185 000 kr. Anslaget till universitetet har anvisats för ospecificerade ändamål medan av anslaget till tandläkarhögskolan i Malmö 45 000 kr. anvisats för viss upprustning av apparatbeståndet vid den kliniska verksamheten och återstoden — 140 000 kr. — för ospecificerade ändamål. Den redovisade behållningen vid utgången av budgetåret 1963/64 var för anslaget till Lunds universitet ca 130 000 kr. och för anslaget till tandläkarhögskolan i Malmö ca 92 000 kr.

Som i det föregående redovisats under motsvarande anslag till Uppsala universitet utgår *universitetskanslersämbetet* i sin anslagsframställning för budgetåret 1965/66 från dels förslag av den s. k. materielanslagskommittén, dels förslag avgivna av särskilda sakkunniga, som år 1964 tillkallades av ämbetet för att utreda vissa frågor angående apparatanslagen. Ämbetet föreslår en allmän uppräkningsanslag av anslaget med ca 204 000 kr. Härjämte föreslår kanslersämbetet höjning av anslaget med 100 000 kr. för anskaffning av elektronmikroskop för odontologiska fakulteten samt med ytterligare 100 000 kr. för förnyelse av utrustningen för den kliniska verksamheten vid samma fakultet.

Departementschefen

Som jag anført under avlöningsanslaget till Lunds universitet ingår fr. o. m. innevarande budgetår förutvarande tandläkarhögskolan i Malmö i universitetet som en odontologisk fakultet. Medel för nyanskaffning och underhåll av utrustning för verksamheten vid nämnda fakultet bör med hänsyn härtill anvisas under förevarande anslag. Vidare förordar jag, att vid utgången av innevarande budgetår förefintlig reservation på anslaget Tandläkarhögskolan i Malmö: Nyanskaffning och underhåll av utrustning överföres till här ifrågavarande anslag.

Under hänvisning till vad jag inledningsvis anført vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala anser jag mig inte kunna tillstyrka någon allmän höjning av detta anslag. Med anledning av kanslersämbetets förslag om medelsanvisning till utrustning för den kliniska verksamheten vid odontologiska fakulteten beräknar jag — utöver tidigare medelsanvisning av 45 000 kr. — ett belopp av 25 000 kr. för ändamålet, varjämte jag förutsätter att jämväl andra medel under anslaget kan tagas i anspråk härför. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med (630 000 + 185 000 + 25 000 =) 840 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 840 000 kr.

E 15. Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket

I riksstaten för innevarande budgetår finnes uppförda bl. a. tre reservationsanslag, nämligen Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket, Tandläkarhögskolan i Malmö: Bokinköp och bokbindning m. m. samt Tekniska högskolan i Lund: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek. Anslagen är uppförda med respektive 765 000 kr., 28 000 kr. och 95 000 kr.

Med utgångspunkt i de förslag beträffande bokanslagen till universiteten och vissa högskolor, som avgivits av materielanslagskommittén och de särskilda sakkunniga, som utrett universitetsbibliotekens tillstånd och behov, för vilka förslag redogjorts i det föregående under bokanslaget till Uppsala universitet, föreslår *universitetskanslersämbetet* en allmän höjning av förevarande anslag med 200 000 kr. Vidare föreslår ämbetet att bokanslaget till tandläkarhögskolan i Malmö — numera odontologiska fakulteten vid universitetet i Lund — höjes med 6 000 kr. samt att det framdeles skall uppgå i universitetets motsvarande anslag. Härjämte föreslås — med hänvisning till de förslag som framförts i del I av stomplanen för teknisk högskola i Lund — att under universitetets anslag upptages ett belopp av ytterligare 105 000 kr. och att något särskilt bokanslag till tekniska högskolan i Lund inte längre skall upptagas i riksstaten.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anförte vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Medel för bokinköp och bokbindning för odontologiska fakulteten vid universitetet och för tekniska högskolan i Lund, vilka f. n. anvisas under särskilda reservationsanslag, bör i enlighet med kanslersämbetets förslag fr. o. m. nästa budgetår beräknas under förevarande anslag. Till detta anslag bör även föras vid utgången av budgetåret 1964/65 förefintliga reservationer på bokanslagen till tandläkarhögskolan i Malmö och tekniska högskolan i Lund. Vidare räknar jag med en allmän anslagshöjning med 137 000 kr. Till följd av vad jag sålunda anförte bör anslaget för nästa budgetår uppföras med (765 000 + 28 000 + 95 000 + 137 000 =) 1 025 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 025 000 kr.

E 16. Göteborgs universitet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	19 876 000	21 032 872
1964/65	22 467 000	
1965/66 (förslag)	24 327 000	

Det större konsistoriet i Göteborg har i sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår begärt en avsevärd förstärkning av universitetets personal.

Universitetskanslersämbetets förslag till anslagsäskanden utmynnar i en höjning av anslaget med 3 101 000 kr. till 25 568 000 kr.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för kanslersämbetets förslag till ändringar i universitetets personalorganisation m.m. samt redovisar därvid först de till de olika fakulteterna (sektionerna) hänförliga förslagen och därefter sådana förslag, som avser universitetet i dess helhet. Vid min redogörelse kommer jag att närmare beröra endast vissa av kanslersämbetets förslag. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

A. Medicinska fakulteten

Tjänster m. m. föranledda av prop. 1961: 108
och 1962: 104

Kirurgi

- 1) 65 timmar professorsundervisning,
- 2) två kliniska amanuenser fr. o. m. den 1 januari 1966,
- 3) två e. o. biträden fr. o. m. den 1 januari 1966.

Medicin

- 4) 60 timmar professorsundervisning,
- 5) två e. o. biträden.

Medicin I

- 6) klinisk amanuens.

Medicin II

- 7) klinisk amanuens.

Röntgendiagnostik

- 8) 65 timmar professorsundervisning,
- 9) klinisk amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966.

Tjänster föranledda av prop. 1964: 73

Medicinsk rehabilitering

- 10) professor,
- 11) två e. o. biträden.

Övriga förslag

Experimentell kirurgi

- 12) 1 000 assistenttimmar.

Farmakologi

- 13) 1 000 assistenttimmar.

Klinisk kemi

- 14) professur i klinisk kemi — i stället för laboratur — med laboratorn G. Jungner som förste innehavare.

Medicin I

- 15) 500 assistenttimmar.

Medicin II

- 16) 500 assistenttimmar.

Psykiatri

- 17) laborator,
18) två e. o. biträden.

Röntgendiagnostik

- 19) professor,
20) två e. o. biträden

Socialmedicin

- 21) forskarassistent i Ag 23.

Gemensamt för fakulteten

- 22) två docenter,
23) tre forskarassistenter,
24) 54 275 assistenttimmar i stället för trettiofyra tjänster som assistent, trettio-
två tjänster som förste amanuens och nitton befattningar som tredje amanuens,
25) tre kvalificerade tekniska biträden,
26) fem e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 1—9. I enlighet med av 1961 och 1962 års riksdagar fattade beslut (jfr prop. 1961: 108 och 1962: 104) skall utbildningsorganisationen vid fakulteten förstärkas i samband med att den årliga intagningen av studerande till klinisk utbildning ökar från 100 till 115. De under ifrågavarande punkter redovisade förslagen överensstämmer med grunderna för här avsedd utbyggnad.

Punkterna 10—11. I den av riksdagen godkända propositionen 1964: 73 angående utbildning av arbetsterapeuter och sjukgymnaster föreslogs bl. a., att en professur i medicinsk rehabilitering skulle inrättas vid universitetet i Göteborg i samband med att utbildning av arbetsterapeuter och sjukgymnaster påbörjas där. Kanslersämbetet beräknar nu medel för inrättande av professuren samt för två tjänster som biträde. — Av utdrag ur protokoll fört vid sammanträde med Göteborgs stads sjukvårdsstyrelse den 27 oktober 1964 framgå, att sjukvårds-

styrelsen ej har något att erinra mot att med ifrågavarande professur förenas befattning som överläkare vid något av stadens sjukhus.

Punkterna 17—18. Frågan om inrättande av en forsknings- och utbildningsenhet i psykiatri i Göteborg har berörts i prop. 1959: 79 och i det till grund för denna proposition liggande betänkandet av 1955 års läkarutbildningsutredning. Nämda enhet skulle förestås av en professor i psykiatri knuten till medicinska fakulteten. Till avdelningen skulle vidare höra ett kliniskt laboratorium med en laborator som chef. Forsknings- och utbildningsenheter av detta slag har inrättats vid Ulleråkers sjukhus i Uppsala och vid S:t Lars sjukhus i Lund. I 1964 års statsverksproposition, bil. 10 (s. 390 f.), föreslogs att en professur i psykiatri skulle inrättas vid Göteborgs universitet med placering tills vidare vid S:t Jörgens sjukhus. Detta förslag godkändes av 1964 års riksdag (SU 55; rskr 158).

Konsistoriet har i syfte att åstadkomma samma personalorganisation i Göteborg som i Uppsala och Lund föreslagit, att fr. o. m. budgetåret 1965/66 inrättas en tjänst som laborator förenad med föreståndarskap för det till forsknings- och utbildningsenheten i psykiatri knutna kliniska laboratoriet. Kanslersämbetet tillstyrker förslaget och förordar, att laboratorn tills vidare placeras vid S:t Jörgens sjukhus. Ämbetet anmäler i detta sammanhang, att medicinska fakulteten i särskild skrivelse till ämbetet uttalat, att S:t Jörgens sjukhus ej förfogar över tillräckliga laboratorieutrymmen lämpade för forskning men att fakulteten anser, att kraven på laboratorielokaler utöver vad som kan erhållas inom S:t Jörgens sjukhus under en övergångsperiod bör kunna tillgodoses inom fakultetens kliniker och teoretiska institutioner. — Kanslersämbetet avser att senare, efter hörande av medicinska fakulteten i Göteborg, inkomma med förslag till avgränsning av laboraturens ämnesområde. — Vid bifall till förslaget om ifrågavarande tjänst bör enligt ämbetet medel beräknas för två tjänster som biträde.

B. Humanistiska fakulteten

Historisk-filosofiska sektionen

Allmän och jämförande etnografi

27) 250 assistenttimmar.

Idé- och lärdoms historia

28) professor fr. o. m. 1966/67 (principbeslut),

29) 250 assistenttimmar.

Nordisk och jämförande fornkunskap

30) 250 assistenttimmar.

Gemensamt för sektionen

31) docent,

32) två e. o. biträden.

Språkvetenskapliga sektionen

Engelska språket

- 33) preceptor i engelska språket och litteraturen,
- 34) 500 assistenttimmar,
- 35) halvtidsanställt e. o. biträde.

Romanska språk

- 36) 500 assistenttimmar.

Slaviska språk

- 37) 500 assistenttimmar.

Gemensamt för sektionen

- 38) fyra e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 28. Ämnet idé- och lärdomshistoria är för närvarande företrätt av professor vid universitetet i Uppsala. Konsistoriet i Göteborg har framhållit, att detta ursprungligen rent humanistiskt inriktade ämne numera utvecklats till att omfatta även naturvetenskapernas samt de medicinska och de tekniska vetenskapernas roll i den allmänna kultur- och samhällsutvecklingen. Denna utveckling överensstämmer enligt konsistoriet med tendensen i de stora kulturländerna, där ämnet under de senaste decennierna befunnit sig på snabb frammarsch. Enligt konsistoriet har ämnet genom sin mångsidiga och syntetiska inriktning fått aspekter åt flera olika fakulteter. — Vid universitetet i Göteborg meddelas sedan år 1955 undervisning i ämnet av docenten H. Sandblad. Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 29 oktober 1959 skall idé- och lärdomshistoria vara examensämne inom historisk-filosofiska sektionen vid universitetet, så länge Sandblad är villig och oförhindrad att förrätta examination i ämnet. Enligt statistiska centralbyrån var den 10 oktober 1964 antalet registrerade studerande i ämnet 154, trots att någon nyintagning ej ägt rum vid höstterminens början. Konsistoriet har mot bakgrunden av bl. a. de här redovisade omständigheter hemställt, att en professur inrättas i ämnet fr. o. m. budgetåret 1965/66.

Universitetskanslersämbetet framhåller, att idé- och lärdomshistoria enligt gymnasiutredningens förslag kommer att få ökad betydelse i det nya gymnasiet. Det synes därför enligt kanslersämbetet värdefullt, att blivande gymnasielärare — även de vilkas studieinriktning är naturvetenskaplig — beredes tillfälle att erhålla undervisning rörande vederbörande ämnes idéhistoriska aspekter. Enligt kanslersämbetets mening bör en professur i idé- och lärdomshistoria inrättas vid universitetet i Göteborg fr. o. m. budgetåret 1966/67.

Punkterna 33—35. Engelska språket är representerat av två professorer vid vart och ett av universiteten i Uppsala, Lund och Stockholm, medan ämnet vid Göteborgs universitet är företrätt av endast en professor. Enligt statistiska centralbyrån fanns i Göteborg 379 studerande registrerade i engelska den 10 oktober 1964. Antalet högstadiestuderande i ämnet beräknas enligt kanslersämbetet till 50. Konsistoriet, som funnit det angeläget att topptjänsten i engelska språket dubblas även vid universitetet i Göteborg, har föreslagit att ytterligare en professur i ämnet inrättas där fr. o. m. budgetåret 1965/66.

Universitetskanslersämbetet framhåller med hänsyn till behovet av lektorer i det på alla gymnasielinjer viktiga ämnet engelska, att resurserna för forskarhandledning och högstadieundervisning måste förstärkas. Det är vidare enligt ämbetet angeläget, att förutsättningar skapas för en differentiering av forskningen. Ämbetet framhåller, att ökat utrymme bör ges åt den litteraturhistoriskt inriktade forskningen i ämnet; den nuvarande professuren har enligt ämbetet blivit till största delen språkligt inriktad. Kanslersämbetet föreslår, att en tjänst som preceptor i engelska språket och litteraturen inrättas vid universitetet i Göteborg fr. o. m. budgetåret 1965/66. — Vid bifall till detta förslag bör enligt ämbetet medel beräknas för dels 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels ett halvtidsanställt biträde för precepturen i fråga.

C. Samhällsvetenskapliga fakulteten

Pedagogik

- 39) laborator fr. o. m. 1966/67 (principbeslut),
- 40) 500 assistenttimmar.

Psykologi

- 41) 1 000 assistenttimmar.

Gemensamt för fakulteten

- 42) docent,
- 43) två forskarassistenter,
- 44) fyra e. o. biträden.

D. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

Matematisk-fysiska sektionen

Astronomi

- 45) professor fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Fysik

- 46) överföring från Chalmers tekniska högskola av en professur och ett universitetslektorat,
- 47) professor fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Biologisk-geografiska sektionen

Zoologi

- 48) 1 000 assistenttimmar.

Gemensamt för matematisk-naturvetenskapliga fakultetens tre sektioner

- 49) två docenter,
- 50) två forskarassistenter,
- 51) kvalificerat tekniskt biträde,
- 52) sex e. o. biträden.

E. Gemensamt för de filosofiska fakulteterna

- 53) minskning av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m. med 1 463 000 kr. på grund av att vissa kostnader som hittills belastat universitetets avlöningsanslag skall bestridas från Chalmers tekniska högskolas avlöningsanslag,
- 54) minskad medelsanvisning till följd av att 13 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete överförts till Chalmers tekniska högskola (10 000 timmar för kemiämnena, 2 000 timmar för matematik och 1 000 timmar för teoretisk fysik).

F. Gemensamt för universitetet

Forskardocenttjänster

- 55) två forskardocenttjänster, varav en personlig för docenten I. Bergström.

Idrottslärare

- 56) idrottslärare i Ae 18 i stället för arvode motsvarande lön i samma löneklass,
- 57) arvode motsvarande halv lön i löneklass A 18 till idrottslärare för kvinnliga studenter.

Studenthälsovården

- 58) ökning av medelsanvisningen (nu 23 000) med 17 365 kr.,
- 59) medelsanvisning av 14 000 kr. till arvode åt studentkurator m. m.

Tandtekniker- och tandsköterskeskolorna

- 60) halvtidsanställt e. o. biträde i stället för arvode av 3 800 kr.

Universitetsbiblioteket

centrala universitetsbiblioteket:

- 61) bibliotekarie i Ae 23 (låneexpeditionen),
- 62) två förste biblioteksassistenter i Ae 19 (en för låneexpeditionen och en för svenska avdelningen),
- 63) förste biblioteksassistent i Ae 13 (utländska avdelningen),
- 64) förste biblioteksbiträde i Ae 9 (katalogiseringsavdelningen),
- 65) förste expeditionsassistent i Ae 13 (centrala administrationen),
- 66) medelsanvisning av 40 000 kr. för extra arbetskraft vid katalogiseringsavdelningen,

medicinska sektionen:

- 67) biblioteksassistent i Ae 11,
- 68) biblioteksbiträde i Ae 7 (låneexpeditionen),
- 69) bokbindare i Ae 9,

fakultetsbibliotekarieorganisationen:

- 70) förste biblioteksassistent i Ae 19,
- 71) biblioteksassistent i Ae 11,
- 72) förste biblioteksbiträde i Ae 9,
- 73) biblioteksbiträde i Ae 7.

Gemensamt för flera institutioner

- 74) tre e. o. vaktmästare,
- 75) telefonist i Ae 7 fr. o. m. den 1 januari 1966 vid humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteternas telefonväxel,
- 76) arvode till extra arbetskraft vid telefonväxeln.

Ändrad anställningsform och lönegradsplacering för vissa befattningshavare

- 77) kanslist i högst Ae 15 i stället för kansliskrivare i Ao 11 vid anatomiska institutionen,
- 78) kanslist i högst Ae 15 i stället för kansliskrivare i Ao 11 vid farmakologiska institutionen,
- 79) kanslist i högst Ae 15 i stället för kansliskrivare i Ao 11 vid medicinsk-kemiska institutionen,
- 80) kanslibitråde i Ae 7 i stället för kontorsbiträde i högst Ag 5 vid företagsekonomiska institutionen.

Övrigt

- 81) personlig tjänst som laboratorieingenjör i Ae 17 i stället för tjänst som laboratorieassistent i Ae 11 vid farmakologiska institutionen för ingenjören A. Beviz,
- 82) ökning med 83 200 kr. av inkomstposten Bidrag från Göteborgs stad till avlönande av de kliniska amanuenserna (nu 555 100),
- 83) bidrag med 46 700 kr. från Göteborgs stad till fyra nya kliniska amanuenser,
- 84) bortfall av inkomstposten Bidrag från Göteborgs stad till universitetsbiblioteket (nu 200 000),
- 85) ökning med 5 000 kr. av inkomstposten Avkastning från vissa donationsfonder (nu 218 900).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 55. Det mindre konsistoriet i Göteborg har hemställt bl. a., att en personlig tjänst som forskardocent skall inrättas för docenten I. Bergström fr. o. m. budgetåret 1965/66. Dennes andra treårsförordnande som e. o. forskardocent utlöper i och med innevarande budgetårs utgång.

Universitetskanslersämbetet framhåller, att forskarkarriären för närvarande utredes inom 1963 års forskarutredning. I avvaktan på utredningens förslag finner kanslersämbetet det angeläget, att Bergström beredes möjlighet till fortsatt forskningsverksamhet. Ämbetet tillstyrker därför konsistoriets förslag. Förordnandet på den personliga tjänsten bör enligt ämbetets mening tidsbegränsas till två år.

Punkt 61. I enlighet med den i det föregående omnämnda utredningen rörande universitetsbibliotekens tillstånd och behov föreslår universitetskanslersämbetet, att en tjänst som bibliotekarie i lönegrad Ae 23 för informativa uppgifter vid universitetsbibliotekets låneexpedition inrättas.

Punkterna 74 och 75. Första etappen av nybyggnaden för de humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna i Göteborg beräknas vara färdig omkring årsskiftet 1965/66. Universitetskanslersämbetet föreslår, att för denna nybyggnad inrättas e. o. tjänster som dels vaktmästare fr. o. m. den 1 juli 1965, dels telefonist fr. o. m. den 1 januari 1966.

Professuren i sociologi vid Göteborgs universitet är förenad med undervisnings- och examinationsskyldighet vid jämväl socialhögskolan i Göteborg. Ett av konsistoriet väckt förslag om att anordningar skall vidtagas i syfte att ställa ifrågavarande professur helt till universitetets förfogande tillstyrks av universitetskanslersämbetet. I detta ärende har utlåtande avgivits av *samarbetsnämnden för socialhögskolorna*, vilken finner, att frågan bör prövas i annat sammanhang.

Utöver de förut under rubriken Ändrad anställningsform och lönegradsplacering för vissa befattningshavare redovisade förslagen gör universitetskanslersämbetet framställning om uppflyttning i högre lönegrad av ett stort antal befattningshavare vid universitetet.

Kanslersämbetet framlägger härjämte förslag om ökad medelsanvisning för tjänster m. m. vid universitetets centrala förvaltning enligt propositionen 1964: 50 samt på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid universitetet.

Vidare framställer kanslersämbetet förslag om utgiftsförändringar till följd av dels 1964 års riksdags beslut angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels utbyte av tjänster på övergångsstat mot extra ordinarie tjänster, dels inrättande av tjänster från annan tidpunkt under budgetåret 1964/65 än den 1 juli, dels ock överföring av kostnaderna för vissa tjänster från Göteborgs universitets avlöningsanslag till Chalmers tekniska högskolas avlöningsanslag enligt propositionen 1964: 50.

Vid min anmälan i det föregående av anslaget till avlöningar vid universitetskanslersämbetet har jag redovisat ett betänkande av *1960 års försöksdjursutredning* med förslag angående bl. a. statligt stöd till medicinska fakulteten i Göteborg för försöksverksamhet med uppfödning av vissa djur för vetenskapliga försök.

Vidare har under anslaget till avlöningar vid universitetet i Uppsala anmälts ett betänkande av *1953 års lärarinneutbildningskommitté*, »Forskning, undervisning och information inom näringslärans område» (SOU 1963: 77). I betänkandet föreslås bl. a. anordnande av dietassistentutbildning i Göteborg.

Från vissa organisationer m. m. har därjämte inkommit särskilda framställningar.

Departementschefen

Först vill jag erinra om vad jag i vissa allmänna frågor anfört i den inledande översikten samt vid min anmälan av universitetskanslersämbetets och Uppsala universitets avlöningsanslag.

Medicinska fakulteten. Enligt riksdagens beslut förra året i anledning av prop. 1964: 73 skall en professur i medicinsk rehabilitering inrättas vid

universitetet i Göteborg fr. o. m. den 1 juli 1965. Då innehavaren av professuren för sin verksamhet inte behöver disponera särskilda vårdplatser, synes det mig möjligt att reglera tjänstens förläggning till sjukhus i Göteborg inom ramen för gällande avtal med Göteborgs stad angående fortsatt upplåtelse av stadens sjukhus för medicinsk undervisning och forskning (prop. 1960: 69). Göteborgs sjukvårdsstyrelse är enligt vad jag inhämtat villig att medge, att med nämnda professur förenas en befattning som överläkare i fysikalisk terapi och medicinsk rehabilitering med placering tills vidare vid Sahlgrenska sjukhuset. Frågan om eventuell överflyttning av professuren vid senare tidpunkt till det planerade Östra sjukhuset i Göteborg torde böra prövas i annat sammanhang. Jag beräknar nu medel för professuren och för två biträdestjänster som bör knytas till densamma. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående biträdestjänsternas inplacering i lönegrad m. m. (p. 10 och 11).

I prop. 1959: 79 föreslogs, att särskilda forsknings- och utbildningsenheter i psykiatri — med en professor i ämnet som föreståndare — skulle inrättas. Till en sådan forskningsavdelning skulle vidare knytas ett kliniskt laboratorium med en laborator som chef. Forskningsavdelningar av detta slag har i enlighet med beslut av 1959 års riksdag inrättats vid Ulleråkers sjukhus i Uppsala och vid S:t Lars sjukhus i Lund. Genom beslut av förra årets riksdag tillkom fr. o. m. budgetåret 1964/65 en professur i psykiatri i Göteborg, förlagd till S:t Jörgens sjukhus, dvs. det statliga mentalsjukhuset i staden. Vid den psykiatriska forskningsavdelningen på detta sjukhus bör enligt min mening skapas samma möjligheter till utbildning och forskning inom kliniskt laboratorium som vid motsvarande enheter i Uppsala och Lund. Jag förordar därför, att det vid forskningsavdelningen i psykiatri i Göteborg fr. o. m. nästa budgetår inrättas en laboratur, förenad med föreståndarskap för det till avdelningen knutna kliniska laboratoriet. Laboraturen bör provisoriskt vara placerad vid S:t Jörgens sjukhus. Jag förutsätter, att lokalfrågan där löses på det sätt fakulteten föreslagit. Vid den tidpunkt då det planerade Östra sjukhusets mentalklinik är färdig, bör laboraturen i likhet med den förra året inrättade professuren i psykiatri överföras till detta sjukhus, om i övrigt förutsättningar för en sådan lösning föreligger. Kanslersämbetet har inte närmare angivit vilket ämnesområde laboraturen skall omfatta. Det bör därför uppdragas åt ämbetet att inkomma med förslag i denna fråga, varefter Kungl. Maj:t torde få meddela beslut i ärendet. Det ankommer på ämbetet att besluta om tjänstens inplacering i utbildningsorganisationen. Till laboraturen bör knytas två biträdestjänster. Jag beräknar här medel för detta ändamål. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag rörande dessa tjänsters inplacering i lönegrad m. m. (p. 17 och 18).

Det ökande antalet disputationer inom medicinska fakulteten medför, att varje ledigbliven docenttjänst inom denna fakultet lockar ett flertal sökande. Detta synes mig motivera en förstärkning av docentorganisationen. Jag förordar

därför, att ytterligare en docenttjänst inrättas vid universitetet fr. o. m. nästa budgetår. Tjänsten skall tillhöra medicinska fakulteten men inte vara knuten till visst ämne (p. 22).

I enlighet med kanslersämbetets förslag under punkt 24 förordar jag, att befintliga tjänster och befattningar som assistent och amanuens, nämligen 34 tjänster som assistent, 32 tjänster som förste amanuens och 19 befattningar som tredje amanuens får utbytas mot 54 275 assistenttimmar.

Enligt beslut av 1961 och 1962 års riksdagar (prop. 1961:108 och 1962:104) skall fr. o. m. den 1 juli 1965 respektive den 1 januari 1966 ytterligare förstärkningsanordningar genomföras vid fakulteten. Kanslersämbetets förslag med anledning härav, vilka redovisats under punkterna 1—9, överensstämmer med de i nämnda propositioner förordade grunderna för utökning av fakultetens utbildningskapacitet. Jag beräknar nu för förslagens genomförande erforderliga medel.

Vid min anmälan i det föregående av kanslersämbetets avlöningsanslag har jag redogjort för ett av 1960 års försöksdjursutredning framlagt förslag. I detta sammanhang bör erinras om att medicinska fakulteten i Göteborg sedan ett antal år driver viss uppfödning av djur för vetenskaplig verksamhet. Ekonomiskt stöd har erhållits från statens medicinska forskningsråd. Jag anser, att ifrågavarande verksamhet tills vidare bör fortsätta samt att det ekonomiska stödet bör utgå från universitetets av verksamheten berörda anslag. Jag beräknar därför medel under förevarande anslag för avlönande av en djurvårdare i lönegrad A 7. Jag vill i sammanhanget erinra om vad jag vid min anmälan av kanslersämbetets avlöningsanslag anfört rörande försöksdjursverksamhet vid universitet och högskolor. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att jämväl utfärda närmare bestämmelser rörande den vid universitetet i Göteborg bedrivna försöksdjursverksamheten. Till frågan om kostnader för materiel m. m. återkommer jag i det följande vid min anmälan av Göteborgs universitets materielanslag.

H u m a n i s t i s k a f a k u l t e t e n. Det engelska språket och den engelskspråkiga litteraturen intar i vårt land en central ställning inom utbildningsväsen och kulturliv. Sedan några år representeras engelska språket såsom akademiskt läroämne av två professorer vid vart och ett av universiteten i Uppsala, Lund och Stockholm. Vid göteborgsuniversitetet företräds det dock av endast en professor. Med hänsyn till bl.a. behovet av ökad forskarhandledning föreslår jag — i enlighet med vad konsistoriet förordat — att en andra professur i engelska språket och litteraturen inrättas vid universitetet fr. o. m. budgetåret 1965/66. I anslutning till detta förslag beräknar jag medel för ytterligare 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt för en tjänst som biträde med halvtidstjänstgöring. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående biträdestjänstens inplacering i lönegrad m. m. (p. 33—35).

Ämnet idé- och lärdomshistoria omfattar numera studiet av såväl de humanistiska vetenskapernas som naturvetenskapernas samt de medicinska och tekniska vetenskapernas roll i kultur- och samhällsutvecklingen. För närvarande finns en professur i ämnet vid universitetet i Uppsala. I likhet med kanslersämbetet finner jag tillräckliga skäl föreligga för att ämnet skall bli företrätt av ytterligare en professur. Vid universitetet i Göteborg bedrivs undervisning och forskning i ämnet sedan närmare ett decennium, och antalet studerande har successivt ökat. Med hänsyn bl. a. härtill föreslår jag, att principbeslut nu fattas om att en professur i idé- och lärdomshistoria skall inrättas vid universitetet i Göteborg fr. o. m. budgetåret 1966/67 (p. 28).

Med anledning av kanslersämbetets under punkterna 27 och 30 redovisade förslag beräknar jag medel för 250 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete inom vart och ett av ämnena allmän och jämförande etnografi samt nordisk och jämförande fornkunskap.

Med anledning av kanslersämbetets under punkterna 32 och 38 redovisade förslag om utökning av antalet biträdestjänster vid den humanistiska fakulteten har jag funnit mig böra beräkna medel för ytterligare fyra tjänster som biträde, varav ett med halvtidstjänstgöring. Av dessa bör två tillföras den historisk-filosofiska sektionen och de övriga den språkvetenskapliga sektionen. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående tjänsternas inplacering i lönegrad m. m.

S a m h ä l l s v e t e n s k a p l i g a f a k u l t e t e n. Kanslersämbetets under punkt 44 redovisade förslag om utökning av antalet biträdestjänster vid den samhällsvetenskapliga fakulteten föranleder mig att beräkna medel för ytterligare tre tjänster som biträde, varav ett med halvtidstjänstgöring. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående tjänsternas inplacering i lönegrad m. m.

M a t e m a t i s k - n a t u r v e t e n s k a p l i g a f a k u l t e t e n. Det synes mig motiverat att forskningsorganisationen vid fakulteten förstärkes. Jag föreslår därför, att en forskarassistenttjänst inrättas fr. o. m. nästa budgetår (p. 50). Jag beräknar även medel för ytterligare 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete i ämnet zoologi (p. 48).

Vidare beräknar jag medel för två biträdestjänster (p. 52). Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag om dessa tjänsters inplacering i lönegrad m. m.

G e m e n s a m t f ö r d e f i l o s o f i s k a f a k u l t e t e r n a. Med anledning av konsistoriets förslag om ordinariesättning av vissa extra universitetslektorat föreslår jag, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas tre ordinarie universitetslektorat, nämligen ett i vart och ett av ämnena oorganisk kemi, teoretisk fysik och zoologi.

Delposten Avlöningar till vissa lärare m. m. bör — trots att en ökning av studerandantalet kan förväntas under läsåret 1965/66 — minskas med 900 000 kr. på grund av att ansvaret för undervisningen i vissa ämnen inom den matematisk-naturvetenskapliga fakulteten överförts till Chalmers tekniska högskola i enlighet med statsmakternas beslut förra året (prop. 1964: 50 s. 304 f; SU 119; rskr 293).

G e m e n s a m t f ö r u n i v e r s i t e t e t. Med anledning av kanslersämbetets förslag att en personlig tjänst som forskardocent skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår för docenten I. Bergström vill jag erinra om vad jag under Uppsala universitets avlöningsanslag anfört angående fortsatt förordnande för forskardocent, vars andra treårsförordnande utlöp (p. 55).

Innevarande budgetår förfogar universitetet över sju forskardocenttjänster. Fr. o. m. nästa budgetår bör ytterligare en sådan tjänst inrättas. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående tjänstens anknytning till fakultet.

Vid min anmälan i det föregående av Uppsala universitets avlöningsanslag har jag förordat vissa åtgärder med anledning av ett betänkande av 1953 års lärarinneutbildningskommitté angående forskning, undervisning och information på näringslärans område (SOU 1963: 77). I ett avsnitt av betänkandet har utredningen föreslagit, att utbildning av dietassistenter skall anordnas i Göteborg fr. o. m. nästa budgetår. Med hänsyn till de av utredningen anförda motiveringarna, främst det redovisade behovet av personer med sådan utbildning, anser jag mig böra förorda, att denna utbildningsfråga löses i huvudsaklig överensstämmelse med utredningens förslag. Jag finner emellertid förslaget vara i behov av komplettering på vissa punkter. Det bör enligt min mening uppdragas åt kanslersämbetet och skolöverstyrelsen att gemensamt utreda frågan om institutionell anknytning till utbildningsorganisationen i Göteborg. En sådan anknytning synes mig kunna ske exempelvis till institutionen för hygien eller seminariet för huslig utbildning. Skolöverstyrelsen bör vidare ges i uppdrag att pröva frågan om utbildningstidens längd. I avvaktan på dessa kompletterande utredningar finner jag mig inte böra nu framlägga förslag om igångsättande av dietassistentutbildning.

I fråga om studentidrott och studenthälsovård vill jag erinra om vad jag anfört vid min anmälan av avlöningsanslaget till Uppsala universitet. Jag beräknar här medel för arvode, motsvarande halva lönen enligt löneklass A 18, till en idrottslärare för kvinnliga studerande (p. 57). Vidare beräknar jag för studenthälsovården en höjning med 7 000 kr. av nu utgående belopp (p. 58).

Vad gäller kanslersämbetets förslag till personalförstärkningar vid universitetsbiblioteket förordar jag, under hänvisning till min anmälan av motsvarande fråga vid Uppsala universitet, att en tjänst som bibliotekarie i lönegrad Ac 23 inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Jag har vidare med anledning av kanslers-

ämbetets förslag om bibliotekstjänster i lägre lönegrad än Ae 21 ansett mig böra beräkna medel för fem sådana tjänster, av vilka en med halvtidstjänstgöring. Härvid har jag beaktat bl. a. tillkomsten av en odontologisk fakultet vid universitetet. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till lönegradsplacering m. m. av ifrågavarande tjänster (p. 61—65, 67—73).

Med anledning av att första etappen av nybyggnaden för de humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna i Göteborg kan beräknas stå färdig omkring årsskiftet 1965/66 beräknar jag här medel för en tjänst som vaktmästare i lönegrad Ae 7 fr. o. m. nästa budgetår. Ifrågavarande nybyggnad kommer att inrymma en egen telefonväxel, varför jag även beräknar medel för en tjänst som kanslibiträde (telefonist) i lönegrad Ae 7 fr. o. m. den 1 januari 1966 (p. 74 och 75).

Vidare förordar jag att två tjänster som forskningsingenjör i Ag 23, den ena vid medicinska och den andra vid matematisk-naturvetenskapliga fakulteten, fr. o. m. nästa år omvandlas till extra ordinarie tjänster.

Jag räknar vidare med en höjning av dels bidraget från Göteborgs stad till avlönande av kliniska amanuenser med 140 700 kr., dels avkastningen från vissa donationsfonder med 5 000 kr. (p. 82, 83 och 85).

I avvaktan på resultatet av pågående förhandlingar rörande bidraget från Göteborgs stad till filosofiska fakulteten anser jag mig här böra räkna med oförändrat belopp.

I överensstämmelse med kanslersämbetets under punkt 84 redovisade förslag räknar jag, till följd av att den i universitetets avlöningsstat ingående inkomstposten Bidrag från Göteborgs stad till universitetsbiblioteket bortfaller, med en ökad medelsanvisning av 200 000 kr.

Med anledning av att kanslersämbetet i särskild skrivelse framfört förslag om förstärkning av personalorganisationen inom den centrala förvaltningen vid bl. a. universitetet i Göteborg vill jag hänvisa till vad jag anfört vid min anmälan av motsvarande fråga under Lunds universitets avlöningsanslag.

För bestridande av vissa kostnader i samband med registrering av studerande vid de filosofiska fakulteterna beräknar jag vidare under delposten till avlöningar till annan icke-ordinarie personal ett belopp av 75 000 kr.

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för civildepartementet föreslagit uppflyttning i lönegrad av bl. a. vissa tjänster vid universitetet. Jag beräknar här för förslagets genomförande erforderliga medel.

I övrigt räknar jag icke med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(22\,467\,000 + 1\,860\,000 =) 24\,327\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Göteborgs universitet, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för Göteborgs universitet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 036 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	6 672 000
b. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 378 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7 534 000
Summa kr.	25 652 400

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l

1. Bidrag från Göteborgs stad till avlönande av de kliniska amanuenserna	695 800
2. Bidrag från Göteborgs stad till filosofiska fakulteten	400 000
3. Avkastning från vissa donationsfonder	223 900
4. Diverse inkomster	700
5. Bidrag från Svenska nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar till G. Biraths personliga professur	5 000
Summa kr.	1 325 400
Nettoutgift kr.	24 327 000

c) till *Göteborgs universitet*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 24 327 000 kr.

E 17. Göteborgs universitet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 461 000	1 972 789
1964/65	1 829 000	
1965/66 (förslag)	1 985 000	

I följande sammanställning har — i likhet med vad som skett under Uppsala universitets omkostnadsanslag — i huvudsak upptagits endast de av *universitetskanslersämbetets* förslag, som innebär förändringar inom ramen för nu gällande omkostnadsstat. I fråga om övriga förslag torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Universitets- kanslersämbetet	Departementet
<i>Utgifter</i>			
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	10 600	of.	of.
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	629 100	+ 38 000	+ 38 000
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	325 000	+ 75 000	+ 75 000
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	28 000	of.	of.
5. Nattbevakning, <i>förslagsvis</i>	31 000	+ 3 200	+ 3 200
6. Telefonabonnemangsavgifter, <i>förslagsvis</i>	73 900	+ 17 800	+ 17 800
7. Driftkostnader för en transportbil för botaniska institutionen, <i>förslagsvis</i>	3 000	— 3 000	of.
8. Underhåll av byggnader m. m., <i>förslagsvis</i>	631 000	— 631 000	of.
9. Ersättning för avskaffade examensavgifter	4 000	of.	of.
10. Lokaler m. m. för undervisning i idrott för universitets- och högskolestuderande i Göteborg	5 000	+ 8 500	+ 2 000
11. Lokaler m. m. för studenthälsovården i Göteborg	7 500	— 4 000	of.
12. Tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Göteborg:			
a) Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	800	of.	of.
b) Expenser, <i>förslagsvis</i>	79 400	+ 20 000	+ 20 000
12. Ersättning till ledamot i företagsnämnd, <i>förslagsvis</i>	700	of.	of.
Summa kr.	1 829 000	— 475 500	+ 156 000

Den begärda uppräkningsen av anslagsposterna 2 och 3 motiveras av att nya lokaler ställts till universitetets förfogande samt beträffande den senare posten även av ökade kostnader för yttre renhållning. I fråga om förslaget om ökad medelsanvisning under posten 6 hänvisas bl. a. till att humanistiska fakultetens nybyggnad skall förses med telefonväxel. Kanslersämbetet föreslår att de under punkterna 7 och 8 upptagna kostnaderna för drift av transportbil för botaniska institutionen respektive underhåll av byggnader m. m. skall bestridas från andra anslag. Ämbetets förslag under punkterna 10 och 11 förutsätter att medel för lokaler för studentidrotten och studenthälsovården i Göteborg framdeles beräknas under statens allmänna fastighetsfond medan departementets beräkningar av dessa poster innefattar såväl kostnader för lokaler som vissa andra omkostnader. Posten 12 b föreslås höjd med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar för undervisningsmateriel samt till behovet att ersätta viss försliten utrustning.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar

jag, att anslaget uppföres med (1 829 000 + 156 000 =) 1 985 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Göteborgs universitet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 985 000 kr.

E 18. Göteborgs universitet: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 385 000	2 148 230
1964/65	2 630 000	
1965/66 (förslag)	2 765 000	

Med utgångspunkt i de förslag beträffande materielanslagen till universiteten och vissa högskolor, som avgivits av materielanslagskommittén och för vilka redogjorts i det föregående under Uppsala universitets materielanslag föreslår *universitetskanslersämbetet* för budgetåret 1965/66 en höjning av förevarande anslag med 226 000 kr. Härvid förutsätter ämbetet att en medelsanvisning av 300 000 kr., som innevarande budgetår anvisats till de för universitetet och Chalmers tekniska högskola gemensamma institutionerna under detta anslag, nästa budgetår beräknas under högskolans materielanslag i enlighet med riksdagens beslut i anledning av prop. 1964:50. Ämbetet förutsätter vidare att utgifter för exkursioner och fältarbeten skall bestridas från ett särskilt anslag samt att driftkostnader för en transportbil för botaniska institutionen, vilka nu belastar omkostnadsanslaget, framdeles skall bestridas från materielanslaget.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anført vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Förevarande anslag torde för nästa budgetår böra höjas med sammanlagt 135 000 kr. Härvid har jag beaktat att de för universitetet och Chalmers tekniska högskola gemensamma institutionerna för matematisk-naturvetenskapliga ämnen fr. o. m. budgetåret 1965/66 avses skola få sina materielbehov tillgodosedda från högskolans anslag. Vidare har jag för viss försöksdjursverksamhet vid universitetet beräknat ett belopp av 88 000 kr., varav 70 000 kr. utgör engångsanvisning.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (2 630 000 + 135 000 =) 2 765 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Göteborgs universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 765 000 kr.

E 19. Göteborgs universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	210 000	188 956
1964/65	210 000	
1965/66 (förslag)	203 000	

Det under detta reservationsanslag för innevarande budgetår uppförda beloppet — 210 000 kr. — har anvisats för ospecificerade ändamål.

Som i det föregående redovisats under motsvarande anslag till Uppsala universitet utgår *universitetskanslersämbetet* i sin anslagsframställning för budgetåret 1965/66 från dels förslag avgivna av den s. k. materielanslagskommittén, dels förslag avgivna av de sakkunniga, som förra året tillkallades av ämbetet för att utreda vissa frågor angående apparatanslagen. Ämbetet föreslår en allmän höjning av förevarande anslag med 25 %.

Departementschefen

Med hänsyn till vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till Uppsala universitet anser jag mig inte kunna tillstyrka någon ökning av detta anslag. Då de för universitetet och Chalmers tekniska högskola gemensamma institutionerna för matematisk-naturvetenskapliga ämnen avses skola få sina apparatbehov tillgodosedda från högskolans anslag fr. o. m. nästa budgetår bör förevarande anslag minskas med 7 000 kr. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med (210 000 — 7 000 =) 203 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Göteborgs universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 203 000 kr.

E 20. Göteborgs universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	650 000	671 208
1964/65	715 000	
1965/66 (förslag)	795 000	

Universitetskanslersämbetet, som erinrar om att materielanslagskommittén föreslagit en väsentlig höjning av universitetens m. fl. läroanstalters bokanslag, föreslår en allmän uppräknig av detta anslag med 200 000 kr. samt en särskild engångsanvisning av 150 000 kr. för komplettering av bibliotekets litteratur- och tidskriftsbestånd.

Vidare biträder kanslersämbetet en av konsistoriet tillstyrkt framställning från överbibliotekarien angående en medelsanvisning av 64 000 kr. — varav 30 000 kr. som engångsanvisning — för anskaffande av odontologisk litteratur.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Förevarande anslag bör — på grund av att anvisningen innevarande budgetår

för anskaffning av litteratur inom ämnena botanik och zoologi utgör slutanvisning — för nästa budgetår minskas med 80 000 kr. Med hänsyn till vad kanslersämbetet i sin framställning anfört synes mig en förstärkning av anslagsmedlen för bibliotekets ordinarie behov erforderlig. Jag föreslår därför en höjning av anslaget med 96 000 kr. Vidare beräknar jag en medelsanvisning av 64 000 kr. för litteraturanskaffning till den numera beslutade odontologiska fakulteten vid universitetet. Av sistnämnda belopp bör 30 000 kr. utgöra engångsanvisning. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med $(715\,000 - 80\,000 + 96\,000 + 64\,000 =) 795\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Göteborgs universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 795 000 kr.

E 21. Göteborgs universitet: Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid Göteborgs botaniska trädgård

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	180 000	180 000
1964/65	210 000	
1965/66 (förslag)	225 000	

Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena sidan, och Göteborgs stad, å andra, skall såsom bidrag till stadens driftkostnader för verksamheten vid Göteborgs botaniska trädgård utgå ett statligt driftbidrag, beräknat med utgångspunkt i ett grundbelopp av 170 000 kr. Grundbeloppet skall enligt avtalet omräknas med hänsyn till den förändring av socialstyrelsens löneindex för trädgårdsarbetare, som må kunna inträda under tiden från den 1 januari 1962 till den 1 januari närmast före det budgetår bidraget avser. Vidare skall, därest enligt statförslaget medelsbehovet efter det hänsyn tagits till driftinkomsterna jämte det angivna statliga driftbidraget mera väsentligt överstiger 675 000 kr., om kostnadsökningen icke är betingad av automatiska kostnadsstegringar till följd av lönehöjningar eller av förändringar i avskrivnings- och räntekostnader och under förutsättning, att staten godkänner kostnadsökningen eller del därav, staten fr. o. m. följande budgetår utgiva kostnadsökningsbidrag med 25 % av den godkända kostnadsökningen.

Med stöd av nämnda bestämmelser har *Göteborgs stad* hemställt om en höjning av driftbidraget med 39 000 kr.

I utlåtande över Göteborgs stads framställning föreslår *universitetskanslersämbetet*, att anslaget för budgetåret 1965/66 uppföres med 225 000 kr., av vilket belopp enligt ämbetets beräkningar 219 000 kr. bör utgöra bidraget för ifrågasvarande verksamhet för nästa budgetår och 6 000 kr. en justering av de under budgetåren 1963/65 anvisade bidragen.

Departementschefen

I enlighet med kanslersämbetets förslag bör detta anslag för nästa budgetår uppföras med (210 000 + 15 000 =) 225 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Göteborgs universitet: Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid Göteborgs botaniska trädgård* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 225 000 kr.

E 22. Stockholms universitet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	20 075 000	22 395 200
1964/65	22 195 000	
1965/66 (förslag)	28 721 000	

Det större konsistoriet i Stockholm har i sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår begärt en avsevärd utökning av universitetets personal.

Universitetskanslersämbetets förslag till anslagsäskanden utmynnar i en höjning av anslaget med 5 895 000 kr. till 28 090 000 kr.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för kanslersämbetets förslag till ändringar i universitetets personalorganisation m. m. samt redovisar därvid först de till de olika fakulteterna (sektionerna) hänförliga förslagen och därefter sådana förslag, som avser universitetet i dess helhet. Vid min redogörelse kommer jag att närmare beröra endast vissa av kanslersämbetets förslag. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

A. Juridiska fakulteten

- 1) professor i jämförande rättsvetenskap fr. o. m. 1966/67 (principbeslut),
- 2) preceptor i finansrätt,
- 3) 250 assistenttimmar,
- 4) forskarassistent,
- 5) 2 000 assistenttimmar,
- 6) höjning av kursanslaget (nu 76 300) med 123 700 kr.,
- 7) minskning av medelsanvisningen till distriktsåklagarkurs (nu 31 000) med 15 700 kr.

B. Humanistiska fakulteten**Historisk-filosofiska sektionen***Teaterhistoria*

- 8) 500 assistenttimmar.

Gemensamt för sektionen

- 9) docent,
- 10) tre e. o. biträden.

Språkvetenskapliga sektionen

Latinska språket

- 11) 250 assistenttimmar.

Slaviska språk

- 12) 500 assistenttimmar.

Tyska språket

- 13) preceptor i tyska språket och litteraturen,
14) 500 assistenttimmar,
15) halvtidsanställt e. o. biträde.

Ryska språket

- 16) preceptor i ryska språket och litteraturen,
17) 250 assistenttimmar,
18) halvtidsanställt e. o. biträde.

Sinologi

- 19) professor i sinologi, särskilt nykinesiska språket,
20) 500 assistenttimmar,
21) halvtidsanställt e. o. biträde.

Gemensamt för sektionen

- 22) fyra e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 19—21. Jämlikt beslut av 1964 års riksdag skall fr. o. m. budgetåret 1965/66 inrättas en professur i sinologi, särskilt nykinesiska språket, vid universitetet i Stockholm (1964 års statsverksproposition, bil. 10, s. 407; SU 55; rskr. 158). Till densamma bör enligt universitetskanslersämbetet knytas 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt ett halvtidsanställt biträde.

C. Samhällsvetenskapliga fakulteten

Ekonomisk geografi

- 23) preceptor i ekonomisk geografi med samhällsplanering fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Kulturgeografi

- 24) 350 assistenttimmar.

Pedagogik

- 25) laborator,
26) 500 assistenttimmar,
27) e. o. biträde,
28) laborator fr. o. m. 1967/68 (principbeslut).
29) 500 assistenttimmar.

Psykologi

- 30) laborator i tillämpad psykologi,
- 31) 500 assistenttimmar,
- 32) e. o. biträde,
- 33) 1 000 assistenttimmar.

Statistik

- 34) preceptor i statistik, särskilt offentlig statistikproduktion,
- 35) 500 assistenttimmar,
- 36) e. o. biträde,
- 37) 300 assistenttimmar.

Statskunskap

- 38) preceptor i statskunskap, särskilt internationell politik, fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Gemensamt för fakulteten

- 39) docent,
- 40) två forskarassistenter,
- 41) fyra e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 30—32. Vid universitetet i Stockholm finns för närvarande en professur i ämnet psykologi. Enligt vad ämnesföreträdaren framhållit, är den psykologiska institutionen vid universitetet organiserad på fem avdelningar. Tre av avdelningarna leddes budgetåret 1963/64 av forskare med tjänster inrättade genom anslag från forskningsråd respektive med anställning på tillfälligt forskningsanslag. Ifrågavarande avdelningar svarade enligt ämnesföreträdaren för 85 % av forskarhandledningen på licentiand- och doktorandnivåerna. Det sammanlagda antalet licentianter och doktorander uppgick till ca 90 vid början av vårterminen 1964. Konsistoriet har föreslagit, att en professur och två laboraturer inrättas i ämnet fr. o. m. nästa budgetår. — Universitetskanslersämbetet anför, att av alla ämnen inom de filosofiska fakulteterna i landet ämnet psykologi vid universitetet i Stockholm enligt ämbetets prognoser för läsåret 1964/65 kan beräknas ha det utan jämförelse högsta antalet högstadiestuderande — omkring 140 — per ordinarie professor/laborator. Kanslersämbetet framhåller, att detta ämne vid universitetet i Stockholm för budgetåret 1964/65 tillförts två extra laboratorstjänster via anslaget till provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m. Det synes ämbetet utomordentligt angeläget att en snabb förstärkning av ämnets representation i Stockholm kommer till stånd. Ämbetet föreslår, att en laboratur i tillämpad psykologi inrättas vid universitetet i Stockholm fr. o. m. budgetåret 1965/66. Vid bifall till förslaget bör enligt ämbetet till dels beräknas till dels 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en tjänst som e. o. biträde.

Punkterna 34—36. Ämnet statistik representeras av en professor vid var och en av de samhällsvetenskapliga fakulteterna i Uppsala, Lund, Göteborg och Stockholm samt vid den filosofiska fakulteten i Umeå. Konsistoriet i Stockholm har hemställt om inrättande av en preceptor i statistik, särskilt offentlig statistikproduktion. Enligt förslaget skulle samtidigt benämningen på den nuvarande professuren i statistik ändras till professur i allmän statistik. Konsistoriet

har motiverat förslaget med dels den kraftiga ökningen av antalet studerande i Stockholm, dels högstadieutbildningens ringa omfattning. Enligt konsistoriet har sedan år 1957 icke utexaminerats någon filosofie licentiat i statistik i Stockholm. Konsistoriet har vidare uttalat, att den starka efterfrågan på statistisk utbildad arbetskraft medför, att lovande statistikstuderande frestas att ge sig ut i förvärvsarbete utan att fullfölja sina studier till licentiatexamen. Av uppgifter från statistiska centralbyrån framgår, att det totala antalet registrerade studerande i statistik i Stockholm den 10 oktober 1964 uppgick till 1 618. — Universitetskanslersämbetet delar — i likhet med delegationen för statistikfrågor — uppfattningen, att ämnet statistik vid universitetet i Stockholm är i behov av en omedelbar förstärkning med en högre tjänst, och hemställer, att fr. o. m. budgetåret 1965/66 inrättas en tjänst såsom preceptor i statistik, särskilt offentlig statistikproduktion. Specialinriktningen motiveras enligt kanslersämbetet med det av såväl konsistoriet som delegationen för statistikfrågor understrukna behovet av en tjänst, inriktad på forskning och utbildning rörande den offentliga statistikproduktionen. — Vid bifall till förslaget bör enligt kanslersämbetet medel också beräknas dels till 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels till en tjänst som e. o. biträde.

D. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

Matematisk-fysiska sektionen

Numerisk analys

42) 250 assistenttimmar.

Kemiska sektionen

Oorganisk kemi

43) laborator fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Organisk kemi

44) laborator fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Biologisk-geografiska sektionen

Zoologi

45) 1 000 assistenttimmar.

Gemensamt för matematisk-naturvetenskapliga fakultetens tre sektioner

46) verkstadschef i Be 1,

47) två forskarassistenter,

48) två kvalificerade tekniska biträden,

49) åtta e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 46. Med anledning av en utredning, som på framställning av Frescati-kommittén företagits av statskontoret och som framlades i ett betänkande benämnt »En teknisk institution inom Stockholms universitet» (SOU 1963: 1) ut-

arbetade en av Frescatikommittén tillsatt expertgrupp en promemoria angående verkstadsfrågan vid universitetet i Stockholm. I promemorian föreslogs, att vid universitetet skulle inrättas tre mekaniska verkstäder samt en elektronikverkstad. Dessa verkstäder skulle utgöra en organisatorisk enhet och betjäna hela universitetet. Till en av de mekaniska verkstäderna skulle knytas ett för alla verkstäderna gemensamt konstruktionskontor. Samtliga verkstäder föreslogs skola underställas en teknisk nämnd. Chefen för konstruktionskontoret skulle förestå alla verkstäderna. Frescatikommittén uttalade, att det är av stor vikt att chefstjänsten inrättas fr. o. m. 1 juli 1965, så att den tekniske chefen kan medverka i bl. a. lokal- och utrustningsplaneringen. Universitetskanslersämbetet, som biträder förslaget, hemställer, att en tjänst som verkstadschef i lönegrad Be 1 inrättas vid universitetet fr. o. m. budgetåret 1965/66.

E. Gemensamt för de filosofiska fakulteterna

- 50) förstärkning med 938 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

F. Gemensamt för universitetet

Forskardocenttjänster

- 51) två personliga tjänster som forskardocent, den ena för docenten B. A. Danielsson och den andra för docenten H. Frykenstedt.

Biblioteksorganisationen

humanistiska biblioteket:

- 52) biblioteksassistent i Ae 11,
53) förste biblioteksbiträde i Ae 9,
54) medelsanvisning av 20 000 kr. till extra arbetskraft för viss katalogisering,

slaviska biblioteket:

- 55) förste bibliotekarie i Ag 27 och samtidigt vakanssättning av tjänst som bibliotekarie i Ae 23,
56) förste biblioteksassistent i Ae 19,

juridiska biblioteket:

- 57) förste biblioteksassistent i Ae 13 i stället för arvode under tio månader motsvarande lön i lönegrad A 11,
58) förste biblioteksbiträde i Ae 9.

Ekonomipersonal

- 59) fyra vaktmästare i Ae 7,
60) värmeskötare i Ae 9,
61) eldare i Ae 7,
62) reparatör i Ae 10,
63) expeditionsvakt i Ae 7,
64) medelsanvisning av 15 560 kr. till lön åt fastighetsskötare,
65) medelsanvisning av 18 000 kr. till arvode åt tre kvällsvakter.

Studenthälsovården

- 66) höjning av anslaget (nu 43 500) med 9 500 kr.

Idrottsinstitutionen

- 67) tre idrottslärare i Ae 18 varav en för de kvinnliga studenterna och samtidigt indragning av ett arvode till idrottslärare motsvarande lön i löneklass A 18.

Övrigt

- 68) personlig tjänst som expeditjonsförman i Ae 10 i stället för tjänst som förste expeditjonsvakt i Ao 9 vid juridiska fakulteten för förste expeditjonsvakten N. Persson,
69) avlöningsförstärkning av 4 140 kr. till byråchefen vid administrationen,
70) minskning av utgiftsposten Livräntor m. m. (nu 10 000) med 6 000 kr.,
71) minskning av inkomstposten Diverse inkomster (nu 3 000) med 2 000 kr.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 51. Konsistoriet har hemställt, att personliga tjänster som forskardocent skall inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66 för docenten B. A. Danielsson och docenten H. Frykenstedt. För båda gäller, att deras andra treårsförordnande som e. o. forskardocent utlöper i och med innevarande budgetårs utgång. Universitetskanslersämbetet framhåller, att forskarkarriären för närvarande utredes inom 1963 års forskarutredning. I avvaktan på utredningens förslag finner kanslersämbetet det angeläget, att Danielsson och Frykenstedt beredes möjlighet till fortsatt forskningsverksamhet. Ämbetet tillstyrker därför konsistoriets förslag. De ifrågavarande förordnandena på personliga tjänster bör enligt ämbetets mening tidsbegränsas till två år.

Punkterna 52—58. De i universitetskanslersämbetets framställning under förevarande punkter upptagna tjänsterna m. m. för universitetets biblioteksorganisation överensstämmer i huvudsak med förslagen i den utredning rörande Stockholms universitets humanistiska, juridiska och samhällsvetenskapliga biblioteksproblem, vilken har anmälts under avlöningsanslaget till kungl. biblioteket.

Universitetskanslersämbetet gör vidare framställning om uppflyttning i högre lönegrad av ett stort antal befattningshavare vid universitetet.

Kanslersämbetet framlägger härjämte förslag om utgiftsförändringar på grund av dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid universitetet, dels 1964 års riksdags beslut angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels ock omorganisation enligt propositionen 1964: 50 av universitetets centrala förvaltning.

Efter förslag från matematisk-naturvetenskapliga fakulteten i Stockholm hemställer kanslersämbetet, att det ordinarie universitetslektoratet i oorganisk och fysikalisk kemi vid universitetet skall få tillsättas utan hinder av att organisationsplaner i vederbörande ämnen ej blivit fastställda.

I en särskild framställning erinrar kanslersämbetet om att innehavaren av den personliga professuren i nationalekonomi, särskilt konjunkturforskning, vid universitetet i Stockholm E. Lundberg kallats att tillträda professur vid handelshögskolan i Stockholm fr. o. m. den 1 juli 1965. Kungl. Maj:t har genom beslut den 29 oktober 1964 stadfäst kallelsen. Den för Lundberg personliga pro-

fessuren vid universitetet är förd på övergångsstat, varför tjänsten i samband med Lundbergs avgång bör avföras från universitetets personalförteckning. Med hänsyn härtill samt till det betydande antalet högstadiestuderande i ämnet vid universitetet föreslår kanslersämbetet — i likhet med samhällsvetenskapliga fakulteten i Stockholm — att i stället för den för Lundberg personliga tjänsten fr. o. m. den 1 juli 1965 skall inrättas en ordinarie professur i nationalekonomi vid Stockholms universitet.

Stockholms universitet och östasiatiska museets nämnd har i gemensam skrivelse — med hänvisning till riksdagens förut nämnda beslut om inrättande av en professur i sinologi — förordat, att universitetets institution för östasiatiska språk placeras i anslutning till östasiatiska museet på Skeppsholmen. Universitetskanslersämbetet, byggnadsstyrelsen samt lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet och högskolorna i Stockholm har efter remiss avgivit utlåtanden över framställningen.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i vissa allmänna frågor anfört i den inledande översikten samt vid min anmälan av universitetskanslersämbetets och Uppsala universitets avlöningsanslag.

Juridiska fakulteten. På grund av att tillströmningen till juridiska studier under de senaste åren blivit större än vad som beräknades år 1957 vid dimensioneringen av de juridiska fakulteternas fasta lärarpersonal (prop. 1957: 86) har dessa fakulteter under en följd av år tillförts en provisorisk förstärkning av undervisningsresurserna från inbesparade lönedel och i viss utsträckning från anslaget till extra utgifter vid universitet och högskolor. Behovet av en permanent förstärkning av resurserna synes mig klart dokumenterat. Jag föreslår därför för stockholmsfakultetens del, att det ordinarie kursanslaget fr. o. m. nästa budgetår uppräknas med 136 100 kr. (p. 6). Eftersom distriktsåklagarkursen vid universitetet är under avveckling, uppstår för budgetåret 1965/66 en minskning av medelsbehovet till kursen av 15 700 kr. Vid min beräkning av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m. har jag tagit hänsyn härtill (p. 7).

Humanistiska fakulteten. Enligt statsmakternas beslut år 1964 skall en professur i sinologi, särskilt nykinesiska språket, inrättas vid universitetet i Stockholm fr. o. m. budgetåret 1965/66 (prop. 1964: 1 bil. 10 s. 407; SU 55; rskr 158). Jag beräknar nu erforderliga medel för denna professur. Till densamma bör knytas 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt en tjänst som biträde med halvtidstjänstgöring. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående biträddestjänstens inplacering i lönegrad m. m. (p. 19—21). I förevarande samman-

hang bör erinras om att universitetet i Stockholm och östasiatiska museets nämnd i gemensam skrivelse förordat, att institutionen för ämnet sinologi skall förläggas i anslutning till östasiatiska museet. Med anledning härav vill jag framhålla, att ämnet enligt min mening i första hand bör ha nära kontakt med övriga språkvetenskapliga ämnen och därför få sin slutliga placering i universitetets blivande anläggningar inom Frescatiområdet.

Med anledning av kanslersämbetets under punkt 11 redovisade förslag beräknar jag medel för 250 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete i ämnet latinska språket.

En förstärkning av fakultetens biträdesorganisation synes mig befogad. Med anledning av kanslersämbetets förslag beräknar jag medel för sex tjänster som biträde, varav fyra avsedda för språkvetenskapliga sektionen och två för historisk-filosofiska sektionen. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående tjänsternas inplacering i lönegrad m. m. (p. 10 och 22).

Samhällsvetenskapliga fakulteten. Vid den psykologiska institutionen i Stockholm har antalet högstadiestuderande nu blivit så stort, att det torde vara det högsta i landet räknat per ordinarie professor och laborator. Behovet av forskarhandledning har för innevarande budgetår delvis kunnat täckas genom att ämnet erhållit två extra laboratorstjänster, för vilka medel utgår från anslaget till provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m. Förslaget att ämnet nu skall tillföras ytterligare en högre ordinarie tjänst är enligt min mening mycket väl underbyggt. Jag förordar därför, att en laboratur i psykologi, särskilt tillämpad psykologi, inrättas vid universitetet i Stockholm fr. o. m. nästa budgetår. I anslutning till förslaget om ifrågavarande laboratur beräknar jag medel för ytterligare 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt för en biträdestjänst. I fråga om lönegradsplacering m. m. av sistnämnda tjänst bör det uppdragas åt kanslersämbetet att inkomma till Kungl. Maj:t med förslag (p. 30—32).

Tillströmningen av studerande i ämnet statistik har under de senaste åren ökat snabbt. Innevarande läsår har detta ämne det största antalet registrerade studerande vid universiteten i Uppsala, Lund och Stockholm. Antalet högstadiestuderande i statistik är däremot påfallande lågt, vilket bl. a. torde bero på den stora efterfrågan på statistiker, som råder inom näringslivet och den offentliga förvaltningen. Önskvärdheten av att få till stånd en ökad examination av licentiater i statistik motiverar enligt min uppfattning, att ämnet ges en permanent förstärkning av resurserna för forskarutbildning. Såväl kanslersämbetet som delegationen för statistikfrågor hävdar, att en förstärkning av ämnets representation är särskilt angelägen vid Stockholms universitet, samt förordar, att en tjänst som preceptor inrättas där för att framför allt behovet av högre utbildning i statistik inriktad på samhällsorienterad tillämpning av ämnet skall kunna

tillgodoses. Jag delar denna uppfattning och föreslår, att en tjänst som preceptor i statistik, särskilt offentlig statistikproduktion, inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. nästa budgetår. Till denna tjänst bör knytas 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt en biträdestjänst. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående biträdestjänstens inplacering i lönegrad m. m. (p. 34—36).

En stor del av högstadieundervisningen i ämnet nationalekonomi vid universitetet i Stockholm har under många år åvilat innehavaren av den personliga professuren i nationalekonomi, särskilt konjunkturforskning, E. Lundberg. Denne lämnar emellertid sin professur vid universitetet i och med utgången av budgetåret 1964/65 för att tillträda en professur vid handelshögskolan i Stockholm. Därmed kommer den för Lundberg personliga tjänsten att utgå ur universitetets personalförteckning. Med hänsyn till den besvärande bristen på vetenskapligt skolade nationalekonomer samt till önskvärdheten av att kontinuitet i bl. a. forskarutbildningen skall kunna åstadkommas finner jag — i likhet med kanslersämbetet — det vara angeläget att den tjänst som bortfaller ersättes med en professur på ordinarie stat. Jag föreslår därför, att en professur i nationalekonomi inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. budgetåret 1965/66.

För forskning och allmänt institutionsarbete beräknar jag vidare medel motsvarande ytterligare 150 assistenttimmar i ämnet geografi, särskilt kulturgeografi med ekonomisk geografi, samt ytterligare 300 assistenttimmar i ämnet statistik (p. 24 och 37).

Med anledning av kanslersämbetets under punkten 41 redovisade förslag om utökning av antalet tjänster som biträde har jag funnit mig böra beräkna medel för ytterligare en biträdestjänst. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående tjänstens inplacering i lönegrad m. m.

Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten. Jag anser det motiverat, att fakultetens personalorganisation utökas med en kvalificerad teknisk medhjälpare, varför jag beräknar härför erforderliga medel. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag om tjänstens inplacering i lönegrad och placering vid institution. Därest tjänsten i fråga befinnes böra placeras i högre lönegrad än Ae 21, torde för budgetåret 1965/66 innehavaren böra anställas som extra tjänsteman i för tjänsten avsedd lönegrad (p. 48).

Såsom redan framgått har kanslersämbetet föreslagit, att en för den tekniska verksamheten vid Stockholms universitet gemensam tjänst som verkstadschef i lönegrad Be 1 skall inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66. Innehavaren av den föreslagna tjänsten skulle enligt ämbetet deltaga i planeringsarbetet för en samordning av den tekniska verksamheten inom universitetet. Jag finner förslaget om en sådan chefstjänst väl ägnat att tillgodose önskemålen om rationalisering och koordinering. Med hänsyn till att oklarhet ännu råder om när den samord-

nade tekniska verksamheten kan igångsättas, anser jag mig emellertid inte böra förorda att tjänsten inrättas från nästa budgetår. Det bör ankomma på kanslersämbetet att åter aktualisera frågan när klarhet föreligger om när den tekniska tjänsten vid universitetet kan träda i funktion. Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 oktober 1964 uppdrog åt lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet och högskolorna i Stockholm att i samråd med kanslersämbetet utarbeta lokalprogram för anläggning i Frescati avseende den tekniska verksamheten inom universitetet, varvid förut-sattes, att denna skulle sammanhållas under en gemensam chef (p. 46).

Gemensamt för de filosofiska fakulteterna. I syfte att den fasta lärarorganisationen inom de filosofiska fakulteterna skall förstärkas förordar jag ordinariesättning av vissa extra universitetslektorat. Jag föreslår, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas sju ordinarie universitetslektorat, nämligen ett i vart och ett av ämnena statskunskap, pedagogik, psykologi, nationalekonomi, företagsekonomi, fysik och oorganisk kemi.

Med anledning av en av matematisk-naturvetenskapliga fakulteten gjord framställning om tillsättning av ett befintligt ordinarie universitetslektorat i oorganisk och fysikalisk kemi vid universitetet vill jag erinra om vad jag i det föregående under Uppsala universitets avlöningsanslag anfört angående rätt att besätta ordinarie universitetslektorat utan hinder av att organisationsplan i vederbörande ämne inte fastställts.

Behovet av förstärkning av delposten Avlöningar till vissa lärare m. m. beräknar jag med hänsyn till den hittillsvarande belastningen och med beaktande av den ökning av studerandeantalet, som kan förväntas läsåret 1965/66, till 1 675 000 kr. (p. 50).

Gemensamt för universitetet. Med anledning av kanslersämbetets förslag att personliga tjänster som forskardocent skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår för docenten B. A. Danielsson och docenten H. Frykenstedt, vill jag erinra om vad jag under Uppsala universitets avlöningsanslag anfört angående fortsatt förordnande för forskardocent, vars andra treårsförordnande utlöpt (p. 51).

Innevarande budgetår förfogar universitetet över tio forskardocenttjänster. Fr. o. m. nästa budgetår bör ytterligare två sådana tjänster inrättas. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående anknytning till fakultet.

Som jag i det föregående anfört vid min anmälan av kungl. bibliotekets avlöningsanslag finner jag det lämpligt att vissa av de i utredningen rörande biblioteksproblemen vid Stockholms universitet föreslagna nya bibliotekstjänsterna tills vidare bör redovisas i universitetets personalstat.

Kanslersämbetet har med anledning av den nämnda utredningen föreslagit

att personalen vid humanistiska biblioteket skall förstärkas med en tjänst som biblioteksassistent i lönegrad Ae 11 och en som förste biblioteksbiträde i lönegrad Ae 9. Jag har inte något att erinra häremot och beräknar här medel för dessa tjänster. I enlighet med kanslersämbetets förslag beräknar jag även ett belopp av 20 000 kr. till extra arbetskraft vid humanistiska biblioteket för bearbetning av hittills obehandlat material (p. 52—54).

Jag beräknar vidare medel för en tjänst som förste bibliotekarie i Ag 27 i stället för en tjänst som bibliotekarie i Ae 23 samt en tjänst som förste biblioteksassistent i Ae 19 för slaviska biblioteket. Nämda bibliotekarietjänst i Ae 23 bör hållas vakant så länge förste bibliotekarietjänsten i Ag 27 finns inrättad (p. 55—56).

För det juridiska biblioteket har kanslersämbetet föreslagit en förstärkning av personalen med en tjänst som förste biblioteksassistent i Ae 13 samt en tjänst som förste biblioteksbiträde i Ae 9, varvid vissa nu utgående arvodesmedel inte längre kommer att erfordras. Jag beräknar för dessa förslags genomförande erforderliga medel (p. 57 och 58).

För skötseln av institutionsbyggnaderna i Frescati och byggnaderna i kvarteret Mimer erfordras vissa vaktmästartjänster m. m. Jag beräknar därför erforderliga medel för fyra sådana tjänster. Vad gäller dessa tjänsters inplacering i lönegrad och placering vid institution m. m. bör det uppdragas åt kanslersämbetet att inkomma till Kungl. Maj:t med förslag (p. 60—63).

Med anledning av kanslersämbetets förslag under punkt 64 beräknar jag medel för en tjänst åt fastighetsskötaren vid förutvarande Nobelinstitutet för kemi B. Axelsson. Det bör uppdragas åt ämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag om lönegradsplacering m. m. av denna tjänst. Vidare finner jag, att för tillsyn och övervakning av universitetslokaler, då dessa hålles öppna under kvällstid, bör beräknas ett belopp av 18 000 kr. (p. 65).

Vad avser mina förslag beträffande studentidrott och studenthälsovård vill jag erinra om vad jag i dessa frågor anfört vid min anmälan av avlöningsanslaget till Uppsala universitet. Jag beräknar här en höjning med 9 500 kr. av nu utgående belopp till studenthälsovården. Vidare beräknar jag medel för arvode motsvarande halva lönen enligt löneklass A 18 till en idrottslärare för kvinnliga studerande (p. 66 och 67).

Under detta anslag räknar jag även med en minskning med 6 000 kr. av den i avlöningsstaten ingående utgiftsposten Livräntor m. m. Anslaget torde emellertid böra höjas med 2 000 kr. på grund av att inkomstposten Diverse inkomster minskar med detta belopp (p. 70—71).

Med anledning av att kanslersämbetet i särskild skrivelse framfört förslag om förstärkning av personalorganisationen inom den centrala förvaltningen vid bl. a. universitetet i Stockholm vill jag hänvisa till vad jag i denna fråga anfört vid min anmälan av Lunds universitets avlöningsanslag.

För bestridande av vissa kostnader i samband med registrering av studerande vid de filosofiska fakulteterna beräknar jag vidare under delposten till avlöningar till annan icke-ordinarie personal ett belopp av 135 000 kr.

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för civildepartementet föreslagit uppflyttning i lönegrad av bl. a. vissa tjänster vid universitetet. Jag beräknar här för förslagens genomförande erforderliga medel.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(22\,195\,000 + 6\,526\,000 =) 28\,721\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Stockholms universitet, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för Stockholms universitet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 876 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	29 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	10 795 000
b. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 695 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7 983 000
5. Livräntor m. m., <i>förslagsvis</i>	4 000
Summa kr.	29 382 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Avkastning från vissa fonder	600 000
2. Bidrag från enskilt håll	60 000
3. Diverse inkomster	1 000
Summa kr.	661 000
Nettoutgift kr.	28 721 000

c) till *Stockholms universitet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 28 721 000 kr.

E 23. Stockholms universitet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 406 000	1 744 763
1964/65	1 816 000	
1965/66 (förslag)	2 047 000	

I följande sammanställning har — i likhet med vad som skett under Uppsala universitets omkostnadsanslag — *universitetskanslersämbetets* förslag anpassats till nu gällande omkostnadsstat. I fråga om förslaget i övrigt torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Utgifter	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Universitets- kanslersämbetet	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	19 800	+ 2 200	+ 2 500
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	601 500	+ 43 500	+ 43 500
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	955 500	+ 100 000	+ 100 000
4. Resersättningar, <i>förslagsvis</i>	7 000	+ 1 000	+ 1 000
5. Telefonavgifter, <i>förslagsvis</i>	203 500	+ 38 000	+ 38 000
6. Ersättning för avskaffade examensavgifter	7 000	of.	of.
7. Lokaler m. m. för undervisning i idrott för universitets- och högskolestuderande i Stockholm	11 000	+ 9 000	+ 2 000
8. Lokaler för studenthälsovården i Stock- holm	10 000	— 10 000	of.
9. Ersättning till ledamot i företagsnämnd, <i>förslagsvis</i>	700	of.	of.
10. Bidrag till akademiska rektorskonventet	—	+ 55 000	+ 44 000
Summa kr.	1 816 000	+ 238 700	+ 231 000

Den föreslagna höjningen av anslagsposterna 1 och 4 motiveras av att personalen utökats. Anslagsposterna 2, 3 och 5 föreslås höjda med hänsyn till att nya lokaler ställes till universitetets förfogande.

Kanslersämbetets förslag under punkterna 7 och 8 förutsätter att kostnader för lokaler för studentidrotten och studenthälsovården i Stockholm inte längre skall belasta omkostnadsanslaget utan bestridas av statens allmänna fastighetsfond medan departementets beräkningar på dessa poster även innefattar lokal-kostnader. För innevarande budgetår har under ett förslagsanslag till förstärkning av universitetens och vissa högskolors förvaltning m. m. beräknats ett belopp av 44 000 kr. till bidrag till akademiska rektorskonventet i Stockholm. Medel för ifrågavarande ändamål bör i enlighet med vad som i prop. 1964: 50 anfördes vid anmälan av nämnda anslag fr. o. m. budgetåret 1965/66 beräknas under här ifrågavarande anslag.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med $(1\,816\,000 + 231\,000 =) 2\,047\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stockholms universitet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 047 000 kr.

E 24. Stockholms universitet: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 970 000	1 908 478
1964/65	2 175 000	
1965/66 (förslag)	2 388 000	

Med utgångspunkt i de förslag beträffande materielanslagen till universiteten och vissa högskolor, som avgivits av materielanslagskommittén och för vilka redogjorts i det föregående under Uppsala universitets materielanslag, föreslår *universitetskanslersämbetet* för budgetåret 1965/66 en höjning av förevarande anslag med 214 600 kr. Härvid förutsätter ämbetet att utgifter för exkursioner och fältarbeten samt vissa utgifter för inköp och bindning av böcker m. m., vilka utgifter för närvarande belastar detta anslag, framdeles bestrides från särskilda anslag.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Förevarande anslag torde för nästa budgetår böra höjas med 213 000 kr. Vid beräkningen av den av mig sålunda förordade ökningen har jag även tagit hänsyn till att vissa medel för bokinköp och bokbindning vid universitetet, vilka hittills anvisats under detta anslag, i det följande föreslås anvisade från ett särskilt anslag.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(2\,175\,000 + 213\,000 =) 2\,388\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stockholms universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 388 000 kr.

E 25. Stockholms universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	490 000	496 634
1964/65	490 000	
1965/66 (förslag)	490 000	

Det under detta reservationsanslag för innevarande budgetår uppförda beloppet — 490 000 kr. — har anvisats för ospecificerade ändamål.

Som i det föregående redovisats under motsvarande anslag till Uppsala universitet utgår *universitetskanslersämbetet* i sin anslagsframställning för budgetåret 1965/66 från dels förslag avgivna av den s. k. materielanslagskommittén, dels förslag avgivna av de sakkunniga, som förra året tillkallades av kanslersämbetet för att utreda vissa frågor angående apparatanslagen. Ämbetet föreslår en allmän höjning av förevarande anslag med 25 %.

Departementschefen

Med hänsyn till vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala anser jag mig inte kunna tillstyrka någon höjning av detta anslag. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 490 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stockholms universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 490 000 kr.

E 26. Stockholms universitet: Bokinköp och bokbindning m. m.

Av det till Stockholms universitet för innevarande budgetår anvisade reservationsanslaget av 2 175 000 kr. till materiel m. m. utgår för bokinköp 44 400 kr. till juridiska biblioteket, 96 500 kr. till humanistiska biblioteket, 19 800 kr. till matematisk-naturvetenskapliga biblioteket och 45 000 kr. till bibliotekskommisionen.

Universitetskanslersämbetet hemställer i enlighet med materielanslagskommitténs förslag, att för Stockholms universitet uppföres i riksstaten ett särskilt anslag till inköp och bindning av böcker m. m. Ämbetet förordar därvid att ett belopp motsvarande dels en tredjedel av de till juridiska och humanistiska biblioteken dels de till matematisk-naturvetenskapliga biblioteket och bibliotekskommisionen under innevarande budgetår från materielanslaget utgående medlen — i runt tal 112 000 kr. — framdeles anvisas under den föreslagna anslagsrubriken. Härutöver förordar ämbetet med anledning av ett förslag av riksbibliotekarien, som utrett frågor rörande biblioteksorganisationen vid universitetet, att dels ett ytterligare belopp av 117 000 kr. beräknas för nyssnämnda humanistiska och juridiska bibliotek samt för slaviska och socialvetenskapliga biblioteken, dels ett belopp av 25 000 kr. anvisas för bindning av slaviska biblioteket tillhöriga samlingar. Kanslersämbetet föreslår sålunda att till universitetet under ett nytt anslag till bokinköp och bokbindning m. m. anvisas sammanlagt 254 000 kr.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

I enlighet med universitetskanslersämbetets förslag bör i riksstaten för nästa budgetår till bokinköp och bokbindning m.m. för Stockholms universitet uppföras ett särskilt reservationsanslag av 254 000 kr. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att i samråd med riksbibliotekarien till Kungl. Maj:t inkomma med förslag rörande dispositionen av anslaget. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stockholms universitet: Bokinköp och bokbindning m.m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 254 000 kr.

E 27. Umeå universitet: Avlöningar

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 10 095 000 kr. I riksstaten finns vidare uppfört ett anslag, Vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen vid universitetet i Umeå, avseende det fortsatta utbyggandet av universitetet. Av sistnämnda anslag har 1 895 000 kr. beräknats för att täcka avlöningskostnader under budgetåret 1964/65.

Universitetet omfattar fr. o. m. den 1 juli 1964 en medicinsk, en odontologisk och en filosofisk fakultet. Uppbyggandet av ett universitetsbibliotek i Umeå har inletts vid samma tidpunkt.

Vid *medicinska fakulteten* meddelas såväl propedeutisk som klinisk utbildning. I enlighet med statsmakternas beslut 1961 och 1962 höjes utbildningskapaciteten under innevarande budgetår från 40 till 60 nyintagna studerande per år i de propedeutiska och kliniska ämnena. Nämnda beslut innebär dessutom, att fakulteten skall byggas ut till att omfatta fullständig medicinsk utbildning, inkluderande medicinsk-teoretisk undervisning för 62 studerande per år, fr. o. m. budgetåret 1965/66.

Vid *odontologiska fakulteten* meddelas utbildning fram till tandläkarexamen, dock med undantag för de båda inledande studieterminernas prekliniska utbildning. Utbildningskapaciteten har fr. o. m. budgetåret 1963/64 höjts från 40 till 60 nyintagna per år. Av de studerande på umeålinje har hittills 40 per år haft att genomgå preklinisk-odontologisk utbildning i Stockholm; fr. o. m. budgetåret 1962/63 har 20 studerande per år erhållit ifrågavarande utbildning i Lund (Malmö). Preklinisk-odontologisk utbildning skall emellertid enligt statsmakternas beslut år 1961 anordnas i Umeå fr. o. m. budgetåret 1965/66.

Inom *filosofiska fakulteten* anordnas utbildning på grundexamensnivå till filosofisk ämbetsexamen, filosofie kandidatexamen, filosofisk-samhällsvetenskaplig examen, samhällsplanerare inom ramen för en alternativ utformning av filosofisk-samhällsvetenskaplig examen samt ekonomexamen.

I den av riksdagen godkända propositionen 1964:74 angående fortsatt ut-

byggnad av universitetet i Umeå m. m. framlades — på grundval av 1962 års umeåkommittés huvudbetänkande — en plan för den fortsatta utbyggnaden av den matematisk-naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga utbildnings- och forskningsorganisationen. Denna skall enligt propositionen dimensioneras för ca 2 400 närvarande studerande i början av 1970-talet, varav 1 400 i matematisk-naturvetenskapliga och 1 000 i samhällsvetenskapliga ämnen.

Läsåret 1964/65 har i Umeå i överensstämmelse med statsmakternas beslut påbörjats såväl civilekonomutbildning som — på försök — samhällsplanerarutbildning. Till den förstnämnda sker en årlig intagning av tills vidare 50 studerande, medan den sistnämnda är avsedd för 30 studerande per läsår. Vidare har detta läsår inletts försöksverksamhet med samordnad ämnesteoretisk och praktisk-pedagogisk lärarutbildning, utformad i enlighet med ett i nämnda proposition framlagt förslag, vilket baserats på en framställning från 1960 års lärarutbildningssakkunniga. Denna försöksverksamhet skall omfatta bl. a. vissa moderna språk.

Interimsstyrelsen för universitetet i Umeå — vilkens verksamhet upphörde med utgången av budgetåret 1963/64 — har i sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår begärt en avsevärd utökning av universitetets personal.

Universitetskanslersämbetets förslag till anslagsäskanden utmynnar i en höjning av förevarande anslag med 7 822 000 kr. till 17 917 000 kr.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för kanslersämbetets förslag till ändringar i universitetets personalorganisation m. m. samt redovisar därvid först de till de olika fakulteterna hänförliga förslagen och därefter sådana förslag, som avser universitetet i dess helhet. Vid min redogörelse kommer jag att närmare beröra endast vissa av kanslersämbetets förslag. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

A. Medicinska fakulteten

Tjänster m. m. föranledda av prop. 1961:108
och 1962:104

Anatomi

- 1) prosektor,
- 2) 2 225 assistenttimmar,
- 3) fem e. o. biträden,
- 4) två ekonomibiträden.

Fysiologi

- 5) professor fr. o. m. den 1 januari 1966.

Histologi

- 6) prosektor,
- 7) 1 725 assistenttimmar,
- 8) fem e. o. biträden,
- 9) två ekonomibiträden.

Kirurgi

- 10) 30 timmar professorsundervisning.

Medicin

- 11) 30 timmar professorsundervisning.

- 12) klinisk lärare i Ag 27,

- 13) klinisk amanuens.

Ortopedi

- 14) 50 timmar professorsundervisning.

Röntgendiagnostik

- 15) 55 timmar professorsundervisning.

Socialmedicin

- 16) forskarassistent och samtidigt indragning av arvode till statistiker av 14 500 kr.

Gemensamt för fakulteten

- 17) två docenter.

Preklinisk-odontologisk utbildning

Anatomi

- 18) lärare i Ae 25,

- 19) 1 500 assistenttimmar.

Histologi

- 20) lärare i Ae 25,

- 21) 1 500 assistenttimmar.

Gemensamt för anatomi och histologi

- 22) forskarassistent.

Bakteriologi

- 23) forskarassistent fr. o. m. den 1 januari 1966.

Fysiologi

- 24) lärare i Ae 25,

- 25) 1 000 assistenttimmar.

Medicinsk kemi

- 26) lärare i Ae 25,

- 27) 1 500 assistenttimmar.

Gemensamt för den preklinisk-odontologiska utbildningen

- 28) två tjänster som e. o. biträde fr. o. m. den 1 juli 1965 samt fyra tjänster som e. o. biträde — varav en med halvtidstjänstgöring — fr. o. m. den 1 oktober 1965.

Ö v r i g a f ö r s l a g

Barnpsykiatri

- 29) professor,
- 30) två e. o. biträden.

Gynekologisk radioterapi

- 31) laboratur — med docenten O. Kjellgren som förste innehavare — fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Kirurgi

- 32) klinisk lärare i Ag 27 fr. o. m. den 1 januari 1966,
- 33) klinisk amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966.

Klinisk bakteriologi

- 34) professur — i stället för laboratur — med laboratorn S. Bergman som förste innehavare.

Neurokirurgi

- 35) professor fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Socialmedicin

- 36) forskarassistent i Ag 23.

Gemensamt för fakulteten

- 37) två forskarassistenter,
- 38) 16 625 assistenttimmar i stället för tretton tjänster som assistent, fem tjänster som förste amanuens och fem befattningar som tredje amanuens,
- 39) kvalificerat tekniskt biträde,
- 40) fyra e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 1—17. I enlighet med i propositionen 1961: 108 framlagt förslag har 1961 års riksdag fattat beslut om förstärkning av de medicinska läroanstalternas utbildningskapacitet. De under ifrågavarande punkter redovisade förslagen överensstämmer med grunderna för här avsedd utbyggnad. Utbyggnaden innebär bl. a., att medicinsk-teoretisk utbildning skall påbörjas i Umeå höstterminen 1965. Med anledning härav skall en prosektur i anatomi och en prosektur i histologi tillkomma fr. o. m. budgetåret 1965/66 samt en professur i fysiologi inrättas fr. o. m. den 1 januari 1966.

Punkterna 18—28. Läsåret 1965/66 inledes i Umeå — i enlighet med statsmakternas tidigare beslut (prop. 1961: 108) — undervisning i de preklinisk-odontologiska ämnena. Interimsstyrelsen har föreslagit, att denna undervisning förläggas till motsvarande medicinska institutioner. Den katedrala undervisningen för odontologie studerande under det prekliniska året utgör i anatomi 220 timmar, histologi 160 timmar, medicinsk kemi och fysiologi 100 timmar vardera samt bakteriologi 60 timmar. För att det nu aktualiserade undervisnings- och examinationsbehovet skall kunna tillgodoses har interimsstyrelsen föreslagit, att för vart och ett av ämnena anatomi, histologi, medicinsk kemi och fysiologi inrättas en lärartjänst i lönegrad Ae 25 samt att därjämte två

forskarassistenttjänster inrättas, en för bakteriologi och en för anatomi och histologi gemensamt. Universitetskanslersämbetet hemställer, att de för den preklinisk-odontologiska undervisningens behov föreslagna fyra lärartjänsterna samt två forskarassistenttjänsterna inrättas vid medicinska fakulteten i Umeå fr. o. m. budgetåret 1965/66 samt att fr. o. m. nämnda tidpunkt medel beräknas för assistenttimmar och biträdespersonal i enlighet med interimsstyrelsens förslag.

Punkt 32. Lärarkollegiet vid medicinska högskolan i Umeå har anfört bl. a., att den sammanlagda katedrala undervisningen i kirurgi uppgår till 430 timmar per år. Till betydande del meddelas denna undervisning av landstingsanställda läkare. Det framhålles vidare, att undervisningsbördan — som redan nu är betydande för dessa läkare med hänsyn till deras uppgifter i sjukvården — ytterligare kommer att öka, då antalet studerande fr. o. m. vårterminen 1966 uppgår till 60 i stället för nuvarande 40. Lärarkollegiet föreslår därför, att en tjänst som klinisk lärare i kirurgi inrättas fr. o. m. den 1 januari 1966. Kanslersämbetet tillstyrker lärarkollegiets förslag, samt föreslår, att tjänsten placeras i lönegrad Ag 27. Av en särskild skrivelse från Västerbottens läns landstings förvaltningsutskott framgår, att landstinget är berett att vid bifall till inrättande av ifrågakvarande tjänst medverka till att tjänsten förenas med befattning som biträdande överläkare vid den kirurgiska kliniken vid Umeå lasarett.

Punkt 34. I enlighet med ett förslag från 1962 års umeåkommitté förordar interimsstyrelsen, att en professur i klinisk bakteriologi inrättas vid universitetet i Umeå fr. o. m. den 1 juli 1965 och att samtidigt den befintliga laboraturen i samma ämne indrages. Vidare föreslås att den nuvarande innehavaren av laboraturen, medicine doktorn S. Bergman, vars kompetens till en professur i klinisk bakteriologi styrkts genom sakkunnigutlåtanden, utan ansökningsförfarande utses till förste innehavare av ifrågakvarande professur. Kanslersämbetet tillstyrker interimsstyrelsens förslag. Västerbottens läns landstings förvaltningsutskott har i annat sammanhang tillstyrkt, att överläkartjänsten i klinisk bakteriologi vid Umeå lasarett förenas med en professur fr. o. m. den 1 juli 1965.

B. O d o n t o l o g i s k a f a k u l t e t e n

- 41) docent,
- 42) två forskarassistenter,
- 43) fyra assistenttandläkare i Ae 20 (A 18) jämte avlöningsförstärkning,
- 44) fyra e. o. biträden,
- 45) tandtekniker i Ae 12,
- 46) tre tandsköterskor i Ae 7,
- 47) ekonomibiträde,
- 48) medelsanvisning av 34 100 kr., motsvarande avlöning till fyra tandsköterskepraktikanter ($\frac{2}{3}$ av lönen enligt löneklass A 5),
- 49) uppräknig av arvudet till föreståndaren för tandteknikerskolan (nu 2 280) med 4 920 kr.
- 50) assistent,
- 51) fyra tredje amanuenser avsedda för kursamanuensuppgifter.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 41—44, 46, 48 och 50—51. I 1963 års statsverksproposition (bil. 10, s. 427—434), redovisades en plan för utbyggnad av den odontologiska personalorganisationen i fyra etapper. De av universitetskanslersämbetet nu fram-

förda förslagen för budgetåret 1965/66 överensstämmer i huvudsak med denna plan. I fråga om assistenttandläkartjänsterna anför kanslersämbetet, att fyra sådana tjänster erfordras redan fr. o. m. budgetåret 1965/66, vilket i förhållande till utbyggnadsplanen innebär en tidigareläggning med ett år beträffande inrättandet av två tjänster. En dylik tidigareläggning är enligt ämbetet nödvändig för att den för undervisningen erforderliga tandsjukvården skall kunna meddelas. Av de fyra assistenttandläkartjänsterna är enligt ämbetet en avsedd för ämnesområdet cariologi-protetik, en för ämnesområdet parodontologi-bettanalys med parodontoprotetik och en för ämnesområdet pedodonti; den fjärde tjänsten avses för verksamheten vid käkcentralen.

C. Filosofiska fakulteten

Tjänster m. m. för lärarutbildning enligt prop. 1964: 74

Engelska

52) 39 timmar lektorsundervisning.

Franska

- 53) universitetslektor i Ag 27 jämte särskilt arvode av 2 760 kr.,
- 54) arvode till utländsk lektor motsvarande lön i löneklass A 25,
- 55) 500 assistenttimmar.

Tyska

- 56) universitetslektor i Ag 27 jämte särskilt arvode av 2 760 kr.,
- 57) arvode till utländsk lektor motsvarande lön i löneklass A 25,
- 58) 500 assistenttimmar.

Pedagogik

59) 28 timmar professorsundervisning.

Undervisning rörande ämnesmetodik m. m.

60) medelsanvisning av 13 300 kr.

Övriga tjänster m. m. föranledda av prop. 1964: 74

Företagsekonomi

- 61) 1 000 assistenttimmar,
- 62) 240 timmar lektorsundervisning vid särskild kurs i företagsekonomi för studerande med inriktning på filosofisk-samhällsvetenskaplig examen.

Statskunskap

- 63) professor,
- 64) 1 000 assistenttimmar.

Propedeutisk kurs i juridik

65) 160 timmar lektorsundervisning.

Radiofysik

66) 1 000 assistenttimmar.

Analytisk kemi

67) 2 000 assistenttimmar.

Biokemi

68) 2 000 assistenttimmar.

Fysikalisk kemi

69) 2 000 assistenttimmar.

Oorganisk kemi

70) 2 000 assistenttimmar.

Organisk kemi

71) 2 000 assistenttimmar.

Ekologisk zoologi

72) professor fr. o. m. den 1 januari 1966.

Zoofysiologi

73) professor fr. o. m. den 1 januari 1966.

Gemensamt för fakulteten

74) tre forskarassistenter,

75) aderton e. o. biträden.

Ö v r i g a f ö r s l a g

76) förstärkning med 330 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 52—60. I enlighet med i propositionen 1964: 74 framlagt förslag beslöt 1964 års riksdag att försöksvis skulle anordnas samordnad ämnesteoretisk och praktisk-pedagogisk lärarutbildning vid universitetet i Umeå (SU 94, rskr 214). I propositionen redovisades (s. 47) ett av 1960 års lärarutbildningssakkunniga utarbetat förslag till personalorganisation m. m. På grundval av statsmakternas beslut har ifrågavarande utbildning påbörjats hösten 1964 i engelska språket. Utbildningen skall enligt planerna utbyggas med ämnena tyska och franska fr. o. m. läsåret 1965/66. De under punkterna 55—60 redovisade förslagen överensstämmer i huvudsak med den av lärarutbildningssakkunniga förordade personalorganisationen.

Punkterna 62 och 65. Fr. o. m. budgetåret 1964/65 har i enlighet med statsmakternas beslut (prop. 1964: 74, SU 94, rskr 214) påbörjats utbildning vid Umeå universitet av dels samhällsplanerare — med inriktning på filosofisk-samhällsvetenskaplig examen — dels civilekonomer. I utbildningen av samhälls-

planerare skall ingå bl. a. en propedeutisk kurs i juridik och en kurs i företags-ekonomi. I ekonomutbildningen skall ingå bl. a. en särskild kurs i rättsvetenskap av samma omfattning som en propedeutisk kurs i juridik. Även för den traditionella utbildningen till filosofisk-samhällsvetenskaplig examen, som inletts vid universitetet i Umeå höstterminen 1964, erfordras en propedeutisk kurs i juridik samt — då företagsekonomi ej ingår som valfritt ämne i denna examen — en särskild kurs också i detta ämne. I enlighet med interimsstyrelsens förslag räknar kanslersämbetet med ett behov av totalt 400 timmar lektorsundervisning för ifrågavarande kurser.

Punkterna 63 och 64. Jämlikt beslut av 1964 års riksdag skall fr. o. m. budgetåret 1965/66 inrättas en professur i statskunskap vid universitetet i Umeå (prop. 1964: 74, SU 94, rskr 214). Till densamma bör enligt kanslersämbetet knytas 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete.

Punkterna 72 och 73. I enlighet med riksdagens beslut i anledning av propositionen 1964: 74 skall fr. o. m. den 1 januari 1966 vid universitetet i Umeå inrättas en professur i ekologisk zoologi samt en professur i zoofysiologi.

D. G e m e n s a m t f ö r u n i v e r s i t e t e t

Tjänster föranledda av prop. 1964:74

Biblioteket

- 77) förste bibliotekarie i Ae 27,
- 78) biblioteksassistent i Ae 11,
- 79) fem tjänster som biblioteksbiträde i Ae 7,
- 80) expeditivsvakt i Ae 7.

Övriga förslag

Studenthälsovården

- 81) höjning av anslaget (nu 4 000) med 7 000 kr.

Vidareutbildning av laboratoriebiträden

- 82) medelsanvisning av 49 700 kr. till ersättning åt tio laborantskoleelever.

Gemensamt för flera institutioner

- 83) maskinchef i Ae 19,
- 84) två e. o. vaktmästare,
- 85) hantverkare i Ae 9 avsedd för medicinska fakulteten (prop. 1961: 108).

Ändrad anställningsform och lönegradsplacering

- 86) assistent i Ae 17 i stället för kontorsskrivare i Ag 13 vid administrativa avdelningen.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 77—80. Kanslersämbetets framställning om en förste bibliotekarie i lönegrad Ae 27, en biblioteksassistent i lönegrad Ae 11, fem biblioteksbiträden i lönegrad Ae 7 och en expeditivsvakt i lönegrad Ae 7 vid det nya universitetsbiblioteket överensstämmer med de riktlinjer för bibliotekets uppbyggnad under nästa budgetår, som uppdrogs i propositionen 1964: 74.

Universitetskanslersämbetet gör vidare framställning om uppflyttning i högre lönegrad av ett stort antal befattningshavare vid universitetet.

Kanslersämbetet framlägger härjämte förslag om medelsanvisning för tjänster m. m. föranledda av utbyggnaden av universitetet i Umeå enligt propositionen 1964: 74 samt för tjänster m. m. vid universitetets centrala förvaltning enligt propositionen 1964: 50.

Vidare framställer kanslersämbetet förslag om utgiftsförändringar på grund av dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid universitetet, dels 1964 års riksdags beslut angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels ock inrättande av tjänster från annan tidpunkt under budgetåret 1964/65 än den 1 juli.

E. Den mikrobiologiska utbildnings- och forskningsorganisationen m. m.

Genom beslut den 8 november 1963 uppdrog Kungl. Maj:t åt 1962 års *umeå-kommitté* — vilken tillkallats med stöd av kungligt bemyndigande den 6 juni 1962 — att utreda frågan om mikrobiologins ställning vid universitetet i Umeå jämte därmed sammanhängande spörsmål. Samtidigt föreskrevs att tills vidare — i avvaktan på resultatet av nämnda utredning — skulle anstå med åtgärder för tillsättande av professuren i bakteriologi vid universitetet.

I sitt i det föregående omnämnda huvudbetänkande, »Högre utbildning och forskning i Umeå II» (SOU 1963: 76), vilket avgavs den 23 november 1963 och sedermera lades till grund för propositionen 1964: 74 angående fortsatt utbyggnad av universitetet i Umeå m. m., framhöll kommittén, att den avsåg att senare utarbeta förslag rörande dels mikrobiologins ställning, dels tidpunkten för inrättande av en professur i pedagogik vid universitetet i Umeå. I nämnda frågor har kommittén¹ framlagt förslag i sitt den 29 juni 1964 avgivna slutbetänkande, »Högre utbildning och forskning i Umeå III» (Ecklesiastikdepartementet 1964: 3, stencilerat).

I betänkandets första del diskuteras ämnet mikrobiologi och dess ställning. Enligt kommittén omfattar detta ämne bl. a. studiet av mikroorganismernas biologi, dessas roll i naturen och betydelse för människan. En speciell del av mikrobiologin utgör den medicinska bakteriologin (inklusive virologin), som behandlar mikroorganismernas roll som sjukdomsalstrare. Det understryks i betänkandet, att den allmänna mikrobiologin under senare år fått allt större betydelse inom flera områden, såsom läkemedelsindustrin, livsmedelsindustrin och naturvården. Enligt vad kommittén funnit, föreligger ett betydande behov av

¹ Fr. o. m. den 31 januari 1964: professorn L.-G. Larsson, ordförande, byråchefen A. Johansson, professorn P. E. Lindahl, byggnadsrådet Chr. Olrog, professorn B. Rexed, budgetsekreteraren B. J. Sjölander, docenten L. Sköld och f. d. kanslerssekreteraren, kanslirådet G. Z. Topelius.

mikrobiologer med naturvetenskaplig utbildning för dels mikrobiologisk grundforskning, dels praktiska arbetsuppgifter.

Kommittén anser, att en professur i mikrobiologi vid Umeå universitet skulle utgöra en synnerligen värdefull förstärkning av den planerade biologiska ämnesgruppen vid universitetet. Vid sidan av sina huvuduppgifter — forskning och utbildning av specialister i mikrobiologi — skulle en mikrobiologisk institution ge en ökad bredd åt biologiutbildningen vid lärosätet, understryker kommittén.

Kommittén föreslår att utbildning i mikrobiologi för naturvetare påbörjas i Umeå fr. o. m. läsåret 1968/69, då — enligt vad som framhålles — dels lokalmässiga förutsättningar bör föreligga, dels grundutbildningen i andra biologiska ämnen torde vara etablerad. Beträffande studerandeantalet föreslår kommittén, att utbildningsresurserna dimensioneras för 15 tvåbetygsstuderande och 30 ettbetygsstuderande per år. Utbildningen föreslås bli »trappstegsformad» med ettbetygsutbildning varje hösttermin och tvåbetygsutbildning påföljande vårtermin.

Vid sin prövning av frågan om personalbehovet vid en blivande mikrobiologisk utbildnings- och forskningsorganisation i Umeå har kommittén utgått från den vid universitetets bakteriologiska och klinisk-bakteriologiska institutioner under budgetåret 1963/64 befintliga personaluppsättningen, vilken framgår av följande sammanställning.

Ämne	Antal	Tjänstetyp
Allmän bakteriologi	1	professor
	2	assistenter
	1	förste amanuens
	1	tredje amanuens
	1	institutionstekniker
	1	laboratoriebiträde
	1	kanslibiträde
	1	vaktmästare
	1	institutionsbiträde
	1	ekonomibiträde
	1	
Klinisk bakteriologi	1	laborator
	1	klinisk amanuens
	1	laboratoriebiträde

Kommittén förordar i sitt förslag i huvudsak följande ändringar och utökningar av personalorganisationen.

1. Professuren i bakteriologi föreslås omvandlad till professur i mikrobiologi fr. o. m. den 1 juli 1965. Det förutsätts åligga professorn i mikrobiologi att dels handha viss del av utbildningen i bakteriologi för medicinare, dels ansvara för utbildningen i mikrobiologi för naturvetare. Professorn i mikrobiologi förordas — utöver ledamotskap av den medicinska fakulteten — erhålla säte och stämma i den filosofiska fakulteten. Tillsättningsärendet bör enligt kommitténs mening vid första tillfället handläggas av den medicinska fakulteten men därefter av den medicinska fakulteten och den filosofiska fakultetens professorer i biologiska

ämnena gemensamt. Professuren bör — anser kommittén — besättas med den vetenskapligt mest meriterade, oberoende av inom vilken fakultet denne fått sin utbildning. Den bakteriologiska institutionen förordas efter omvandlingen benämnad den mikrobiologiska institutionen.

2. I samband med omvandling av professuren i bakteriologi till professur i mikrobiologi bör enligt kommitténs uppfattning — för att den medicinska utbildningen och forskningen skall förstärkas — laboraturen i klinisk bakteriologi ändras till professur i samma ämne fr. o. m. den 1 juli 1965. Den nuvarande laboratorn i klinisk bakteriologi S. Bergman förordas utan ansökningsförfarande bli utsedd till professurens förste innehavare.

3. Ett ordinarie universitetslektorat i mikrobiologi föreslås inrättat. Genom tillkomsten av mikrobiologiutbildning för naturvetare väntas undervisningsvolymen öka så starkt, att ett lektorat enligt kommitténs mening blir erforderligt fr. o. m. den 1 juli 1968.

4. Behovet av assistentpersonal för laborationsundervisning i mikrobiologi för naturvetare förutsättes bli tillgodosett enligt de normer, som tillämpas för ämnet vid andra lärosäten.

5. Viss förstärkning av biträdespersonalen synes kommittén erforderlig, varför förslag framlägges om att följande två tjänster inrättas fr. o. m. den 1 juli 1968, nämligen en laboratorieingenjör i Ae 17 (gemensam för de mikrobiologiska och klinisk-bakteriologiska institutionerna) och ett ekonomibiträde i Ae 5 (mikrobiologiska institutionen).

6. Den nuvarande personalorganisationen vid den bakteriologiska institutionen föreslås bibehållen, varvid dock två tjänster — en institutionstekniker i Ae 9 och en vaktmästare i Ae 7 — enligt kommittén bör bli gemensamma för de mikrobiologiska och klinisk-bakteriologiska institutionerna.

Kommittén berör även frågan om lokaler för den föreslagna undervisningen och forskningen i mikrobiologi och konstaterar därvid, att den naturvetenskapliga mikrobiologin bör kunna inrymmas i de lokaler som tidigare beräknats för närliggande ämnen inom den medicinska fakulteten och beträffande vilka kostnaderna regleras genom ett mellan staten och Västerbottens läns landsting träffat avtal. Emellertid bör — framhåller kommittén — förhandlingar upptagas med landstinget i denna fråga, enär en av byggnaderna (byggnad 6) genom kommitténs förslag skulle erhålla en från den ursprungliga planen något avvikande användning. Enligt kommitténs uppfattning bör den avtalsmässigt reglerade byggnadsvolymen ej överskridas, varför förslaget om den mikrobiologiska utbildnings- och forskningsorganisationen — enligt vad kommittén framhåller — ej skulle behöva medföra några lokalmässigt betingade merkostnader bortsett från vissa inrednings- och utrustningskostnader.

Utbildningen i mikrobiologi för medicinare, naturvetare och odontologer i Umeå bör enligt kommitténs mening omhändertas gemensamt av de mikrobiologiska och klinisk-bakteriologiska institutionerna. Fördelningen av undervisningen i institutionerna emellan bör enligt kommittén grunda sig på de olika lärarnas inriktning och kan därför ej nu bestämmas.

Betänkandets andra del berör ämnet p e d a g o g i k. Detta är för närvarande representerat vid universitetet i Umeå av en ordinarie universitetslektor. En-

ligt kommitténs tidigare förslag beräknas utbildning och forskning i pedagogik vara fullt utbyggd i Umeå vid 1970-talets början.

Efter samråd med 1960 års lärarutbildningssakkunniga har kommittén funnit, att därest lärarutbildningen vid universitetet skall kunna bedrivas på tillfredsställande sätt måste en professur i pedagogik inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66 med en för lärarutbildningen lämplig inriktning och med beaktande av såväl utbildningens krav som forskningens behov. Båda dessa aspekter blir enligt kommittén bäst tillgodosedda, om tonvikten lägges vid pedagogiska tillämpningsfrågor. Kommittén förordar därför, att tjänsten benämnes professur i pedagogik, särskilt praktisk pedagogik. Enligt sedvanliga principer bör vidare medel anslås för 1 000 assistenttimmar, avseende forskning och allmänt institutionsarbete. Det bör enligt kommitténs uppfattning uppdragas åt byggnadsstyrelsen att anskaffa provisoriska lokaler för användning intill dess ett för bl. a. ämnet pedagogik planerat byggnadskomplex hunnit färdigställas, vilket beräknas ske till den 1 september 1967.

Över umeåkommitténs betänkande har remissyttranden avgivits av en rad myndigheter och organisationer m. m.

Förslaget om anordnande i Umeå av utbildning i ämnet mikrobiologi för bl. a. naturvetare tillstyrks genomgående av remissinstanserna, bland dem *universitetskanslersämbetet, samtliga av detta ämbete hörda universitetsmyndigheter, skolöverstyrelsen, statens naturvetenskapliga forskningsråd, länsstyrelsen i Västerbottens län, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) och Sveriges förenade studentkårer (SFS)*. Vissa betänkligheter framföres emellertid mot den av kommittén förordade forsknings- och undervisningsorganisationen i ämnet. Enligt *medicinska fakulteten i Uppsala* är den moderna mikrobiologin ett så omfattande och betydelsefullt ämne, att en uppdelning på olika professurer inom medicinsk och naturvetenskaplig fakultet vore klart motiverad. Förslaget att ämnesföreträdaren i klinisk bakteriologi skall meddela undervisning i jämväl allmän bakteriologi innebär — anføres i fakultetens yttrande — en försämring av resurserna för den kliniska bakteriologin. *Medicinska fakulteten i Göteborg* anser sig ej kunna acceptera det av kommittén framförda förslaget med en över fakultetsgränserna gemensam professur såsom normgivande för övriga universitet. *Statens naturvetenskapliga forskningsråd* finner förslagets styrka ligga i att man utan större tidsutdräkt skulle kunna få till stånd undervisning i mikrobiologi för naturvetare. Enligt rådets mening bör förslaget kunna ligga till grund för en temporär lösning av undervisningsproblemet inom ämnet. *Kemiska sektionen i Uppsala* samt *rektorsämbetet vid Stockholms universitet* finner det väl motiverat för Umeås del, att utbildningen i mikrobiologi handhaves gemensamt av de medicinska och filosofiska fakulteterna, enär en sådan lösning torde medföra fördelar vad gäller tillgång till och utnyttjande av lärarkrafter och institutionslokaler. *Medicinska fakulteten vid karolinska institutet* anser den av kommittén förordade principiella lösningen av frågan om undervis-

ning och forskning i mikrobiologi lycklig med hänsyn till möjligheterna av en överbrygning mellan naturvetenskap och medicin. *Medicinska och odontologiska fakulteterna i Umeå* finner det vara synnerligen värdefullt om ett samarbete över fakultetsgränserna kan åstadkommas i enlighet med förslaget, eftersom lärostoffet inom den grundläggande mikrobiologin är detsamma för medicin, odontologi och naturvetenskap.

Universitetskanslersämbetet erinrar om att undervisning i mikrobiologi för närvarande bedrivs vid de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna i Uppsala, Lund och Stockholm men att företrädare i professors- eller laboratorsgraderna saknas. Ämbetet finner kommitténs förslag utgöra ett steg i rätt riktning i vad avser den naturvetenskapliga sidan av frågan. Vad gäller den medicinska sidan delar ämbetet i stort de av olika medicinska fakulteter uttalade betänkligheterna. Ämbetet anser visserligen den överbrygning mellan naturvetenskap och medicin, som förslaget torde medföra, synnerligen tillfredsställande men finner det samtidigt — med hänsyn till ämnets omfattning — tveksamt huruvida detsamma kan och bör företrädas av endast en professor, som skall täcka såväl de medicinska som de naturvetenskapliga delarna av ämnet. Enligt kanslersämbetets mening kräver ej heller nämnda överbrygning att de högre tjänsterna är gemensamma för medicin och naturvetenskap. Det väsentliga synes ämbetet vara, att forskningen och utbildningen sammanhålls i en institution. Med hänsyn till att några högstadiestuderande i ämnet icke torde vara att vänta under de första verksamhetsåren bör emellertid, framhålls i yttrandet, den föreslagna universitetslektorstjänsten — vilken tillstyrks av kanslersämbetet — övergångsvis kunna vara tillfyllest för den naturvetenskapliga utbildningen. Enligt ämbetets mening bör professorn i mikrobiologi kunna tills vidare ha huvudansvaret för såväl den medicinska som den naturvetenskapliga utbildningen; tjänstinhavaren bör enligt ämbetet ha sin huvudsakliga undervisning förlagd till den medicinska fakulteten. Det kan, framhåller ämbetet, ifrågasättas om professuren ej bör ges en medicinsk inriktning. Till professuren bör enligt ämbetet knytas minst 1 000 assistenttimmar för andra ändamål än undervisning.

En avvikande mening rörande förslaget om medicinsk inriktning av professuren anföres av *matematisk-naturvetenskapliga fakulteten i Göteborg*, som understryker vikten av att ifrågavarande professur — med hänsyn till att det kommer att röra sig om en lärostol i mikrobiologi i vidsträckt bemärkelse — får en från den medicinska mikrobiologin helt fri ställning.

Kommitténs förslag att den befintliga laboraturen i klinisk bakteriologi bör omvandlas till professur i ämnet med nuvarande laboratorn S. Bergman som förste innehavare tillstyrkes allmänt av remissinstanserna. I ett flertal yttranden — bl. a. från *medicinska fakulteterna i Uppsala och Umeå* — framhålls vidare nödvändigheten av att starkt ökade resurser kommer till stånd i ämnena virologi och immunologi, vilka sedan flera år befinner sig i synnerligen snabb utveckling. *Odontologiska fakulteten vid karolinska institutet* betonar, att även den orala mikrobiologin under de senaste åren utvecklats mycket snabbt. För

att behovet av ökade resurser inom detta ämne skall kunna mötas föreslår fakulteten inrättande av en laboratur i oral mikrobiologi.

Västerbottens läns landstings förvaltningsutskott förklarar sig positivt till att förhandlingar upptages mellan staten och landstinget angående utnyttjande av vissa lokaler i byggnad 6 även för den filosofiska fakultetens utbildning i mikrobiologi.

Kommitténs förslag om inrättande av en professor i pedagogik vid universitetet i Umeå fr. o. m. budgetåret 1965/66 tillstyrks av samtliga de remissinstanser som yttrat sig över förslaget i denna del, bland dem *universitetskanslersämbetet, skolöverstyrelsen, länsstyrelsen i Västerbottens län, SACO* och *SFS*. Även den av kommittén förordade speciella inriktningen på praktisk pedagogik tillstyrks av flertalet instanser. *Samhällsvetenskapliga fakulteten i Uppsala* finner dock, att såväl omedelbara som mera långsiktiga krav bäst kan tillgodoses genom att professuren erhåller samma omfattning och benämning som vid de fyra övriga universiteten, där benämningen är professor i pedagogik och pedagogisk psykologi. *Rektorsämbetet vid universitetet i Stockholm* anser det ändamålsenligt, om ämnesföreträdaren i Umeå särskilt tar sig an universitetspedagogiska problem. *Universitetskanslersämbetet* betonar angelägenheten av pedagogisk utbildning för lärare inom universitetsväsendet, den postgymnasiala utbildningsorganisationen, kvällsgymnasierna samt folkbildningsverksamheten. Ämbetet föreslår med hänsyn till dessa områdens behov samt önskvärdheten av att universitetet i Umeå ges en särskild forskningsprofil, att ifrågavarande tjänst benämnes professor i praktisk pedagogik, särskilt vuxenpedagogik.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i vissa allmänna frågor anfört i den inledande översikten samt vid min anmälan av universitetskanslersämbetets och Uppsala universitets avlöninganslag.

I Umeå har högre utbildning och forskning bedrivits sedan höstterminen 1956, då tandläkarutbildning i begränsad omfattning påbörjades. Fr. o. m. läsåret 1958/59 tillkom medicinsk utbildning i vissa kliniska ämnen. De båda utbildningslinjerna har sedermera successivt utbyggts. Enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1961: 108 skall fr. o. m. nästa budgetår anordnas även preklinisk utbildning i Umeå för såväl medicine som odontologie studerande. Detta innebär, att fullständig medicinsk och odontologisk utbildning härefter kan erbjudas i Umeå.

Genom statsmakternas beslut åren 1963 och 1964 har tillkommit en rad matematisk-naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga ämnen. Utbildnings- och forskningsresurserna i dessa ämnen skall utbyggas steg för steg fram till omkring år 1970 enligt en av riksdagen fastställd plan.

Organisationen för medicinsk, odontologisk, matematisk-naturvetenskaplig och samhällsvetenskaplig utbildning och forskning erhöll den 1 juli 1963 benämningen universitetet i Umeå. Fr. o. m. innevarande budgetår består universitetet av tre fakulteter, nämligen en medicinsk, en odontologisk och en filosofisk, vartill kommer ett förra året inrättat universitetsbibliotek.

Till grund för statsmakternas ställningstaganden beträffande tidpunkter m. m. för inrättande av ämnen inom den filosofiska fakulteten har legat utredningar och förslag av 1962 års umeåkommitté. Denna kommitté har i juni 1964 avgivit sitt slutbetänkande, vari framläggs förslag angående dels utbildning och forskning i ämnet mikrobiologi, dels inrättande av en professur i pedagogik.

Mikrobiologin har under senare år genomgått en snabb utveckling och intar nu en framskjuten plats inom den biologiska vetenskapen. Dess tillämpning inom medicin, skogs- och jordbruk samt olika industrigrenar är av stor betydelse för samhället. Undervisning i ämnet har relativt länge bedrivits vid universiteten i Uppsala, Lund och Stockholm, där erforderliga lärarresurser har tilldelats inom ramen för den s. k. universitetsautomatiken.

Umeåkommitténs förslag om anordnande av utbildning och forskning i mikrobiologi i Umeå innebär dels att den inom medicinska fakulteten befintliga professuren i bakteriologi fr. o. m. budgetåret 1965/66 skall omvandlas till professur i mikrobiologi, dels att undervisning i mikrobiologi inom den filosofiska fakulteten i Umeå skall påbörjas läsåret 1968/69, dels ock att för denna undervisning skall inrättas ett ordinarie universitetslektorat i mikrobiologi fr. o. m. sistnämnda budgetår.

Umeåkommitténs förslag angående anordnande av utbildning i mikrobiologi för naturvetare har vid remissbehandlingen genomgående tillstyrkts, och de erinringar som framförts mot förslaget berör huvudsakligen frågor av organisatorisk art.

En av huvudtankarna vid uppbyggandet av universitetet i Umeå har varit att åstadkomma moderna och mindre fakultetsbundna former för utbildning och forskning. Även genom den lokalmässiga planeringen har förutsättningar skapats för en integration av medicinska och naturvetenskapliga ämnen och därmed även för inrättande av en för berörda fakulteter gemensam professur i mikrobiologi.

Med hänsyn härtill föreslår jag, att den nu vakanta professuren i bakteriologi fr. o. m. den 1 juli 1965 omvandlas till professur i mikrobiologi med skyldighet för innehavaren att dels omhänderha viss del av undervisningen i allmän bakteriologi för medicinare, dels ansvara för undervisningen i mikrobiologi för naturvetare. De av mig här förordade åtgärderna torde kräva vissa överläggningar med Västerbottens läns landsting rörande utnyttjande av lokaler för utbildning i mikrobiologi. Jag vill i detta sammanhang erinra om att 1962 års riksdag godkänt, att smärre jämkningar av eller tillägg till nu gällande avtalsbestämmelser ej skulle påfordra riksdagens samtycke.

Utbildningen i mikrobiologi för naturvetare bör, enligt vad jag nu räknar med,

kunna igångsättas fr. o. m. höstterminen 1968. För att behovet av undervisning och examination i ämnet inom såväl den medicinska och den odontologiska som den filosofiska fakulteten skall kunna täckas från denna tidpunkt, föreslår jag i likhet med kommittén, att principbeslut nu fattas om inrättande av ett ordinarie universitetslektorat i mikrobiologi fr. o. m. budgetåret 1968/69.

I anslutning till förslaget om inrättande av professuren i mikrobiologi beräknar jag medel för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete. Behovet av biträdeshjälp i ämnet mikrobiologi bör tillgodoses inom ramen för den befintliga biträdesorganisationen i allmän bakteriologi. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag som kan föranledas härav.

Såsom jag anført i det föregående har umeåkommittén framlagt förslag om inrättande av en professur i pedagogik vid universitetet i Umeå fr. o. m. nästa budgetår. Detta förslag har vid remissbehandlingen av betänkandet tillstyrkts av samtliga de instanser som uttalat sig i frågan. Beträffande den av kommittén förordade ämnesinriktningen av professuren — pedagogik, särskilt praktisk pedagogik — har några remissinstanser anmält avvikande mening. Kanslersämbetet har för sin del föreslagit, att ifrågavarande tjänst skall benämnas professur i praktisk pedagogik, särskilt vuxenpedagogik.

Vid min prövning av förevarande förslag har jag av bl. a. utbildningsorganisatoriska skäl funnit, att beslut om tidpunkten för inrättande av en professur i pedagogik i Umeå samt om tjänstens närmare inriktning bör fattas i samband med att ställning toges till de förslag om den framtida lärarutbildningen, som 1960 års lärarutbildningssakkunniga inom kort kommer att framlägga.

M e d i c i n s k a f a k u l t e t e n. Umeåkommittén har i sitt betänkande angående bl. a. forsknings- och utbildningsorganisationen inom det mikrobiologiska ämnesområdet framlagt förslag i ytterligare en organisatorisk fråga utöver dem till vilka jag nyss tagit ställning. För att den medicinska ämnesdelen skall förstärkas har kommittén förordat, att den befintliga laboraturen i klinisk bakteriologi omvandlas till professur i samma ämne fr. o. m. den 1 juli 1965. Även kanslersämbetet har framlagt förslag av denna innebörd. Jag finner förslaget motiverat med hänsyn till ämnets betydelsefulla roll inom forskningen och förordar i enlighet med kommittén, att laboraturen i klinisk bakteriologi omvandlas till professur fr. o. m. nästa budgetår. Till förste innehavare av professuren torde utan vederbörligt ansöknings- och sakkunnigförfarande böra utnämnas innehavaren av den nuvarande laboraturen, medicine doktorn S. Bergman. Dennes kompetens för en professur i ämnet är väl vitsordad av sakkunniga (p. 34).

Enligt beslut av 1961 och 1962 års riksdagar (prop. 1961:108 och 1962:104) skall under nästkommande budgetår ytterligare förstärkningsanordningar genomföras vid fakulteten, bl. a. på grund av att — såsom förut nämnts — medicinsk-teoretisk utbildning skall påbörjas i Umeå fr. o. m. budgetåret 1965/66.

Kanslersämbetets under punkterna 1—17 redovisade förslag överensstämmer i huvudsak med de i nämnda propositioner förordade grunderna för utökning av fakultetens utbildningskapacitet. Nyssnämnda riksdagsbeslut innebär bl. a., att vissa högre tjänster skall inrättas vid fakulteten, nämligen fr. o. m. den 1 juli 1965 en prosektur i anatomi, en prosektur i histologi och en tjänst som klinisk lärare i medicin samt fr. o. m. den 1 januari 1966 en professur i fysiologi. Med hänsyn till pågående översyn av undervisningsklinikernas organisation föreslår jag, att tjänsten som klinisk lärare inrättas såsom extra. Vidare skall enligt nyssnämnda beslut fr. o. m. den 1 juli 1965 inrättas en tjänst som forskarassistent i ämnet socialmedicin. Denna tjänst bör knytas till statistiska institutionen vid universitetet i Umeå. Härvid torde den medelsanvisning till statistiker i ämnet socialmedicin, som nu utgår från det till medicinska fakulteten anvisade kursanslaget, böra indragas. Enligt vad jag inhämtat kunde vid början av innevarande läsår tre av de sex till fakulteten hörande docenttjänsterna inte besättas i vanlig ordning. Med anledning härav är jag inte beredd att nu tillstyrka, att de föreslagna två docenttjänsterna inrättas. I övrigt beräknar jag för förslagens genomförande erforderliga medel (p. 1—16).

I samband med att antalet studerande ökar i de kliniska ämnena kommer behovet av undervisning i bl. a. ämnet kirurgi att bli väsentligt större än tidigare. För att den undervisning som åvilar ämnet skall kunna fullgöras, bör personalorganisationen förstärkas. Jag förordar därför, att en tjänst som klinisk lärare i kirurgi inrättas fr. o. m. den 1 januari 1966. Med hänsyn till pågående översyn av undervisningsklinikernas personalorganisation föreslår jag att tjänsten inrättas såsom extra (p. 32).

Med anledning av kanslersämbetets förslag under punkt 38 förordar jag, att befintliga tjänster och befattningar som assistent och amanuens, nämligen tretton tjänster som assistent, fem tjänster som förste amanuens och fem befattningar som tredje amanuens får utbytas mot 16 625 assistenttimmar.

Vid de medicinska fakulteterna i Lund och Göteborg samt vid karolinska institutet åligger det innehavarna av vissa lärartjänster i prekliniska ämnen att svara för jämväl den odontologiska utbildningen i vederbörande ämne. Jag har funnit, att denna anordning leder till en betydelsefull integration mellan medicinen och odontologin på det prekliniska området. Denna organisation bör därför genomföras även i Umeå. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att inkomma till Kungl. Maj:t med förslag till erforderliga bestämmelser.

Med anledning av kanslersämbetets förslag till personalförstärkningar, motiverade av den preklinisk-odontologiska utbildningens behov, föreslår jag, att vid medicinska fakulteten i Umeå skall fr. o. m. budgetåret 1965/66 inrättas en lärartjänst i lönegrad Ae 27 för vart och ett av ämnena anatomi, histologi, medicinsk kemi och fysiologi (p. 18, 20, 24 och 26). Vidare förordar jag, att två tjänster som forskarassistent inrättas, varav en fr. o. m. den 1 juli 1965 gemensam för anatomi och histologi samt en fr. o. m. den 1 januari 1966 för allmän bakteriologi (p. 22 och 23). Den för sistnämnda ämne avsedda forskarassistenttjänsten bör inrättas såsom extra. Under förutsättning av riksdagens godkän-

ande av mitt i det föregående redovisade förslag om inrättande av ett universitetslektorat i mikrobiologi fr. o. m. den 1 juli 1968 bör medel för ifrågavarande forskarassistenttjänst inte utgå längre än intill utgången av budgetåret 1967/68. Jag beräknar vidare medel för assistenttimmar i enlighet med kanslersämbetets under punkterna 19, 21 och 25 redovisade förslag. Vad avser ämnet medicinsk kemi beräknar jag medel för 1 000 assistenttimmar (p. 27). Med hänsyn till den preklinisk-odontologiska utbildningens behov beräknar jag slutligen medel för två biträdestjänster fr. o. m. den 1 juli 1965 samt för fyra sådana tjänster, varav en med halvtidstjänstgöring, fr. o. m. den 1 oktober 1965. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag om biträdestjänsternas inplacering i lönegrad m. m. (p. 28).

Odontologiska fakulteten. Med hänsyn till det behov av ökad rekrytering till högre lärartjänster inom odontologi, som främst orsakas av den kraftigt utökade tandläkarutbildningskapaciteten i landet, förordar jag, att vid odontologiska fakulteten i Umeå fr.o.m. den 1 juli 1965 inrättas dels en docenttjänst, dels två tjänster som forskarassistent (p. 41 och 42). Jag beräknar vidare medel för de tjänster m. m., som — enligt gällande etappplan för utbyggande av den odontologiska utbildnings- och forskningsorganisationen i Umeå — avsetts skola tillkomma fr. o. m. budgetåret 1965/66, nämligen en som assistenttandläkare för vartdera av ämnesområdena cariologi-protetik och parodontologi-bettanalys med parodontoprotetik (p. 43), fyra biträdestjänster (p. 44), tre tandskötersketjänster, varav två i lönegrad Ae 9 och en i lönegraden Ae 8 (p. 46), samt en tjänst som assistent och fyra befattningar som tredje amanuens (p. 50—51). Vidare beräknar jag medel för avlöning av fyra tandsköterskepraktikanter (p. 48). Jag har därjämte funnit mig böra beräkna medel för en tandtekniker i Ae 13, avsedd för käkcentralens verksamhet, samt för ett ekonomibitråde i högst Ae 5 (p. 45 och 47).

Filosofiska fakulteten. I enlighet med den av riksdagen godkända prop. 1964: 74 skall ett betydande antal tjänster tillkomma vid filosofiska fakulteten i Umeå under nästa budgetår. Sålunda skall fr. o. m. den 1 juli 1965 inrättas en professur i statskunskap samt fr. o. m. den 1 januari 1966 en professur i ekologisk zoologi och en i zoofysiologi (p. 63, 72 och 73). För professuren i statskunskap bör medel beräknas för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete (p. 64). Vidare skall följande universitetslektorat inrättas fr. o. m. den 1 juli 1965, nämligen ett i vart och ett av ämnena oorganisk kemi, fysikalisk kemi, organisk kemi och statskunskap samt två i ämnet företagsekonomi. Jag vill här erinra om vad jag tidigare anfört vid min anmälan av avlöningsanslaget till universitetet i Uppsala angående tillsättning och uppehållande av ordinarie universitetslektorat utan hinder av att organisationsplan i vederbörande ämne inte fastställts. Likaledes vill jag erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 18 december 1964 med hänsyn till föreliggande omständigheter medgivit, att åtgärder finge — utan hinder av att organisationsplan

för vederbörande ämne inte fastställts — vidtagas för tillsättande av de vid universitetet fr. o. m. den 1 juli 1964 inrättade universitetslektoraten i matematik, fysik, teoretisk fysik, statistik, nationalekonomi, kulturgeografi och naturgeografi. För den vid universitetet bedrivna utbildningen av blivande civil-ekonomer och samhällsvetare — däribland samhällsplanerare — beräknar jag medel motsvarande kostnaderna för 160 timmar lektorsundervisning vid propedeutisk kurs i juridik (p. 65). Vidare beräknar jag medel för 240 timmar lektorsundervisning vid särskild kurs i företagsekonomi avsedd för samhällsvetare (p. 62). För forskning och allmänt institutionsarbete beräknar jag medel i enlighet med vad kanslersämbetet föreslagit under punkterna 61 och 66—71.

Gemensamt för fakulteten bör inrättas en tjänst som forskarassistent (p. 74). Jag beräknar vidare medel för aderton nya biträdestjänster, varav två för samhällsvetenskapliga och sexton för matematisk-naturvetenskapliga ämnen. I fråga om inplacering i lönegrad m. m. av dessa tjänster bör det uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag (p. 75).

I enlighet med riksdagens beslut förra året skall bl. a. ämnet radiofysik tillkomma som examensämne i filosofiska examina fr. o. m. nästa budgetår. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag som kan föranledas därav.

En betydande del av utbildningsresurserna i de hittills organiserade ämnena inom den filosofiska fakulteten i Umeå har med hänsyn till den omfattande lärarbristen i Norrland avsetts bli inriktade på utbildning av ämneslärare. Med utgångspunkt i ett förslag av 1960 års lärarutbildningssakkunniga beslöt statsmakterna våren 1964, att en samordnad ämnesteoretisk och praktisk-pedagogisk lärarutbildning skulle försöksvis anordnas i Umeå fr. o. m. budgetåret 1964/65. Denna lärarutbildning skulle enligt beslutet omfatta — förutom berörda matematisk-naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga ämnen — vissa från skolans synpunkt centrala humanistiska ämnen, nämligen engelska språket fr. o. m. innevarande läsår samt franska och tyska språken fr. o. m. nästa läsår. Ytterligare medel för lärarutbildningen i bl. a. sistnämnda ämnen bör nu anvisas för budgetåret 1965/66. Jag beräknar här medel i enlighet med de under punkterna 52—60 redovisade förslagen.

Behovet av förstärkning av delposten Avlöningar till vissa lärare m. m. beräknar jag med hänsyn till den hittillsvarande belastningen och med beaktande av den ökning av studerandeantalet, som kan förväntas läsåret 1965/66, till 500 000 kr. (p. 76).

Gemensamt för universitetet. I överensstämmelse med de riktlinjer för universitetsbibliotekets uppbyggnad som uppdrogs i prop. 1964: 74 föreslår jag, att en tjänst som förste bibliotekarie i lönegrad Ae 27 inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Vidare beräknar jag medel för en tjänst som biblioteksassistent i lönegrad Ae 11, fem tjänster som biblioteksbiträde i lönegrad Ae 7 och en tjänst som expeditiionsvakt i lönegrad Ae 7 (p. 77—80).

Beträffande studenthälsovården vill jag erinra om vad jag i denna fråga anför under Uppsala universitets avlöningsanslag. Jag beräknar för detta ändamål en höjning med 3 500 kr. av nu utgående belopp (p. 81).

Till ersättning åt laboratoriebiträden, som genomgår vid universitetet fr. o. m. budgetåret 1965/66 anordnad vidareutbildning, torde under delposten till avlöningar till annan icke ordinarie personal beräknas ett belopp av 49 700 kr. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att föreskriva, att härför anvisade medel inte får disponeras för annat ändamål (p. 82).

Med anledning av föreliggande förslag beräknar jag här medel för en tjänst som maskinchef i lönegrad Ae 19 (p. 83).

Vidare beräknar jag, med anledning av kanslersämbetets förslag under punkterna 84 och 85 medel för två tjänster som vaktmästare i lönegrad Ae 7 samt en som hantverkare i lönegrad Ae 10, den senare avsedd för medicinska fakulteten.

För bestridande av vissa kostnader i samband med registrering av studerande vid den filosofiska fakulteten beräknar jag vidare under delposten till avlöningar till annan icke-ordinarie personal ett belopp av 8 000 kr.

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för civildepartementet föreslagit uppflyttning i lönegrad av bl. a. vissa tjänster vid universitetet. Jag beräknar här för förslagens genomförande erforderliga medel.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(10\,095\,000 + 6\,983\,000 =) 17\,078\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Umeå universitet, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för Umeå universitet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 949 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	35 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	4 653 800
b) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 513 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	5 166 900
Summa kr.	17 318 000

Särskilda uppbördsmedel

Bidrag från Västerbottens läns landsting till avlö-	
nande av kliniska amanuenser	240 000
Nettoutgifter kr.	17 078 000

c) till Umeå universitet: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 17 078 000 kr.

E 28. Umeå universitet: Omkostnader

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 407 000 kr. I riksstaten finnes vidare — med hänsyn till den fortsatta utbyggnaden av universitetet — uppfört ett anslag till vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen vid universitetet i Umeå. Under sistnämnda anslag har 207 000 kr. beräknats för omkostnader under budgetåret 1964/65.

I följande sammanställning har under rubriken Anvisat 1964/65 redovisats läroanstaltens sammanlagda omkostnadsanslag. I likhet med vad som skett under Uppsala universitets omkostnadsanslag har i fråga om *universitetskanslersämbetets* förslag i huvudsak upptagits endast sådana, som innebär förändringar inom ramen för nu gällande omkostnadsstat. I fråga om övriga förslag torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Utgifter	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Universitets- kanslersämbetet	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	20 500	+ 4 500	+ 4 700
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	190 000	+ 30 000	+ 30 000
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	310 800	+ 400 000	+ 200 000
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	119 500	+ 67 000	+ 20 000
5. Telefonavgifter, <i>förslagsvis</i>	63 000	— 33 000	+ 17 000
6. Ersättning till Umeå stad för ombesörjande av universitetsbibliotekets vaktmästarysslor	10 000	— 10 000	— 10 000
7. Bidrag till studentkåren i Umeå för drift av kårhus	2 000	of.	of.
8. Underhåll av byggnader	132 000	— 132 000	+ 73 000
9. Ersättning för avskaffade examensavgifter	6 000	+ 2 500	of.
10. Bevakning av lokaler nattetid, <i>förslagsvis</i>	23 700	+ 5 300	+ 5 300
11. Förhyrning och drift av datamaskin, <i>förslagsvis</i>	126 000	of.	of.
12. Publikationstryck	10 500	of.	of.
13. Förbrukningsmateriel för odontologiska fakultetens praktiska verksamhet, <i>förslagsvis</i>	600 000	+ 200 000	+ 200 000
14. Studentidrott	—	+ 5 000	—
Summa kr.	1 614 000	+ 539 300	+ 540 000

Anslagsposterna 1, 5 och 13 föreslås höjda främst med hänsyn till den ökade verksamheten vid universitetet. Ökningen av anslagsposten 3 motiveras bl. a. av övergång från tidavtal till prisavtal för städpersonalen samt tillkomsten av nya lokaler. Kanslersämbetets förslag under anslagsposten 5 innefattar utgifter för annonsering samt den del av telefonkostnaderna, som hänför sig till abonnemang, medan i departementets beräkningar inte ingår annonskostnader men däremot samtliga telefonkostnader. Kanslersämbetet föreslår att de under punkten 8 upptagna kostnaderna för underhåll av byggnader skall överföras till annat anslag.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anförde vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med $(1\,407\,000 + 207\,000 + 540\,000 =) 2\,154\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Umeå universitet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 154 000 kr.

E 29. Umeå universitet: Materiel m. m.

Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 758 000 kr. I riksstaten finnes vidare — med hänsyn till den fortsatta utbyggnaden av universitetet — uppfört ett förslagsanslag till vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen vid universitetet i Umeå. Av det senare anslaget har 97 000 kr. beräknats för materielkostnader.

Med utgångspunkt i de förslag beträffande materielanslagen till universiteten och vissa högskolor, som avgivits av materielanslagskommittén och för vilka redogjorts i det föregående under Uppsala universitets materielanslag, föreslår *universitetskanslersämbetet* för budgetåret 1965/66 en allmän höjning av förevarande anslag med 214 000 kr. Vidare föreslår ämbetet under anslaget en ytterligare medelsanvisning av 97 000 kr., motsvarande vad som för innevarande budgetår beräknats för materielkostnader under anslaget Vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen vid universitetet i Umeå.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anförde vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Anslaget torde för nästa budgetår böra ökas med 242 000 kr. Vid beräkningen av den av mig sålunda förordade ökningen har jag bl. a. beaktat att medel för materiel m. m., vilka för innevarande budgetår beräknats under anslaget Vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen vid universitetet i Umeå, för nästa budgetår bör anvisas under förevarande anslag.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (758 000 + 242 000 =) 1 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Umeå universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

E 30. Umeå universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.

Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 132 000 kr. Beloppet har anvisats för ospecificerade ändamål.

Som i det föregående redovisats under motsvarande anslag till Uppsala universitet utgår *universitetskanslersämbetet* i sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1965/66 från förslag avgivna av dels materielanslagskommittén, dels särskilda sakkunniga, som förra året tillkallades av ämbetet för att utreda vissa frågor angående apparatanslagen. Ämbetet föreslår en allmän höjning av förevarande anslag med 25 %.

Departementschefen

Med hänsyn till vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala anser jag mig inte kunna tillstyrka någon höjning av detta anslag. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 132 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Umeå universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 132 000 kr.

E 31. Umeå universitet: Bokinköp och bokbindning m. m.

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 159 000 kr. Härjämte har under ett anslag till vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen vid universitetet i Umeå upptagits ett belopp av 260 000 kr. för bokinköp och bokbindning m. m.

Interimsstyrelsen för universitetet i Umeå har begärt en ökning av anslaget med 70 000 kr., varav 30 000 kr. för medicinsk och odontologisk litteratur samt 40 000 kr. för komplettering av det medicinska och odontologiska tidskriftsbeståndet. I enlighet med förslag av 1962 års umeåkommitté har interimsstyrelsen vidare hemställt om en medelsanvisning under detta anslag av 365 000 kr. för dels nytillkomna ämnen, dels ämnen, för vilka medel under innevarande budgetår anvisats från anslaget till vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen vid universitetet i Umeå. För engelska språket har styrelsen härjämte föreslagit en fortsatt medelsanvisning av 10 000 kr. samt för vardera av de nytillkommande ämnena franska språket och tyska språket 10 000 kr.

Universitetskanslersämbetet, som erinrar om att materielanslagskommittén föreslagit en väsentlig höjning av universitetens m. fl. läroanstalters bokanslag, biträder interimsstyrelsens förslag.

Vidare har *konsistoriet* vid universitetet i en särskild skrift hemställt om anslag för anskaffande av kurslitteratur för undervisningen i kemi. Kanslersämbetet har ansett sig inte böra tillstyrka denna framställning.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anført vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Med anledning av kanslersämbetets förslag förordar jag en höjning av detta anslag med 415 000 kr. Anslaget bör sålunda uppföras med (159 000+415 000=) 574 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Umeå universitet: Bokinköp och bokbindning m. m.*
för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av
574 000 kr.

E 32. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar

I riksstaten för innevarande budgetår finns uppförda separata anslag till dels karolinska mediko-kirurgiska institutet, dels tandläkarhögskolan i Stockholm.

Med anledning av propositionen 1964: 50 angående universitetens och högskolornas organisation och förvaltning m. m. beslutade riksdagen bl. a., att nämnda tandläkarhögskola skulle fr. o. m. den 1 juli 1964 vara infogad i karolinska mediko-kirurgiska institutet såsom en odontologisk fakultet.

I den av riksdagen godkända propositionen 1964: 73 angående utbildning av arbetsterapeuter och sjukgymnaster föreslogs bl. a., att intagningskapaciteten vid sjukgymnastinstitutet i Stockholm läsåret 1964/65 skulle utökas från 65 till 100 elever per år.

För innevarande budgetår har till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisats 15 677 000 kr. och vid tandläkarhögskolan i Stockholm 5 915 000 kr., dvs. sammanlagt 21 592 000 kr.

Lärarkollegierna vid karolinska institutet och tandläkarhögskolan i Stockholm har i sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår begärt en avsevärd förstärkning av personalen.

Universitetskanslersämbetets förslag till anslagsäskanden utmynnar i en höjning av anslaget med 4 276 000 kr. till 25 868 000 kr.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för kanslersämbetets förslag till ändringar i institutets personalorganisation m. m. Därvid kommer jag att närmare beröra endast vissa av kanslersämbetets förslag. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

A. Medicinska fakulteten

Förslag föranledda av prop. 1961:108

Dermato-venereologi

- 1) forskarassistent fr. o. m. den 1 januari 1966.

Hygien

- 2) 1 000 assistenttimmar fr. o. m. den 1 januari 1966.

Klinisk epidemiologi

- 3) professor,
4) klinisk lärare i Ag 27 fr. o. m. den 1 januari 1966,
5) två e. o. biträden.

Psykiatri

- 6) två forskarassistenter fr. o. m. den 1 januari 1966.

Radioterapi

- 7) forskarassistent.

Rättsmedicin

- 8) forskarassistent fr. o. m. den 1 januari 1966.

Socialmedicin

- 9) två e. o. biträden.

Förslag föranledda av prop. 1963:142

Bakteriologi

- 10) forskarassistent,
11) 500 assistenttimmar,
12) e. o. biträde.

Farmakologi

- 13) forskarassistent fr. o. m. den 1 januari 1966,
14) e. o. biträde fr. o. m. den 1 januari 1966.

Klinisk fysiologi

- 15) forskarassistent fr. o. m. den 1 januari 1966,
16) instruktionssköterska i Ag 17 fr. o. m. den 1 januari 1966.

Klinisk kemi

- 17) forskarassistent fr. o. m. den 1 januari 1966,
18) instruktionssköterska i Ag 17 fr. o. m. den 1 januari 1966.

Patologi

- 19) 200 timmar demonstrationsundervisning,
20) 2 000 assistenttimmar,
21) e. o. biträde.

Översiktskurser m. m.

- 22) 155 timmar professorsundervisning,
- 23) forskarassistent fr. o. m. den 1 januari 1966,
- 24) e. o. biträde fr. o. m. den 1 januari 1966.

Ö v r i g a f ö r s l a g

Fortplantningens endokrinologi

- 25) professur — med docenten E. Diczfalusy som förste innehavare — fr. o. m. 1966/67 (principbeslut).

Medicin (karolinska sjukhuset)

- 26) 500 assistenttimmar.

Medicin (serafimerlasarettet)

- 27) 500 assistenttimmar.

Neurofysiologi

- 28) professur i neurofysiologi med professorn R. A. Granit som förste innehavare och samtidigt indragning av den för Granit personliga professuren.

Gemensamt för fakulteten

- 29) två docenter,
- 30) tre forskarassistenter,
- 31) 60 525 assistenttimmar i stället för trettionio tjänster som assistent, trettio tjänster som förste amanuens och tjugunio befattningar som tredje amanuens.
- 32) åtta e. o. biträden.

Biblioteket

medicinska centralbiblioteket:

- 33) kansliskrivare i Ae 11,
- 34) biblioteksassistent i Ao 11,
- 35) expeditiionsbiträde i Ao 9,
- 36) kanslibiträde i Ae 7,
- 37) medelsanvisning av 10 000 kr. för tillfällig arbetskraft,

dokumentationscentralen:

- 38) dokumentalist i Ae 27,
- 39) förste biblioteksbiträde i Ae 9.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 1—9. I enlighet med i propositionen 1961: 108 framlagt förslag har 1961 års riksdag fattat beslut om förstärkning av de medicinska läroanstalternas utbildningskapacitet. De under ifrågavarande punkter redovisade förslagen överensstämmer med grunderna för här avsedd utbyggnad. Beträffande förslaget om en professur i klinisk epidemiologi lämnas närmare redogörelse i det följande.

Punkterna 10—24. Enligt beslut av 1963 års riksdag skall — utöver den

ökning av antalet nyintagna studerande vid institutet som beslutats av 1961 års riksdag — antalet elever i de propedeutiska ämnena fr. o. m. höstterminen 1965 provisoriskt utökas från 160 till 200 per år (jfr prop. 1963: 142). Lärarkollegiet har framlagt därav föranledda förslag. Dessa överensstämmer i huvudsak med av kollegiet i skrivelse den 28 mars 1963 till universitetskanslersämbetet överlämnat förslag angående provisorisk ökning av intagningen till institutet.

Punkt 28. Professorn R. A. Granit, som sedan år 1946 innehar en personlig professur i neurofysiologi vid karolinska institutet, kommer enligt lärarkollegiet att avgå med pension i och med utgången av budgetåret 1966/67. Lärarkollegiet framhåller ämnets betydelse samt erinrar om den omfattande forskning som under Granits tid som professor i ämnet vuxit fram vid institutionen för neurofysiologi. Kollegiet pekar vidare på de betydande investeringar som gjorts i institutionsbyggnaden samt i apparatur vid institutionen. Med hänsyn till nämnda faktorer finner kollegiet det synnerligen angeläget, att en professur i ämnet uppföres på ordinarie stat. — Kanslersämbetet delar lärarkollegiets uppfattning och förordar, att en professur i neurofysiologi inrättas vid karolinska institutet fr. o. m. budgetåret 1965/66 med professorn R. A. Granit som förste innehavare samt att den för Granit personliga professuren samtidigt indrages.

B. Odontologiska fakulteten

Förändringar i samband med att den prekliniska utbildningen på den s. k. umeålinjen upphör

Allmän bakteriologi

40) tredje amanuens i stället för förste amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966.

Anatomi

41) indragning av en tjänst som förste amanuens.

Fysik och fysiologi

42) indragning av tjänst som förste amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966.

Histologi

43) indragning av en tjänst som förste amanuens.

Kemi

44) tredje amanuens i stället för förste amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966.

Propedeutisk bettlära

45) indragning av en befattning som tredje amanuens fr. o. m. den 1 januari 1966.

Speciell tandanatomi

46) indragning av en befattning som tredje amanuens.

Speciell tandhistologi

47) indragning av en befattning som tredje amanuens.

Ö v r i g a f ö r s l a g

Endodonti

48) assistent.

Käkprotetik och käkortopedi

49) tandtekniker i Ae 12.

Gemensamt för fakulteten

50) forskarassistent,

51) tre e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 40—47. Enligt den av riksdagen godkända propositionen 1955: 138 (s. 67 och 79) inrättades vissa tjänster och befattningar som förste respektive tredje amanuens vid dåvarande tandläkarhögskolan i Stockholm som en provisorisk anordning för den prekliniska utbildningen av odontologie studerande vid en till stockholms högskolan knuten klinik i Umeå. Med hänsyn till att undervisningen vid odontologiska fakulteten i Umeå fr. o. m. budgetåret 1965/66 kommer att omfatta även de prekliniska ämnena, föreslår universitetskanslersämbetet, att ifrågakarande tjänster (befattningar) indrages respektive utbytes mot lägre befattningar vid angivna tidpunkter under nästa budgetår.

C. *G e m e n s a m t f ö r i n s t i t u t e t*

Forskardocentttjänst

52) personlig tjänst som forskardocent för docenten D. Ottoson.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 52. En av tjänsterna som forskardocent vid karolinska institutet innehas av docenten D. Ottoson. Dennes andra treårsförordnande som e. o. forskardocent utlöper i och med innevarande budgetårs utgång. Universitetskanslersämbetet, som erinrar om att forskarkarriären för närvarande utredes inom 1963 års forskarutredning, finner i avvaktan på utredningens förslag det angeläget, att Ottoson beredes möjlighet till fortsatt forskningsverksamhet. Ämbetet hemställer därför att en personlig tjänst som forskardocent skall inrättas för docenten D. Ottoson fr. o. m. budgetåret 1965/66. Förordnandet på den personliga tjänsten bör enligt ämbetets mening tidsbegränsas till två år.

Universitetskanslersämbetet gör vidare framställning om uppflyttning i högre lönegrad av ett antal befattningshavare vid institutet.

Kanslersämbetet framlägger härjämte förslag om medelsanvisning för tjänster m. m. vid karolinska institutets centrala förvaltning enligt propositionen 1964: 50.

Vidare framställer kanslersämbetet förslag om utgiftsförändringar på grund av dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid institutet, dels 1964 års riksdags beslut angående statstjänstemännens löner un-

der åren 1964 och 1965 m. m., dels ock inrättande av tjänster från annan tidpunkt under budgetåret 1964/65 än den 1 juli.

Enligt beslut av 1961 års riksdag skall en professur i klinisk epidemiologi inrättas vid tidpunkt, då den ökade intagningen av medicine studerande medför behov av en sådan förstärkning (prop. 1961: 108 s. 212; SU 130; rskr 328). Den väntade ökningen av antalet studerande föranledde 1963 års riksdag att fatta principbeslut om inrättande av ifrågavarande tjänst under budgetåret 1965/66, under förutsättning att en för staten godtagbar uppgörelse kunde slutas med Stockholms stad rörande professurens förläggning till Epidemisjukhuset i Stockholm.

Genom beslut den 28 juni 1962 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m. att upptaga förhandlingar med Stockholms stad angående villkoren för placering av en professur i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset i Stockholm och därmed sammanhängande spörsmål. Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 28 juni 1963 bl. a. förordnat, att kommissionen skulle upphöra med utgången av september månad 1963 samt att kommissionen åvilande, kvarstående uppdrag skulle övertagas av statens nämnd för förhandlingar med kommuner.

Med skrivelse den 14 april 1964 har *statens nämnd för förhandlingar med kommuner* underställt Kungl. Maj:ts prövning ett mellan nämnden och delegerade för Stockholms stad villkorligt slutet avtal om utbildning och forskning i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset i Stockholm. Det villkorligt slutna avtalet har följande lydelse.

»Mellan statens nämnd för förhandlingar med kommuner, å ena, samt delegerade för Stockholms stad, å andra sidan, har — under förbehåll om godkännande av Kungl. Maj:t och Stockholms stadsfullmäktige — träffats följande avtal.

Avtal

mellan svenska staten, å ena, samt Stockholms stad, å andra sidan, angående utbildning och forskning i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset i Stockholm.

1 §.

Stockholms stad medger, att vid Epidemisjukhuset i Stockholm må *dels* meddelas utbildning för ca 160 medicine kandidater per år i ämnet klinisk epidemiologi av i huvudsak den omfattning, som är förutsatt i Kungl. Maj:ts proposition 1954: 212 angående reformering av läkarutbildningen, *dels ock* bedrivs forskning i ämnet.

Utbildningen och forskningen skall ledas av en professor i klinisk epidemiologi vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, vilken tillika skall vara överläkare vid sjukhuset.

2 §.

Staden ställer utrustning och befintliga lokaler i sjukhuset i erforderlig utsträckning till förfogande för utbildningen och forskningen, dock att staten tillhandahåller sådan instrumentutrustning, som uteslutande avser utbildning och forskning.

3 §.

I fråga om tjänst, som är uppförd på karolinska mediko-kirurgiska institutets personalförteckning och som enligt Kungl. Maj:ts förordnande är förenad med anställning vid sjukhuset, svarar staten för tillsättning, avlöning och pensionering, dock att staden bestrider kostnaden för det särskilda överläkararvode, som må utgå för här ifrågasvarande akademiska befattningshavares medverkan i sjukvården.

Personal, som är anställd uteslutande för utbildnings- eller forskningsändamål, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten.

Övrig personal tillsättes, avlönas och pensioneras av staden, dock att staten erlägger ett belopp motsvarande den beräknade löne- och pensionskostnaden för sammanlagt 3 ½ underläkartjänst enligt lönegrad 23, löneklass 25 och med ett tjänstetillägg av 4 000 kr. Pensionskostnaden beräknas utgöra 15 % av de beräknade lönekostnaderna, i vilka tjänstetillägg skola inräknas. Därest angivna lönegradsplacering eller tjänstetillägg ändras, skall beräkningsgrunden för löne- och pensionskostnaderna jämkas i enlighet härmed.

4 §.

Såsom ytterligare ersättning för stadens åtaganden jämlikt detta avtal skall staten per kalenderår till staden erlagga ett belopp om 250 000 kr. Detta belopp skall ökas eller minskas i den mån den genomsnittliga vårddagkostnaden på stadens på flera specialavdelningar uppdelade sjukvårdsinrättningar under året överstiger respektive understiger den genomsnittliga vårddagkostnaden år 1961 på samma sjukvårdsinrättningar. Vårddagkostnaden skall uträknas efter samma principer och beräkningsnormer, som tillämpas vid framräknandet av motsvarande vårddagkostnad enligt punkt 8 i det mellan parterna år 1931 ingångna avtalet rörande karolinska sjukhusets uppförande och drift jämte senare avtals-tillägg.

5 §.

I detta avtal avsedda ersättningar skola efter rekvisition erläggas av staten månadsvis i efterskott i form av utbetalningar à conto motsvarande 1/12 av det belopp, vartill ersättningen uppgått för det senast slutligt reglerade kalenderåret.

6 §.

Detta avtal berör ej den rätt, som staden enligt eljest gällande bestämmelser må äga att erhålla statsbidrag till anordnande och drift av sjukhuset.

7. §

Personal och studerande vid karolinska mediko-kirurgiska institutet skola vara pliktiga att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som stadens sjukvårdsstyrelse meddelar för verksamheten vid sjukhuset.

Sjukvårdsstyrelsen må icke meddela föreskrifter för verksamheten vid sjukhuset, vilka strida mot bestämmelser angående utbildning och forskning meddelade av Kungl. Maj:t eller kanslern för rikets universitet.

Innan sjukvårdsstyrelsen meddelar föreskrifter för verksamheten vid sjukhuset, vilka beröra utbildningen och forskningen, skall lärarkollegiet vid institutet beredas tillfälle att yttra sig.

Innan lärarkollegiet meddelar bestämmelser för utbildningen och forskningen, vilka beröra sjukvården vid sjukhuset, skall sjukvårdsstyrelsen beredas tillfälle att yttra sig.

8 §.

Detta avtal ersätter det fr. o. m. den 1 juli 1958 gällande avtalet mellan parterna angående undervisning i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset i Stockholm och skall gälla fr. o. m. den 1 juli 1965 till utgången av juni månad näst efter det ett år förflutit efter uppsägning från endera parten.»

Anmärkning: Enär upplåtelsen liksom tidigare avser hela Epidemisjukhuset, kommer kungörelsen om kommunala undervisningssjukhus att omfatta sjukhuset i dess helhet.

Förhandlingsnämnden har lämnat i huvudsak följande kommentar till avtalet.

Epidemisjukhuset i Stockholm är upplåtet för utbildning i klinisk epidemiologi enligt avtal med Stockholms stad härom, godkänt av Kungl. Maj:t genom beslut den 28 juli 1958 (prop. 1958: 87 s. 56—57). Avtalet innebär i huvuddrag följande. Vid sjukhuset får undervisning i klinisk epidemiologi meddelas för högst 130 medicine kandidater per år. Staten erlägger härför årligen till staden *dels* för läkarnas medverkan i undervisningen samt för skrivhjälp ett belopp motsvarande de beräknade löne- och pensionskostnaderna för tre och en halv underläkartjänst och en kanslibiträdestjänst, *dels* för lokaler och utrustning m. m. ett belopp av 25 000 kr. Staten har vidare erlagt ett engångsbelopp om 75 000 kr. som bidrag till kostnaderna för anordnande av föreläsningssal m. m.

Vid förhandlingarna om ett nytt avtal angående ökning av utbildningskapaciteten vid Epidemisjukhuset i Stockholm och om professurens förläggning till sjukhuset har parterna gjort beräkningar av värdet av statens bidrag till staden och därvid utgått från 1961 års förhållanden. Statens årliga bidrag enligt gällande avtal har för sagda år uppskattats till i runt tal 165 000 kr. Parterna har enats om att statens bidrag för upplåtelsen av sjukhuset borde — med hänsyn tagen även till att forskningsarbete skall bedrivas i en större omfattning än tidigare vid sjukhuset — uppräknas till omkring 375 000 kr. för år.

2 §. Enligt det nya avtalet ställer staden såväl utrustning som vid sjukhuset befintliga lokaler i erforderlig utsträckning till förfogande för utbildningen och

forskningen. Skulle lokalkrav för utbildningen och forskningen därutöver uppkomma förutsättes nya överläggningar mellan parterna.

3 §. Bland de av staten anställda och avlönade märkes förutom professorn/överläkaren erforderlig skrivpersonal och eventuellt tillkommande kliniska lärare och kliniska amanuenser.

Staten skall enligt bestämmelserna i det nya avtalet alltjämt årligen till staden erlagga ett belopp, motsvarande de beräknade löne- och pensionskostnaderna för tre och en halv underläkartjänst, inbegripet tjänstetillägg. Dock förutsättes, att erforderlig skrivpersonal ställes till förfogande av karolinska institutet. De i avtalet preciserade löneförmånerna för dessa underläkartjänster är baserade på den år 1963 gällande löneöverenskommelsen för läkare. Vid varje kommande ändring av löneförmånerna för underläkare vid Epidemisjukhuset skall de nya förmånerna ligga till grund för ersättningsberäkningen från tidpunkten för ändringens genomförande.

Det antal läkartjänster, som är angivet i avtalet, får icke ses som annat än en beräkningsgrund för erhållande av en genom läkarlönerna indexreglerad ersättning.

Parterna är överens om att den i avtalet angivna procentsatsen för de beräknade pensionskostnaderna må ändras i den mån parterna efter förhandlingar enas om en annan procentsats för pensionskostnaderna i övriga mellan parterna gällande avtal och överenskommelser.

4 §. Statens årliga bidrag — utöver nyss berörda, på läkarlöner baserade ersättning, vilken beräknats för år 1961 utgöra ca 125 000 kr. — har bestämts till 250 000 kr. Detta belopp, som är beräknat efter 1961 års förhållanden, har ansetts bära indexregleras. Beloppet skall således på i avtalet angivet sätt följa ändringarna i den genomsnittliga vårdavgiften på stadens på flera specialavdelningar uppdelade sjukvårdsinrättningar.

I det nya avtalet har tidigare förekommande bestämmelse angående de studerandes rätt att använda sjukhusets personalservering utgått. Parterna har dock icke avsett att härigenom göra någon ändring i rådande ordning.

Över det villkorligt slutna avtalet har, efter remiss, yttranden avgivits av universitetskanslersämbetet — efter hörande av karolinska institutets lärarkollegium — och medicinalstyrelsen, vilka samtliga i allt väsentligt tillstyrker det samma.

Departementschefen

Först vill jag erinra om vad jag i vissa allmänna frågor anfört i den inledande översikten samt vid min anmälan av universitetskanslersämbetets och Uppsala universitets avlöningsanslag.

Medicinska fakulteten. I 1963 års statsverksproposition (bil. 10, s. 396) föreslog jag, att beslut skulle fattas om inrättande av en professur i

klinisk epidemiologi fr. o. m. budgetåret 1965/66 med anledning av den ökade läkarutbildningen, under förutsättning att en för staten godtagbar uppgörelse kunde slutas med Stockholms stad rörande professurens förläggning till Epidemisjukhuset i Stockholm. Riksdagen hade intet att erinra mot detta förslag. Såsom framgått av den redogörelse som jag tidigare lämnat har statens nämnd för förhandlingar med kommuner och delegerade för Stockholms stad träffat villkorligt avtal om upplåtande av Epidemisjukhuset i Stockholm för utbildning och forskning i klinisk epidemiologi. Avtalet innebär bl. a., att Stockholms stad medger att professuren i klinisk epidemiologi förlägges till Epidemisjukhuset. Då jag finner att frågan om utbildning och forskning i klinisk epidemiologi i Stockholm därmed lösts på ett för staten godtagbart sätt, förordar jag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att godkänna förevarande med Stockholms stad villkorligt slutna avtal. Jag beräknar nu medel för en professur i klinisk epidemiologi samt för två biträdestjänster fr. o. m. budgetåret 1965/66. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående biträdestjänsternas inplacering i lönegrad m. m. (p. 3 och 5).

För den ökade läkarutbildningen förordar jag vidare i enlighet med kanslersämbetets under punkt 4 redovisade förslag, att en tjänst som klinisk lärare i klinisk epidemiologi inrättas fr. o. m. den 1 januari 1966. Enär utformningen av lärartjänsterna vid undervisningssjukhusen för närvarande överses av 1963 års klinikutredning, bör nämnda tjänst inrättas som extra.

Inom neurofysiologin har nåtts en rad viktiga forskningsresultat rörande hjärnan och dess funktioner. Dessa rön har ofta blivit av avgörande betydelse för behandlingen av vissa invalidiserande sjukdomar. Ämnet är vid karolinska institutet företrätt av professorn R. A. Granit, som innehar en personlig professur. Med hänsyn till neurofysiologins roll på hjärnforskningens område och till den omfattande forskning som under Granits ledning vuxit fram inom ämnet finner jag det motiverat, att ämnets fortbestånd vid institutet tryggas även efter Granits avgång med pension, som beräknas inträffa vid utgången av budgetåret 1966/67. Jag förordar därför, att en professur i neurofysiologi inrättas vid karolinska institutet fr. o. m. den 1 juli 1965. Granit bör utnämnas till förste innehavare av denna tjänst och den för Granit personliga professuren indragas vid samma tidpunkt (p. 28).

På grund av socialmedicinens betydelse för utbildningen icke blott av läkare utan även av sjuksköterskor, socionomer och arbetsterapeuter har omfattande undervisningsuppgifter kommit att åvila de socialmedicinska institutionerna. Behovet av förstärkning av utbildningsorganisationen inom ämnet är — enligt vad jag inhämtat — f. n. mest påtagligt vid karolinska institutet, varför jag förordar att en tjänst som forskarassistent i socialmedicin inrättas vid institutet (p. 30).

De av 1961 och 1962 års riksdagar i anledning av propositionerna 1961:108 och 1962:104 fattade besluten angående ökad utbildning av läkare medför för

fakultetens del en ökad intagning av studerande i vissa kliniska ämnen. Kanslersämbetets förslag, som redovisats under punkterna 2 och 8—9, överensstämmer i huvudsak med grunderna för den i nämnda propositioner förutsatta utbyggnaden av fakultetens utbildningskapacitet. Nyssnämnda beslut innebär bl. a., att en tjänst som forskarassistent med företräde för ämnet rättsmedicin inrättas fr. o. m. den 1 januari 1966. Härvid torde antalet assistenttimmar i ämnet böra minskas med 1 000. Jag beräknar nu för förslagens genomförande erforderliga medel.

I samband med 1961 års beslut om ökad läkarutbildning (prop. 1961:108, s. 161) förutsattes under budgetåret 1965/66 tillkomma tre tjänster som underläkare vid hudkliniken, psykiatriska kliniken och radioterapiavdelningen vid karolinska sjukhuset samt en tjänst som underläkare vid psykiatriska kliniken vid S:t Görans sjukhus. Lärarkollegiet har i stället föreslagit fyra tjänster som forskarassistent, nämligen två i psykiatri samt en i vardera av ämnena dermato-venereologi och radioterapi, vilket förslag kanslersämbetet tillstyrkt (p. 1, 6—7). Med hänsyn till nyssnämnda pågående översyn av konstruktionen av lärartjänsterna vid de statliga undervisningssjukhusen är jag inte nu beredd att tillstyrka att dylika tjänster inrättas med företräde för kliniskt ämne. Jag får i detta sammanhang erinra om att chefen för socialdepartementet tidigare denna dag anmält frågan och därvid föreslagit inrättande av nämnda underläkartjänster.

Enligt statsmakternas beslut våren 1963 (prop. 1963:142; SU 112; rskr 264) skall antalet elever i de propedeutiska ämnena fr. o. m. budgetåret 1965/66 provisoriskt ökas. De under punkterna 10—14, 16, 18—22 och 24 redovisade förslagen överensstämmer i huvudsak med de i nämnda proposition förordade grunderna för denna provisoriska utökning av utbildningskapaciteten. Dock synes de båda tjänsterna som instruktionssköterska i klinisk kemi respektive klinisk fysiologi böra uppföras i lönegrad Ae 19. Nyssnämnda beslut innebär, att bl. a. följande tjänster skall inrättas, nämligen en tjänst som forskarassistent i bakteriologi fr. o. m. den 1 juli 1965 och en tjänst som forskarassistent i farmakologi fr. o. m. den 1 januari 1966. Vidare bör det uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till inplacering i lönegrad m. m. av de fyra biträdestjänster som är avsedda för ämnena bakteriologi, farmakologi och patologi samt översiktskurser m. m. Jag beräknar nu erforderliga medel för förslagens genomförande.

Under punkterna 15, 17 och 23 har kanslersämbetet i överensstämmelse med lärarkollegiets förslag förordat inrättande av en tjänst som forskarassistent för vardera av ämnena klinisk fysiologi och klinisk kemi samt för översiktskurser m. m. under det propedeutiska året. Enligt den i propositionen 1963:142 i huvudsak godtagna planen för beräkning av personalbehovet vid en provisorisk utökning av antalet studerande i de propedeutiska ämnena skulle i nämnda ämnen fr. o. m. den 1 januari 1966 inrättas tre befattningar som klinisk amanuens. I enlighet härmed beräknar jag nu medel för en befattning som klinisk amanuens

vid översiktskurser m. m. under det propedeutiska året samt en sådan befattning i vartdera av ämnena klinisk fysiologi och klinisk kemi. För mitt ställningstagande i denna fråga får jag hänvisa till vad jag nyss anfört angående införande av tjänster som forskarassistent i den kliniska undervisningen. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att efter godkännande av vederbörande sjukvårdsstyrelse bestämma ifrågavarande amanuensbefattningars förläggning till klinik och avdelning vid vederbörligt sjukhus.

Med anledning av kanslersämbetets förslag under punkt 31 förordar jag att befintliga tjänster och befattningar som assistent och amanuens, nämligen 39 tjänster som assistent, 30 tjänster som förste amanuens och 29 befattningar som tredje amanuens, får utbytas mot 60 525 assistenttimmar.

Medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd har för budgetåret 1965/66 framlagt förslag om bl. a. en tjänst som forskningsingenjör för radiobiologiskt utrednings- och forskningsarbete, i första hand rörande skydd mot verkningarna av radioaktiv strålning. Vederbörande har förutsatts få sin huvudsakliga verksamhet förlagd till den radiobiologiska institutionen vid karolinska institutet. Med hänsyn härtill synes det mig motiverat att ifrågavarande tjänst upptages i karolinska institutets personalstat. Jag beräknar sålunda medel för en tjänst som kvalificerad teknisk medhjälpare vid institutet, placerad vid radiobiologiska institutionen. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till tjänstens inplacering i lönegrad m. m. Därest tjänsten härvid befinnes böra placeras i högre lönegrad än Ae 21, torde för nästa budgetår innehavaren böra anställas som extra tjänsteman i för tjänsten avsedd lönegrad.

Efter förslag av chefen för socialdepartementet (prop. 1964: 1, bilaga 7, s. 123) beslöt 1964 års riksdag, att föreståndarskapet för den till strålskyddsnämnden knutna radiofysiska institutionen skulle avskiljas från professuren i radiofysik vid karolinska institutet. Med anledning härav har kanslersämbetet i särskild skrivelse framlagt förslag rörande omfattningen av den biträdespersonal som erfordras för professuren. I enlighet med ämbetets förslag beräknar jag nu medel för en tjänst som kansliskrivare i Ae 11, en tjänst som instrumentmakare i Ae 12 samt ytterligare en biträdestjänst, beträffande vilken det bör uppdragas åt kanslersämbetet att inkomma till Kungl. Maj:t med förslag om inplacering i lönegrad m. m.

För institutets bibliotek har jag med anledning av kanslersämbetets förslag under punkterna 34 och 35 beräknat medel för en tjänst som biblioteksassistent i lönegrad Ae 11 och en som expeditionsbiträde i lönegrad Ae 9, båda med placering vid det medicinska centralbiblioteket.

Odontologiska fakulteten. Med anledning av kanslersämbetets under punkterna 40—47 redovisade förslag bör medelsanvisningen under delposten till avlöningar till vissa lärare m. m. budgetåret 1965/66 minskas med 45 000 kr.

Frigörandet av ämnet parodontologi från avdelningen för tandkirurgi moti-

verar en förstärkning av biträdespersonalen. För detta ändamål beräknar jag medel för en tjänst som biträde. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående denna tjänsts inplacering i lönegrad m. m. (p. 51).

Gemensamt för institutet. Med anledning av kanslersämbetets förslag att en personlig tjänst som forskardocent skall inrättas fr.o.m. nästa budgetår för docenten D. Ottoson, vill jag erinra om vad jag under Uppsala universitets avlöningsanslag anfört angående fortsatt förordnande för forskardocent, vars andra treårsförordnande utlöpt (p. 52).

Innevarande budgetår förfogar institutet över fem forskardocenttjänster. Fr.o.m. nästa budgetår bör ytterligare en sådan tjänst inrättas. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående anknäpning till fakultet.

1964 års riksdag beslöt, att intagningskapaciteten vid sjukgymnastinstitutet i Stockholm skulle ökas från 65 till 100 studerande per år (prop. 1964: 73; SU 96; rskr 216). Härvid beräknades medel för den förstärkning av utbildningsresurserna m. m., som erfordrades fr. o. m. innevarande budgetår. Då sjukgymnastutbildningen är tvåårig erfordras för nästa budgetår ytterligare förstärkning av lärarresurserna m. m. Jag beräknar här ett belopp av 175 000 kr. för erforderliga extra tjänster, extra ordinarie tjänster i lägre lönegrad än Ae 22 samt arvoden. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag rörande tjänster m. m., som bör tillkomma fr. o. m. nästa budgetår.

Enligt vad jag inhämtat finns möjligheter för en ytterligare ökning av utbildningskapaciteten vid institutet i huvudsak inom ramen för de lärarresurser m. m., som behövs för nuvarande studerandeintag. Med hänsyn härtill bör åt kanslersämbetet uppdragas att jämväl utreda förutsättningarna för en utökning av den årliga intagningskapaciteten till omkring 120 redan fr. o. m. nästa läsår.

I detta sammanhang vill jag erinra om att chefen för socialdepartementet tidigare denna dag beräknat medel för de tjänster vid karolinska sjukhuset som har samband med sjukgymnastutbildningen.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur. Anslaget torde böra uppföras med (15 677 000 + 5 915 000 + 3 541 000 =) 25 133 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag förordat i det föregående godkänna avtal med Stockholms stad angående utbildning och forskning i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset i Stockholm;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i

personalförteckningen för karolinska mediko-kirurgiska institutet, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

c) godkänna följande avlöningsstat för karolinska mediko-kirurgiska institutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 879 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	21 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	3 594 000
b) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	7 924 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	8 745 000
Summa kr.	25 163 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Bidrag från Malmstenska donationsfonden	4 600
2. Bidrag från Ekmanska donationsfonden	9 200
3. Bidrag från Mimi Althainz donationsfond	16 200
Summa kr.	30 000
Nettoutgift kr.	25 133 000

d) till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 25 133 000 kr.

E 33. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Omkostnader

I riksstaten för innevarande budgetår finnes uppförda separata omkostnadsanslag dels till karolinska mediko-kirurgiska institutet, dels till tandläkarhögskolan i Stockholm. Ifrågavarande anslag är för nämnda budgetår uppförda med 1 113 000 kr. respektive 844 000 kr.

I följande sammanställning har under rubriken Anvisat 1964/65 gemensamt redovisats innehållet i nuvarande omkostnadsstater för institutet och tandläkarhögskolan. I likhet med vad som skett under Uppsala universitets omkostnadsstat har i fråga om *universitetskanslersämbetets* förslag i huvudsak endast upptagits sådana, som innebär förändringar inom ramen för de sålunda redovisade omkostnadsanslagen. I fråga om övriga förslag torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Utgifter	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Universitets- kanslersämbetet	Departementet
1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>	23 400	+ 2 600	+ 3 000
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	750 000	of.	of.
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	565 500	+ 75 000	+ 75 000
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	17 000	of.	of.
5. Abonnemangsavgifter vid medicinska fakultetens automatiska telefonväxel, <i>förslagsvis</i>	80 000	+ 30 000	+ 10 000
6. Bevakning av institutets område nattetid, <i>förslagsvis</i>	40 200	of.	of.
7. Ersättning för avskaffade examensavgifter	7 400	of.	of.
8. Ersättning till ledamöter i företagsnämnd	500	+ 1 000	+ 1 000
9. Omkostnader vid elektro-akustiska laboratoriet	136 500	of.	of.
10. Vissa kostnader för logopedutbildningen, <i>förslagsvis</i>	34 000	— 26 500	— 26 500
11. Vissa expenser vid odontologiska fakulteten	101 500	— 45 200	— 6 500
12. Förbrukningsmateriel för odontologiska fakultetens praktiska verksamhet, <i>förslagsvis</i>	225 000	+ 75 000	+ 75 000
13. Installation av telefonväxel	—	+ 260 000	+ 260 000
Summa kr.	1 981 000	+ 371 900	+ 391 000
Särskilda uppbördsmedel			
14. Ersättning för bränsle, lyse och vatten ..	3 500	of.	of.
15. Ersättning för tillverkning och provning av specialapparater m.m. vid elektro-akustiska laboratoriet	20 500	of.	of.
Nettoutgift kr.	1 957 000	+ 371 900	+ 391 000

Den föreslagna höjningen av anslagsposten 3 motiveras av att nya lokaler ställes till institutets förfogande. I ämbetets förslag under punkten 5 ingår annonskostnader och abonnemangsavgifter för telefon för hela institutet, medan departementets beräkning endast avser abonnemangsavgifter vid medicinska fakultetens automatiska telefonväxel.

Anslagsposten 11 innefattar utgifter som tidigare belastat anslagsposterna till expenser och publikationstryck vid förutvarande tandläkarhögskolan i Stockholm och som inte kunnat hänföras till någon av de övriga anslagsposterna. Anslagsposten 12 föreslås höjd för att det system för täckande av de studerandes utgifter för materielinköp till den praktiska verksamheten som redan tillämpas vid universitetet i Umeå skall kunna införas även vid institutet. Detta inne-

bär, att såväl instrument som materiel kan anskaffas genom statens försorg och distribueras till de studerande av vederbörande avdelning.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anförte vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med $(1\,113\,000 + 844\,000 + 391\,000 =) 2\,348\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 348 000 kr.

E 34. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m.

I riksstaten för innevarande budgetår har upptagits bl. a. två reservationsanslag, ett benämnt Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m. och ett Tandläkarhögskolan i Stockholm: Materiel m. m. Det förstnämnda anslaget är uppfört med 2 365 000 kr. och det senare med 230 000 kr. Den redovisade behållningen vid utgången av budgetåret 1963/64 var för anslaget till karolinska institutet ca 485 000 kr. och för anslaget till tandläkarhögskolan i Stockholm ca 43 000 kr.

Med utgångspunkt i de förslag beträffande materielanslagen till universiteten och vissa högskolor, som avgivits av materielanslagskommittén och för vilka redogjorts i det föregående under Uppsala universitets materielanslag, föreslår *universitetskanslersämbetet* en allmän höjning av institutets materielanslag med 649 000 kr.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anförte vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Förevarande anslag torde för nästa budgetår böra höjas med 605 000 kr. Vid beräkningen av den av mig sålunda förordade ökningen har jag tagit hänsyn till att förutvarande tandläkarhögskolan i Stockholm fr. o. m. innevarande budgetår ingår i karolinska institutet som en odontologisk fakultet och att medel för materiel m. m. för verksamheten vid nämnda fakultet därför bör anvisas under förevarande anslag. Vid utgången av budgetåret 1964/65 förefintlig reservation på anslaget Tandläkarhögskolan i Stockholm: Materiel m. m. bör överföras till institutets anslag.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(2\,365\,000 + 605\,000 =) 2\,970\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 970 000 kr.

E 35. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Nyanskaffning av apparater m. m.

I riksstaten för innevarande budgetår har upptagits bl. a. två reservationsanslag, nämligen dels Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Nyanskaffning av apparater m. m., dels Tandläkarhögskolan i Stockholm: Nyanskaffning och underhåll av utrustning. Det förstnämnda anslaget är uppfört med 210 000 kr., det senare med 230 000 kr. Anslaget till karolinska institutet har anvisats för ospecificerade ändamål, medan av anslaget till tandläkarhögskolan i Stockholm 45 000 kr. anvisats för utrustning för den kliniska verksamheten och återstående 185 000 kr. för ospecificerade ändamål. Den redovisade behållningen vid utgången av budgetåret 1963/64 var för anslaget till karolinska institutet ca 217 000 kr. och för anslaget till tandläkarhögskolan i Stockholm ca 98 000 kr.

Som i det föregående redovisats under motsvarande anslag till Uppsala universitet utgår *universitetskanslersämbetet* i sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1965/66 från förslag avgivna av dels den s. k. materielanslagskommittén, dels de sakkunniga, som år 1964 tillkallades av ämbetet för att utreda vissa frågor angående apparatanslagen. Ämbetet föreslår en allmän uppräknings av anslaget med 110 000 kr. Härjämte föreslår kanslerämbetet en höjning av anslaget med 105 000 kr. för förnyelse av utrustningen för den kliniska verksamheten vid odontologiska fakulteten.

Departementschefen

Som jag erinrat om under avlöningsanslaget till karolinska institutet ingår fr. o. m. innevarande budgetår förutvarande tandläkarhögskolan i Stockholm i institutet som en odontologisk fakultet. Medel för nyanskaffning och underhåll av utrustning för verksamheten vid nämnda fakultet bör med hänsyn härtill anvisas under förevarande anslag. Vidare förordar jag att vid utgången av innevarande budgetår förefintlig reservation på anslaget Tandläkarhögskolan i Stockholm: Nyanskaffning och underhåll av utrustning överföres till här ifrågasatt anslag.

Under hänvisning till vad jag inledningsvis anförte vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala anser jag mig inte kunna tillstyrka någon allmän höjning av detta anslag. Med anledning av kanslersämbetets förslag om medelsanvisning till utrustning för den kliniska verksamheten vid odontologiska fakulteten beräknar jag — utöver tidigare medelsanvisning av 45 000 kr. — ett belopp av 25 000 kr. för ändamålet, varjämte jag förutsätter att jämväl andra medel under anslaget kan tagas i anspråk härför. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med $(210\,000 + 230\,000 + 25\,000 =)$ 465 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 465 000 kr.

E 36. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket

I riksstaten för innevarande budgetår finnes uppförda bl. a. två reservationsanslag, nämligen Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket samt Tandläkarhögskolan i Stockholm: Bokinköp och bokbindning m. m. Anslagen är uppförda med 165 000 kr. respektive 28 000 kr.

Med utgångspunkt i de förslag beträffande bokanslagen till universiteten och vissa högskolor, som avgivits av materielanslagskommittén och de sakkunniga, som utrett universitetsbibliotekens tillstånd och behov, för vilka förslag redogjorts i det föregående under bokanslaget till Uppsala universitet, föreslår *universitetskanslersämbetet* en allmän höjning av förevarande anslag med 35 000 kr. Vidare föreslår ämbetet att bokanslaget till tandläkarhögskolan i Stockholm — numera odontologiska fakulteten vid karolinska institutet — höjes med 6 000 kr. samt att det nästa budgetår skall uppgå i institutets motsvarande anslag.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anförte vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Medel för bokinköp och bokbindning för odontologiska fakulteten vid institutet, vilka f. n. anvisas under särskilt anslag, bör i enlighet med kanslersämbetets förslag fr. o. m. nästa budgetår beräknas under förevarande anslag. Till detta anslag bör även föras vid utgången av budgetåret 1964/65 förefintlig reservation på bokanslaget till tandläkarhögskolan i Stockholm. Härjämte räknar jag med en allmän anslagshöjning med 32 000 kr. Till följd av vad jag sålunda anförte bör anslaget för nästa budgetår uppföras med (165 000 + 28 000 + 32 000 =) 225 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kr.

E 37. Lärarkliniker vid odontologisk fakultet

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	450 000	565 347
1964/65	450 000	
1965/66 (förslag)	450 000	

Medel för ifrågavarande ändamål har anvisats fr. o. m. budgetåret 1949/50. Beträffande tillkomsten av dessa kliniker och syftet med desamma torde få hänvisas till en i prop. 1949:92 lämnad redogörelse. Utgifterna för klinikerna bestrides från fakulteternas inkomster av patientavgifter och, i den mån dessa icke är tillräckliga, från förevarande förslagsanslag. Nya högre taxor har fastställts för klinikernas patienter, fr. o. m. den 1 januari 1958 vid den dåvarande

högskolan i Stockholm och vid det till denna högskola hörande institutet i Umeå samt fr. o. m. den 1 juli 1958 vid den dåvarande högskolan i Malmö.

Den nuvarande odontologiska fakulteten vid Umeå universitet belastar inte anslaget.

Med anledning av att de tidigare tandläkarhögskolorna i Stockholm och Malmö numera i enlighet med förslag i prop. 1964: 50 omvandlats till odontologiska fakulteter vid respektive karolinska institutet och Lunds universitet föreslår *universitetskanslersämbetet*, att anslaget — som hittills haft benämningen Tandläkarhögskolorna: Lärarkliniker — fr. o. m. nästa budgetår benämnas Lärarkliniker vid odontologisk fakultet. Någon höjning av för innevarande budgetår anvisade medel erfordras enligt ämbetet inte.

Departementschefen

I enlighet med kanslersämbetets förslag förordar jag, att i riksstaten för nästa budgetår uppföres ett förslagsanslag till lärarkliniker vid odontologisk fakultet av 450 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lärarkliniker vid odontologisk fakultet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kr.

E 38. Farmaceutiska institutet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 878 000	1 880 059
1964/65	2 011 000	
1965/66 (förslag)	2 622 000	

Med anledning av propositionen 1964: 50 angående universitetens och högskolornas organisation och förvaltning m. m. beslutade riksdagen bl. a., att farmaceutiska institutet fr. o. m. den 1 juli 1964 skulle underställas universitetskanslersämbetet och från tidpunkt, som senare fastställs, infogas i antingen universitetet i Uppsala eller karolinska mediko-kirurgiska institutet.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår föreslår *styrelsen för farmaceutiska institutet*, på framställning av *institutets lärarkollegium*, att förevarande anslag höjes med 819 000 kr. till 2 830 000 kr.

De av styrelsen framförda förslagen redovisas i följande sammanställning. Jag tillåter mig i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Gemensamt för kemiska institutionen

- 1) forskningsingenjör i Ae 23.

Oorganisk och fysikalisk kemi samt analytisk kemi

- 2) kontorist i Ae 9.

Farmakodynamik och toxikologi

- 3) kontorist i Ae 9.

Undervisning i kemi vid receptariekurser

- 4) höjning av kursgivararvoden (nu 97 512) med 36 488 kr.

*Undervisning i farmaceutisk steriliseringsteknik
vid receptariekurser*

- 5) medelsanvisning av 14 420 kr. till kursgivararvoden.

Gemensamt för vissa ämnen

- 6) medelsanvisning av 40 000 kr. till arvoden åt vissa biträdande lärare (oorganisk och fysikalisk kemi, analytisk kemi samt farmakodynamik och toxikologi).

Gemensamt för institutet

- 7) två docenter,
8) två forskarassistenter,
9) tre assistenter och samtidigt indragning av en tjänst som förste amanuens,
10) medelsanvisning av 23 400 kr. till ersättning åt instruktionsapotekare,
11) medelsanvisning av 10 000 kr. till arvode för kamrerargöromål,
12) förste biblioteksassistent i Ae 13,
13) kanslibiträde i Ae 7.

*Ändrad anställningsform och lönegradsplacering
för vissa befattningshavare*

- 14) laboratoriebiträde i högst Ae 9 i stället för institutionsbiträde i högst Ag 5.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 7 och 8. Såväl lärarkollegiet som styrelsen understryker behovet av en upprustning av institutets resurser för forskning och forskarutbildning. Med hänsyn till att farmaceutiska institutet är landets enda högskola på sitt område och som sådan har huvudansvaret för den farmaceutiska forskarutbildningen i landet är det enligt lärarkollegiet angeläget, att denna kan bedrivas i sådan omfattning att den tillgodoser icke endast institutets eget behov utan i erforderlig omfattning även behovet inom andra statliga och enskilda vetenskapliga centra i landet. För att tillgodose dessa behov föreslår styrelsen inrättande av två docenttjänster och två forskarassistenttjänster fr. o. m. budgetåret 1965/66.

Institutets styrelse gör vidare framställning om uppflyttning i högre lönegrad av vissa befattningshavare vid institutet.

Styrelsen framlägger härjämte förslag om utgiftsförändringar på grund av dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid in-

stitutet, dels 1964 års riksdags beslut angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m.

Universitetskanslersämbetet har i särskild skrivelse erinrat om bristen på receptarier samt — efter hörande av vissa berörda myndigheter och organisationer — framlagt förslag om anordnande av en fjärde receptarietkurs vid farmaceutiska institutet, vilken avses börja under vårterminen 1966. Härigenom skulle antalet utbildningsplatser vid receptarietkurser öka från 180 till ca 240. Kostnaderna för den fjärde receptarietkursen har av kanslersämbetet beräknats till omkring 97 000 kr.; medelsbehovet för budgetåret 1965/66 anges av ämbetet till 72 000 kr. Sistnämnda belopp betingas av följande förslag till förstärkningsåtgärder.

- a. Extra lektor i kemi fr. o. m. den 1 januari 1966 i stället för tre kursgivararvoden,
- b. 100 lektorstimmar i kemi,
- c. 1 018 övningsassistenttimmar i kemi,
- d. medelsanvisning av 9 000 kr. till undervisningsarvoden m. m. i farmaceutisk steriliseringsteknik,
- e. medelsanvisning av 10 000 kr. till extra vaktmästar- och biträdeshjälp,
- f. medelsanvisning av 15 000 kr. till materiel m. m.

Enligt ämbetet motiveras förslaget om ett extra lektorat — motsvarande universitetslektorat — med behovet av en sammanhållande kraft i ledningen för receptarieutbildningen.

Departementschefen

Inledningsvis vill jag erinra om att dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 juni 1957 tillkallade fem sakkunniga för att inom ecklesiastikdepartementet biträda med utredning av frågan om utökning av farmaceutiska institutets utbildningskapacitet och därmed sammanhängande frågor. De sakkunniga, som antagit benämningen farmaceututbildningskommittén, har den 27 augusti 1964 avlämnat betänkandet »Farmaceutisk utbildning och forskning» (SOU 1964: 48). Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

Då avsikten är att beredningen av detta ärende skall avslutas under innevarande år, anser jag mig inte i förevarande sammanhang böra föreslå några vittgående förändringar vid institutet.

Det synes mig dock angeläget, att institutet redan nu erhåller förstärkning av resurserna för forskning och forskarhandledning. Jag förordar därför, att en docenttjänst — den första vid läroanstalten — samt en forskarassistenttjänst inrättas där fr. o. m. nästa budgetår (p. 7 och 8). För att möjligheterna till forskning för institutets lärare skall förbättras, beräknar jag vidare medel för en assistenttjänst (p. 9).

Styrelsens hemställan om medel till arvoden åt vissa biträdande lärare anser

jag mig böra biträda såtillvida att jag förordar, att ett belopp av 27 240 kr. anvisas för detta ändamål (p. 6).

Vid receptarieturserna utgående arvoden till kursgivare och övningsassistenter i kemi har tidigare fastställts i enlighet med de beräkningsnormer som tillämpas vid de tekniska högskolorna beträffande arvoden åt speciallärare och biträdande lärare respektive övningsassistenter. Dessa normer har under senare tid ändrats. Jag föreslår, att nämnda arvoden vid receptarieturserna anpassas efter gällande normer vid de tekniska högskolorna. För nästa budgetår beräknar jag till detta ändamål 36 488 kr. (p. 4).

Med hänsyn till det stora behovet av receptarier anser jag — i likhet med bl. a. universitetskanslersämbetet och medicinalstyrelsen — det vara angeläget att ytterligare en receptarietkurs utöver de tre nu årligen återkommande anordnas vid institutet fr. o. m. vårterminen 1966. Härigenom skulle examinationen av receptarier kunna höjas från ca 180 till omkring 240 om året. Det av kanslersämbetet framlagda förslaget till förstärkningsåtgärder är enligt min mening i huvudsak väl avvägt. Jag finner emellertid, att den lärarkraft som avses för dels den samlade kemiundervisningen vid receptarieturserna, dels den omedelbara ledningen av receptarieutbildningen bör placeras i lönegrad Ag 23. Med anledning av ämbetets beräkningar föreslår jag, att — i samband med den här förordade ökningen av receptarieutbildningen — sammanlagt 57 000 kr. anvisas under förevarande anslag.

Vid farmaceutiska institutets bibliotek utgöres för närvarande den högsta befattningen av en tjänst som bibliotekarie i lönegrad Ae 19. På grund av bl. a. bibliotekets karaktär av huvudbibliotek inom landet för farmaci finner jag det motiverat, att den nuvarande tjänsten utbytes mot en bibliotekarietjänst i lönegrad Ae 23.

En förstärkning av biträdesorganisationen vid institutet synes mig erforderlig. Jag beräknar därför medel för två tjänster som biträde. I fråga om inplacementen av dessa i lönegrad m. m. bör det uppdragas åt universitetskanslersämbetet att inkomma med förslag till Kungl. Maj:t (p. 2, 3, 12 och 13).

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för civildepartementet föreslagit uppflyttning i lönegrad av bl. a. vissa tjänster vid institutet. Jag beräknar här för förslagens genomförande erforderliga medel.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur. Anslaget torde böra uppföras med (2 011 000 + 611 000 =) 2 622 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för farmaceutiska institutet, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för farmaceutiska institutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	179 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	734 000
b) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal	890 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	821 000
Summa kr.	2 629 000

Särskilda uppbördsmedel

Avkastning av donationsfond	7 000
Nettoutgift kr.	2 622 000

c) till *Farmaceutiska institutet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 622 000 kr.

E 39. Farmaceutiska institutet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	165 000	156 308
1964/65	177 000	
1965/66 (förslag)	184 000	

Styrelsen för farmaceutiska institutet föreslår, att anslaget ökas med 6 600 kr.

<i>Utgifter</i>	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Styrelsen	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	2 200	+ 1 400	+ 1 400
2. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	59 800	— 9 800	— 9 400
b) Övriga expenser	110 000	+ 15 000	+ 15 000
3. Ersättning för avskaffade examensavgifter	3 000	of.	of.
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	2 000	of.	of.
Summa kr.	177 000	+ 6 600	+ 7 000

Den begärda höjningen av delposten till övriga expenser motiveras bl. a. av ökade städningskostnader till följd av att nya lokaler under innevarande budgetår ställts till institutets förfogande samt att städpersonalens löner höjts.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med $(177\ 000 + 7\ 000 =) 184\ 000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Farmaceutiska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 184 000 kr.

E 40. Farmaceutiska institutet: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	385 000	383 722
1964/65	430 000	
1965/66 (förslag)	510 000	

Styrelsen för farmaceutiska institutet biträder *lärarkollegiets* förslag, att detta anslag höjes med 80 000 kr. Lärarkollegiet har framhållit, att institutet under senare år endast erhållit de höjningar av materielanslaget, som i runt tal motsvarat merutgifterna för ökat intag av studerande samt för prishöjningar och omsättningsskatt. Detta förhållande har enligt lärarkollegiet avsevärt hämmat främst forskningsverksamheten vid institutet och en mindre höjning av anslaget än den, som kollegiet föreslagit, skulle ytterligare försämra institutets möjligheter till forskning och rationell undervisning.

Departementschefen

Först vill jag erinra om vad jag inledningsvis anförte under motsvarande anslag till universitetet i Uppsala. Jag förordar, att detta anslag för nästa budgetår höjes med 80 000 kr. Härvid har jag bl. a. beräknat 15 000 kr. för materiel m. m. med anledning av att ytterligare en receptariekurs tillkommer. Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(430\ 000 + 80\ 000 =) 510\ 000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Farmaceutiska institutet: Materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 510 000 kr.

E 41. Farmaceutiska institutet: Nyanskaffning av apparater m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	20 000	36 903
1964/65	20 000	
1965/66 (förslag)	20 000	

Det under detta reservationsanslag för innevarande budgetår uppförda beloppet — 20 000 kr. — har anvisats för ospecificerade ändamål.

Styrelsen för farmaceutiska institutet biträder *lärarkollegiets* förslag, att detta

anslag höjes med 80 000 kr. Kollegiet har ansett att ett omfattande utbyte av försliten apparatur genom nyanskaffning är ofrånkomligt och framhållit att sådan förnyelse är möjlig endast om anslaget höjes som föreslagits.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Någon höjning av detta anslag är jag inte beredd att förorda. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 20 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Farmaceutiska institutet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kr.

E 42. Bidrag till Handelshögskolan i Stockholm

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 285 000	1 285 000
1964/65	1 213 000	
1965/66 (förslag)	1 220 000	

Finansieringen av verksamheten vid Handelshögskolan i Stockholm regleras genom ett avtal dagtecknat den 23 januari 1954. I detta avtal har ändringar vidtagits dels den 8 mars 1961, dels den 5 december 1962. Den senaste ändringen har godkänts av Kungl. Maj:t genom beslut den 28 juni 1963. Enligt nu gällande bestämmelser skall staten bidra till kostnaderna för Handelshögskolans verksamhet med 1 212 400 kr. per budgetår.

Direktionen för Handelshögskolan i Stockholm har i skrivelse den 10 juli 1964 anhållit om förhandlingar rörande ökat statligt kostnadsbidrag till Högskolans verksamhet m. m.

Departementschefen

I samband med den gångna höstens budgetarbete har jag i samarbete med Handelshögskolan i Stockholm låtit utföra vissa tekniska undersökningar vilka givit vid handen, att frågan om en ändring av bidragsbeloppet bör prövas först vid senare tidpunkt. Jag räknar därför för nästa budgetår med ett oförändrat bidrag.

Jag förordar emellertid, att ett belopp om sammanlagt 6 300 kr. beräknas för arvoden åt av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter och suppleant i Handelshögskolans direktion. Med hänsyn härtill bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med (1 213 000 + 7 000 =) 1 220 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 1 220 000 kr.

E 43. Handelshögskolan i Göteborg: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 560 000	1 518 069
1964/65	1 616 000	
1965/66 (förslag)	1 926 000	

Universitetskanslersämbetet har efter förslag i ämnet från lärarkollegiet vid handelshögskolan i Göteborg för nästa budgetår hemställt om förstärkning av högskolans personal m. m. Kanslersämbetets förslag till anslagsäskanden utmynnar i en höjning av anslaget med 558 000 kr. till 2 174 000 kr.

De av kanslersämbetet framförda förslagen redovisas i följande sammanställning. Jag tillåter mig i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Företagsekonomi

- 1) professor i företagsekonomi, särskilt offentlig förvaltning,
- 2) 1 000 assistenttimmar,
- 3) e. o. biträde,
- 4) universitetslektor i företagsekonomi, särskilt distributionsekonomi,
- 5) 1 000 assistenttimmar.

Biblioteket

- 6) biblioteksassistent i Ae 11,
- 7) biblioteksbiträde i Ae 7.

Gemensamt för högskolan

- 8) tre forskarasistenter, varav två i stället för biträdande lärare,
- 9) 8 000 assistenttimmar i stället för åtta tjänster som assistent,
- 10) två e. o. biträden.

Ändrad anställningsform m. m. för vissa befattningshavare

- 11) byrådirektör i Ao 27 (alternativt Ao 25) i stället för förste byråsekreterare i Ae 23,
- 12) bibliotekarie i Ao 23 i stället för bibliotekarie i Ae 23,
- 13) kansliskrivare i Ao 11 i stället för kansliskrivare i Ae 11,
- 14) förste expeditionsvakt i Ao 9 i stället för förste expeditionsvakt i Ae 9,
- 15) expeditionsvakt i Ao 7 i stället för expeditionsvakt i Ae 7.

Övrigt

- 16) minskning av inkomstposten Bidrag från Göteborgs stad (nu 200 000) med 50 000 kr. (jfr prop. 1961: 83, s. 28 och 32).

Universitetskanslersämbetet gör vidare framställning om uppflyttning i högre lönegrad av ett antal befattningshavare vid högskolan.

Kanslersämbetet framlägger härjämte förslag om utgiftsförändringar på grund av dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid högskolan, dels 1964 års riksdags beslut angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m.

Departementschefen

Med anledning av kanslersämbetets under punkt 7 redovisade förslag har jag funnit en förstärkning av högskolans biblioteksorganisation motiverad. Jag beräknar därför medel för en tjänst som biblioteksbiträde i Ae 7.

I enlighet med kanslersämbetets förslag förordar jag, att åtta tjänster som assistent får utbytas mot 8 000 assistenttimmar (p. 9).

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för civildepartementet föreslagit uppflyttning i lönegrad av bl. a. vissa tjänster vid högskolan. Jag beräknar här för förslagets genomförande erforderliga medel.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med (1 616 000 + 310 000 =) 1 926 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	536 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	380 700
b) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	528 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	726 700
Summa kr.	2 176 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Avkastning från högskolans fonder	100 000
2. Bidrag från Göteborgs stad	150 000
Summa kr.	250 000
Nettoutgift kr.	1 926 000

b) till *Handelshögskolan i Göteborg*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 926 000 kr.

E 44. Handelshögskolan i Göteborg: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	165 000	155 904
1964/65	165 000	
1965/66 (förslag)	170 000	

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget ökas med 10 500 kr.

I följande sammanställning har — i likhet med vad som skett under Uppsala universitets omkostnadsanslag — kanslersämbetets förslag anpassats till nu gällande omkostnadsstat. I fråga om förslaget i övrigt torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Utgifter	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Universitets- kanslersämbetet	Departementet
1. Sjukvård m. m. <i>förslagsvis</i>	1 500	of.	of.
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	45 000	of.	of.
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	55 500	of.	of.
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	2 500	of.	of.
5. Övriga expenser	60 500	+ 10 500	+ 5 000
Summa kr.	165 000	+ 10 500	+ 5 000

Den begärda höjningen av anslagsposten 5 motiveras av ökade utgifter för bl. a. telefon, kontorsmateriel och inventarier.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anförte vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med $(165\,000 + 5\,000 =)$ 170 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelshögskolan i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 170 000 kr.

E 45. Handelshögskolan i Göteborg: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	65 000	62 954
1964/65	85 000	
1965/66 (förslag)	95 000	

Med utgångspunkt i de förslag beträffande materielanslagen till universiteten och vissa högskolor, som avgivits av materielanslagskommittén och för vilka redogjorts i det föregående under Uppsala universitets materielanslag, föreslår

universitetskanslersämbetet att anslaget för budgetåret 1965/66 uppföres med 50 000 kr. Härvid förutsätter ämbetet att särskilda anslag anvisas för vissa utgifter, som för närvarande belastar förevarande anslag, nämligen dels utgifter för exkursioner och fältarbeten, dels utgifter för inköp och bindning av böcker m. m.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anförte vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Detta anslag torde för nästa budgetår böra höjas med 10 000 kr. Medel till bokinköp och bokbindning bör liksom hittills anvisas under förevarande anslag. Därest medel för ifrågavarande ändamål anses böra särskiljas bör detta ske genom att anslaget uppdelas på anslagsposter.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (85 000 + 10 000 =) 95 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelshögskolan i Göteborg: Materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 95 000 kr.

E 46. Journalistinstitutet i Stockholm: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	238 000	238 964
1964/65	251 000	
1965/66 (förslag)	310 000	

Genom statsmakternas beslut inrättades fr. o. m. budgetåret 1962/63 två statliga journalistinstitut — ett i Stockholm och ett i Göteborg (prop. 1962: 59; SU 96; rskr 227). Vid instituten bedrivs dels högre journalistutbildning för personer med lägst fyra akademiska betyg (akademikerlinje), dels journalistutbildning för personer med studentexamen eller motsvarande (studentlinje). Vart och ett av instituten har en årlig utbildningskapacitet av 30 studerande på akademikerlinje och 30 på studentlinje. I enlighet med beslut av 1963 års riksdag (prop. 1963: 1, bil. 10, p. 222—225; SU 134; rskr 318) pågår vid journalistinstitutet fr. o. m. budgetåret 1963/64 försök med utbildning enligt en alternativ studiekurs inriktad på objektiv konsumentupplysning. För den alternativa studiekursen har tillkommit 15 utbildningsplatser vid vart och ett av instituten.

I sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår föreslår *styrelsen för journalistinstitutet i Stockholm*, att förevarande anslag höjes med 115 600 kr. Höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

- 1) Lektor i praktiska ämnen i Ae 27 med avlöningsförstärkning av 4 140 kr., och samtidigt indragning av medelsanvisning av 5 000 kr. till timarvoderad undervisning (alternativt medelsanvisning av 28 000 kr. till timarvoderad undervisning jämte 1 000 assistenttimmar),

- 2) 1 000 assistenttimmar,
- 3) medelsanvisning av 14 000 kr. till extra biträdespersonal,
- 4) höjning med 1 000 kr. av arvode till redogöraren (nu 4 000),
- 5) lektor i praktiska ämnen i Ae 27 med avlöningsförstärkning av 4 140 kr. i stället för lektor i Ae 25,
- 6) universitetslektor i teoretiska ämnen i Ao 27 med avlöningsförstärkning av 4 140 kr. i stället för lektor i Ag 25.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 1. Utbildningen vid journalistinstituten är enligt styrelsen starkt yrkesinriktad. Behovet av undervisningstimmar i de praktiska ämnena anges av styrelsen till totalt 960 per år, varav ca 300 för produktionen av tio nummer av övningstidningen, 150 för genomgång och kritik av övningarna samt 250 för granskning av elevernas arbetsprover. För katedral undervisning i praktiska ämnen beräknas 200 timmar, vartill kommer ett behov av ca 60 timmar för institutets veckopresskurs. Vid stockholmsinstitutet finns för närvarande en lektor i praktiska ämnen. Denne har utöver sin undervisningsskyldighet att svara för praktikförmedling m. m. Styrelsen understryker, att det med hänsyn till undervisningens effektivitet är angeläget, att den praktiska undervisningen till så stor del som möjligt bestrides av fast anställda lärare. Styrelsen anser därför, att ytterligare en lektor i praktiska ämnen bör knytas till institutet.

Punkt 6. Svårigheterna att till journalistinstituten rekrytera och där behålla kvalificerade lärare i teoretiska ämnen anföres som skäl för att nu inrätta tjänster som universitetslektor vid instituten i likhet med vad som skedde vid de dåvarande socialinstituten budgetåret 1963/64. Styrelsen understryker, att instituten under nuvarande förhållanden befinner sig ett sämre rekryteringsläge än de allmänna gymnasier. Även med hänsyn till att journalistinstituten i likhet med socialhögskolorna erbjuder utbildning på akademisk nivå erfordras — enligt vad som framhålles — att lärare som svarar för den kvalificerade undervisningen samt fungerar som huvudexaminator i respektive ämne äger kompetens som universitetslektor, dvs. har fullgjort godkänt disputationssprov — eller i undantagsfall avlagt licentiatexamen — samt dokumenterat pedagogisk skicklighet.

Styrelsen framlägger även förslag om ökad medelsanvisning på grund av dels riksdagens beslut i anledning av propositionen 1964:152 angående stats-tjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid institutet.

Departementschefen

Erfarenheterna av den utbildningsverksamhet som sedan läsåret 1962/63 bedrivits vid journalistinstituten i Stockholm och Göteborg har varit övervägande positiva. Hittills har ca 250 personer genomgått den ettåriga såväl praktiskt som teoretiskt inriktade institutsutbildningen. Arbetsmarknadens efterfrågan på journalister med dylik utbildning har väsentligt överstigit examinationen vid instituten. Sedan halvtannat år utbildar instituten personal även för konsumentupplysning.

Vid vart och ett av instituten omfattar den heltidstjänstgörande lärarpersonalen för närvarande — förutom rektor — en lektor i praktiska ämnen i Ae 25 och en lektor i teoretiska ämnen i Ag 25. Styrelserna för de båda instituten har med stöd av vunna erfarenheter framhållit önskvärdheten av att den praktiska undervisningen — som i betydande utsträckning är av enhetlig karaktär — till så stor del som möjligt bestrides av fast anställda lärare. I fråga om de teoretiska ämnena har styrelserna understrukt, att undervisningen bedrivs på akademisk nivå. I konkurrensen om kvalificerade lärarkrafter har — enligt vad som anförts — instituten svårt att hävda sig. En förbättring av rekryteringsläget kan enligt styrelsernas mening åstadkommas genom inrättande av ordinarie universitetslektorat vid instituten.

Med anledning av vad styrelserna uttalat finner jag mig böra förorda en betydande förstärkning av institutens personalorganisation. Sålunda föreslår jag för stockholmsinstitutets del, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas dels ett ordinarie universitetslektorat i samhällsvetenskap med presskunskap, dels ett andra lektorat i praktiska ämnen i Ae 25. Vid bifall till dessa förslag bör medelsanvisningen till lektorstjänsten i Ag 25 indragas liksom även en medelsanvisning av 15 000 kr. till undervisningsarvoden åt timarvoderade lärare (p. 1 och 6).

Rektorstjänsterna vid journalistinstituten är placerade i lönegrad Bp 1. Detta innebär, att tjänstinnehavarna förordnas på viss tid. Det synes mig rimligt, att dessa rektorer — i likhet med vad som gäller för rektorerna vid socialhögskolorna — bereds möjlighet att erhålla botten tjänst som ordinarie universitetslektor vid respektive institut. På grund härav föreslår jag, att vid stockholmsinstitutet inrättas ytterligare ett ordinarie universitetslektorat i samhällsvetenskap med presskunskap fr. o. m. nästa budgetår. Jag avser att, vid bifall till mitt förslag, i samband med inrättandet av detta lektorat föreslå Kungl. Maj:t att utan ansökan förordna vederbörande rektor som innehavare av tjänsten. Denna bör inte få uppehållas så länge innehavaren är förordnad som rektor.

Inom ramen för delposten till avlöningar till annan icke-ordinarie personal beräknar jag ett arvode av 5 000 kr. till institutets redogörare, vilket innebär en höjning av arvodet med 1 000 kr. (p. 4).

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(251\,000 + 59\,000 =) 310\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för journalistinstitutet i Stockholm, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för journalistinstitutet i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	70 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	
a) Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	123 400
b) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal	29 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	79 900
Summa kr.	310 000

c) till *Journalistinstitutet i Stockholm*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 310 000 kr.

E 47. Journalistinstitutet i Stockholm: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	57 000	63 652
1964/65	95 000	
1965/66 (förslag)	102 000	

Styrelsen för journalistinstitutet i Stockholm föreslår att anslaget ökas med 24 000 kr.

Utgifter	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Styrelsen	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	500	of.	of.
2. <i>Expenser</i> :			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ...	1 000	of.	of.
b) Bibliotek	—	+ 7 000	—
c) Övriga <i>expenser</i>	31 500	+ 7 500	+ 7 000
3. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	6 000	of.	of.
4. Inredning och utrustning av nya lokaler ..	3 000	+ 2 500	— 3 000
5. Övningstidningar, <i>förslagsvis</i>	30 000	+ 3 000	+ 3 000
6. Psykotekniska prov, <i>förslagsvis</i>	23 000	of.	of.
7. Resebidrag till studerande, <i>förslagsvis</i>	—	+ 4 000	—
Summa kr.	95 000	+ 24 000	+ 7 000

Under delposten till övriga *expenser* har i departementets beräkning upptagits 2 000 kr. för kurslitteratur. Anslagsposten 5 har i enlighet med styrelsens förslag uppförts *förslagsvis*.

Departementschefen

Beträffande styrelsens förslag om medel till inredning och utrustning av nya lokaler vill jag framhålla, att erforderliga kostnader härför bör bestridas från

den i det följande vid min anmälan av anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. föreslagna anslagsposten Till Kungl. Maj:ts disposition.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att detta anslag höjes med 7 000 kr.

Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med (95 000 + 7 000 =) 102 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Journalistinstitutet i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 102 000 kr.

E 48. Journalistinstitutet i Göteborg: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	236 000	211 412
1964/65	249 000	
1965/66 (förslag)	307 000	

Vid behandlingen i det föregående av avlöningsanslaget till journalistinstitutet i Stockholm har erinrats om statsmakternas beslut angående dels anordnande av journalistutbildning i statlig regi (prop. 1962: 59; SU 96; rskr 227), dels försöksverksamhet med utbildning på konsumentupplysningens område (prop. 1963: 1, bil. 10, p. 222—225; SU 134; rskr 318).

I sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår föreslår *styrelsen för journalistinstitutet i Göteborg*, att förevarande anslag höjes med 126 500 kr. Højningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

- 1) Lektor i praktiska ämnen i Ae 27 med avlöningsförstärkning av 4 140 kr. (alternativt medelsanvisning av 24 000 kr. till timarvoderad undervisning jämte 1 000 assistenttimmar),
- 2) assistent i stället för 500 assistenttimmar,
- 3) expeditionsvakt i Ag 7,
- 4) højning med 1 000 kr. av arvode till redogöraren (nu 4 000),
- 5) lektor i praktiska ämnen i Ae 27 med avlöningsförstärkning av 4 140 kr. i stället för lektor i Ae 25,
- 6) universitetslektor i teoretiska ämnen i Ao 27 med avlöningsförstärkning av 4 140 kr. i stället för lektor i Ag 25.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 1. Under den gångna försöksperioden har, framhåller institutets styrelse, undervisningen i ämnet dagspressjournalistik successivt fått en alltmer realistisk utformning; övningstidningen har givits en central ställning och den övriga undervisningen i ämnet har företrädesvis anknutits till elevernas egna arbetsuppgifter. Styrelsen redovisar ett behov av sammanlagt 960 undervisningstimmar per år i de praktiska ämnena. För närvarande finns vid institutet en lektor i praktiska ämnen. Betydligt mer än hälften av antalet undervisningstimmar i

ifrågavarande ämnen kommer vid oförändrad personalorganisation nästa budgetår att bestridas av timarvoderad arbetskraft. Styrelsen framhåller, att det för institutets verksamhet är angeläget, att den praktiska undervisningen till så stor del som möjligt fullgöres av fast anställda lärare. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen, att ytterligare en lektor i praktiska ämnen tillföres institutet.

Punkt 6. Som skäl för inrättande av universitetslektorat vid journalistinstitutet anges bl. a. svårigheterna att till instituten rekrytera och där behålla kvalificerade lärare i berörda teoretiska ämnen. Styrelsen betonar, att instituten befinner sig i ett sämre rekryteringsläge än de allmänna gymnasierna i och med att lektor i teoretiska ämnen vid journalistinstitutet är placerad i lönegrad Ag 25. Vidare framhålles, att journalistinstitutets kurser i likhet med socialhögskolornas i stor utsträckning inrymmer utbildning på akademisk nivå. Den lärare som svarar för den kvalificerade undervisningen samt fungerar som huvudexaminator i respektive ämne bör — enligt vad som anföres — äga kompetens som universitetslektor.

Styrelsen framlägger även förslag om ökad medelsanvisning på grund av dels riksdagens beslut i anledning av propositionen 1964:152 angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid institutet.

Departementschefen

Inledningsvis vill jag erinra om vad jag anfört under avlöningsanslaget till journalistinstitutet i Stockholm. Därav framgår att läget i fråga om lärarkrafter är enahanda för instituten i Stockholm och Göteborg. Det kan vidare konstateras, att samma skäl för en förstärkning av personalorganisationen föreligger vid båda instituten. Jag förordar därför, att vid göteborgsinstitutet fr. o. m. nästa budgetår inrättas en tjänst som ordinarie universitetslektor i samhällsvetenskap med samhällsplanering samt en tjänst som lektor i praktiska ämnen i Ae 25. Under förutsättning av att dessa förslag bifalles bör medelsanvisningen till den befintliga lektorstjänsten i Ag 25 indragas liksom även en medelsanvisning av 15 000 kr. till undervisningsarvoden åt timarvoderade lärare (p. 1 och 6).

Såsom jag framhållit i det föregående vid min anmälan av stockholmsinstitutets avlöningsanslag synes det mig rimligt, att journalistinstitutets rektorer bereds möjlighet att erhålla botten tjänst som universitetslektor vid respektive institut. Med anledning därav föreslår jag, att vid göteborgsinstitutet fr. o. m. nästa budgetår inrättas ett ordinarie universitetslektorat i språkvård och stilistik. Vid bifall till mitt förslag avser jag att, i samband med inrättandet av detta lektorat, föreslå Kungl. Maj:t att utan ansökan förordna vederbörande rektor som innehavare av tjänsten. Denna bör inte få uppehållas så länge innehavaren är förordnad som rektor.

Under delposten till avlöningar till annan icke-ordinarie personal beräknar jag vidare medel för ett arvode av 5 000 kr. till institutets redogörare, vilket innebär en höjning av arvodet med 1 000 kr. (p. 4).

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med (249 000 + 58 000 =) 307 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för journalistinstitutet i Göteborg, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för journalistinstitutet i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	69 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	
a) Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	122 300
b) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal ..	29 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	78 700
Summa kr.	307 000

c) till *Journalistinstitutet i Göteborg*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 307 000 kr.

E 49. Journalistinstitutet i Göteborg: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	59 000	59 652
1964/65	72 000	
1965/66 (förslag)	85 000	

Styrelsen för journalistinstitutet i Göteborg föreslår, att anslaget ökas med 16 000 kr.

Utgifter	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Styrelsen	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	500	of.	of.
2. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ...	1 000	of.	of.
b) Övriga expenser	28 500	+ 7 000	+ 12 000
3. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	5 500	+ 1 000	+ 1 000
4. Inredning och utrustning av nya lokaler ..	3 000	+ 5 000	— 3 000
5. Övningstidningar, <i>förslagsvis</i>	25 000	+ 3 000	+ 3 000
6. Resebidrag till de studerande, <i>förslagsvis</i> ..	8 500	of.	of.
Summa kr.	72 000	+ 16 000	+ 13 000

Av styrelsen under anslagsposten till inredning och utrustning av nya lokaler begärd engångsanvisning av 8 000 kr. för inköp av elektrostencilapparat har av departementet beräknats under delposten till övriga expenser. Vidare har vid departementets beräkning av nämnda delpost för inköp av kurslitteratur upptagits 2 000 kr. mot av styrelsen föreslagna 5 000 kr. Anslagsposten 5 har i enlighet med styrelsens förslag uppförts förslagsvis.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med (72 000 + 13 000 =) 85 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Journalistinstitutet i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kr.

E 50. Socialhögskolan i Stockholm: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	739 000	752 601
1964/65	1 013 000	
1965/66 (förslag)	1 256 000	

Genom statsmakternas beslut förstatligades de dåvarande socialinstituten fr. o. m. den 1 juli 1963 (prop. 1963: 79, SU 110, rskr 237). Samtidigt ökades antalet utbildningsplatser från 380 till 480. Vidare förstärktes institutens lärarorganisation, bl. a. genom inrättande av tjänster som universitetslektor.

I enlighet med beslut av 1964 års riksdag (prop. 1964: 48, SU 71, rskr 190) har socialinstituten fr. o. m. den 1 juli 1964 ombildats till socialhögskolor. Därjämte har antalet utbildningsplatser ökat med 60 till 540 samt en betydande förstärkning av lärarresurserna ägt rum. Beslutet innebär vidare, att socionomutbildningen förlängs från 2 1/2 år till 3 1/2 år. Utbildningen skall omfatta en ettårig samhällsvetenskaplig grundkurs, tre terminers studier i yrkesinriktade examensämnen samt en ettårig studiepraktik. Studierna för socionomexamen kan liksom tidigare genomföras på antingen social linje, förvaltningslinje eller teoretisk linje.

Stadga för socialhögskolorna har utfärdats av Kungl. Maj:t den 29 juni 1964 (SFS 1964: 538).

Styrelsen för socialhögskolan i Stockholm, som beräknar att högskolans in- tagningskapacitet läsåret 1965/66 kommer att förbli oförändrad, dvs. 180 elever, begär i sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår, att förevarande anslag höjes med 426 200 kr. till 1 439 200 kr. Höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

- 1) Professor i statskunskap och samtidigt minskning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med 11 000 kr.,
- 2) 1 000 assistenttimmar,
- 3) universitetslektor i rättskunskap, särskilt förvaltningsrätt,
- 4) universitetslektor i samhällsekonomi med socialpolitik,
- 5) minskning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med 14 015 kr. vid bifall till förslagen under punkterna 3 och 4,
- 6) lektor i Ae 25 i social metodik och samtidigt minskning av medelsanvisningen till arvoden åt lärare vid handledarkurser med 4 000 kr.,
- 7) konsulent i Ae 21,
- 8) medelsanvisning av 5 000 kr. för assistenttimmar.
- 9) kontorist i Ae 9,
- 10) kanslibiträde i Ae 7 vid samarbetsnämnden för socialhögskolorna,
- 11) expeditionsvakt i Ae 7,
- 12) medelsanvisning av 1 800 kr. till representationsbidrag åt rektor.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 3—5. På grund av dels de föregående årens intagningsökningar, dels den pågående utbildningsreformen växer enligt styrelsens beräkningar den erforderliga undervisningsvolymen fr. o. m. läsåret 1965/66 med 525 timmar till sammanlagt 5 235 timmar. Genom inrättande av två universitetslektorstjänster skulle de 525 timmarna täckas; ett samtidigt uppkommande överskott av 165 timmar lektorsundervisning förutsätts leda till en motsvarande minskning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden.

Punkt 7. För närvarande finns vid stockholms högskolan två konsulenttjänster avsedda för bl. a. förmedlingen av praktikplatser. Det växande elevantalet och den nya studieordningen medför ett ökat behov av praktikförmedling, vilket i sin tur — enligt styrelsen — kräver en ökning av antalet konsulenter.

Styrelsen framlägger även förslag om ökad medelsanvisning på grund av dels riksdagens beslut i anledning av propositionen 1964: 152 angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid högskolan.

Universitetskanslersämbetet har, efter remiss, avgivit utlåtande över förslaget att vid socialhögskolan i Stockholm inrätta en professur i statskunskap. Ämbetet framhåller, att ett beslut nu med anledning av detta förslag vore att föregripa såväl vederbörande fakultetsberednings arbete som ställningstagandena till socialpolitiska kommitténs betänkande.

Departementschefen

Den av statsmakterna förra året beslutade omorganisationen av socialinstituten till socialhögskolor har — såsom redan framgått — genomförts fr. o. m. den 1 juli 1964. I samband därmed har socionomutbildningen erhållit en delvis ändrad utformning. Av utbildningstiden — sammanlagt 3 ½ år — ägnas två termi-

ner åt en grundkurs i samhällsvetenskapliga ämnen, ett år åt studiepraktik samt tre terminer åt studier i examensämnen.

Förutsatt att föreliggande utbyggnadsplaner vid högskolorna kan genomföras, kommer antalet elever som nyintages till socionomutbildning läsåret 1965/66 att uppgå till ca 600 eller dubbelt så många som läsåret 1961/62. Denna kraftiga ökning har möjliggjorts genom inrättandet av en ny läroanstalt i Umeå fr. o. m. budgetåret 1962/63 samt genom betydande utvidgningar av utbildningskapaciteten vid de äldre läroanstalterna i Stockholm, Göteborg och Lund.

Såväl utbildningsreformen som de senaste årens ökning av antalet nybörjarplatser medför, att antalet närvarande studerande vid högskolorna successivt ökar under de närmaste åren. Det totala elevantalet vid socialhögskolorna beräknas sålunda stiga från ca 1 600 läsåret 1964/65 till ca 1 900 läsåret 1965/66. Detta får givetvis till följd, att vid socialhögskolorna kommer att föreligga behov av väsentligt förstärkta personella och materiella resurser fr. o. m. nästa budgetår.

Styrelsen för socialhögskolan i Stockholm har anmält, att det under nästa läsår erfordras en ökning av undervisningsvolymen vid högskolan med mer än 10 %. Ökningen berör till betydande del ämnet rättskunskap, inom vilket det största antalet undervisningstimmar återfinns. Mot bakgrund av vad styrelsen anfört förordar jag, att det vid högskolan inrättas ett tredje ordinarie universitetslektorat i ämnet rättskunskap, särskilt förvaltningsrätt, fr. o. m. den 1 juli 1965. Tillkomsten av ifrågavarande tjänst torde medföra en minskning med 7 000 kr. av medelsbehovet för timarvoderad undervisning i ämnet. Jag räknar emellertid med att behovet av medel till arvoden åt timlärare i ämnet samhälls-ekonomi med socialpolitik kommer att öka med 20 000 kr. Anslagsmedlen till undervisnings- och examinationsarvoden åt timarvoderad personal vid högskolan bör därför uppräknas med $(20\,000 - 7\,000 =) 13\,000$ kr. (p. 3—5).

Studiepraktiken utgör enligt min mening en mycket betydelsefull del av socionomutbildningen. Förmedlingen av praktikplatser ombesörjes i allt väsentligt av högskolornas konsulenter, vilka även har att upprätthålla kontakten med praktikhandledarna. Med hänsyn till önskvärldheten av att den praktiska utbildningen organiseras på ett effektivt sätt finner jag det motiverat, att ytterligare en tjänst som konsulent i Ae 21 tillkommer fr. o. m. nästa budgetår. Jag beräknar här medel för detta ändamål (p. 7).

Med anledning av styrelsens under punkterna 9 och 10 redovisade förslag om förstärkning av biträdespersonalen för dels stockholms högskolan, dels samarbetsnämnden för socialhögskolorna beräknar jag medel för ett kanslibiträde, vars tjänstgöring förutsätts delad mellan högskolan och samarbetsnämnden.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(1\,013\,000 + 243\,000 =) 1\,256\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för socialhögskolan i Stockholm, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialhögskolan i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	312 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	8 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	334 200
b) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal	213 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	388 400
Summa kr.	1 256 000

c) till *Socialhögskolan i Stockholm*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 256 000 kr.

E 51. Socialhögskolan i Stockholm: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	108 000	108 000
1964/65	169 000	
1965/66 (förslag)	172 000	

Styrelsen för socialhögskolan i Stockholm föreslår, att anslaget ökas med 61 000 kr.

<i>Utgifter</i>	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Styrelsen	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	2 000	+ 2 000	+ 2 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	46 000	+ 24 000	of.
3. Expenser:			
a) Biblioteket	43 000	+ 5 000	+ 5 000
b) Högskolan i övrigt	63 000	+ 7 000	+ 7 000
c) Samarbetsnämnden för socialhögskolorna	—	+ 10 000	+ 4 000
4. Inredning och utrustning av lokaler	15 000	+ 13 000	— 15 000
Summa kr.	169 000	+ 61 000	+ 3 000

Under anslagsposten 3 föreslås en ny delpost med benämningen Samarbetsnämnden för socialhögskolorna, från vilken skall bestridas kostnader för bl. a.

tryckning av prospekt och gemensamma studieplaner för de fyra socialhögskolorna.

Departementschefen

Beträffande styrelsens förslag om medel till inredning och utrustning av lokaler vill jag framhålla, att erforderliga kostnader härför bör bestridas från den i det följande vid min anmälan av anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. föreslagna anslagsposten Till Kungl. Maj:ts disposition.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med (169 000 + 3 000 =) 172 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialhögskolan i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 172 000 kr.

E 52. Socialhögskolan i Göteborg: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	455 000	430 000
1964/65	618 000	
1965/66 (förslag)	797 000	

Vid behandlingen i det föregående av avlöningsanslaget till socialhögskolan i Stockholm har erinrats om statsmakternas beslut angående dels förstatligande av socialinstituten (prop. 1963: 79, SU 110, rskr 237), dels ombildning av socialinstituten till socialhögskolor med en delvis ändrad utbildningsgång (prop. 1964: 48, SU 71, rskr 190).

Styrelsen för socialhögskolan i Göteborg framhåller i samband med sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1965/66, att den är beredd att medverka till en ökning av högskolans intagningskapacitet från 120 till 150 studerande per år fr. o. m. läsåret 1965/66 under förutsättning att lokalfrågan finner en tillfredsställande lösning.

Förevarande anslag föreslås av styrelsen höjt för nästa budgetår med 395 200 kr. till 1 013 200 kr. Højningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

- 1) Professor i rättsvetenskap,
- 2) 1 000 assistenttimmar,
- 3) universitetslektor i statskunskap,
- 4) universitetslektor i samhällsekonomi med socialpolitik,
- 5) lektor i Ae 25 i social metodik och samtidigt minskning av medelsanvisningen till arvoden åt lärare vid handledarkurser med 4 000 kr.,
- 6) konsulent i Ae 21,
- 7) medelsanvisning av 8 500 kr. till undervisnings- och examinationsarvoden,

- 8) medelsanvisning av 2 000 kr. till arvoden i samband med inträdesprov,
- 9) medelsanvisning av 1 000 kr. till arvoden åt tentamensvakter,
- 10) medelsanvisning av 5 000 kr. för assistenttimmar,
- 11) kanslibiträde i Ae 7,
- 12) kontorsbiträde i högst Ae 5,
- 13) medelsanvisning av 2 000 kr. till extra vaktmästar- och biträdeshjälp,
- 14) medelsanvisning av 1 200 kr. till representationsbidrag åt rektor,
- 15) assistent i Ae 17 i stället för i Ae 15,
- 16) kansliskrivare i Ae 11 i stället för kontorist i Ae 9.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 3 och 4. Ökningen av intagningskapaciteten samt genomförandet av den nya studieordningen beräknas av styrelsen för nästa läsår kräva ytterligare 1 000 lärartimmar utöver nu tillgängliga 3 300 timmar. Bristen bör enligt styrelsen täckas genom inrättande av bl. a. ytterligare två universitetslektorat.

Punkt 6. För praktikförmedling m. m. finns vid göteborgshögskolan inrättad en tjänst som konsulent. Den nya studieordningen innebär, att hela den praktiska utbildningen organiseras genom socialhögskolan. Med hänsyn härtill samt till studerandantalets ökning anser styrelsen det nödvändigt, att ytterligare en konsulenttjänst tillkommer fr. o. m. nästa budgetår.

Styrelsen framlägger även förslag om ökad medelsanvisning på grund av dels riksdagens beslut i anledning av propositionen 1964: 152 angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid högskolan.

Universitetskanslersämbetet har, efter remiss, avgivit utlåtande över förslaget att vid socialhögskolan i Göteborg inrätta en professur i rättsvetenskap samt därvid framhållit, att ställningstagande till detta förslag bör anstå.

Departementschefen

I prop. 1964: 48 angående reformering av socionomutbildningen skisserades den fortsatta utbyggaden av socialhögskolornas utbildningskapacitet. För göteborgshögskolans del angavs därvid, att en ökning av antalet nybörjarplatser skulle kunna genomföras tidigast fr. o. m. läsåret 1965/66. Högskolans styrelse har nu pekat på föreliggande möjligheter att åstadkomma en höjning av intagningskapaciteten från 120 till 150 studerande. Jag förordar, att denna intagningsökning kommer till stånd under nästa budgetår.

Såsom förut nämnts har fr. o. m. innevarande budgetår socionomutbildningen erhållit en delvis ny utformning. På grund härav kommer en successiv utökning av antalet undervisningstimmar per elev att ske, något som givetvis medför behov av förstärkning av högskolornas personalorganisation. Härtill kommer den ökning av personalbehovet, som betingas av de senaste årens intagningsökningar.

Av det föregående framgår, att en betydande ökning av undervisningsvolymen under nästa läsår bör äga rum. Av detta skäl föreslår jag, att vid högskolan inrättas ytterligare ett ordinarie universitetslektorat i statskunskap fr. o. m.

den 1 juli 1965. I samband därmed torde medelsbehovet för timarvoderad undervisning i ämnet minska med 7 000 kr. Behovet av arvoden till timlärare i ämnet samhällsekonomi med socialpolitik torde i gengäld komma att öka med 20 000 kr. Anslagsmedlen till undervisnings- och examinationsarvoden åt timarvoderad personal vid högskolan bör därför uppräknas med (20 000 — 7 000 =) 13 000 kr. (p. 3—4).

Den centrala roll som den obligatoriska studiepraktiken spelar inom den nya studieordningen utgör enligt min uppfattning ett starkt motiv för inrättande av en andra tjänst som konsulent i Ae 21. För detta ändamål beräknar jag nu medel (p. 6). Vidare förordar jag en höjning med 2 000 kr. av medelsanvisningen till extra vaktmästar- och biträdeshjälp (p. 13).

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde bära uppföras med (618 000 + 179 000 =) 797 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för socialhögskolan i Göteborg, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialhögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	240 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	243 400
b) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal ..	77 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	232 100
Summa kr.	797 000

c) till Socialhögskolan i Göteborg: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 797 000 kr.

E 53. Socialhögskolan i Göteborg: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	81 000	80 996
1964/65	130 000	
1965/66 (förslag)	124 000	

Styrelsen för socialhögskolan i Göteborg föreslår, att anslaget ökas med 18 000 kr.

<i>Utgifter</i>	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Styrelsen	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	2 000	+ 500	+ 500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	43 000	+ 13 000	+ 1 000
3. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ..	11 000	of.	of.
b) Biblioteket	11 000	+ 1 500	+ 1 500
c) Högskolan i övrigt	51 000	+ 3 000	+ 3 000
4. Inredning och utrustning av lokaler	12 000	of.	— 12 000
Summa kr.	130 000	+ 18 000	— 6 000

Departementschefen

Beträffande styrelsens förslag om medel till inredning och utrustning av lokaler vill jag framhålla, att erforderliga kostnader härför bör bestridas från den i det följande vid min anmälan av anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. föreslagna anslagsposten Till Kungl. Maj:ts disposition.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med (130 000 — 6 000 =) 124 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialhögskolan i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 124 000 kr.

E 54. Socialhögskolan i Lund: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	469 000	469 000
1964/65	623 000	
1965/66 (förslag)	802 000	

Vid behandlingen i det föregående av avlöningsanslaget till socialhögskolan i Stockholm har erinrats om statsmakernas beslut angående dels förstatligande av socialinstituten (prop. 1963: 79, SU 110, rskr 237), dels ombildning av socialinstituten till socialhögskolor med en delvis ändrad utbildningsgång (prop. 1964: 48, SU 71, rskr 190).

Vid socialhögskolan i Lund har höstterminen 1964 antagits 130 nya studerande, vilket innebär tio fler än vad som tidigare beräknats. *Styrelsen för socialhögskolan i Lund* framhåller i samband med sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1965/66, att fr. o. m. nämnda år sammanlagt 150 nya studerande kommer att kunna tagas emot vid högskolan.

Förevarande anslag föreslås av styrelsen höjt för nästa budgetår med 389 400 kr. till 1 012 400 kr. Højningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

- 1) Professor i rättskunskap,
- 2) 1 000 assistenttimmar,
- 3) universitetslektor i samhällsekonomi med socialpolitik,
- 4) universitetslektor i psykologi,
- 5) universitetslektor i sociologi,
- 6) lektor i Ae 25 i social metodik och samtidigt minskning av medelsanvisningen till arvoden åt lärare vid handledarkurser med 4 000 kr.,
- 7) minskning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med 36 000 kr. vid bifall till förslagen under punkterna 3—6,
- 8) konsulent i Ae 21,
- 9) kanslibiträde i Ae 7,
- 10) kontorsbiträde i högst Ae 5,
- 11) medelsanvisning av 2 000 kr. till arvoden i samband med inträdesprov,
- 12) medelsanvisning av 1 000 kr. till arvoden åt tentamensvakter,
- 13) medelsanvisning av 5 000 kr. för assistenttimmar,
- 14) medelsanvisning av 2 000 kr. till extra biträdeshjälp,
- 15) medelsanvisning av 1 200 kr. till representationsbidrag åt rektor,
- 16) assistent i Ae 17 i stället för i Ae 15,
- 17) kansliskrivare i Ae 11 i stället för kontorist i Ae 9.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 3—5. De föreslagna tre universitetslektoraten motiveras enligt styrelsen av att intagningsökningarna samt den nya studieordningen medför ökat behov av lärartimmar. Styrelsen beräknar, att för läsåret 1965/66 erfordras 4 535 lärartimmar mot ca 3 500 under innevarande läsår.

Punkt 8. Socialhögskolan i Lund disponerar för närvarande en tjänst som konsulent, i första hand avsedd för praktikförmedling. Styrelsen hemställer om inrättande fr. o. m. nästa budgetår av ytterligare en tjänst som konsulent med hänsyn till det växande studerandeantalet. Bland arbetsuppgifterna nämner styrelsen särskilt studierådgivning i syfte att nedbringa antalet studieavbrott.

Styrelsen framlägger även förslag om ökad medelsanvisning på grund av dels riksdagens beslut i anledning av propositionen 1964:152 angående stats-tjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid högskolan.

Universitetskanslersämbetet har, efter remiss, avgivit utlåtande över förslaget att vid socialhögskolan i Lund inrätta en professur i rättskunskap samt därvid framhållit, att ställningstagande till detta förslag bör anstå. Vidare bör anmälas, att juridiska fakulteten i Lund inkommit med en skrivelse, vari tillstyrks att ifrågavarande professur inrättas.

Departementschefen

Enligt föreliggande utbyggnadsplaner för socialhögskolorna — redovisade i prop. 1964:48 — skulle en ökning av antalet nybörjarplatser eventuellt kunna realiseras i Lund fr. o. m. läsåret 1965/66. Styrelsen har nu framhållit, att det under nästa läsår finns möjlighet att ta emot 150 nya studerande vid lunda-

högskolan, vilket innebär en nettoökning av 20 jämfört med innevarande läsår. För mig ter det sig angeläget, att socialhögskolornas utbildningskapacitet fortsätter att expandera. Jag förordar därför, att den aktuella intagningsökningen genomföres under nästa budgetår.

Med hänsyn till den pågående ökningen av utbildningskapaciteten samt till de förändringar som den nya studieordningen medför finner jag vissa förstärkningar av lundahögskolans personalorganisation erforderliga. Antalet undervisningstimmar vid högskolan kan beräknas stiga högst avsevärt under nästa läsår. På grund härav förordar jag, att ytterligare ett universitetslektorat i sociologi inrättas där fr. o. m. den 1 juli 1965. Medelsbehovet för timarvoderad undervisning torde i samband därmed minska med 7 000 kr. För ämnena psykologi och samhällsekonomi med socialpolitik räknar jag med ett ökat behov av arvoden till timplärare med sammanlagt 30 000 kr. Anslagsmedlen till undervisnings- och examinationsarvoden åt timarvoderad personal vid högskolan bör därför uppräknas med $(30\,000 - 7\,000 =) 23\,000$ kr. (p. 3—5).

Till stöd för sitt förslag om en ny tjänst som konsulent åberopar styrelsen bl. a. det ökande studerandantalet, behovet av en effektiv praktikförmedling samt nödvändigheten av att åtgärder vidtages i syfte att nedbringa antalet studieavbrott. Vad styrelsen anförst finner jag utgöra tillräckliga skäl för inrättande av en andra tjänst som konsulent i Ae 21. Jag beräknar därför medel för detta ändamål (p. 8). Härjämte har jag funnit mig böra räkna med en medelsanvisning av 2 000 kr. för extra biträdespersonal (p. 14).

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(623\,000 + 179\,000 =) 802\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för socialhögskolan i Lund, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialhögskolan i Lund, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	240 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	260 000
b) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal ..	77 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	221 600
Summa kr.	802 000

c) till *Socialhögskolan i Lund*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 802 000 kr.

E 55. Socialhögskolan i Lund: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	91 000	90 221
1964/65	130 000	
1965/66 (förslag)	130 000	

Styrelsen för socialhögskolan i Lund föreslår, att anslaget ökas med 24 000 kr.

<i>Utgifter</i>	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Styrelsen	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	2 000	+ 500	+ 500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	43 000	+ 13 000	+ 1 000
3. <i>Expenser:</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ..	17 000	of.	of.
b) Biblioteket	11 000	+ 1 500	+ 1 500
c) Högskolan i övrigt	48 000	+ 6 000	+ 6 000
4. Inredning och utrustning av lokaler	9 000	+ 3 000	— 9 000
Summa kr.	130 000	+ 24 000	of.

Departementschefen

Beträffande styrelsens förslag om medel till inredning och utrustning av lokaler vill jag framhålla, att erforderliga kostnader härför bör bestridas från den i det följande vid min anmälan av anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. föreslagna anslagsposten Till Kungl. Maj:ts disposition.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 130 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialhögskolan i Lund: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kr.

E 56. Socialhögskolan i Umeå: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	359 000	264 454
1964/65	534 000	
1965/66 (förslag)	733 000	

Vid behandlingen i det föregående av avlöningsanslaget till socialhögskolan i Stockholm har erinrats om statsmakternas beslut angående dels förstatligande av socialinstituten (prop. 1963: 79, SU 110, rskr 237), dels ombildning av socialinstituten till socialhögskolor med en delvis ändrad utbildningsgång (prop. 1964: 48, SU 71, rskr 190).

Styrelsen för socialhögskolan i Umeå, som beräknar att högskolans intagningskapacitet läsåret 1965/66 kommer att förbli oförändrad, dvs. 120 elever, begär i sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår, att förevarande anslag höjes med 329 000 kr. till 863 000 kr. Höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

- 1) Professor i rättskunskap, särskilt förvaltningsrätt,
- 2) 1 000 assistenttimmar,
- 3) universitetslektor i statskunskap,
- 4) lektor i Ae 25 i praktisk förvaltningskunskap,
- 5) konsulent i Ae 21,
- 6) medelsanvisning av 11 050 kr. till undervisnings- och examinationsarvoden,
- 7) medelsanvisning av 2 000 kr. till arvoden i samband med inträdesprov,
- 8) medelsanvisning av 1 000 kr. till arvoden åt tentamensvakter,
- 9) medelsanvisning av 4 000 kr. för assistenttimmar,
- 10) medelsanvisning av 3 000 kr. till extra vaktmästar- och biträdeshjälp,
- 11) medelsanvisning av 1 200 kr. till representationsbidrag åt rektor,
- 12) kansliskrivare i Ae 11 i stället för kontorist i Ae 9.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 3 och 4. Undervisningsbehovet kommer enligt styrelsens beräkningar att fr. o. m. läsåret 1965/66 växa med 730 lärartimmar till ca 3 700 timmar. Denna ökning betingas av dels ett ökat studerandeantal, dels genomförandet av den beslutade utbildningsreformen. För att täcka det sålunda uppkommande behovet av undervisningstimmar föreslår styrelsen bl. a. inrättande av ett universitetslektorat samt ett lektorat i Ae 25 fr. o. m. nästa budgetår.

Punkt 5. Styrelsen finner det nödvändigt, att den nuvarande konsulenttjänsten dubblas fr. o. m. nästa budgetår, främst med hänsyn till praktikförmedlingens successivt ökande omfattning. Skälet till att denna verksamhet expanderar är — förutom det växande studerandeantalet — den effektivisering av elevernas praktiska utbildning, som varit ett av målen för socionomutbildningsreformen, framhåller styrelsen.

Styrelsen framlägger även förslag om ökad medelsanvisning på grund av dels riksdagens beslut i anledning av propositionen 1964: 152 angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid högskolan.

Universitetskanslersämbetet har, efter remiss, avgivit utlåtande över förslaget att vid socialhögskolan i Umeå inrätta en professur i rättskunskap, särskilt förvaltningsrätt, samt därvid framhållit, att ställningstagande till detta förslag bör anstå.

Departementschefen

Ökningen av antalet närvarande studerande samt genomförandet av den förra året beslutade reformen av socionomutbildningen medför behov av bl. a. väsentligt förstärkta undervisningsresurser vid högskolan. Jag förordar därför, att ett

lektorat i Ae 25 i praktisk förvaltningskunskap inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66 (p. 4). Med hänsyn till svårigheterna att besätta flera av de redan inrättade universitetslektoraten vid högskolan med kompetenta sökande anser jag, att det ökade undervisningsbehovet i teoretiska ämnen tills vidare bör täckas med hjälp av timarvoderade lärare. Anslagsmedlen till undervisnings- och examinationsarvoden åt timarvoderad personal vid högskolan bör enligt min bedömning uppräknas med 30 000 kr. (p. 3 och 6).

Uppgifterna att förmedla praktikplatser åt de studerande och att hålla kontakt med praktikhandledarna åvilar innehavaren av konsulenttjänsten vid högskolan. I likhet med styrelsen finner jag, att denna verksamhet nu nått en sådan omfattning att starka skäl talar för inrättande av ytterligare en tjänst som konsulent i Ae 21. För detta ändamål beräknar jag nu medel (p. 5). Jag räknar vidare med ett ökat medelsbehov för assistenttimmar för allmänt institutionsarbete av 4 000 kr. samt för extra vaktmästar- och biträdeshjälp av 3 000 kr. (p. 9 och 10).

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(534\,000 + 199\,000 =) 733\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för socialhögskolan i Umeå, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialhögskolan i Umeå, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	209 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	237 200
b) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal	73 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	209 800
Summa kr.	733 000

c) till *Socialhögskolan i Umeå*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 733 000 kr.

E 57. Socialhögskolan i Umeå: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	108 000	74 766
1964/65	138 000	
1965/66 (förslag)	130 000	

Styrelsen för socialhögskolan i Umeå föreslår, att anslaget ökas med 17 000 kr.

<i>Utgifter</i>	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Styrelsen	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	2 000	of.	of.
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	48 000	+ 14 000	+ 2 000
3. <i>Expenser:</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ..	10 000	+ 7 000	+ 7 000
b) Biblioteket	11 000	+ 2 000	+ 1 000
c) Högskolan i övrigt	44 000	+ 5 000	+ 5 000
4. Inredning och utrustning av lokaler	23 000	— 11 000	— 23 000
Summa kr.	138 000	+ 17 000	— 8 000

Departementschefen

Beträffande styrelsens förslag om medel till inredning och utrustning av lokaler vill jag framhålla, att erforderliga kostnader härför bör bestridas från den i det följande vid min anmälan av anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. föreslagna anslagsposten Till Kungl. Maj:ts disposition.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med (138 000 — 8 000 =) 130 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialhögskolan i Umeå*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kr.

E 58. Fortbildning av socionomer m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	55 000	51 706
1964/65	70 000	
1965/66 (förslag)	73 000	

Av detta reservationsanslag disponeras för innevarande budgetår högst 42 000 kr. för anordnande av en mentalhygienisk kurs vid socialhögskolan i Stockholm samt högst 10 000 kr. till stipendier och resekostnadsbidrag till deltagare i nämnda kurs.

Styrelsen för socialhögskolan i Stockholm hemställer, att anslaget till den mentalhygieniska kursen för nästa budgetår höjes med 3 200 kr. för att möjliggöra en höjning av arvudet till kursledaren.

Vidare har *Sveriges psykologförbund* i särskild framställning, över vilken *universitetskanslersämbetet* avgivit utlåtande, hemställt om ett anslag av 28 250 kr. för viss fortbildningsverksamhet omfattande dels en tvåårig kurs i projektiv teknik, dels en handledarkonferens för barn- och vuxenkliniska psykologer.

Stiftelsen Pressinstitutet har i särskild framställning, över vilken skolöverstyrelsen avgivit utlåtande, hemställt om ett statsbidrag av 25 000 kr. till institutets verksamhet, som omfattar bl. a. fortbildningskurser på journalistikens område.

Departementschefen

Ledaren för den mentalhygieniska kursen vid socialhögskolan i Stockholm uppbär ett arvode motsvarande lönen vid en halv tjänst i lönegrad A 19. Jag biträder det av högskolans styrelse framförda förslaget om en höjning av arvodet till att motsvara lönen vid en halv tjänst i lönegrad A 21. För detta ändamål beräknar jag en höjning av förevarande anslag med 3 000 kr.

Anslaget torde böra uppföras med $(70\,000 + 3\,000 =) 73\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortbildning av socionomer m.m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 73 000 kr.

E 59. Bidrag till Svenska diakonsällskapets sociala utbildningsverksamhet

Detta anslag har under de två senaste budgetåren varit uppfört med 150 000 kr.

Direktionen för Svenska diakonsällskapet hemställer, att bidraget för nästa budgetår höjes med i runt tal 99 000 kr. Höjningen betingas — förutom av beräknade kostnadsstegringar — av en inom diakonsällskapet beslutad omorganisation av utbildningsverksamheten vid Sköndalsinstitutets sociala linje i syfte att göra denna likformig med socialhögskolornas motsvarande linjer. Framställningen har remitterats till *samarbetsnämnden för socialhögskolorna*, som avstyrker direktionens förslag. Med anledning av samarbetsnämndens utlåtande har direktionen inkommit med erinringar.

Departementschefen

Någon höjning av detta anslag är jag inte beredd att förorda. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 150 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska diakonsällskapets sociala utbildningsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 150 000 kr.

E 60. Nordiska afrikainstitutet: Avlöningar

Med anledning av propositionen 1962:100 angående svenskt utvecklingsbistånd beslöt 1962 års riksdag dels att under riksstatens tredje huvudtitel skulle för budgetåret 1962/63 anvisas ett reservationsanslag av 250 000 kr. för

inrättande av ett provisoriskt afrikainstitut i Uppsala, gemensamt för de nordiska länderna, dels att de fasta kostnaderna för institutet fr. o. m. budgetåret 1963/64 skulle beräknas under åttonde huvudtiteln (SU 135, rskr 313). Verksamheten bedrevs under budgetåren 1962/63 och 1963/64 i provisoriska former och blev under denna period föremål för två utredningar. I 1964 års statsverksproposition framlade chefen för ecklesiastikdepartementet förslag om en mera definitiv organisation av institutet. Departementschefen föreslog därvid, att reservationsanslaget till nordiska afrikainstitutet — vilket under budgetåret 1963/64 var uppfört med 298 000 kr. — skulle uppdelas på tre skilda anslag, nämligen ett förslagsanslag till avlöningar, ett förslagsanslag till omkostnader samt ett reservationsanslag till bokinköp, gästföreläsningar m. m. Riksdagen godkände sedermera vad departementschefen sålunda förordat (SU 1964: 55; rskr. 158).

Kungl. Maj:t har efter hörande av regeringarna i Danmark, Finland, Island och Norge den 29 juni 1964 fastställt instruktion för nordiska afrikainstitutet.

Under förevarande anslag har för innevarande budgetår anvisats 128 000 kr.

Styrelsen för nordiska afrikainstitutet har i sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår föreslagit, att institutets avlöningsanslag höjes med 70 000 kr. till 198 000 kr. Højningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

- 1) Administrativ sekreterare i A 21,
- 2) kurssekreterare i A 21 i stället för kursassistent i A 17,
- 3) heltidsanställd i stället för halvtidsanställd expeditionsvakt i A 7,
- 4) medelsanvisning av 15 000 kr. till redaktörsarvoden och författarhonorar,
- 5) medelsanvisning av 3 000 kr. till extra skrivhjälp,
- 6) medelsanvisning av 1 000 kr. till arvoden åt översättare.

Styrelsen framlägger även förslag om ökad medelsanvisning till följd av dels riksdagens beslut i anledning av propositionen 1964: 152 angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels ändrad löneklassberäkning för icke-ordinarie tjänster vid institutet.

Departementschefen

Med anledning av styrelsens förslag beräknar jag medel för en tjänst som assistent i A 19 i stället för i A 17 (p. 2). Jag anser mig vidare böra biträda styrelsens förslag om ökad medelsanvisning till arvoden åt översättare med 1 000 kr. (p. 6). I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(128\,000 + 24\,000 =) 152\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för nordiska afrikainstitutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	96 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 500
Summa kr.	152 000

b) till *Nordiska afrikainstitutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 152 000 kr.

E 61. Nordiska afrikainstitutet: Omkostnader

Detta förslagsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 61 000 kr. Styrelsen för nordiska afrikainstitutet föreslår att anslaget ökas med 5 500 kr.

Utgifter	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Styrelsen	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	1 000	of.	of.
2. <i>Expenser</i> :			
a) Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	2 000	of.	of.
b) Telefonabonnemangsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 000	of.	of.
c) Övriga <i>expenser</i>	11 000	+ 8 500	+ 6 000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	26 000	— 8 000	+ 7 000
4. <i>Reseersättningar</i> :			
a) Resor till sammanträden med styrelsen och arbetsutskottet	1 000	of.	of.
b) Resor inom Norden, <i>förslagsvis</i>	5 000	+ 2 500	+ 1 000
c) Resor till institutioner och universitet i Afrika, <i>förslagsvis</i>	10 000	+ 2 500	+ 1 000
Summa kr.	61 000	+ 5 500	+ 15 000

Styrelsens förslag under anslagsposten 3 förutsätter en medelsanvisning under institutets avlöninganslag av 15 000 kr. till vissa redaktörsarvoden. Medel här- för har av departementet beräknats under nämnda anslagspost.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att detta anslag höjes med 15 000 kr. Jag har därvid beräknat en engångs- anvisning av 5 000 kr. för inköp av viss utrustning och undervisningsmateriel.

Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med (61 000 + 15 000 =) 76 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Nordiska afrikainstitutet*: *Omkostnader* för budget- året 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 76 000 kr.

E 62. Nordiska afrikainstitutet: Bokinköp, gästföreläsningar m. m.

Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 94 000 kr.

Styrelsen för nordiska afrikainstitutet föreslår en ökning av anslaget med 33 000 kr. till 127 000 kr. Fördelningen av det begärda beloppet framgår av följande sammanställning.

1. Bokinköp och bokbindning (nu 15 000)	20 000
2. Gästföreläsningar m. m. (nu 29 000)	57 000
3. Resestipendier (nu 50 000)	50 000
	Summa kr. 127 000

Departementschefen

Med anledning av föreliggande förslag från institutets styrelse förordar jag en ökning av detta anslag med 5 000 kr. Härvid beräknar jag en höjning av medlen till bokinköp och bokbindning med 2 000 kr. och av medlen till gästföreläsningar m. m. med 3 000 kr.

Förevarande anslag torde sålunda böra uppföras med $(94\,000 + 5\,000 =)$ 99 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska afrikainstitutet: Bokinköp, gästföreläsningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 99 000 kr.

E 63. Vidareutbildning av läkare

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	85 000	76 818
1964/65	152 000	
1965/66 (förslag)	172 000	

Det för innevarande budgetår anvisade reservationsanslaget av 152 000 kr. disponeras på följande sätt.

1. Vidareutbildning av läkare	100 000
2. Resekostnadsersättning m. m.	25 000
3. Fortsättnings- och repetitionskurser för läkare	27 000
	Summa kr. 152 000

Universitetskanslersämbetet framhåller, att de senaste årens mycket väsentliga utökning av läkarutbildningskapaciteten i landet bör medföra en motsvarande ökning av vidareutbildningsresurserna, och föreslår — såvitt gäller anslagsposten 1. Vidareutbildning av läkare — en uppräknig med 100 000 kr.

Medicinalstyrelsen hemställer, att anslagsposten 3. Fortsättnings- och repetitionskurser för läkare uppräknas med 8 000 kr. Som motivering anför styrelsen i huvudsak följande.

Kostnaderna för anordnande av fortsättnings- och repetitionskurser för läkare bestrids numera av medel ur provinsialläkarfonden. Enligt av Kungl. Maj:t

fastställt reglemente för fonden är dess ändamål att främja provinsialläkarnas utbildning och må från fonden utges bidrag till kostnader för provinsialläkares vidareutbildning och efterutbildning samt för studieresor och andra ändamål, som kan anses falla inom ramen för provinsialläkares förkovran i yrket. Ifrågasvarande kurser är i första hand avsedda för tjänsteläkare. I den mån andra än provinsialläkare deltagar i desamma har vissa svårigheter uppstått. Styrelsen för provinsialläkarfonden har ansett att kostnaderna för anordnande av kurs finge helt bestridas av fondmedel, även för det fall att i densamma deltog ett mindre antal läkare, som ej var provinsialläkare. Om emellertid ett större antal deltagare icke var provinsialläkare, har fondstyrelsen ansett fondmedel böra användas endast för en del av kostnaderna. För att täcka återstående kurskostnader står därför f. n. icke annan möjlighet till buds än att uttaga kursavgift av dem som ej är provinsialläkare. Det synes medicinalstyrelsen önskvärt, att i de fall, då kursavgift skall uttagas av läkare för deltagande i ifrågasvarande kurser, denna avgift får utgå av medel från förevarande anslag.

Departementschefen

Jag delar kanslersämbetets uppfattning om angelägenheten av att tillräckliga resurser ställes till förfogande för vidareutbildning av läkare. Med hänsyn till den reservation — ca 56 000 kr. — som förelåg på detta anslag vid utgången av föregående budgetår finner jag mig böra förorda endast en begränsad uppräknings av anslaget. I fråga om medlen till vidareutbildning av läkare föreslår jag en höjning av 12 000 kr. Medicinalstyrelsens förslag om uppräknings av medlen till fortsättnings- och repetitionskurser för läkare med 8 000 kr. tillstyrker jag med hänsyn till de skäl som styrelsen anfört.

Anslaget bör sålunda uppföras med $(112\,000 + 25\,000 + 35\,000 =) 172\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vidareutbildning av läkare* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 172 000 kr.

E 64. Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	60 000	48 248
1964/65	83 000	
1965/66 (förslag)	90 000	

Från detta förslagsanslag bestrides medicinalstyrelsens kostnader för sådana inspektioner av auktoriserade arbetsplatser för utbildning av tandtekniker och tandsköterskor, som icke ombesörjes av styrelsen eller inom folktandvårdens ram. Ur anslaget utgår dessutom visst statsbidrag för tandsköterskeutbildningen vid Eastmaninstitutet i Stockholm. I 1952 års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, s. 157 f., har förutsatts, att eventuella kostnader för studier utomlands av tandhygienistutbildning och för försöksutbildning av tandhygienister i Sverige skall få bestridas från förevarande anslag.

Medicinalstyrelsen hemställer, att under förevarande anslag anvisade medel

till inspektioner av auktoriserade arbetsplatser för utbildning av tandtekniker och tandsköterskor höjes med 15 000 kr. till 20 000 kr. Som skäl härför anför styrelsen i huvudsak följande.

Den 30 juni 1964 fanns 312 av medicinalstyrelsen auktoriserade arbetslokaler, omfattande 432 arbetsplatser (utbildningsplatser) utanför folktandvården, avseende såväl tandtekniker- som tandsköterskeutbildningen. Det för budgetåret 1963/64 anvisade beloppet — 5 000 kr. — har i sin helhet förbrukats, och inspektioner har ej kunnat verkställas i önskad omfattning. Enligt medicinalstyrelsens uppfattning föreligger behov av nya normer för den i den statliga tandteknikerutbildningen ingående förberedande elevutbildningen och praktikant-tjänstgöringen, innebärande bl. a. skärpta krav för erhållande av auktorisation. I samband med utfärdandet av nya normer måste en inventering ske av de nu auktoriserade arbetsplatserna inom såväl den statliga tandtekniker- som tandsköterskeutbildningen. Denna inventering förutsätter en avsevärt utökad inspektionsverksamhet. I de fall inspektion icke förrättas av befattningshavare inom styrelsen, avser styrelsen att till den inspekterande lämna resekostnads- och traktementsersättning enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet samt ett arvode varierande mellan 50 till 200 kr., beroende på förrättningens omfattning.

Stockholms stads folktandvårdsstyrelse hemställer, att statsbidraget till Eastmaninstitutet nästa budgetår höjes med 7 000 kr. till 80 000 kr. Den föreslagna höjningen betingas av den av stadsfullmäktige i Stockholm beslutade generella höjningen av lönerna till stadens tjänstemän för år 1965.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att statsbidraget till Eastmaninstitutet i enlighet med folktandvårdsstyrelsens förslag höjes med 7 000 kr. I övrigt räknar jag inte med någon höjning av detta anslag, vilket sålunda för nästa budgetår torde bära uppföras med (83 000 + 7 000 =) 90 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kr.

E 65. Bidrag till den internationella engelskspråkiga kursverksamheten vid Stockholms universitet

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	110 000	109 637
1964/65	140 000	
1965/66 (förslag)	145 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade reservationsanslaget av 140 000 kr. utgör 20 000 kr. ett engångsbelopp för upprustning av institutets bokbestånd.

Det *större konsistoriet vid Stockholms universitet* har, under hänvisning till en framställning från *styrelsen för the Stockholm University Institute for Eng-*

lish-Speaking Students (IES) — vilken styrelse handhar ifrågavarande kursverksamhet — hemställt om ett bidrag för nästa budgetår av 187 900 kr.

Universitetskanslersämbetet tillstyrker det framlagda förslaget, som bl. a. innefattar inrättande av heltidsbefattningar för lärare i samhällsvetenskapliga ämnen och svenska språket.

Departementschefen

Jag anser mig böra förorda en uppräknig av förevarande anslag med 25 000 kr. Med hänsyn till att ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 20 000 kr. bortfaller, torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med $(140\,000 + 25\,000 - 20\,000 =)$ 145 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den internationella engelskspråkiga kursverksamheten vid Stockholms universitet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 145 000 kr.

c) Tekniska högskolorna**E 66. Tekniska högskolan i Stockholm: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	24 276 000	24 042 460
1964/65	25 698 000	
1965/66 (förslag)	31 833 000	

Kollegienämnden vid tekniska högskolan i Stockholm har i sina förslag till anslagsaskanden för nästa budgetår gjort framställning om en avsevärd förstärkning av högskolans personal m. m.

Universitetskanslersämbetet hänvisar inledningsvis till de riktlinjer för petitaarbetet inom ämbetet, som varit vägledande vid beräkningen av anslagen till universiteten m. m. och som i det föregående redovisats under avlöningsanslaget till Uppsala universitet. Härvid erinrar kanslersämbetet också om de framställningar med avseende på inrättande av obetecknade professurer och laboraturer, som tidigare presenterats, och föreslår i samband härmed för de tekniska högskolornas del dels en sådan professur och en sådan laboratur fr. o. m. nästa budgetår, dels ytterligare två obetecknade professurer och laboraturer fr. o. m. budgetåret 1966/67. Ämbetet framhåller vidare, att dess prövning av anslagsframställningarna från kollegienämnderna vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola skett efter samråd med förutvarande överstyrelsen för de tekniska högskolorna.

Härjämte erinrar ämbetet om den pågående snabba expansionen inom det högre tekniska utbildningsväsendet, vilken under det kommande budgetåret bl. a. kommer att medföra en sammanlagd ökning av det nominella antalet studerande vid våra tre tekniska högskolor med mer än 900, varigenom det totala antalet kommer att överstiga 6 700.

Kanslersämbetet föreslår en höjning av högskolans avlöningsanslag med 9 186 000 kr. till 34 884 000 kr.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för universitetskanslersämbetets förslag till ändringar i högskolans personalorganisation m. m. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Kanslersämbetets förslag framgår av följande sammanställning.

A. Professorer m. fl.**Sektionen för teknisk fysik (F)**

- 1) professur i matematik fr. o. m. budgetåret 1967/68 (principbeslut),
- 2) universitetslektorat i matematik I,
- 3) universitetslektorat i matematik II.

Sektionen för flygteknik och skeppsteknik (S)

- 4) universitetslektorat i gasdynamik och tillämpad aerodynamik.

Sektionen för elektroteknik (E)

- 5) professur i elektrisk mätteknik med samtidig indragning av laboraturen i samma ämne,
6) universitetslektorat i elektromaskinlära med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (arvode 3 520 kr.),
7) universitetslektorat i teletransmissionsteori,
8) universitetslektorat i elektrisk mätteknik.

Sektionen för väg- och vattenbyggnad (V)

- 9) professur i geoteknik med grundläggning med samtidig indragning av en befattning som speciallärare i geoteknik (arvode 7 040 kr.) och en befattning som biträdande lärare i byggnadsteknik (arvode 4 420 kr.),
10) universitetslektorat i byggnadsekonomi och byggnadsorganisation,
11) universitetslektorat i kommunikationsteknik.

Sektionen för kemi (K)

Vidareutbildning av universitetskemister

- 12) laboratur i kemisk apparatteknik (teknisk strömningslära) med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (arvode 9 820 kr.), principbeslut 1964,
13) universitetslektorat i kemisk apparatteknik,
14) universitetslektorat i kemisk teknologi.

Biokemiutbildning

- 15) ändring av professuren i livsmedelskemi till professur i biokemi, principbeslut 1964,
16) professur i biokemisk teknologi med samtidig indragning av speciallärarbefattningen i jäsninglära (arvode 9 740 kr.),
17) laboratur i organisk kemi med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (arvode 14 860 kr.) fr. o. m. budgetåret 1966/67 (principbeslut),
18) speciallärarbefattning i mikrobiologi med mikrobiell genetik,
19) speciallärarbefattning i biologi.

Sektionen för bergsvetenskap (B)

- 20) laboratur i teknisk mineralogi med samtidig minskning av den med befattningen som biträdande lärare i mineralogi och geologi (arvode 12 345 kr.) för-
enade undervisningsskyldigheten, arvodesminskning med 5 490 kr.,
21) laboratur i metallografi,
22) universitetslektorat i metallografi med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (arvode 4 780 kr.).

Sektionen för lantmäteri (L)

- 23) professur i fastighetsstrukturens ekonomi,
24) universitetslektorat i fastighetsstrukturens ekonomi med samtidig indrag-

- ning av speciallärarbefattningen i allmän jordbrukslära med växtodlingslära (arvode 13 070 kr.) samt befattningarna som tillfälliga lärare i lantbruks-ekonomi (arvode 6 040 kr.) och i allmän företagsekonomi (arvode 3 520 kr.),
- 25) befattning som biträdande lärare i fastighetsstrukturens ekonomi (skogsbruksekonomi) i stället för en tillfällig lärarbefattning i skogsbruksekonomi (arvode 5 950 kr.),
- 26) befattning som biträdande lärare i fastighetsstrukturens ekonomi (national-ekonomi) i stället för en tillfällig lärarbefattning i nationalekonomi (arvode 3 520 kr.),
- 27) universitetslektorat i geodesi.

B. Vissa befattningar som speciallärare och biträdande lärare

- 28) inrättande av vissa nya befattningar som speciallärare och biträdande lärare, ökade arvoden vid befintliga befattningar m. m. (kostnad 30 000 kr.).

C. Forskardocenter m. fl.

- 29) en tjänst som forskardocent i lönegrad Ae 27 och en tjänst som docent i lönegrad Ae 25,
- 30) sex tjänster som forskarassistent i lönegrad Ae 23 (jämte docenttillägg vid två av dessa),
- 31) en tjänst som förste forskningsingenjör i lönegrad Ae 27, åtta och en halv tjänster som forskningsingenjör i lönegrad Ae 23 samt två tjänster som laboratorieingenjör i högst lönegrad Ae 15,
- 32) höjning av delposten till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter jämte rörligt tillägg vid nya assistenttjänster (kostnad 3 047 000 kr.).

D. Bibliotekspersonal

- 33) en tjänst som förste biblioteksassistent i lönegrad Ae 19, en tjänst som förste biblioteksbiträde i lönegrad Ae 9, en tjänst som fotografbiträde i lönegrad Ae 7 samt en tjänst som expeditionsassistent i lönegrad Ae 10 i stället för en tjänst som expeditionsvakt i lönegrad Ae 7,
- 34) medelsanvisning för tillfällig hjälp i kursbokutlåningen (kostnad 6 000 kr.),
- 35) medelsanvisning för forskarservice och dokumentation (kostnad 22 000 kr.).

E. Kanslipersonal m. m.

- 36) medelsanvisning för förstärkning av personalorganisationen vid högskolans centrala förvaltning (kostnad 100 000 kr.),
- 37) en tjänst som expeditionsvakt i lönegrad Ae 7,
- 38) fyra tjänster som kontorist i lönegrad Ae 9 samt tolv och en tolfte dels tjänster som kanslibiträde i lönegrad Ae 7 vid högskolans institutioner m. m.,
- 39) en tjänst som kansliskrivare i lönegrad Ae 11 i stället för en tjänst som kontorist i lönegrad Ae 9 samt nitton tjänster som kontorist i lönegrad Ae 9 i stället för nitton tjänster som kanslibiträde i lönegrad Ae 7 vid högskolans institutioner.

F. Teknisk biträdespersonal m. m.

- 40) en tjänst som laboratorieingenjör i högst lönegrad Ae 15, en tjänst som förste instrumentmakare i lönegrad Ae 13, tre tjänster som instrumentmakare i lönegrad Ae 11, två tjänster som institutionstekniker i lönegrad Ae 9 samt fyra och en halv tjänster som vaktmästare i lönegrad Ae 7.
- 41) fyra tjänster som laboratorieingenjör i högst lönegrad Ae 15 i stället för fyra tjänster som instrumentmakare i lönegrad Ao/Ae 11, fyra tjänster som laboratorieingenjör i högst lönegrad Ae 15 i stället för fyra tjänster som förste maskinist i lönegrad Ae 13, tre tjänster som förste instrumentmakare i lönegrad Ao/Ae 13 i stället för tre tjänster som instrumentmakare i lönegrad Ao/Ae 11, en tjänst som förste instrumentmakare i lönegrad Ae 13 i stället för en tjänst som institutionstekniker i lönegrad Ae 9, tre tjänster som instrumentmakare i lönegrad Ae 11 i stället för tre tjänster som institutionstekniker i lönegrad Ae 9, en tjänst som instrumentmakare i lönegrad Ae 11 i stället för en tjänst som tekniskt biträde i lönegrad Ag 7, fem tjänster som institutionstekniker i lönegrad Ae 9 i stället för fem tjänster som vaktmästare i lönegrad Ae 7 samt tre tjänster som institutionstekniker i lönegrad Ae 9 i stället för tre tjänster som tekniskt biträde i lönegrad Ag 7,
- 42) medelsanvisning för ytterligare personalförstärkning vid högskolans institutioner (kostnad 75 000 kr.).

G. Vissa övriga förslag

- 43) arvode åt professorn G. Borg för överinseende över utbildningen till teknisk magisterexamen (3 000 kr.),
- 44) överföring till tekniska högskolans i Stockholm avlöningsstat av kostnaderna för vissa tjänster vid statens tekniska forskningsråd (345 950 kr.),
- 45) bortfall av den i högskolans avlöningsstat under rubriken Särskilda uppbördsmedel upptagna inkomstposten Bidrag från Stockholms stad m. fl. i samband med statens övertagande av de med professuren i byggnadsekonomi och byggnadsorganisation förenade kostnaderna (67 000 kr.), prop. 1955 :137,
- 46) medelsanvisning för bestridande av kostnaderna för fyra ordinarie universitetslektorat vid den regionala tekniska magisterutbildningen, prop. 1964: 68,
- 47) medelsanvisning för tjänster m. m. vid högskolans centrala förvaltning, prop. 1964: 50.

Kanslersämbetet framlägger härjämte förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid högskolan samt automatiska utgiftsförändringar till följd av 1964 års riksdags beslut angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m.

I anslutning till universitetskanslersämbetets framställning har vidare inkommit en skrift från Sveriges kemiska industrikontor, i vilken behovet av en professur i biokemisk teknologi vid högskolan närmare utvecklas.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 12. En laboratur i kemisk apparatteknik skall enligt riksdagens principbeslut i anledning av 1964 års statsverksproposition inrättas vid högskolan fr. o. m. budgetåret 1965/66. Kanslersämbetet beräknar nu medel för ifrågavarande tjänst.

Punkt 15. Enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 123 skall högskolans professur i livsmedelskemi fr. o. m. nästa budgetår — i samband med att biokemiutbildningen vid högskolan ges en mera markerad jäsnings- och läkemedelsteknisk inriktning — omvandlas till professur i biokemi.

Punkt 23. Kollegienämnden har erinrat om att chefen för ecklesiastikdepartementet i prop. 1962: 43 med anledning av ett av dåvarande överstyrelsen för de tekniska högskolorna framlagt förslag om inrättande fr. o. m. budgetåret 1962/63 av en professur i fastighetsekonomi bl. a. uttalade, att den närmare inriktningen av ämnesområdet för den föreslagna professuren borde ytterligare övervägas. Kompetenskraven för innehavaren av professuren borde klarläggas, och det företags- respektive nationalekonomiska inslaget i forskningen och undervisningen ingående belysas mot bakgrunden av innehållet i ämnet fastighetsteknik. Med anledning härav har en av avdelningskollegiet vid avdelningen (numera sektionen) för lantmäteri tillsatt kommitté framlagt en utredning, vars resultat enligt kollegienämnden givit vid handen, att ämnet fastighetsstrukturens ekonomi — den benämning för professuren som kommittén föreslagit — väl fyller de krav som bör ställas på ett självständigt ämne. Ämnets omfattning och från forskningssynpunkt enhetliga struktur samt dess grundläggande ekonomiska betydelse motiverar, att det blir företrätt av en professur. Kollegienämnden har vidare framhållit, att behovet av en dylik tjänst ytterligare skärpts genom att antalet studerande i första årskursen vid sektion L fr. o. m. nästa läsår kan beräknas bli i det närmaste fördubblat.

Universitetskanslersämbetet tillstyrker nämndens förslag, bl. a. under erinran om att riksdagens statsutskott i sitt utlåtande 1964: 55 i anledning av vid förra årets vårriksdag väckta motioner om inrättande av ifrågavarande professur fann starka skäl tala för att professuren snarast och helst redan budgetåret 1965/66 skulle komma till stånd.

Punkterna 2—4, 6—8, 10—11, 13—14, 22, 24 och 27 (universitetslektorat). Kollegienämnden har under hänvisning till undervisningens behov föreslagit inrättande av 13 nya universitetslektorstjänster fr. o. m. nästa budgetår.

Kanslersämbetet biträder förslagen och finner de begärda tjänsterna medföra en synnerligen angelägen avlastning av professorernas nuvarande, i de allra flesta fall mycket stora undervisningsåligganden och därigenom verksamt bidra till en ökning av forskarutbildningskapaciteten.

Punkt 31. Kollegienämnden har föreslagit, att fr. o. m. nästa budgetår skall inrättas en tjänst som förste forskningsingenjör i lönegrad Ae 27 vid högskolans institutioner för elektronfysik och plasmafysik samt sammanlagt elva och en halv tjänster som forskningsingenjör i lönegrad Ae 23. Kanslersämbetet biträder förslaget i vad avser tjänsten som förste forskningsingenjör samt åtta och en halv tjänster som forskningsingenjör. Av sistnämnda tjänster avses därvid bl. a. en tjänst bli placerad vid envar av institutionerna för läran om maskinelement, hållfasthetslära, gruvbrytning med gruvmätning och metallernas bearbetning samt en halv tjänst bli knuten till institutionen för fysikalisk kemi. Därutöver föreslår ämbetet två tjänster som laboratorieingenjör i högst lönegrad Ae 15, en vid var och en av institutionerna för elektrisk anläggningsteknik och tillämpad elektronik.

Kollegienämnden har vidare, efter hörande av högskolans institutionsföreståndare, framlagt förslag att i ett antal fall befintliga assistenttjänster — eller assistenttimmar — skall kunna utbytas mot tjänster som forskningsingenjör i lönegrad Ae 23. Ett bifall till detta förslag skulle enligt nämnden väsentligen tillgodose olika krav på moderation i fråga om universitetens och högskolornas

önskemål om undervisningstjänster samtidigt som det betydande behovet av forskningsingenjörer därigenom bättre skulle kunna mötas.

Punkt 32. Kollegienämnden, som erinrat om att antalet assistenttjänster vid högskolan budgetåret 1964/65 uppgår till 278, har föreslagit att ytterligare 14 sådana tjänster inrättas fr. o. m. nästa budgetår. För övningsassistenter, av vilka högskolan enligt nämnden har ett mycket stort behov, har nämnden upptagit ett medelsbehov av totalt något mer än 4,5 milj. kr. för 1965/66. För ersättningar åt tillfälliga lärare m. m. har nämnden begärt i runt tal 800 000 kr. Vid beräkningen av den föreslagna medelsanvisningen till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter har vissa av överstyrelsen för de tekniska högskolorna föreslagna normer för tilldelning av lärarkrafter vid de tekniska högskolorna tillämpats.

Kanslersämbetet tillstyrker i huvudsak kollegienämndens förslag. Beträffande övningsassistentmedel framhåller ämbetet dock att det av nämnden uppskattade medelsbehovet bör uppräknas med i runt tal 896 000 kr., vilket belopp utgör en beräknad merkostnad för höjda övningsassistentarvoden med ca 19,6 %. Vidare finner ämbetet behov föreligga av en översyn av de av kollegienämnden tillämpade normerna för lärarkrafttilldelning.

Punkt 45. Den vid högskolan befintliga professuren i byggnadsekonomi och byggnadsorganisation inrättades fr. o. m. budgetåret 1955/56 i överensstämmelse med ett i prop. 1955: 137 framlagt förslag. För bestridande av de med professuren förenade kostnaderna har hittills — efter åtagande av vissa enskilda företag och organisationer samt Stockholms stad — anlitats en särskild inkomstpost, benämnd Bidrag från Stockholms stad m. fl., som alltsedan nämnda budgetår varit uppförd under rubriken Särskilda uppbördsmedel i högskolans avlöningsstat. Innevarande budgetår är sagda post uppförd med ett belopp av 67 000 kr. De av Stockholms stad m. fl. gjorda åtagandena sträcker sig emellertid inte längre än t. o. m. utgången av juni 1965 och kommer enligt kollegienämnden inte att förnyas. Med anledning härav har nämnden hemställt att staten fr. o. m. nästa budgetår övertar kostnaderna för ifrågavarande professur.

Kanslersämbetet biträder förslaget.

Punkt 46. I enlighet med riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 68 finns fr. o. m. innevarande budgetår fyra ordinarie universitetslektorat inrättade för den regionala tekniska magisterutbildningen i Örebro och Linköping. Tjänsterna är uppförda i tekniska högskolans i Stockholm personalförteckning, ehuru medel för bestridande av de därmed sammanhängande kostnaderna icke beräknats i högskolans avlöningsstat. Kanslersämbetet beräknar nu för tjänsterna erforderliga medel för budgetåret 1965/66.

Punkt 47. Medel för de tjänster vid högskolans centrala förvaltning, som inrättades genom riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 50, har i riksstaten för budgetåret 1964/65 beräknats under ett förslagsanslag med benämningen Förstärkning av universitetens och vissa högskolors förvaltning m. m. För nästa budgetår beräknar kanslersämbetet medel för dessa tjänster under förevarande anslag.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i vissa allmänna frågor anfört i den inledande översikten samt vid min anmälan av avlöningsanslagen till universitetskanslersämbetet och Uppsala universitet.

Utbyggningen av tekniska högskolan i Stockholm följer i sina huvuddrag den

plan rörande ökning av de tekniska högskolornas intagningskapacitet, som redovisades i prop. 1962: 43. Under budgetåret 1965/66 kommer vissa tidigare intagningsökningar att slå igenom i högre årskurser, varigenom det nominella antalet studerande vid sektionerna F, M, E, B och L kommer att öka med sammanlagt ca 190. Härjämte kommer med anledning av vissa av riksdagen godkända förslag i förra årets statsverksproposition dels antalet studerande i teknisk magisterutbildning att öka med sammanlagt 45, dels 40 s. k. universitetskemister att intagas i tredje årskursen vid högskolans sektion K. Slutligen bör i enlighet med universitetskanslersämbetets förslag intagningskapaciteten vid sektion S ökas med ytterligare sex studerande med skeppsteknisk inriktning. Det nominella antalet studerande vid högskolan kommer efter dessa intagningsökningar att nästa budgetår bli sammanlagt ca 3 230. Vid min avvägning av medelsbehovet har jag ansett mig böra taga särskild hänsyn till behovet av resurser på grund av ökningen av antalet studerande.

Med anledning av förslag i förra årets statsverksproposition har riksdagen fattat beslut om inrättande fr. o. m. nästa budgetår av en laboratur i kemisk apparatteknik (teknisk strömningslära) vid högskolans sektion K. Jag beräknar nu erforderliga medel för ifrågavarande tjänst. I samband med att laboraturen inrättas torde en befattning som biträdande lärare i kemisk apparatteknik böra indragas (p. 12).

I överensstämmelse med riksdagens principbeslut i anledning av prop. 1964: 123 bör vidare professuren i livsmedelskemi fr. o. m. nästa budgetår uppföras på högskolans personalförteckning som professur i biokemi (p. 15).

Som en följd av den pågående utvecklingen inom det lantmäteritekniska området genomfördes höstterminen 1964 vid högskolans sektion L — den enda i landet — en intagningsökning från 30 studerande till 56. Kraven på fastighetsekonomiskt kunnande hos lantmätare har med årens lopp kommit att bli allt mera uttalade — titeln lantmätare synes numera i själva verket beteckna en fastighetsekonoms specialist. Med hänsyn till betydelsen av expropriationsvärdering, fastighetsvärdering, fastighetsförvaltning och kommunal markförsörjning är det angeläget att utbildning och forskning på hithörande områden intensifieras ytterligare. I enlighet med kanslersämbetets förslag förordar jag därför, att en professur i fastighetsstrukturens ekonomi inrättas vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår (p. 23).

Universitetskanslersämbetet har hemställt om inrättande av tretton nya universitetslektorat vid högskolan. För egen del förordar jag, att högskolans lärarresurser fr. o. m. budgetåret 1965/66 förstärkes med tio ordinarie universitetslektorat, nämligen ett i vart och ett av ämnena matematik I, matematik II, gasdynamik och tillämpad aerodynamik, elektromaskinlära, teletransmissions-teori, kommunikationsteknik, kemisk apparatteknik, kemisk teknologi, metallografi samt fastighetsstrukturens ekonomi. Vid bifall till mitt förslag torde befintliga befattningar som speciallärare i allmän jordbrukslära med växtodlings-

lära, som biträdande lärare i elektromaskinlära och i metallografi samt som tillfällig lärare i lantbruksekonomi och i allmän företagsekonomi böra indragas (p. 2—4, 6—7, 11, 13—14, 22 och 24).

I fråga om delposten i högskolans avlöningsstat till arvoden åt speciallärare och biträdande lärare förordar jag en uppräkningsstat med 20 000 kr. Jag har härvid beaktat att tillkomsten av den nya laboraturen i kemisk apparatteknik även som ett bifall till mina nyss framlagda förslag om universitetslektorat får till följd att vissa nu utgående arvoden till speciallärare och biträdande lärare icke erfordras fr. o. m. nästa budgetår. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att i enlighet med bestämmelser meddelade av Kungl. Maj:t besluta angående fördelningen av ifrågakvarande delpost (p. 6, 12, 18—19, 22, 24—26 och 28).

Med anledning av kanslersämbetets förslag under punkterna 29—31 förordar jag, att ytterligare en tjänst som docent, en som forskarassistent samt en som forskningsingenjör i lönegrad Ae 23 inrättas vid högskolan.

Jag vill här med anledning av ett av kollegienämnden väckt förslag ta upp frågan om utbyte av assistenttjänster mot tjänster som forskningsingenjör med placering högst i lönegrad A 23. Förslaget syftar till ett utbyte av tjänster — i första hand avsedda för civilingenjörer — med en tjänstgöringsskyldighet beträffande undervisning och övrigt institutionsarbete av 1 000 timmar per år mot tjänster, för vilka även kvalificerade gymnasieingenjörer kan komma i fråga, med en årlig tjänstgöringsskyldighet av omkring 1 900 timmar. Enligt min mening är ett sådant utbyte väl värt att försöksvis prövas. Förfarandet bör kunna medföra en icke oväsentlig rationaliseringsvinst. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser av innebörd att fr. o. m. nästa budgetår ett tiotal assistenttjänster — vid var och en av de tre tekniska högskolorna — skall kunna utbytas mot tjänster som forskningsingenjör med placering högst i lönegrad A 23 (p. 31).

Beträffande delposten till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter förordar jag för nästa budgetår en uppräkningsstat med 2 069 000 kr. Vid min avvägning av medelsanvisningen har jag beräknat medel till bl. a. grundlön åt ytterligare åtta assistenter, av vilka två som följd av vad jag i det föregående förordat i fråga om en ny professur och en ny laboratur vid högskolan. Vidare har jag beaktat, att ett bifall till mitt förslag om inrättande av ett ordinarie universitetslektorat i fastighetsstrukturens ekonomi kommer att medföra att vissa nu utgående arvoden till tillfälliga lärare inte längre erfordras. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till erforderliga föreskrifter rörande dispositionen av förevarande delpost (p. 24 och 32).

Som framgått av vad jag anfört i det föregående har kanslersämbetet funnit behov föreligga av en översyn av de normer för tilldelning av lärarkrafter vid de tekniska högskolorna, som föreslagits av förutvarande överstyrelsen för de tekniska högskolorna och som tillämpats av kollegienämnden vid dess utarbe-

tande av förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår. Enligt min mening bör det ankomma på ämbetet att i samband med anslagsframställningen för budgetåret 1966/67 framlägga förslag till beräkningsgrunder i förevarande hänseende.

För högskolans bibliotek beräknar jag dels medel för två tjänster som förste biblioteksbiträde i lönegrad Ae 9, av vilka en i stället för en tjänst som expeditionsvakt i lönegrad Ae 7, dels 6 000 kr. för extra arbetskraft för kursbokutlåningen (p. 33 och 34).

Till följd av riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 50 genomfördes under förra året en omfattande omorganisation av bl. a. de båda äldre tekniska högskolornas centrala förvaltningar. Erfarenheterna av hur den nya förvaltningsorganisationen fungerar bör avvaktas, innan några personalförstärkningar genomföres. Om behov av förstärkningar uppkommer under nästa budgetår bör Kungl. Maj:t äga besluta härom. Jag förordar därför, att den i avlöningsstaten ingående delposten till avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan under nästa budgetår uppföres förslagsvis (p. 36).

Kanslersämbetet har vidare under punkterna 31, 38, 40 och 42 föreslagit inrättande av ett antal nya tjänster som kontorist, laboratorieingenjör m. m. Med anledning härav har jag ansett mig böra beräkna medel för elva nya tjänster inom denna kategori, av vilka sex som följd av de av mig i det föregående föreslagna nya tjänsterna som professor och laborator. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i fråga om såväl lönegradsplacering av de förordade biträdestjänsterna som fördelning av dessa tjänster på olika institutioner.

I övrigt beräknar jag medel för en tjänst som laboratorieingenjör i högst lönegrad Ae 15 i stället för en tjänst som förste instrumentmakare i lönegrad Ao 14 och tre tjänster som laboratorieingenjör i högst lönegrad Ae 15 i stället för tre tjänster som instrumentmakare i lönegrad Ao/Ae 12 samt en tjänst som instrumentmakare i lönegrad Ae 12 och tre tjänster som institutionstekniker i lönegrad Ae 10 i stället för fyra tjänster som tekniskt biträde i lönegrad Ag 7 (p. 41).

Kostnaderna för det av kanslersämbetet föreslagna arvodet till professorn vid högskolan G. Borg för överinseende över den tekniska magisterutbildningen bör enligt min mening liksom under innevarande budgetår bestridas från den i högskolans avlöningsstat ingående delposten till avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan (p. 43).

I överensstämmelse med ämbetets förslag förordar jag vidare, att inkomstposten Bidrag från Stockholms stad m. fl. avföres från högskolans avlöningsstat fr. o. m. budgetåret 1965/66 (p. 45).

Jag beräknar därjämte medel för fyra ordinarie universitetslektorat vid den regionala tekniska magisterutbildningen, som i enlighet med förslag i prop. 1964: 68 anordnas i Linköping och Örebro (p. 46).

Dessutom beräknar jag medel för de tjänster vid högskolans centrala förvalt-